

Wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych: 71 przypadków dobrych praktyk

Maj 2020

#WeBuySocialEU

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

Numer bezpłatnej infolinii (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą jednak naliczać opłaty).

ZASTRZEŻENIA PRAWNE

Informacje i poglądy zawarte w niniejszej publikacji są wyłącznie opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Agencji Wykonawczej ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw lub Komisji. Ani Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw, ani Komisja nie mogą zagwarantować prawidłowości danych przedstawionych w niniejszym opracowaniu. Ani Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw, ani Komisja, ani żadna osoba działająca w ich imieniu nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystanie informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Więcej informacji na temat Unii Europejskiej można znaleźć w internecie (<http://www.europa.eu>).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020

ISBN 978-92-9202-958-6
doi: 10.2826/844552

© Unia Europejska, 2020

AUTORZY

Philipp Tepper (odp.), Ashleigh McLennan, Rafael Hirt, Peter Defranceschi, ICLEI – Samorządy na rzecz Zrównoważonego Rozwoju oraz Valentina Caimi, Alexander Elu, AEIDL. Przy wsparciu Public Procurement Analysis, Dialog Makarna oraz Social Economy Europe.

KOMISJA EUROPEJSKA

Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME)
Departament A – COSME, H2020, MŚP i EMFF
Dział A.1 – COSME

E-mail: EASME-COSME-ENQUIRIES@ec.europa.eu
European Commission
B-1049 Bruxelles/Brussel

Spis treści

Spis treści

WPROWADZENIE (PL)	4
CZYM SĄ SPOŁECZNIE ODPOWIEDZIALNE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE?	5
CO ZAWIERA NINIEJSZY ZBIÓR?	5
GŁÓWNE WYNIKI	5
ANALIZY PRZYKŁADÓW	10
SEKTOR 1. Usługi sprzątnia oraz zarządzania obiektami	11
SEKTOR 2. Budownictwo	51
SEKTOR 3 - Usługi gastronomiczne i cateringowe.....	76
SECTOR 4 - Meble	98

WPROWADZENIE (PL)

Celem społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych jest osiągnięcie korzystnych efektów społecznych zamówień publicznych. Zamówienia wywierają wpływ na ogromną liczbę osób takich jak użytkownicy usług publicznych, osoby zaangażowane w produkcję i realizację lub personel ds. organizacji zakupów. Poza osobami, których zamówienia dotyczą bezpośrednio, społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne mogą potencjalnie wpływać na szerszy rynek zarówno po stronie popytu, jak i po stronie podaży.

Dokonując zakupów w sposób rozsądny, nabywcy publiczni mogą promować możliwości zatrudnienia, godną pracę, włączenie społeczne, dostępność, projektowanie dla wszystkich i etyczny handel oraz dążyć do osiągnięcia szerszej zgodności ze standardami społecznymi. W przypadku niektórych produktów, robót budowlanych i usług wpływ zamówień może być szczególnie znaczący, ponieważ nabywcy publiczni sterują dużą częścią rynku w sektorach takich jak budownictwo, opieka zdrowotna i transport.

Nabywcy publiczni są głównymi inwestorami w Europie, a ich wydatki stanowią 14% unijnego PKB. Wykorzystując swoją siłę nabywczą, by wybierać towary i usługi, które przynoszą korzystne efekty społeczne, mogą oni znacząco przyczynić się do zrównoważonego rozwoju. Zarówno sektor publiczny, jak i prywatny w coraz większym stopniu uznają potrzebę uwzględnienia wszystkich trzech filarów zrównoważonego rozwoju (społecznego, środowiskowego i gospodarczego).

W dyrektywach w sprawie zamówień publicznych z 2014 r.¹ wyraźnie określono, że aspekty społeczne można uwzględniać w całym cyklu udzielania zamówień, od wstępnych konsultacji rynkowych przez korzystanie z możliwości zastrzegania zamówień i trybu uproszczonego po społeczne kryteria udzielenia zamówienia i warunki realizacji zamówienia.

Nabywcy publiczni w całej Europie zaczynają korzystać z tych możliwości i wykazują w swoich zamówieniach rzeczywisty wpływ społeczny. Mimo to państwa członkowskie nie wykorzystują jeszcze w pełni możliwości zamówień publicznych jako strategicznego narzędzia wspierania realizacji celów polityki społecznej.

Niniejszy zbiór analiz przykładów ma na celu zwiększenie świadomości co do potencjału społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych i jego rozumienia poprzez zaprezentowanie 71 przykładów sposobów osiągnięcia w praktyce korzyści społecznych przez zamawiających publicznych. W analizach tych przedstawiono prawidłowe procedury przetargowe oraz skuteczne polityki. Mają one stanowić inspirację zarówno dla zamawiających, jak i dla podmiotów w gospodarce społecznej oraz zachęcać do powielania rozwiązań w całej Europie.

Więcej informacji na temat sposobów zastosowanych w celu przeniesienia aspektów społecznych unijnych dyrektyw w sprawie zamówień publicznych na poziom krajowy, a także inne dobre praktyki dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych – ze szczególnym naciskiem na dostęp do rynków zamówień publicznych dla przedsiębiorstw społecznych – można znaleźć w sprawozdaniu na temat [kupowania z myślą o wpływie społecznym](#). Ponadto Komisja Europejska aktualizuje obecnie przewodnik „Kwestie społeczne w zakupach”, w którym zapewni praktyczne porady dotyczące wdrażania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych (publikacja przewidziana na 2020 r.).

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE w sprawie udzielania koncesji („dyrektywa w sprawie koncesji”); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE („dyrektywa dotycząca sektora publicznego”); oraz dyrektywa 2014/25/UE w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE („dyrektywa sektorowa”). Niniejsze wytyczne odnoszą się przede wszystkim do dyrektywy 2014/24/UE, jednak większość tych samych możliwości wdrażania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych przewidziano także w pozostałych dwóch dyrektywach.

CZYM SĄ SPOŁECZNIE ODPOWIEDZIALNE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE?

Celem społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych jest uwzględnienie skutków, jakie wywierają na społeczeństwo towary, usługi i roboty budowlane nabywane przez sektor publiczny. Mogą one stanowić kluczową siłę napędową, jeżeli chodzi o:

- propagowanie możliwości zatrudnienia i włączenia społecznego;
- zapewnienie możliwości dla przedsiębiorstw społecznych;
- propagowanie godnej pracy;
- wspieranie przestrzegania praw socjalnych i pracowniczych;
- dostępność i projektowanie dla wszystkich;
- przestrzeganie praw człowieka i odniesienie się do kwestii związanych z etycznym handlem;
- świadczenie wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturowych.

CO ZAWIERA NINIEJSZY ZBIÓR?

Nad niniejszym zbiorem analiz przykładów dobrych praktyk pracowano od września 2019 r. do marca 2020 r. Praca ta opiera się na zakończonych i bieżących działaniach związanych ze społecznie odpowiedzialnymi zamówieniami publicznymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.

Przykłady dobrych praktyk zebrano od nabywców publicznych z całej Europy i spoza jej obszaru. W rezultacie w niniejszym zbiorze przedstawiono 71 przykładów z 27 krajów: 22 państw członkowskich i 5 państw niebędących członkami UE. Ponieważ wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych różni się w zależności od państwa członkowskiego, przykłady dotyczą różnych poziomów: od wyjściowego/początkującego przez średniozaawansowany po zaawansowany. Odnoszą się one do zróżnicowanej gamy produktów i usług, a także obejmują wszystkie aspekty i etapy zamówień publicznych (w tym etapy przed przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia i po jego udzieleniu) oraz szeroki zakres nabywców publicznych, od instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym po centralne jednostki zakupujące i szpitale.

Aby ułatwić czytelnikom korzystanie ze zbioru, podzielono go według sektorów. Przykłady dobrych praktyk, które dotyczą więcej niż jednego sektora lub są związane z politykami lub procesami, podano razem na końcu zbioru. Sektory uwzględnione w niniejszym zbiorze to: usługi sprzątaniam; budownictwo; usługi gastronomiczne i cateringowe; sektor meblarski; usługi ogrodnicze; opieka zdrowotna; technologie informacyjno-komunikacyjne; usługi społeczne; sektor włókienniczy; oraz sektory transportu, mobilności i odpadów.

GŁÓWNE WYNIKI

W przedstawionym zbiorze praktyk w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych ukazano różnorodność ich obecnego wdrażania oraz szereg możliwości, jakie są dostępne dla nabywców publicznych, aby mogli oni strategicznie wykorzystywać swoje zamówienia w celu osiągnięcia faktycznych efektów społecznych, podnosząc jakość życia ludzi w Europie i poza nią.

Podczas gromadzenia wspomnianych analiz przykładów można było zaobserwować, w jakim zakresie są w praktyce stosowane różne mechanizmy dozwolone na mocy unijnych dyrektyw w sprawie zamówień publicznych.

Na przykład stosowanie klauzul dotyczących zatrudnienia na podstawie art. 70 jest bardzo powszechne, jednak różni się pod względem ambicji i zaawansowania. Na poziomie podstawowym klauzule te mogą pomóc w pobudzaniu możliwości zatrudnienia dla osób znajdujących się „daleko od rynku pracy” (czyli osób doświadczających przeszkód w zatrudnieniu, takich jak niepełnosprawność, niższy poziom wykształcenia lub

umiejętności, brak doświadczenia, długotrwałe bezrobocie lub inne przeszkody określone przez nabywcę publicznego). Bardziej zaawansowane podejścia są zawarte w szerszych inicjatywach polityki społecznej. Obejmują one zapewnianie działań pomocy technicznej dla zamawiających i dostawców, usługi w zakresie kojarzenia osób bezrobotnych i stanowisk lub „miękkie”/pośrednie wsparcie dla osób poszukujących pracy, aby pomóc im powrócić do aktywności zawodowej. Niektóre klauzule dotyczące zatrudnienia określają także warunki, na jakich rekrutowani pracownicy lub praktykanci powinni mieć możliwość robienia postępów podczas realizacji zamówienia publicznego, lub szczegółowe wymogi dotyczące szkoleń. Istnieje także wiele przykładów udzielania zastrzeżonych zamówień publicznym zakładom pracy chronionej/przedsiębiorstwom społecznym, które zatrudniają niepełnosprawnych lub defaworyzowanych pracowników, w szczególności jeżeli chodzi o zamówienia dotyczące utrzymania, usług ogrodniczych i usług społecznych.

Z drugiej strony z badań wynika, że widocznie niedostatecznie wykorzystuje się niektóre z dostępnych przepisów socjalnych dyrektywy 2014/24/UE. Dotyczy to m.in. wykorzystywania elastyczności przewidzianej w ramach trybu uproszczonego oraz aktywnego stosowania podstaw wykluczenia w związku z nieprzestrzeganiem przepisów środowiskowych i socjalnych oraz prawa pracy (jak przewidziano w art. 57 ust. 4). Możliwe jednak, że organy publiczne stosują takie kryteria, nie oznaczając ich wyraźnie jako społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne.

Ewentualne ryzyko społeczne oraz potencjalne korzyści związane z zakupami publicznymi zależą w pewnym stopniu od nabywanych produktów lub usług. Na przykład w niektórych sektorach występuje wyższy odsetek pracowników o słabszej pozycji na rynku lub większy potencjał tworzenia miejsc pracy. Niektóre produkty mogą obejmować surowce pozyskiwane ze stref konfliktu lub regionów o niskich normach pracy, ale mogą być certyfikowane jako społecznie zrównoważone za pośrednictwem znaków jakości. Poniżej przedstawiono przegląd każdego z sektorów uwzględnionych w niniejszym zbiorze oraz niektóre główne wnioski dotyczące każdego z nich.

Usługi sprzątnia

W niniejszym zbiorze uwzględniono dziesięć analiz przykładów dotyczących usług sprzątnia i zarządzania obiektami z dziewięciu państw Europy, w tym przypadek z samej Komisji Europejskiej, a także przypadki z samorządów regionalnych, spółek publicznych i szeregu różnych miast – od małych do średniej wielkości. Względy dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w sektorze usług sprzątnia obejmują zazwyczaj wymogi w zakresie dobrych warunków pracy (w tym bezpieczeństwa i higiena pracy, równouprawnienia płci, środków na rzecz promowania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym), kryteria udzielania zamówień, klauzule dotyczące realizacji zamówienia, w których propaguje się tworzenie miejsc pracy i organizację szkoleń, oraz części zamówienia zastrzeżone dla przedsiębiorstw społecznych.

W analizach przykładów wykazano, że nie ma jednego uniwersalnego podejścia oraz że dialog z rynkiem stanowi dobry pierwszy krok do oceny lokalnych możliwości. W niektórych częściach Europy dialog ten jest istotny, aby zapewnić kryteria polityki społecznej, które są możliwe do spełnienia i które nie utrudniają konkurencji. W innych częściach Europy, w przypadku wysokiego poziomu konkurencji i małych różnic w cenie ofert, kryteria udzielania zamówień mogą nieść ważny przekaz oraz są istotnym czynnikiem służącym do różnicowania ocen ofert.

Niektóre wnioski, którymi podzielili się nabywcy publiczni, obejmują znaczenie kojarzenia osób bezrobotnych i odpowiednich stanowisk, w którym to przypadku istotnymi partnerami mogą być organizacje zewnętrzne pracujące z grupami docelowymi. Istotna jest również kwestia monitorowania podczas realizacji zamówienia, a także zawarcie w umowie postanowień dotyczących odpowiednich kar za niezgodność z warunkami zamówienia.

Budownictwo

W sekcji tej zawarto siedem analiz przykładów z sektora budownictwa, pochodzących z pięciu państw członkowskich UE (oraz jedną analizę przykładu pochodzącego z Kanady). Względy dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w sektorze budowlanym koncentrują się zazwyczaj na warunkach pracy oraz tworzeniu możliwości zatrudnienia dla grup docelowych. Ponadto jeden przykład uwzględnia także poważne naruszenia praw człowieka i praw pracowniczych, które mają miejsce w sektorze wydobywstwa i obróbki

kamienia naturalnego, oraz wykorzystanie znaków jakości (zatwierdzonych przez niezależnych audytorów) w celu zapewnienia społecznie odpowiedzialnego pozyskiwania materiałów budowlanych.

Sektor budowlany boryka się ze szczególnymi wyzwaniami, jeżeli chodzi o zatrudnienie, w tym ze zmienną liczbą projektów oraz wyjątkowym cyklem rynku. Również place budowy mogą znajdować się w miejscach trudno dostępnych pod względem geograficznym, a dostępne możliwości zatrudnienia nie są dostosowane do wszystkich zdolności. Podobnie jak w przypadku sektora usług sprzątania, wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych można ułatwić za pomocą usługi doradztwa w zakresie klauzul społecznych dla zamawiających i dostawców. Można też zidentyfikować stosowne działania we współpracy z dostawcami za pośrednictwem konsultacji rynkowych.

Usługi gastronomiczne i cateringowe

W zbiorze uwzględniono sześć przykładów dotyczących usług gastronomicznych i cateringowych z sześciu różnych państw Europy. Kilka z nich dotyczy zastrzeżonych postępowań przetargowych w celu wspierania przedsiębiorstw społecznych i zatrudnienia osób niepełnosprawnych lub innych grup, które napotykają przeszkody, jeżeli chodzi o uczestnictwo w rynku pracy. Ponadto kilka analiz przykładów dotyczy sprawiedliwego pozyskiwania towarów za pomocą globalnych łańcuchów dostaw (w tym kawy, herbaty, cukru, czekolady i bananów).

Kluczowym wnioskiem zgłoszonym przez nabywców publicznych zastrzegających zamówienia jest znaczenie uwzględniania potencjału przedsiębiorstw społecznych i ich zdolności do ubiegania się o zamówienia publiczne. Badania rynkowe są zatem istotnym narzędziem służącym zapewnieniu, aby nabywcy publiczni otrzymywali konkurencyjne oferty umożliwiające dostarczenie pożądanego produktu lub usługi.

Sektor meblarski

W zbiorze uwzględniono dwie analizy przykładów dotyczące zamówień w sektorze meblarskim z dwóch państw członkowskich UE (Włoch i Rumunii). Z jednej strony same meble powinny być odpowiednie dla wszystkich użytkowników, aby wspierać przystępne przestrzenie pracy i przestrzenie publiczne. Można to osiągnąć za pomocą specyfikacji technicznych. Dla nowych mebli istnieją także normy wykazujące zgodność z prawem pracy oraz przepisami BHP, natomiast stare meble można przekazywać organizacjom charytatywnym. Podkreślono znaczenie powszechnego stosowania norm w przetargach publicznych w celu zwiększenia ich upowszechnienia wśród producentów.

Usługi ogrodnicze

Trzy analizy przykładów pochodzące z dwóch państw członkowskich UE (Włoch i Rumunii) dotyczą zamówień zastrzeżonych na usługi ogrodnicze. Zamówienia zastrzeżone są stosowane w tym sektorze ze względu na rodzaje pracy, jakie są w nim wymagane, oraz na jego zdolność do tworzenia miejsc pracy dla osób, które napotykają przeszkody, jeżeli chodzi o uczestnictwo w rynku pracy, lub które są zagrożone wykluczeniem. Jednym z wniosków płynących z tych analiz przykładów jest znaczenie inwestycji czasowych w działania na etapie przygotowywania zamówienia, takie jak badania rynkowe, w celu zapewnienia, aby lokalne przedsiębiorstwa społeczne posiadały zdolności niezbędne do realizacji zamówień zastrzeżonych. Przykłady te pokazują także, że zastrzeżenie zamówień umożliwia wzmocnienie sektora gospodarki społecznej oraz zwiększenie stabilności możliwości zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem.

Opieka zdrowotna

Trzy analizy przykładów – z Finlandii, Norwegii i Ukrainy – dotyczą społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w sektorze opieki zdrowotnej. Dwie z nich koncentrują się na zwiększeniu dostępności możliwości w zakresie zamówień publicznych dla podmiotów działających w celach niezarobkowych, przy jednoczesnym uznaniu dodatkowej wartości społecznej, jaką zapewniają takie podmioty. Ponadto jedna z analiz przykładów dotyczy nabycia rękawic ochronnych jako produktu, którego dotyczą znane problemy w procesie produkcji,

m.in. w zakresie praw pracowniczych, warunków pracy i wpływu na zdrowie. Wnioski w sektorze opieki zdrowotnej obejmują znaczenie rozumienia rynku oraz zdolności dostawców. Skupienie się na pożądanym efekcie zdrowotnym zamiast określenia szczegółowych procesów, których należy przestrzegać, jest istotne także podczas zamawiania skutecznych usług w zakresie opieki zdrowotnej.

Usługi społeczne

W niniejszym zbiorze uwzględniono dwanaście przykładów z sześciu państw członkowskich oraz jeden przykład z Korei Południowej. W analizach przykładów zbadano, w jaki sposób można wykorzystać procedurę udzielania zamówień do realizacji skutecznych usług zaprojektowanych wspólnie z dostawcami i użytkownikami, zapewniających dodatkową wartość społeczną. W przykładach tych widoczne jest znaczenie zintegrowanych usług, które w swoim założeniu są holistyczne i które zapewniają także dostęp do różnych dostawców, w tym przedsiębiorstw społecznych i podmiotów działających w celach niezarobkowych. Mimo że procesy takie jak wspólne projektowanie i udzielanie zamówień ukierunkowane na rezultaty wydłużają średni czas trwania procedury, mogą one także skutkować bardziej skutecznymi i sprzyjającymi włączeniu usługami dostosowanymi do potrzeb użytkowników.

Technologie informacyjno-komunikacyjne

W niniejszym zbiorze uwzględniono cztery przykłady z trzech państw członkowskich UE. Obejmują one analizy przykładów dotyczących nabywania sprzętu ICT oraz jeden przykład dotyczący udostępnienia stron internetowych wszystkim obywatelom. W przypadku sprzętu ICT pojawia się szczególne wyzwanie związane z długimi, złożonymi łańcuchami dostaw. Dotyczy ono zarówno instytucji zamawiających, jak i dostawców, jeśli chodzi o dążenie do zapewnienia zgodności z przepisami i weryfikacji. Przykłady te świadczą o tym, że istnieje pakiet środków (obejmujących m.in. kodeks postępowania, specyfikacje techniczne, kryteria udzielania zamówień oraz klauzule dotyczące realizacji zamówienia), które mają na celu zwiększenie przejrzystości i ustanowienie należytej staranności jako standardowej praktyki.

Sektor włókienniczy

W zbiorze znajduje się pięć przykładów dotyczących zamówień w sektorze włókienniczym pochodzących z pięciu różnych państw członkowskich UE. Trzy z nich dotyczą różnych podejść do zwiększania zgodności z konwencjami MOP w łańcuchu dostaw w sektorze włókienniczym, w tym kryteriów kwalifikacji, kryteriów udzielenia zamówienia oraz klauzul dotyczących realizacji zamówienia. Dwa przykłady koncentrują się także na warunkach tworzenia miejsc pracy w ramach zamówienia na dostawy albo zamówienia na gromadzenie odpadów tekstylnych. Mimo że z analiz przykładów wynika, że dostawcy są w stanie zweryfikować zgodność z prawem oraz że istnieje gama etykiet, które mogą pomóc w weryfikacji warunków pracy, monitorowanie tych warunków podczas realizacji zamówienia pozostaje wyzwaniem. Dialog i partnerstwo są jednak kluczowe, aby zrozumieć łańcuch dostaw oraz potencjalne zagrożenia, którym można zaradzić za pośrednictwem zamówień publicznych, a także możliwości, które są z nimi związane.

Inne sektory

Jedna analiza przykładu dotyczy zamówienia na usługi transportowe w Warszawie w Polsce. W przykładzie tym warunki zatrudnienia były związane ze świadczeniem usług. Utworzono stanowiska dla 120 osób, które były bezrobotne bądź oddalone od rynku pracy. Uznano, że choć wszystkie zamówienia publiczne prowadzą do tworzenia miejsc pracy, to specjalne klauzule w tym względzie umożliwiają zwiększenie oddziaływania.

Niniejszy zbiór obejmuje także analizę przykładu (także pochodzącego z Polski) z sektora gospodarowania odpadami. Również w tym przypadku skupiono się, wykorzystując podejście dotyczące zamówień zastrzeżonych, na tworzeniu możliwości zatrudnienia dla osób, które napotykały przeszkody w uzyskaniu zatrudnienia.

Ponadto w zbiorze znajduje się także analiza przykładu partnerstwa innowacyjnego z Lille we Francji. W tym przykładzie nabywca zawarł z lokalnym przedsiębiorstwem społecznym umowę na badania i rozwój w zakresie nowego podejścia do gromadzenia olejów odpadowych w mieście oraz ich przekształcania w biopaliwa dla pojazdów transportu publicznego.

Obszar polityki

Zbiór zamyka 17 analiz przykładów z 11 państw członkowskich UE oraz dwóch państw niebędących członkami UE, które to przykłady koncentrują się na inicjatywach międzysektorowych lub inicjatywach na poziomie polityki, służących wspieraniu społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Obejmują one polityki wymagające stosowania klauzul społecznych w celu wspierania zatrudnienia konkretnych grup (dziewięć przykładów), polityki skoncentrowane na wspieraniu dostępu przedsiębiorstw społecznych i organizacji non-profit do zamówień publicznych (sześć przykładów) oraz dwa przykłady z Niderlandów dotyczące polityk w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji.

ANALIZY PRZYKŁADÓW

SEKTOR 1. Usługi sprzątnia oraz zarządzania obiektami

1. Społecznie odpowiedzialna umowa ramowa na usługi sprzątnia

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Rząd Katalonii, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cele zamówień

W 2018 r. rząd Katalonii uruchomił nową umowę ramową dotyczącą społecznie odpowiedzialnych i ekologicznych usług sprzątnia budynków administracyjnych w sześciu rejonach (w mieście Barcelona, w pozostałej części prowincji Barcelona, a także w prowincjach Girona, Lleida, Tarragona oraz w biurach rządu Katalonii znajdujących się w mieście Madryt). Jedna z dziewięciu części zamówienia (warta 5 mln EUR) została zarezerwowana dla specjalnych ośrodków zatrudnienia i przedsiębiorstw zajmujących się reintegracją, które zapewniają płatne zatrudnienie osobom niepełnosprawnym oraz ułatwiają im dostęp do rynku pracy. Inne względy społeczne uwzględnione w przetargu obejmowały:

- społeczne kryteria udzielania zamówień (w tym aspekty związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, środki w zakresie równouprawnienia płci, środki służące promowaniu równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, szkolenia pracowników oraz ograniczenia dotyczące substancji niebezpiecznych w tekstyliach, z których szyte są uniformy);
- klauzule społeczne dotyczące realizacji zamówienia, zgodnie z którymi przedsiębiorstwa musiały stosować się do warunków pracy zawartych w układzie zbiorowym pracy dotyczącym usług sprzątnia oraz
- kryterium oceny występowania rażąco niskich ofert.

Przetarg obejmował także obowiązkowe wymogi środowiskowe. Ponadto instytucja zamawiająca zapewniła zgodność z umownymi klauzulami społecznymi i środowiskowymi poprzez działania kontrolne.

W procedurze przetargowej wzięło udział 48 przedsiębiorstw. Łącznie wybrano 39 przedsiębiorstw jako potencjalnych dostawców dla jednej lub kilku części wspomnianej umowy ramowej. Do października 2019 r. udzielono 187 zamówień na łączną kwotę wynoszącą ponad 51 mln EUR.

Przedmiot

Umowa ramowa na usługi sprzątnia

Etap zamówienia oraz kryteria

Na etapie udzielania zamówienia punkty przyznano oferentom, którzy byli w stanie udowodnić swoje zaangażowanie na rzecz społecznie odpowiedzialnych praktyk zatrudnienia za pośrednictwem planu w zakresie jakości. Plan ten był łącznie wart 49 punktów i obejmował następujące aspekty:

- środki BHP (do 10 punktów);
- środki służące propagowaniu równego traktowania i równych możliwości dla kobiet i mężczyzn (do 10 punktów);
- środki służące propagowaniu równowagi między życiem zawodowym a prywatnym (do 5 punktów);
- procedurę rozwiązywania problemów (do 12 punktów);

- metodykę oceny jakości usługi (do 12 punktów).

Na potrzeby oceny w zakresie pierwszych trzech kwestii oferentów poproszono o uzupełnienie załączników przez wskazanie proponowanych przez nich działań służących wypełnieniu każdego z kryteriów, celu tych działań, czynności, które zostaną podjęte, harmonogramu wdrażania działań oraz wskaźników, według których można zmierzyć postępy.

Jeżeli chodzi o BHP oraz propagowanie równego traktowania, można było przedstawić maksymalnie dwa działania, a za każde z nich można było uzyskać maksymalnie 5 punktów (z 10 możliwych do uzyskania ogółem). Jeżeli chodzi o równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, można było przedstawić maksymalnie dwa działania, z których za każde można było uzyskać 2,5 punktu (z 5 możliwych do uzyskania ogółem).

Aby ocenić procedurę rozwiązywania problemów, poproszono oferentów o przedłożenie sprawozdania (liczącego maksymalnie 6 stron) zawierającego opis proponowanej przez nich procedury. Maksymalnie można było uzyskać 12 punktów w następującym podziale:

- procedura rozwiązywania problemów przypisywanych wykonawcy, na przykład kwestie związane z personelem lub dostępność odpowiednich materiałów lub narzędzi (6 punktów);
- procedura rozwiązywania problemów przypisywanych podmiotowi innemu niż wykonawca, na przykład przecieki lub akty wandalizmu (6 punktów).

Punty przydzielano z wykorzystaniem następującej skali:

- wyczerpujący opis procedury działania, która odpowiednio spełnia potrzeby (6 punktów);
- opis działań nie jest wystarczająco szczegółowy lub nie spełnia skutecznie potrzeb (3 punkty);
- nie przedstawiono opisu lub opis zawiera oczywiste błędy (0 punktów).

Zamówienia udzielono oferentowi, który przedstawił ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie. Jeżeli dwie oferty uzyskały ten sam wynik, należałoby wybrać oferenta, który zatrudnia większy odsetek osób niepełnosprawnych.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Poprawa warunków pracy pracowników branży usług pracujących w budynkach sektora publicznego, propagowanie równouprawnienia płci oraz zwiększanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.

Weryfikacja

Utworzono komitet monitorujący w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania umowy ramowej oraz weryfikacji zgodności z przepisami przyjętymi przez przedsiębiorstwa. Składa się on z przedstawicieli następujących departamentów rządowych i podmiotów:

- departamentu dostaw i usług;
- urzędu nadzoru i oceny zamówień publicznych;
- czterech przedstawicieli centralnej komisji podległych administracji;
- przedstawicieli głównych związków zawodowych i stowarzyszeń przedsiębiorców w sektorze usług sprzątnia.

Komitet monitorujący przeprowadził kontrolę dostawców, sprawdzając ich listy płac, rejestry czasu pracy oraz umowy o pracę. W przypadku wykrycia rozbieżności (na przykład w zapisie czasu pracy, pracy w nadgodzinach lub częściowego braku płatności wynagrodzeń lub odpowiednich składek na ubezpieczenie społeczne) komitet

monitorujący daje dostawcy możliwość zareagowania na problemy i ich rozwiązania. Brak odpowiedniego uzasadnienia lub rozwiązania może skutkować nałożeniem kar.

W przypadku poważnych naruszeń (tj. braku zgodności z jakimikolwiek obowiązkowymi specyfikacjami technicznymi) instytucja zamawiająca może postanowić o nałożeniu kary wynoszącej do 10% budżetu zamówienia lub rozwiązaniu umowy. Za niewielkie naruszenie (tj. nieobowiązkowe czynności podejmowane przez oferentów w odpowiedzi na działania związane z udzieleniem zamówienia) możliwe jest nałożenie kary wynoszącej do 2% budżetu zamówienia.

Wartość zamówienia

Szacowana wartość umowy ramowej jest stała przez cały czas jej trwania, w tym w okresie jej ewentualnego przedłużenia, i wynosi prawie 76 mln EUR. Czas obowiązywania wynosi pierwotnie dwa lata i nie może przekroczyć czterech lat.

Instrument

- Art. 67 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia.
- Hiszpańskie prawo zobowiązań w sektorze publicznym (TRLCSP), zatwierdzone dnia 14 listopada królewskim dekretem z mocą ustawy nr 3/11.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Ministerstwo ds. Terytorium i Zrównoważoności oraz Centralna Komisja ds. Dostaw Ministerstwa Gospodarki
- Uczestnicy umowy ramowej: 39 dostawców usług sprzątnięcia;
- Monitorowanie i ocena: komitet monitorujący (opisany powyżej).

Skutki społeczne

- Przedmiotowe ramy opierają się na wcześniejszych ramach, które obowiązywały w latach 2014–2018 i których pierwszy audyt miał miejsce w grudniu 2016 r. W związku z tym audytem wykryto pewne przypadki nieprzestrzegania przepisów, a rząd Katalonii mógł pracować wraz z dostawcami nad usprawnieniem społecznego świadczenia usług.
- Centralna Komisja ds. Dostaw kontynuowała monitorowanie, a komitet monitorujący opracował nowy program kontroli zgodności na 2019 r. Przeprowadzono kontrolę wszystkich przedsiębiorstw, które uzyskały zamówienia na podstawie ramowej wykonywanej w 2019 r.

Inne korzyści

- W ramach tych zawarto także specyfikacje techniczne dotyczące ekologicznych środków czystości. Dodatkową korzyścią z nimi związaną jest unikanie szkodliwych chemikaliów, co pozwala na ograniczenie zagrożeń zdrowotnych zarówno dla personelu sprzątnięcia, jak i dla użytkowników budynków. Więcej informacji na temat korzyści dla środowiska w tym przykładzie można znaleźć [tutaj](#).

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Monitorowanie jest ważne, ale wymaga personelu i środków finansowych, które instytucja zamawiająca musi z góry zaplanować.
- W umowie należy zawrzeć również postanowienia dotyczące odpowiednich kar za niezgodność z warunkami zamówienia.

Kontakt

Anna Esteve Traveset, technik, Ministerstwo Spraw Terytorialnych i Zrównoważoności, aesteve@gencat.cat

Pilar Baldellou García, manager ds. technicznych oraz badań, Centralna Komisja ds. Dostaw,
pbaldellou@gencat.cat

2. Konsultacje rynkowe na temat zwiększenia zatrudnienia w usługach sprzątnia

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Helsingborg, Szwecja

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cele zamówień

Miasto Helsingborg zaprosiło kilku potencjalnych dostawców usług do udziału w spotkaniu w ramach konsultacji rynkowych w celu poinformowania ich o różnych wymogach społecznych, które miasto zamierzało uwzględnić w zamówieniu na usługi sprzątnia, oraz w celu ich omówienia. Jednym z celów konsultacji rynkowych było omówienie różnych wariantów tworzenia możliwości zatrudnienia dla osób bezrobotnych. Miasto Helsingborg chciało poznać opinię podmiotów rynkowych na temat kryteriów społecznych oraz wysłuchać ich pomysłów odnośnie do możliwości spełnienia wymogów dotyczących zatrudnienia i staży w zamówieniach publicznych. Miasto uznało to podejście za bardziej konstruktywne niż samo określenie minimalnych wymogów dotyczących liczby praktyk zawodowych lub miejsc pracy utworzonych w ramach postępowania o udzielenie zamówienia.

Przedmiot

Zamówienie na usługi sprzątnia w mieście Helsingborg za pośrednictwem umowy ramowej.

Etap zamówienia oraz kryteria

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia

Miasto położyło nacisk na dialog rynkowy przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia. Zaproszenia do udziału w dialogu rynkowym przesłano do dwudziestu potencjalnych oferentów. Sześć z tych przedsiębiorstw odpowiedziało na zaproszenie oraz przekazało swój wkład i pytania. Odpowiedź potencjalnych oferentów na dialog rynkowy była bardzo pozytywna. Dzięki dialogowi wytworzyła się więź między miastem a tymi przedsiębiorstwami. W dialogu rynkowym wzięły udział cztery z sześciu z przedsiębiorstw, które ostatecznie stały się dostawcami dla miasta.

Departament pracy miasta posiada swój wewnętrzny program szkoleń zawodowych w zakresie usług sprzątnia, którego celem jest, aby osoby bezrobotne, które wezmą w nim udział, otrzymały niezbędny certyfikat wymagany do zatrudnienia przez podmioty rynkowe. Kiedy miasto zaprosiło potencjalnych oferentów do udziału w konsultacjach rynkowych, przedstawiono jego wewnętrzny program szkoleń zawodowych dla bezrobotnych obywateli. Administracja miasta ds. rynku pracy oświadczyła, że może pomagać przedsiębiorstwom, dopasowując popyt do podaży, tak aby po podpisaniu umowy bezrobotni obywatele mogli uzyskać staże lub zatrudnienie wspomagane. Udostępniali oni także życiorysy uczestników szkolenia, aby dostawcy mogli lepiej poznać swoich potencjalnych pracowników.

Dzięki dialogowi miasto Helsingborg czerpało także wiedzę od potencjalnych oferentów zamiast z doświadczeń rynkowych związanych z wymogami w innych zamówieniach dotyczących usług sprzątnia.

Etap realizacji zamówienia

Miasto uwzględniło także wymóg dialogu związany z realizacją zamówienia. Dostawca oraz miasto musieli omówić możliwości dotyczące oferowania staży lub miejsc pracy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem polityki zamówień miasta Helsingborg jest współpraca z dostawcami w celu zapewnienia, aby obywatele, którzy są bezrobotni i oddaleni od rynku pracy, mieli większe możliwości zatrudnienia. Kluczowym aspektem wspomnianym w polityce zamówień, który służy osiągnięciu tego celu, jest dialog rynkowy. Zgodnie z tą polityką dialog rynkowy powinien być przejrzysty i otwarty. Administracja ds. rynku pracy odpowiada za treść i informacje udostępniane potencjalnym dostawcom w ramach dialogów rynkowych.

Weryfikacja

Miasto Helsingborg prowadzi ciągły dialog oraz powiązane dyskusje z dostawcami w ramach umowy ramowej na temat możliwości staży lub zatrudnienia. Dialogi te są prowadzone regularnie. Kolejnym krokiem będzie utworzenie warsztatów wraz z przedsiębiorstwami, którym udzielono zamówienia. Miasto przeprowadziło także warsztaty z innymi przedsiębiorstwami działającymi w sektorze usług sprzątanania, tak aby przedsiębiorstwa te mogły się przygotować i być świadome wymogów dotyczących zatrudnienia w kolejnych postępowaniach o udzielenie zamówienia.

Wartość zamówienia

Umowa ramowa na cztery lata o rocznej wartości 35 mln szwedzkich koron lub 3,3 mln EUR.

Instrument

- Art. 40 (wstępne konsultacje rynkowe) oraz art.70 (warunki realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.
- Rozdział 17 sekcja 1 szwedzkiej ustawy o zamówieniach publicznych (2016 r.).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Helsingborg
- Dostawcy wybrani na potrzeby umowy ramowej:
 - Förenade Service,
 - Lassila & Tikanoja,
 - Samhall,
 - Sydsvenska städ,
 - Sodexo,
 - MIAB.

Skutki społeczne

Miasto Helsingborg odniosło sukces, jeżeli chodzi o wpływ na przedsiębiorstwa dzięki swojemu podejściu dotyczącemu dialogu rynkowego. Przedsiębiorstwa pozytywnie nastawiły się do staży lub wymogów w zakresie zatrudnienia i są bardziej chętne do współpracy z Administracją ds. rynku pracy w zakresie rekrutacji i kojarzenia. W pierwszym roku trwania umowy ramowej dzięki tym wymogom zatrudnienie lub staż uzyskało pięciu obywateli.

Miasto zidentyfikowało następujące korzyści społeczne:

- Więcej osób bezrobotnych uzyskuje zatrudnienie i samowystarczalność.
- Ograniczając zasiłki dla bezrobotnych, zmniejsza się koszty publiczne takich korzyści społecznych, podczas gdy wpływy z podatków dochodowych rosną.
- Zwiększone kompetencje i świadomość kwestii związanych z wielokulturowością wśród dostawców usług sprzątanania.

Inne korzyści

- Wykorzystywanie wyników zaangażowania rynkowego przed udzieleniem zamówienia w ramach bardzo świadomego etapu przygotowawczego oraz lepsza jakość dokumentacji przetargowej przy jednoczesnym dalszym tworzeniu większej liczby miejsc pracy.
- Miasto Helsingborg ustaliło, że dialog rynkowy wygenerował dobre efekty, jeżeli chodzi o tworzenie miejsc pracy.
- Przedsiębiorstwa wolą dialog od specyficznych wymogów dotyczących zatrudnienia lub staży.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Pomysł przeprowadzenia warsztatów wraz z podmiotami rynkowymi niestety okazał się nieudany ze względu na bardzo niską liczbę uczestniczących przedsiębiorstw. Konieczne jest zatem, aby instytucja zamawiająca zbadała lepiej poszczególne rynki oraz to, jaki rodzaj dialogów jest interesujący dla podmiotów rynkowych na wczesnym etapie.
- W umowach należy zapisać, że dialog powinien mieć miejsce w najkrótszym możliwym terminie. Jeżeli umowa trwa już od jakiegoś czasu, a między dostawcą a miastem nie było żadnego kontaktu, osiągnięcie wyników w zakresie zatrudnienia może być trudniejsze.
- Kluczowymi czynnikami decydującymi o powodzeniu jest kojarzenie osób bezrobotnych i odpowiednich stanowisk oraz działania następcze w okresie obowiązywania umowy.
- Administracja ds. rynku pracy zaleca wykorzystywanie, o ile jest to możliwe, bardziej szczegółowych wymogów w zakresie zatrudnienia w połączeniu z dialogiem.

Kontakt

Magnus Nilvér, administracja ds. rynku pracy, miasto Helsingborg, Magnus.nilver@helsingborg.se

3. Zatrudnianie Romów w usługach sprzątnia na rzecz publicznego przedsiębiorstwa kominiarskiego z Budapesztu

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: FŐKÉTÜSZ – stołeczne przedsiębiorstwo kominiarskie, Węgry

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cele zamówień

Publiczne przedsiębiorstwo kominiarskie z Budapesztu – FŐKÉTÜSZ – które w pełni należy do miasta Budapeszt, przeprowadziło postępowanie o udzielenie zamówienia na usługi sprzątnia w swojej siedzibie i innych pomieszczeniach. Przedsiębiorstwo FŐKÉTÜSZ zdecydowało, że zapewni możliwość zawarcia umowy w sprawie tego zamówienia przedsiębiorstwom, które zatrudniają Romów, ze względu na wysoki poziom bezrobocia w tej społeczności. Wykorzystując tę procedurę, instytucja zamawiająca postanowiła zastosować po raz pierwszy kryteria oceny inne niż cena, gdyż uznano je za łatwe do kontrolowania i stanowiące skuteczny sposób integracji Romów na rynku pracy.

Zgodnie z danymi na 2019 r. liczba mieszkańców Budapesztu wynosi 1 752 286, z czego 20 151 osób stanowią Romowie (na podstawie oświadczeń własnych). Szacuje się jednak, że populacja Romów żyjących w Budapeszcie może osiągać lub nawet przekraczać 100 000 osób. Niewiele jest danych na temat sytuacji Romów na rynku pracy na Węgrzech, jednak na podstawie pewnych dowodów można stwierdzić, że liczba zatrudnionych osób w wieku 15–64 lata jest niższa wśród Romów (39%) niż wśród ludności nieromskiej (65%; dane z 2015 r.). Podczas gdy istotny wpływ na te dane mają niższy poziom wykształcenia i regionalne skupienie na obszarach o mniej korzystnych warunkach zatrudnienia, niski wskaźnik zatrudnienia wśród Romów związany jest także z dyskryminacją na rynkach pracy. Źródłem zatrudnienia dla ludności romskiej są zazwyczaj publiczne programy zatrudniania oraz publiczne programy pracy².

Przedmiot

Umowa ramowa dotycząca świadczenia usług sprzątnia w siedzibie i innych pomieszczeniach publicznego przedsiębiorstwa kominiarskiego z Budapesztu z uwzględnieniem możliwości zatrudnienia dla obywateli romskich w kryteriach udzielenia zamówienia.

Etap zamówienia oraz kryteria

Procedura ta objęła uwzględnienie w kryteriach udzielenia zamówienia względów społecznych. Jest to jeden z pierwszych przypadków, jeżeli nie pierwszy, wykorzystania na Węgrzech kryterium udzielenia zamówienia, jakim jest najlepsza relacja jakości do ceny zamiast kryterium najniższej ceny.

Względom społecznym przypisano wagę 20% i obejmowały one następujące trzy podkryteria:

² Komisja Europejska, Sprawozdanie z monitorowania przez społeczeństwo obywatelskie wdrażania krajowej strategii integracji Romów na Węgrzech, wrzesień 2018.

- Oferent musiał przedstawić dowód posiadania umowy o współpracy z jakąkolwiek fundacją na rzecz interesu publicznego Romów³ zarejestrowaną od co najmniej trzech lat.
- Oferent musiał podjąć się zatrudnienia romskich pracowników, którzy w okresie obowiązywania umowy są zarejestrowani jako osoby defaworyzowane.
- Oferent musiał zapewnić, aby odsetek pracowników romskich stanowił co najmniej 8% całego personelu.

Cenie przypisano wagę 80%.

Umowa między oferentami a fundacją na rzecz interesu publicznego Romów musiała zostać podpisana przed złożeniem oferty.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem polityki społecznej była integracja Romów na rynku pracy. Rodzaj pracy potrzebnej do realizacji tego zamówienia nie wymagał posiadania kwalifikacji, w związku z czym uznano, że jest odpowiedni na potrzeby klauzul dotyczących integracji na rynku pracy.

Weryfikacja

Instytucja zamawiająca sprawdziła organizacje pożytku publicznego wskazane z umowach o współpracy na stronie internetowej www.birosag.hu (oficjalna strona internetowa węgierskich sądów). Oferenci musieli także przekazać dowód publicznej rejestracji danej organizacji pożytku publicznego. Spośród czterech oferentów dwóch zadeklarowało, że posiada umowę o współpracy z fundacją na rzecz interesu publicznego Romów; udało się to jednak potwierdzić tylko w przypadku jednej z nich. Oferentem, któremu udzielono zamówienia, było przedsiębiorstwo (Fort Facility), które posiadało umowę o współpracy z romskim stowarzyszeniem obywatelskim – fundacją na rzecz interesu publicznego Romów.

Wartość zamówienia

Wartość zamówienia była poniżej unijnego progu: maksymalna wartość umowy ramowej wynosiła 42 000 000 HUF (135 641,15 EUR), a minimalna wartość – 30 000 000 HUF (96 886,53 EUR). Umowę podpisano w grudniu 2017 r. i obowiązywała ona przez dwa lata.

Instrument

- Art. 67 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia.
- Węgierska krajowa strategia na rzecz włączenia społecznego (2014 r.). Węgry były pierwszym państwem członkowskim, które przedstawiło krajową strategię na rzecz włączenia społecznego (w grudniu 2011 r.) sporządzoną w kontekście komunikatu Komisji w sprawie unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów. W 2014 r. rząd dokonał przeglądu i aktualizacji strategii, która jest obecnie wdrażana w postaci trzyletnich planów działania i jest przedmiotem corocznego sprawozdania rządowego sporządzanego na podstawie systemu monitorowania strategii. Można ją znaleźć [tutaj](#).

³ Zgodnie z ustawą CLXXV z 2011 r. w sprawie wolności zrzeszania się, statusie organizacji nienastawionych na zysk oraz działania organizacji społeczeństwa obywatelskiego i ich wspierania (prawo cywilne) fundację można zarejestrować jako fundację na rzecz interesu publicznego, jeżeli jej działalność uznaje się za przynoszącą korzyści publiczne, jeżeli posiada ona odpowiednie zasoby, by spełnić powszechne potrzeby społeczeństwa i poszczególnych osób oraz jeżeli można udowodnić poparcie społeczeństwa dla takiej fundacji.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: FŐKÉTVISZ – publiczne stołeczne przedsiębiorstwo kominiarskie
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Fort Facility
- Decydent: Urząd Miasta Budapeszt ustanowił strategię w zakresie zamówień publicznych i nadzoruje swoje własne spółki publiczne.
- Wsparcie w zakresie weryfikacji: romskie stowarzyszenie obywatelskie – fundacja na rzecz interesu publicznego – pomogło w tym przykładzie w weryfikacji tożsamości Romów, którzy mieli zostać zatrudnieni przez wykonawcę.

Skutki społeczne

- Procedura ta była pierwszą tego rodzaju procedurą na Węgrzech, w której w kryteriach udzielenia zamówienia uwzględniono względy społeczne, co przyczyniło się do społecznej i zawodowej integracji ludności romskiej. Instytucja zamawiająca jest całkowicie zadowolona ze świadczonych usług sprzątanania.
- Współpraca z wykonawcą oraz fundacją na rzecz interesu publicznego Romów układa się bardzo dobrze. Zgodnie z sekcją 3 lit. f) umowy zawartej między wybranym oferentem a fundacją na rzecz interesu publicznego Romów wybrany oferent zgodził się, że liczba zatrudnianych pracowników romskich będzie stanowić 8–10% średniej liczby wszystkich pracowników.
- Współpraca między instytucją zamawiającą a romskim stowarzyszeniem obywatelskim trwa nadal. W 2019 r. zaktualizowano plan przedsiębiorstwa FŐKÉTÜSZ na rzecz równych szans, uwzględniając w nim wkład romskiego stowarzyszenia obywatelskiego.

Inne korzyści

- W 2019 r. przedsiębiorstwo FŐKÉTÜSZ zastosowało podobne względy społeczne w kryteriach udzielenia zamówienia w ramach postępowania przetargowego na świadczenie usług centrum obsługi klienta. W ramach zamówienia udzielonego w następstwie tego postępowania wybrany oferent podjął się zatrudnienia w okresie obowiązywania umowy co najmniej jednego defaworyzowanego lub poważnie defaworyzowanego pracownika romskiego.
- Urząd Miasta Budapeszt opracowuje „Strategię na rzecz zielonych, zrównoważonych, innowacyjnych i odpowiedzialnych zamówień publicznych”, która powinna zostać przyjęta w pierwszym kwartale 2020 r. Mimo że przedmiotowa strategia i procedura nie są bezpośrednio powiązane, procedura ta stanowi precedens, jeżeli chodzi o wykorzystanie względów społecznych w zamówieniach publicznych w mieście Budapeszt i na Węgrzech w ogóle.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Przygotowanie i weryfikacja *ex post* są kluczowe dla wdrożenia społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Podczas całego przygotowania procedury istotne jest, aby instytucja zamawiająca badała, czy społeczne kryteria, które mają zostać zastosowane, są osiągalne i nie utrudniają konkurencji. Zaleca się także, aby instytucje zamawiające monitorowały realizację zamówień i zapisywały ważne wnioski, które mogą okazać się istotne podczas przygotowywania podobnych postępowań o udzielenie zamówienia w przyszłości.
- Stosowanie społecznych kryteriów nie jest jeszcze na Węgrzech powszechne, w związku z czym może ograniczać konkurencję. Wcześniejsze zaangażowanie na rynku stanowi dobrą okazję do monitorowania rynku i liczby potencjalnych oferentów, a także zdefiniowania szacowanej wartości zamówienia.

Kontakt

Dalma Kittka, dyrektor Urzędu Zamówień Publicznych, Urząd Miasta Budapeszt, KittkaD@budapest.hu

4. Szkolenia zawodowe i praktyki jako decydujące kryteria udzielania zamówień

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Urząd Miasta Aarhus, Dania

Sektor produktów lub usług: roboty w zakresie ścieków: serwis i konserwacja

Wprowadzenie/cele zamówień

Urząd Miasta Aarhus zwracał coraz większą uwagę na społeczny i gospodarczy wpływ udzielanych zamówień publicznych, który można osiągnąć poprzez tworzenie możliwości zatrudnienia dla długotrwale bezrobotnych obywateli. Mając to na uwadze, departament zamówień postanowił sprawdzić potencjał włączenia możliwości dotyczących szkoleń i zatrudnienia jako celów zamówienia. W 2019 r. wybrano pilotażowo umowę ramową na usługi utylizacji nieczystości i miasto Aarhus zdecydowało, że skoncentruje się na praktykach zawodowych wraz ze szkoleniami oraz na możliwościach zatrudnienia. Wcześniejsze zamówienia na świadczenie usług utylizacji nieczystości oceniano wyłącznie w oparciu o kryterium ceny.

W Danii instytucje zamawiające zostały zobowiązane do uwzględniania praktyk zawodowych jako warunku związanego z realizacją niektórych zamówień. W tym jednak przypadku departament ds. zamówień zdecydował, że skoncentruje się na kryteriach udzielenia zamówienia.

Wyboru instrumentu dokonano po przeprowadzeniu dialogu rynkowego, dzięki któremu departament ds. zamówień dowiedział się, że może spodziewać się marginalnej różnicy w cenie między oferentami, gdyż wydawało się, iż dostawcy ponoszą podobne wydatki na materiały i wynagrodzenia. Departament ds. zamówień dowiedział się także, że kilku potencjalnych oferentów doświadczało trudności, jeżeli chodzi o rekrutację.

Umowa ramowa będzie obowiązywała przez sześć lat (w latach 2019–2025). W ogłoszeniu o zamówieniu przedstawiono następujące powody:

- otwarcie procedury konkursowej ze względu na wysokie koszty inwestycji w materiały. Amortyzacja inwestycji w materiały zajmie ponad cztery lata;
- spełnienie warunków środowiskowych i warunków zatrudnienia, w tym szczegółowych wymogów środowiskowych odnoszących się do środków transportu.

Przedmiot

Umowa ramowa o świadczenie usług utylizacji nieczystości

Etap zamówienia oraz kryteria

Kryteria udzielenia zamówienia

Ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie zidentyfikowano na podstawie najlepszej relacji jakości do ceny, wykorzystując następujące kryteria i wagi:

- cena (80%),
- jakość (20%) w podziale na podkryteria: efekty działalności środowiskowej (10%) i środki zatrudnienia (10%).

Etap realizacji zamówienia

Zamówienie obejmuje klauzule dotyczące realizacji odnoszące się do:

- wynagrodzeń i warunków pracy zgodnie z konwencją MOP nr 94;
- praktyk zawodowych i retencji pracy;
- odpowiedzialności społecznej (konwencje MOP nr 29 i 105; 100 i 111; 138 i 182; 87, 98 i 135; oraz 155).

Wynagrodzenia i warunki pracy muszą być dostosowane do konwencji MOP nr 94. Wykonawca musi zapewnić, aby pracownicy, których zatrudnia w Danii w celu wykonania zadania, otrzymywali wynagrodzenie oraz ogólne warunki zatrudnienia, które są nie mniej korzystne niż wynagrodzenie i warunki mające zastosowanie do tego samego rodzaju pracy na podstawie powszechnie obowiązującego układu zbiorowego w danej dziedzinie (tj. na podstawie reprezentatywnej umowy związkowej dotyczącej rynku pracy). Warunek ten ma zastosowanie do wszystkich podwykonawców oraz obejmuje on swoim zakresem świadczenia i godziny pracy.

Jeżeli chodzi o praktyki zawodowe i retencję pracy, wykonawca miał obowiązek posiadania spisanej polityki kadrowej obejmującej politykę kształcenia oraz retencji pracowników i odnoszącej się do osób zatrudnionych w ramach zamówienia.

Jeżeli chodzi o odpowiedzialność społeczną, wykonawca oraz podwykonawcy są zobowiązani do przestrzegania podpisanych przez Danię konwencji międzynarodowych wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE, w tym:

- konwencji o pracy przymusowej (konwencje MOP nr 29 i 105);
- konwencji dotyczących dyskryminacji (konwencje MOP nr 100 i 111);
- konwencji dotyczących pracy dzieci (konwencje MOP nr 138 i 182);
- konwencji dotyczących wolności związkowej (konwencje MOP nr 87, 98 i 135);
- konwencji dotyczącej środowiska pracy (konwencja MOP nr 155).

Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania podstawowych praw człowieka, w tym Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Stworzenie możliwości praktyk zawodowych w zawodach wymagających kwalifikacji, a także możliwości zatrudnienia i szkolenia dla bezrobotnych obywateli.

Weryfikacja

- W celu weryfikacji podkryterium dotyczącego „środków zatrudnienia” poproszono oferenta o zgłoszenie liczby pracowników odbywających szkolenie lub praktyki zawodowe, którzy mają pracować w ramach zamówienia.
- Jeżeli chodzi o kryteria zatrudnienia, które łącznie stanowiły 10% wagi kryteriów udzielenia zamówienia, różnym formom szkoleń i praktyk zawodowych przypisano różne wartości, które następnie zsumowano, aby uzyskać łączny wynik:
 - dorosły praktykant: 10
 - praktykant: 8
 - system wsparcia wynagrodzeń dla osób bezrobotnych: 3
 - system staży dla osób bezrobotnych: 3

Wartość zamówienia

Szacowana łączna wartość umowy ramowej wyniosła 15 mln DKK (około 2 mln EUR).

Instrument

Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (warunki realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Podmiot wiodący projektu oraz instytucja zamawiająca: Departament Zamówień i Przetargów Miasta Aarhus.
- Międzyresortowa grupa robocza reprezentująca użytkowników końcowych usług utylizacji nieczystości w całej organizacji miejskiej
- Korespondencja z Departamentem Zatrudnienia na temat kryterium dotyczącego środków zatrudnienia.

Skutki społeczne

- Ponieważ konkurencja cenowa była bardzo ostra, kryterium dotyczące środków zatrudnienia okazało się decydującym czynnikiem. W późniejszym dialogu z oferentami, którzy przegrali przetarg, jasne było, że wykorzystanie tego kryterium miało silny efekt sygnalizacyjny. W związku z tym głównym efektem społecznym postępowania o udzielenie zamówienia jest pokazanie rynkowi, że Urząd Miasta zamierza wynagradzać odpowiedzialność społeczną. Oczekuje się, że wyniki postępowania o udzielenie zamówienia będą motywacją do stworzenia możliwości praktyk zawodowych lub szkolenia przez potencjalnych dostawców, którzy tego wcześniej nie rozważali.
- Praktykanci zatrudnieni jako wykonawcy lub podwykonawcy w ramach tej umowy ramowej oraz kolejnych powtórzeń tego podejścia odniosą bezpośrednie korzyści w postaci zdobytego doświadczenia zawodowego. Skorzysta na tym również społeczność w szerokim tego słowa znaczeniu dzięki lepiej wyszkolonej sile roboczej.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Z połączenia kryteriów udzielenia zamówienia z minimalnymi wymogami mogą skorzystać potencjalni oferenci, którzy są w stanie spełnić wymogi wyższe niż minimalne.
- Umowa nie obejmuje celów pośrednich odnoszących się do monitorowania zakresu, w jakim wykonawca spełnia kryteria dotyczące zatrudnienia w całym okresie obowiązywania umowy. W przypadku podobnego postępowania o udzielenie zamówienia pożądane byłoby uwzględnienie w umowie przepisów szczegółowych, na podstawie których wykonawca byłby zobowiązany do ciągłego wypełniania kryteriów zatrudnienia. Może to obejmować roczne cele pośrednie oraz kary pieniężne w przypadku braku ich osiągnięcia.
- Społeczne kryteria udzielenia zamówienia mogą być przydatne w przypadku zamówień na nowych lub nieznanych rynkach, jeżeli instytucja zamawiająca ma trudności ze sformułowaniem minimalnych wymogów lub warunków związanych z realizacją zamówienia. Zbyt łagodne wymogi mogą spowodować, że instytucja zamawiająca straci potencjalne oddziaływanie, natomiast zbyt surowe wymogi mogą spowodować, że nie otrzyma żadnych ofert lub że otrzyma ich niewiele.

Kontakt

Jakob Laursen, konsultant ds. zamówień, Departament Burmistrza, Urząd Miasta, Jaklau@aarhus.dk

5. Poprawa warunków pracy jako sposób poprawy jakości usług sprzątanania dla Czeskiej Telewizji

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Czeska Telewizja (Česká televize), Czechy

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątanania

Wprowadzenie/cele zamówień

Długoterminowe zamówienia na usługi sprzątanania udzielane wyłącznie w oparciu o kryterium najniższej ceny przyczyniły się do pogorszenia warunków pracy, a także pośrednio do niższej jakości usług. Aspekty charakterystyczne usług sprzątanania to nisko uposażeni pracownicy, wysoki wskaźnik rotacji pracowników itp. Czeska Telewizja, jako instytucja zamawiająca, wykorzystała liczne instrumenty, aby osiągnąć ogólny cel w postaci dobrej jakości usługi sprzątanania, w tym poprzez zapewnienie godnych warunków dla zaangażowanych pracowników. Czeska Telewizja w rozsądny sposób powiązała to ze stabilnością zespołu i zasadniczą jakością świadczonych usług.

Przedmiot

Postępowanie o udzielenie zamówienia na usługi sprzątanania w obiektach należących do Czeskiej Telewizji, instytucji publicznej nadającej programy telewizyjne z siedzibą w Pradze (Czechy).

Etap zamówienia oraz kryteria

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia

Wstępne konsultacje rynkowe dotyczące warunków pracy pracowników (w tym wynagrodzenia i organizacji pracy) oraz zapewniania jakości świadczonych usług. Na podstawie wyników konsultacji Czeska Telewizja zdecydowała się uwzględnić w zamówieniu przegląd lub klauzule dotyczące opcji w celu dostosowania możliwych zmian w regulacjach dotyczących minimalnego wynagrodzenia oraz zwróciła szczególną uwagę na elementy takie jak warunki pracy, stabilność i ustawiczny rozwój zespołu. Czeska Telewizja zażądała także szczegółowego opisu planowanej realizacji zamówienia proponowanej przez oferenta (plan dotyczący praktyk w zakresie sprzątanania) oraz zachęciła do długotrwałej odpowiedzialności poszczególnych pracowników za przypisany im obszar.

Zamówienie podzielono na 5 części. W przypadku części 1–4 wprowadzono limit – nie można było jednocześnie złożyć więcej niż dwóch ofert.

Specyfikacje

Wymagano etykiet, aby udowodnić zgodność produktów stosowanych do czyszczenia ze specyfikacjami technicznymi i aspektami środowiskowymi.

Kryteria udzielenia zamówienia

W zaproszeniu do składania ofert opisano następujące kryteria udzielenia zamówienia:

- kryteria udzielenia zamówienia dotyczące jakości (45% łącznej oceny) obejmowały:
 - organizację zespołu (cechy te powinny zapewniać jakość i stabilne zarządzanie pracą. Na przykład: przypisane i stabilne miejsce pracy oraz ramy czasowe pracy wykonywanej przez poszczególnych pracowników, zapewniające im możliwość przyzwyczajenia się do wykonywanych przez nich zadań oraz – z czasem – usprawnienia pracy; do kryteriów udzielenia zamówienia należały także jasny opis odpowiedzialności za nadzór i kontrolę jakości, co może przyczynić się również do większej wydajności pracy członków zespołu – 9%;
 - organizację pracy – 9%;
 - metodę, instrumenty, produkty do czyszczenia oraz procedury służące zapewnianiu wysokiej jakości usług sprzątanania (w tym kilka zalecanych procedur o niskim wpływie na środowisko) – 9%;
 - zarządzanie postępowaniem o udzielenie zamówienia, zarządzanie zamówieniem i zarządzanie jakością usługi – 9%; oraz
 - ciągłe doskonalenie zespołu (w tym zwiększanie stabilności zespołu za pośrednictwem środków służących ograniczeniu rotacji pracowników, ciągłe budowanie zdolności itp.) – 9%;
- cenę (55% łącznej oceny).

Etap realizacji zamówienia

Wykorzystano następujące klauzule dotyczące realizacji zamówienia:

- w celu zapewnienia kontroli jakości wymagano od oferenta umożliwienia pracownikowi Czeskiej Telewizji prowadzenia sprawozdawczości i monitorowania realizacji usług sprzątanania;
- produkty do czyszczenia wykorzystywane do sprzątanania musiały być ekologiczne. Oferent mógł przykładowo polegać na oznakowaniach ekologicznych.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Ogólne dobre zarządzanie usługą, w tym zarządzanie zasobami ludzkimi, którego ostatecznym celem jest poprawa warunków pracy pracowników odpowiedzialnych za realizację zamówienia. Czeska Telewizja uważa, że cel ten (ogólna jakość warunków pracy odpowiednich pracowników) jest związany z jakością świadczonych usług. W przypadku pracowników, którymi zarządza się w odpowiedni sposób, którzy są odpowiednio przeszkoleni i wyposażeni, a także których warunki pracy są godne, istnieje wyższe prawdopodobieństwo, że będą pracownikami stabilnymi, będą oferować trwałą usługę wysokiej jakości oraz lepiej wykonywać swoje obowiązki.
- Usługi sprzątanania powinny być wykonywane w sposób ekologiczny.

Weryfikacja

- Oferenci musieli przedłożyć plan dotyczący praktyk w zakresie sprzątanania opisujący informacje istotne dla jakości usługi. Plan ten musiał zawierać także opis zespołu, zarządzania umiejętnościami i budowania zdolności poszczególnych pracowników.
- Stabilność zespołu oceniano na podstawie:
 - odsetka rozwiązanych umów w stosunku do liczby pracowników w poprzednim roku;
 - odsetka umów na czas określony w stosunku do liczby pracowników w poprzednim roku;
 - odsetka pracowników tymczasowych⁴ w stosunku do liczby pracowników w poprzednim roku.

⁴ Pracownik tymczasowy jest zatrudniany przez agencję, która tymczasowo zapewnia takiego pracownika pracodawcy; <https://www.citizensadvice.org.uk/work/rights-at-work/agency-workers/agency-workers-what-you-need-to-know/>

- Instytucja zamawiająca jest uprawniona do wymagania dokumentów dotyczących aspektów środowiskowych produktów do czyszczenia.

Wartość zamówienia

Szacowana łączna wartość zamówienia w okresie czterech lat wynosi 2 400 000 EUR (60 125 000 CZK):

- część zamówienia nr 1: około 130 000 EUR (3 430 000 CZK);
- część zamówienia nr 2: około 1 500 000 EUR (37 570 000 CZK);
- część zamówienia nr 3: około 250 000 EUR (6 165 000 CZK);
- część zamówienia nr 4: około 440 000 EUR (10 960 000 CZK);
- część zamówienia nr 5: około 80 000 EUR (2 000 000 CZK).

Instrument

- Art. 18 ust. 2, art. 40, art. 46, art. 67 i art. 70 dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Czeska Telewizja
- Uczestnicy wstępnych konsultacji rynkowych:
 - ZENOVA Services, s.r.o.;
 - HONDL Global Services, a.s.;
 - European Cleaning Services, s.r.o.;
 - 111UKLID.CZ Trade, s.r.o.
- Dostawcy usług, z którymi zawarto umowy:
 - OCS Trading, s.r.o. (części 1 i 3);
 - INEX Česká republika, s.r.o. (części 2 i 4);
 - dla części nr 5 nie otrzymano żadnych ofert.

Skutki społeczne

- Podział zamówienia na części zwiększa dostępność udziału w zamówieniach publicznych dla mniejszych dostawców.
- Znaczną część punktów w ramach kryteriów udzielenia zamówienia przyznawano na podstawie podejścia oferenta do pracowników oraz do ogólnego zarządzania usługą i jej jakością. Dobre zarządzanie pracą i personelem ma kluczowe znaczenie dla stabilności zespołu, rozwoju umiejętności pracowników oraz ogólnej jakości wykonania usługi. Przyczynia się to nie tylko do rozwoju umiejętności zawodowych poszczególnych pracowników, ale także wpływa na ogólną jakość usługi.
- Ocena jakości zatrudnienia (w tym warunków pracy i stabilności zespołu) służy poprawie nie tylko dobrobytu pracowników, ale także poziomu ich zadowolenia, co wpływa pozytywnie na wskaźnik rotacji pracowników, a ostatecznie prowadzi do świadczenia usług lepszej jakości.

Inne korzyści

- Szczególny charakter usługi wymaga wiedzy na temat pomieszczeń oraz użytkownika usługi. Częste zmiany w zespole mogą prowadzić do trudności i towarzyszących temu wydatków, na przykład

związanych z wdrożeniem nowego pracownika do pracy w danym obiekcie. Stabilność zespołu wydaje się zatem ważnym warunkiem jakości usługi sprzątania.

- Fakt, że zamówienia są często udzielane wyłącznie na podstawie najniższej ceny, może łatwo spowodować obniżenie jakości usług i duże ryzyko niezadowolenia pracowników, a także wysoki wskaźnik rotacji pracowników.
- Wysiłek związany z uwzględnianiem warunków pracy pracowników w prosty sposób przekłada się na inne instytucje zamawiające i inne usługi wykonywane przez osoby nisko uposażone.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Aby zapewnić wysoką jakość usług, instytucja zamawiająca musi włożyć więcej wysiłku w etap przygotowawczy postępowania o udzielenie zamówienia, zarządzanie zamówieniem i zarządzanie jakością usługi.
- W kolejnym podobnym postępowaniu o udzielenie zamówienia instytucja zamawiająca prawdopodobnie znów skorzysta ze wstępnych konsultacji rynkowych.
- W przyszłości Czeska Telewizja chciałaby znaleźć sposoby na ustanowienie kluczowych wskaźników efektywności, jeżeli chodzi o usługi sprzątania, oraz wyrazić uznanie dla wyjątkowej wydajności dostawcy, na przykład w postaci nagrody.

Kontakt

Martin Rajman, kierownik centralnej jednostki ds. zamówień, Czeska Telewizja,
Martin.Rajman@ceskatelevize.cz

6. Odpowiedzialność społeczna jako kryterium udzielenia zamówienia w przypadku zamówienia na usługi sprzątnia, Dania⁵

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Urząd Miasta Ballerup, Dania

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cele zamówień

W lutym 2019 r. Urząd Miasta Ballerup przyjął nową politykę zamówień, w ramach której priorytetowo traktuje się kwestię odpowiedzialności społecznej.

Polityka ta⁶ ma sześć głównych celów:

1. zastosowanie ram regulacyjnych z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw;
2. skoncentrowanie się na czynnikach innych niż cena, jak zobrazowano poniżej:
 - dostawcy składają oświadczenie, że przestrzegają praw człowieka i praw pracowniczych oraz spełniają wymogi w zakresie ochrony środowiska i zwalczania korupcji;
 - jeżeli jest to możliwe, Urząd Miasta musi uwzględnić w postępowaniach o udzielenie zamówienia kwestie społeczne (a w postępowaniach o udzielenie zamówienia na usługi i roboty budowlane – klauzule dotyczące zatrudnienia), a jeżeli jest to niemożliwe – wyjaśnić powody;
 - jeżeli istnieje podejrzenie, że dostawca nie wypełnia swoich obowiązków w zakresie odpowiedzialności społecznej, Urząd Miasta przeprowadza działania następcze i ma możliwość unieważnienia umowy;
3. wykorzystanie dialogu rynkowego i współpraca z przedsiębiorstwami;
4. uruchomienie i wdrożenie wspólnych postępowań o udzielenie zamówienia;
5. wykorzystanie cyfrowych zamówień i handlu elektronicznego;
6. zapewnienie wysokiego poziomu przestrzegania przepisów.

Zamówienie na usługi sprzątnia wybrano jako odpowiednie pilotażowe postępowanie, w ramach którego przepis ten zastosowano po raz pierwszy.

Umowa będzie obowiązywała od dnia 1 kwietnia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. z możliwością jej przedłużenia do dwóch razy, za każdym razem na okres 12 miesięcy.

Przedmiot

Codziennie usługi sprzątnia oraz okresowe usługi czyszczenia okien w 157 różnych budynkach Urzędu Miasta, w tym w szkołach publicznych, ośrodkach opieki dziennej, bibliotekach, pływalniach i arenach sportowych.

Etap zamówienia oraz kryteria

⁵ <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:440930-2019:TEXT:DA:HTML>

⁶ https://ballerup.dk/sites/default/files/udbuds- og_indkoebspolitik_2019_0.pdf

Kryteria udzielenia zamówienia

W procesie udzielania zamówienia ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie zidentyfikowano na podstawie najlepszej relacji jakości do ceny, wykorzystując następujące wagi:

- cena: 60%,
- zapewnienie jakości: 20%,
- odpowiedzialność społeczna: 20%. W przedmiotowym postępowaniu o udzielenie zamówienia odpowiedzialność społeczna oznaczała stworzenie możliwości zatrudnienia dla osób bezrobotnych otrzymujących świadczenie socjalne oraz dla osób przebywających na długoterminowym zwolnieniu chorobowym.

Etap realizacji zamówienia

Dokumentacja przetargowa obejmowała także:

- klauzulę dotyczącą pracy zobowiązującą oferenta do spełnienia ogólnych norm rynku pracy w odniesieniu do wynagrodzenia i warunków pracy;
- klauzulę dotyczącą odpowiedzialności społecznej, która obejmuje wykaz szczegółowych wymogów dotyczących praw człowieka, praw pracowniczych, ochrony środowiska i zwalczania korupcji, na podstawie dziesięciu zasad inicjatywy Global Compact. Wykonawca podejmuje się w szczególności zapewnienia przestrzegania podstawowych praw człowieka oraz podstawowych praw pracowniczych chronionych konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP).

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Spółecznym celem Urzędu Miasta było stworzenie możliwości zatrudnienia, z których korzystać będą dwie grupy docelowe:

- osoby bezrobotne „gotowe do podjęcia działania” otrzymujące pomoc socjalną, które poza bezrobociem zmagają się z innymi wyzwaniami. Potrzebują one specjalnie zaprojektowanej ścieżki szkolenia, w tym środków wsparcia, aby uzyskać zatrudnienie⁷;
- osoby przebywające na długoterminowym zwolnieniu chorobowym. Wiele osób w tej kategorii będzie w stanie podjąć pracę, kiedy znów będą zdolne pracować. Aby wrócić na rynek pracy, będą one potrzebować ścieżki szkolenia potencjalnie uwzględniającej środki wsparcia.

Weryfikacja

- W celu weryfikacji podkryterium „odpowiedzialności społecznej” poproszono oferentów o przedstawienie propozycji zawierającej:
 - opis metody, za pomocą której oferent zamierzał pomóc wspomnianym powyżej grupom docelowym w znalezieniu się bliżej zatrudnienia. Można to było zrobić, na przykład opisując „ścieżkę szkolenia” oraz działania w niej uwzględnione;
 - liczbę kursów/ścieżek w przypadku każdej z tych dwóch grup docelowych.
- Opisy oferentów oceniono w skali od 0 (najlepsze możliwe wypełnienie kryteriów) do 8 (najgorsze możliwe wypełnienie kryteriów) na podstawie liczby oferowanych kursów/ścieżek oraz proponowanej metody i szacowanego prawdopodobieństwa osiągnięcia przez nią pozytywnego wpływu.

⁷ W ramach duńskiej aktywnej polityki rynku pracy dokonuje się rozróżnienia między bezrobotnym uznawanym za „gotowego do pracy” a bezrobotnym uznawanym za „gotowego do podjęcia działania”, przy czym ta druga osoba potencjalnie wymaga szkolenia lub środków wsparcia, aby uzyskać zatrudnienie.

- Następnie wynik przeliczono na odpowiadający mu ekwiwalent ceny. Obliczenia tego dokonano przez podzielenie średniej oferowanej ceny przez łączną liczbę oferentów z uzyskanym „wynikiem w zakresie odpowiedzialności społecznej”. W ten sposób zamówienia udzielono oferentowi, który osiągnął najniższy łączny wynik oceny równy następującej sumie:
 - (oferowana cena x 0,6) +
 - ((średnia cena oferowana przez oferentów / 8 x wynik dotyczący zapewnienia jakości) x 0,2)
 - +
 - ((średnia cena oferowana przez oferentów / 8 x wynik dotyczący odpowiedzialności społecznej) x 0,2).

Wartość zamówienia

Szacunkowo 187 000 000 DKK bez VAT (około 25 mln EUR)

Instrument

- Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE
- W duńskim Przewodniku Agencji ds. Konkurencji i Konsumentów dotyczącym klauzul społecznych wymaga się, aby państwowe, regionalne i miejskie podmioty zamawiające uwzględniały korzystanie z klauzul społecznych odnoszących się do umów dotyczących edukacji i staży oraz uzasadniały brak ich zastosowania.
- Nowa polityka zamówień Urzędu Miasta Ballerup na rzecz zwiększenia odpowiedzialności społecznej⁸.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Departament Zamówień Urzędu Miasta Ballerup
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Coor Service Management A/S
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli społecznej: Miejski Ośrodek Zatrudnienia w Ballerup, który będzie preferowanym partnerem rekrutacyjnym zwycięskiego oferenta.

Skutki społeczne

- Postępowanie o udzielenie zamówienia, w tym zawarte w nim kryteria odpowiedzialności społecznej, zostało bardzo dobrze przyjęte przez rynek.
- Zwycięski oferent, Coor Service Management A/S, pracuje z wykorzystaniem podejścia uwzględniającego potrójny cel w zakresie zrównoważonego rozwoju. Przedsiębiorstwo posiada duże doświadczenie i ma na koncie sukcesy we współpracy z szeregiem urzędów pracy w Danii, wśród których znajduje się przełomowy projekt OPI.
- Zwycięski oferent zaoferował rozwiązanie polegające na zastosowaniu metody uznanej za pomocną w realizacji pozytywnych procesów dla grupy docelowej (kandydatów z problemami innymi niż bezrobocie), w tym:
 - Zorganizowanie czterech szkoleń w czterech wybranych miejscach w Ballerup. Osoba na stałe zarządzająca świadczeniem usługi i „koledzy” z firmy wykonawcy planują i realizują szkolenia i kursy rekrutacyjne dla kandydatów. System „kolegów” to dawny element przyuczania do zawodu.
 - Czterech kandydatów uczestniczy w szkoleniu w tym samym czasie. Za każdym razem, gdy jeden z kandydatów zostanie zatrudniony, nowy kandydat może rozpocząć szkolenie. Wykonawca oczekuje, że każdego roku w szkoleniu będzie uczestniczyć ośmiu kandydatów.
 - Kandydaci będą wchodzić w skład zespołu w miejscu pracy, a szkolenie będzie przeprowadzane stopniowo, począwszy od odpowiedniej liczby godzin tygodniowo. Celem jest uzyskanie przez praktykantów stałej pracy, ewentualnie na podstawie „zatrudnienia elastycznego” lub zatrudnienia z dopłatą do wynagrodzenia.
 - Szkolenie dostosowuje się do indywidualnych potrzeb kandydata.
 - Wykonawca nawiązuje ścisłą współpracę z Urzędem Pracy. Współpraca ta obejmuje udział w wizytacjach, szkoleniach, kursach językowych i środkach wspierających.

Inne korzyści

⁸ Szacunkowo 7 z 10 duńskich Urzędów Miast posiada oficjalną politykę zamówień.

- Społeczne kryteria udzielania zamówień mogą być skutecznym instrumentem przewyciężenia asymetrii informacji między oferentem a instytucją zamawiającą w zakresie poziomu odpowiedzialności społecznej, która może być wymagana od konkurencji na danym rynku. Stosując społeczne kryteria udzielania zamówień, instytucja zamawiająca zachęca rynek do konkurowania za ich pomocą, zamiast formułować wymogi w oparciu o przypuszczenia poparte informacjami.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Zarówno dostawcy, jak i rynek wydają się bardzo dojrzały i gotowy do pracy z zachowaniem odpowiedzialności społecznej, zwłaszcza w obecnym czasie, ponieważ w niektórych branżach w Danii trudno jest pozyskać siłę roboczą.
- Dzięki polityce zamówień departament ds. zamówień uzyskał silny mandat do uwzględniania kwestii społecznych, co ułatwiło ten proces.

Kontakt

Mette Kongsgaard Jensen, dyrektor ds. zamówień publicznych, Urząd Miasta Ballerup, Indkøb – Center for Økonomi, met@balk.dk

Kim Funk, Konsultant ds. Zamówień Publicznych, Urząd Miasta Ballerup, Indkøb – Center for Økonomi, kimf@balk.dk

7. Integracja osób bezdomnych poprzez świadczenie usług sprzątnia na rzecz gminy Wrocław

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Wrocławskie Mieszkania sp. z o.o., należąca do gminy Wrocław, Polska

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cel zamówienia

Zaproszenie do składania ofert zastrzeżono dla organizacji gospodarki społecznej i dotyczy świadczenia usług sprzątnia na rzecz gminy Wrocław.

Przyczynia się również do realizacji opracowanego przez miasto Wrocław Lokalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, mającego na celu rozwiązywanie problemów związanych z ponowną integracją społeczną i zawodową. Program ten obejmuje wzmocnienie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w celu lepszego sprostania wyzwaniom społecznym i zaangażowania organizacji gospodarki społecznej. Szczególnym wyzwaniem społecznym, któremu należy stawić czoła, jest bezdomność. W mieście mieszka około 1 000 osób bezdomnych, co stanowi czwartą co do wielkości populację bezdomnych w Polsce.

Zaproszenie to było następstwem podobnej umowy obowiązującej w latach 2017–2018, która pomogła dostawcom usług gospodarki społecznej zdobyć większe doświadczenie w zakresie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i świadczenia usług publicznych. Tym razem wartość zamówienia wzrosła trzykrotnie.

Przedmiot

Świadczenie usług sprzątnia w siedzibie i obiektach powiązanych z gminą Wrocław.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zamówienie było zastrzeżone dla zakładów pracy chronionej oraz wykonawców, których celem jest społeczna i zawodowa integracja osób należących do grup społecznie zmarginalizowanych, zatrudniających co najmniej 30% pracowników niepełnosprawnych lub pracowników defaworyzowanych zgodnie z art. 20 dyrektywy 2014/24/UE. Wymagano w nim także, aby wykonawca lub podwykonawca w trakcie realizacji zamówienia nieprzerwanie zatrudniał osoby niepełnosprawne lub osoby defaworyzowane bezpośrednio wykonujące czynności określone w zaproszeniu do składania ofert.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Promowanie organizacji gospodarki społecznej
- Promowanie sprawiedliwych warunków zatrudnienia

- Integracja zawodowa pracowników defaworyzowanych

Weryfikacja

- Na etapie składania wniosku: deklaracja złożona przez oferenta o spełnieniu kryteriów w zakresie zatrudnienia co najmniej 30% pracowników defaworyzowanych lub pracowników niepełnosprawnych.
- Podczas realizacji zamówienia: instytucja zamawiająca jest uprawniona do przeprowadzania kontroli w zakresie objętym zamówieniem. Kontrole mogą być przeprowadzane bez obecności wykonawcy i bez powiadamiania go o dacie kontroli. Wykonawca zapłaci karę za każdy przypadek niewykonania zobowiązania do zatrudnienia osób bezpośrednio wykonujących czynności wymienione w umowie. Instytucja zamawiająca ma również możliwość anulowania zamówienia, jeżeli wykonawca nie wywiąże się ze swoich obowiązków i nie przedstawi zadowalających wyjaśnień.

Wartość zamówienia

368 590 PLN (równowartość 86 100 EUR) dla umowy jednorocznej (od kwietnia 2019 r. do kwietnia 2020 r.)

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych (transponowany przez art. 22 ust. 2 polskiej ustawy o zamówieniach publicznych)
- Miasto Wrocław: [Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej](#)
- Rozporządzenie prezydenta miasta rekomendujące wykorzystanie aspektów społecznych we wszystkich zakupach w ramach zamówień publicznych.

W polskim prawie krajowym wyróżnia się następujące kategorie osób należących do grup zmarginalizowanych społecznie:

- osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r., poz. 721);
- osoby bezrobotne w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 645, 691 i 868);
- osoby pozbawione wolności lub zwolnione z zakładu karnego, o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. poz. 557), doświadczające trudności w związku z resocjalizacją;
- osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2016 r., poz. 546 i 960);
- osoby bezdomne w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930);

- osoby, którym Rzeczpospolita Polska udzieliła statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2012 r., poz. 680; z 2013 r., poz. 1650; z 2014 r., poz. 1004; z 2015 r., poz. 1607; i z 2016 r., poz. 783);
- osoby w wieku do 30 lat i osoby, które osiągnęły wiek 50 lat, posiadające status osoby poszukującej pracy i osoby bezrobotne;
- osoby należące do mniejszości defaworyzowanych, w szczególności mniejszości narodowych i etnicznych w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz.U. z 2015 r., poz. 573; i z 2016 r., poz. 749).

Podmioty

- Wrocławskie Mieszkania sp. z o.o. (należąca do gminy Wrocław) – instytucja zamawiająca
- Wrocławska Spółdzielnia Socjalna (zatrudniająca osoby zagrożone wykluczeniem społecznym) – usługodawca, który wygrał zamówienie.

Skutki społeczne

- Wrocławska Spółdzielnia Socjalna zatrudnia osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w szczególności bezdomnych (90% siły roboczej). Spółdzielnia prowadzi szkolenia dla osób bezdomnych, w tym kursy na prawo jazdy. Jest to część ogólnej działalności spółdzielni, na którą spółdzielnia otrzymuje określone dofinansowanie z funduszy publicznych i która nie była wymagana w ramach przedmiotowego zamówienia.
- Dzięki realizacji tego zamówienia zatrudniono cztery osoby bezdomne.
- Zamówienie umożliwiło spółdzielni dalszy rozwój i pozwoliło osiągnąć ponowną integrację społeczną i zawodową osób zaangażowanych w świadczenie usług sprzątania w ramach realizacji zamówienia.

Inne korzyści

- Przedmiotowe zamówienie było dla spółdzielni socjalnej szansą na zdobycie zaufania gminy poprzez pokazanie, że podmioty gospodarki społecznej mogą zapewnić usługi wysokiej jakości.
- Zamówienia zastrzeżone i klauzule społeczne wciąż nie są zbyt powszechnie stosowane w Polsce. Dzięki Lokalnemu Programowi Gospodarki Społecznej oraz rozporządzeniu prezydenta Wrocławia w sprawie promowania organizacji gospodarki społecznej, w tym poprzez udzielanie zamówień publicznych, sytuacja uległa wyraźnej poprawie.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Jednym z wyzwań, z jakimi musi zmierzyć się miasto Wrocław, jest brak dobrze rozwiniętego ekosystemu gospodarki społecznej – istnieje tylko kilka przedsiębiorstw społecznych o niskim potencjale przygotowania odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert. Z tego powodu miasto zdecydowało się udzielać mniejszych zamówień, tak aby przedsiębiorstwa społeczne i organizacje pozarządowe mogły stopniowo zdobywać doświadczenie i móc uczestniczyć w większych postępowaniach o udzielenie zamówienia.

- Rynek zamówień publicznych w Polsce, zwłaszcza w dużych miastach, musi zmierzyć się z konkretnymi wyzwaniami (niska stopa bezrobocia, duża liczba umów na rynku zamówień publicznych), dlatego też w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego nie uczestniczy wielu oferentów, a zainteresowane firmy mają ogromne problemy ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Nie zachęca to instytucji zamawiających do wprowadzania dodatkowych kryteriów w zamówieniach publicznych. Dla niektórych obywateli integracja na rynku pracy nadal stanowi jednak wyzwanie, dlatego też miasto stopniowo wprowadza zachęty do udziału w zamówieniach publicznych dla przedsiębiorstw społecznych i organizacji pozarządowych oferujących „chronione” miejsca pracy i pracujących nad integracją zawodową, aby zachęcić je do składania ofert.
- Zamówienie to miało również na celu pokazanie instytucjom zamawiającym, że zamówienia publiczne mogą być potężnym narzędziem wdrażania polityki publicznej. Kluczowe znaczenie ma pokazanie instytucjom zamawiającym, jak wiele kwestii społecznych można rozwiązać za pomocą zamówień publicznych.

Kontakt

Marta Pawlaczyk, specjalista ds. zamówień publicznych, Urząd Miejski Wrocławia,
marta.pawlaczyk@wm.wroc.pl

8. Klauzule społeczne mające na celu wzmocnienie spójności społecznej w zakresie usług sprzątnia i konserwacji dla Komisji Europejskiej

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Urząd Infrastruktury i Logistyki, Komisja Europejska (KE), Belgia

Sektor produktów lub usług: sprzątnie i konserwacja terenów zielonych

Wprowadzenie/cel zamówienia

W 2019 r. Urząd Infrastruktury i Logistyki Komisji Europejskiej poszukiwał wykonawcy do zapewnienia usług sprzątnia i konserwacji wewnętrznych i zewnętrznych terenów zielonych na terenie swoich budynków położonych w Regionie Stołecznym Brukseli. Za pomocą tego zamówienia instytucja zamawiająca zamierzała wzmocnić spójność społeczną, zapewniając szkolenia i stwarzając możliwości integracji społecznej i zawodowej. W dokumentacji przetargowej przewidziano zastosowanie dwóch rodzajów klauzul społecznych. Wszystkie usługi świadczone przez wykonawcę musiały również spełniać obowiązujące w Komisji wymogi środowiskowe, w szczególności określone w ramach jej polityki EMAS.

Przedmiot

Przedmiotowe zaproszenie do składania ofert obejmuje:

- świadczenie usług sprzątnia w budynkach Komisji Europejskiej znajdujących się w Regionie Stołecznym Brukseli (72 budynki);
- czyszczenie żaluzji, rolet, zasłon i flag;
- dostarczanie produktów higieny osobistej;
- zwalczanie szkodników;
- usługi odśnieżania wokół budynków (w tym dostarczanie soli do odśnieżania);
- pielęgnację roślin i terenów zielonych, zarówno wewnątrz (patio, dziedzińce, ogród, siewniki itp.), jak i na zewnątrz, łącznie z alejkami, gruntami i chodnikami przynależącymi do danych budynków i ich parkingów.

Etap zamówienia oraz kryteria

W zaproszeniu do składania ofert zawarto dwa rodzaje klauzul dotyczących realizacji zamówienia.

W ramach realizacji zamówienia wykonawca musi zapewnić szkolenie w zakresie sprzątnia wszystkim pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy na czas nieokreślony lub określony (trwający dłużej niż sześć miesięcy), uczestniczącym w realizacji zamówienia na świadczenie usług sprzątnia. Wykonawca musi przedstawić plany szkoleniowe, w których określa obowiązkowe szkolenia i coroczne nabywanie nowych kwalifikacji zawodowych wszystkich pracowników, niezależnie od stażu pracy u wykonawcy, a także indywidualne certyfikaty oficjalnych szkoleń dla swoich pracowników na miejscu (wydane przez organ zewnętrzny lub, w stosownych przypadkach, dowód odbycia szkolenia wewnętrznego), najpóźniej dwa miesiące po wejściu w życie umowy.

W umowie wymaga się, aby regularnie szkolić i informować personel sprząający o metodach czyszczenia, dozowaniu i środkach ostrożności, które należy podejmować w odniesieniu do produktów do czyszczenia, opakowań i odpadów (sortowanie i usuwanie), jak również w odniesieniu do użytkowania maszyn. Wykonawca musi przedłożyć certyfikaty o odbyciu szkoleń potwierdzające, że wszystkie osoby, którym powierzono usługi objęte zamówieniem, przeszły niezbędne i odpowiednie szkolenie zawodowe, w zakresie technicznym, bezpieczeństwa i wymogów środowiskowych.

Szkolenia należy prowadzić zgodnie z modułami proponowanymi przez ośrodek szkoleniowy w zakresie usług sprząania lub, w razie potrzeby, zgodnie z modułami specjalistycznymi. W przypadku pracowników, którzy odbyli podstawowe szkolenie ponad 8 lat temu, potrzebny jest również moduł aktualizacji. Minimalny czas szkolenia dla jednego pracownika w okresie obowiązywania umowy wynosi 20 godzin. Każdego roku wykonawca musi zapewnić szkolenie co najmniej 20% całkowitej liczby pracowników zatrudnionych na podstawie umów na czas nieokreślony lub umów na czas określony, przydzielonych do realizacji tego zamówienia, a także całemu swojemu personelowi przed zakończeniem realizacji zamówienia. Szkolenie to można zastąpić szkoleniem językowym dla tych pracowników, którzy nie posługują się w wystarczającym stopniu językiem francuskim.

Drugi rodzaj klauzuli dotyczącej realizacji zamówienia nakłada na wykonawcę obowiązek przeprowadzenia działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób poszukujących pracy, którym szczególnie trudno jest się odnaleźć, lub działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach wykonywania usług związanych z pielęgnacją roślin i terenów zielonych. Wymóg ten można spełnić, zlecając podwykonawstwo przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom gospodarki społecznej, których głównym celem jest społeczna i zawodowa integracja osób niepełnosprawnych lub defaworyzowanych, jeżeli co najmniej trzydzieści procent pracowników tych warsztatów, podmiotów gospodarczych lub programów stanowią pracownicy niepełnosprawni lub defaworyzowani.

Wykonawca wybiera tereny zielone do pielęgnacji, stosując taką klauzulę, która musi stanowić co najmniej 25% całkowitej rocznej kwoty zawartej w wyżej wymienionych usługach.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Dzięki takiej umowie instytucja zamawiająca pragnie podnieść kwalifikacje zawodowe i bezpieczeństwo pracowników realizujących zamówienie, wymagając zapewnienia szkolenia wszystkim pracownikom, którzy będą uczestniczyć w jego realizacji (przewidywana liczba to 700 pracowników).
- Drugim celem jest promowanie integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych lub pracowników defaworyzowanych w rozumieniu art. 20 dyrektywy 2014/24/UE.

Weryfikacja

- Ważnym pierwszym krokiem we wdrażaniu i monitorowaniu klauzuli społecznej jest zorganizowanie spotkania inauguracyjnego pomiędzy wykonawcą a instytucją zamawiającą. Spotkanie inauguracyjne odbywa się w ciągu jednego miesiąca od udzielenia zamówienia i obejmuje wszystkie klauzule społeczne, które mają zostać wdrożone. Przy tej okazji szczegółowo omawiane są klauzule społeczne i ustalana jest data rozpoczęcia ich wdrażania lub data oceny wstępnej.
- Raz w roku wykonawca przedstawia listę pracowników, którzy odbyli szkolenie. Na dowód tego należy udostępnić kopię certyfikatów i zaświadczeń z ośrodka szkoleniowego w zakresie usług sprząania lub ośrodka szkoleniowego w zakresie języków obcych.

- W momencie wejścia w życie umowy wykonawca przesyła instytucji zamawiającej następujące dokumenty dotyczące przedsiębiorstw gospodarki społecznej, którym zleci wykonanie usług:
 - zobowiązanie należycie podpisane przez każde przedsiębiorstwo gospodarki społecznej, jak określono powyżej;
 - dowód, że przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa) gospodarki społecznej posiada ważne zatwierdzenie lub spełnia warunki w zakresie stosowania art. 20 dyrektywy 2014/24/UE. Dowód ten zostanie zgłoszony albo poprzez dostarczenie (czasowego lub bezterminowego) upoważnienia ważnego w momencie zawierania umowy z przedsiębiorstwami społecznymi lub poprzez złożenie dokumentacji wykazującej zgodność z warunkami określonymi w art. 20 dyrektywy 2014/24/UE.
- W ciągu dwóch miesięcy od przyznania umowy ramowej organizowane jest spotkanie w sprawie wstępnej oceny w celu sprawdzenia, czy klauzula społeczna jest poprawnie rozumiana. Po zawarciu umowy ramowej odbywa się trzecie spotkanie, którego celem jest sprawdzenie prawidłowego wykonania klauzuli społecznej.
- Instytucja zamawiająca i jej przedstawiciele mają prawo do kontroli i monitorowania wykonania klauzuli społecznej. Każde naruszenie postanowień klauzul społecznych stwierdzone w trakcie realizacji zamówienia, czy to przez instytucję zamawiającą, czy przez jakąkolwiek inną osobę należycie do tego upoważnioną, może zostać uznane przez instytucję zamawiającą za niewykonanie zobowiązania.

Wartość zamówienia

Umowę zawarto na cztery lata. Wartość umowy wynosi 20 mln EUR rocznie, przy całkowitej kwocie 80 mln EUR.

Instrument

- Art. 70 (warunki realizacji zamówień) oraz art. 20 (zamówienia zastrzeżone) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Urząd Infrastruktury i Logistyki Komisji Europejskiej
- Wsparcie w zakresie sformułowania klauzuli społecznej: Actiris, publiczne służby zatrudnienia Regionu Stołecznego Brukseli w Belgii
- Przedstawiciel belgijskich związków zawodowych z sektora usług sprzątnia, z którym przeprowadzono konsultacje w ramach przygotowań do postępowania
- Pracownicy wykonawcy wykonującego usługi sprzątnia będące przedmiotem zamówienia, którzy mogą skorzystać ze szkoleń zawodowych i integracji zawodowej przewidzianej w umowie

Skutki społeczne

- Szacuje się, że przy realizacji tej umowy zostanie zatrudnionych około 700 pracowników. Większość z nich to osoby o niskich kwalifikacjach lub defaworyzowane. Oczekuje się, że obowiązek zapewnienia im szkoleń i możliwości zatrudnienia przyczyni się do poprawy ich integracji społecznej i zawodowej, bezpieczeństwa, a także do podniesienia ich kwalifikacji.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Nie jest możliwe zastosowanie jednego uniwersalnego podejścia przy opracowywaniu klauzuli społecznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Przykładowo, równoległe do tego postępowania o udzielenie zamówienia, Urząd Infrastruktury i Logistyki współpracował z Actiris w celu opracowania odpowiedniej klauzuli społecznej w postępowaniu związanym z robotami budowlanymi. W tym przypadku klauzula społeczna była jednak inna i dostosowana do potrzeb innego rynku. Klauzule społeczne muszą być opracowywane z uwzględnieniem specyfiki danego postępowania i rynku.
- Współpraca z Actiris, wykwalifikowanym organem posiadającym wiedzę specjalistyczną w zakresie wdrażania klauzul społecznych, okazała się kluczowa dla opracowania najbardziej odpowiedniej klauzuli społecznej dla tego konkretnego postępowania.
- W odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert złożono w tym postępowaniu pięć ofert technicznych. Pokazuje to, że rynek jest gotowy do reagowania i wdrażania procedur dotyczących dużych zamówień, które zawierają klauzule społeczne.

Kontakt

Pierre-Olivier Bindels, kierownik działu, Urząd Infrastruktury i Logistyki, Komisja Europejska, Pierre-Olivier.BINDELS@ec.europa.eu

9. Zapewnienie społecznie odpowiedzialnych warunków pracy w maltańskim sektorze usług sprzątnia

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Departament ds. Sądów, Malta

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątnia

Wprowadzenie/cel zamówienia

W celu złagodzenia zjawiska niepewnego zatrudnienia, a także zachęcenia do przedstawiania równych cenowo stawek/cen, w 2019 r. maltański Departament ds. Sądów zdecydował, że świadczenie usług charakteryzujących się wysokim natężeniem niepewnych i niskiej jakości miejsc pracy, takich jak sprzątnie, będzie przedmiotem zamówień w oparciu o kryterium najlepszej relacji jakości do ceny, a nie tylko ceny lub kosztów.

W tym celu instytucja zamawiająca stosowała społeczne kryteria udzielania zamówień, które były powiązane z przedmiotem zamówienia i proporcjonalne do usług będących przedmiotem zamówienia.

Przedmiot

Świadczenie usług sprzątnia przy użyciu ekologicznych produktów do czyszczenia w Departamencie ds. Sądów (Malta) oraz w Biurze Prokuratora Generalnego.

Etap zamówienia oraz kryteria

Najlepszą relację jakości do ceny ustala się poprzez ważenie jakości technicznej względem ceny w stosunku odpowiednio 60/40.

Stosuje się następującą siatkę oceny:

- szkolenie, umiejętności i zdolności pracowników: maksymalnie 6 punktów;
- zarządzanie zamówieniami i operacje (pomiar czasu, poziom usług, plany awaryjne, metoda, wymogi w zakresie sprawozdawczości, zielone zamówienia publiczne – produkty do czyszczenia): maksymalnie 64 punkty;
- równe szanse i warunki pracy: maksymalnie 30 punktów;

jeśli chodzi o kwestię równych szans, wykonawca musi przekazać:

- dowody wskazujące, że wykonawca jest pracodawcą przestrzegającym zasad równych szans, zgodnie z certyfikatem *Equality Mark* lub równoważnym certyfikatem (dodatkowo) (2 pkt),
- dowody potwierdzające, że wykonawca spełnia wymogi prawne w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych (obowiązkowo) (2 pkt);

jeśli chodzi o warunki zatrudnienia, wykonawca musi przekazać dowody wskazujące, że:

- obecni/przyszli pracownicy są/będą zatrudnieni na podstawie pisemnej umowy (obowiązkowo) (2 pkt),

- wynagrodzenia wypłaca się w formie polecenia przelewu, którego koszty ponosi wykonawca (obowiązkowo) (2 pkt),
- w planowanym schemacie terminów płatności na lata 2019 i 2020 wskazano daty wypłaty wynagrodzeń pracownikom (dodatkowo) (maksymalnie 3 pkt),
- pracownicy otrzymują szczegółowe paski wynagrodzenia (obowiązkowo) (3 pkt),
- ubezpieczenie obejmuje pracowników w sytuacji wypadku podczas pracy (dodatkowo) (3 pkt),
- wykonawca zapewnia pracownikom swobodę (brak ograniczeń) wstępowania do związków zawodowych (obowiązkowo) (3 pkt),
- obowiązuje wersja ważnego układu zbiorowego zarejestrowanego w departamencie ds. relacji przemysłowych i pracowniczych (dodatkowo) (3 pkt),
- zapewniono dodatek transportowy lub transport (dodatkowo) (2 pkt),
- zapewniono zasoby w zakresie bezpieczeństwa i higieny (wykonawca wdrożył systemy zapewniania jakości w celu zapewnienia odpowiedniego/bezpiecznego środowiska pracy) (obowiązkowo) (5 pkt).

„Przedsiębiorcy indywidualni/przedsiębiorstwa indywidualne”, którzy zlecają podwykonawstwo usług znanym osobom trzecim na etapie postępowania o udzielenie zamówienia, również musieli przekazać niezbędne dowody w imieniu podwykonawców, zgodnie z określonymi wymaganiami dotyczącymi „Przedsiębiorstwa zatrudniającego pracowników”.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Zaproszenie do składania ofert opracowano w taki sposób, aby wykonawcy:

- oferowali swoim pracownikom podstawowe szkolenie w zakresie czystości i higieny;
- promowali równe szanse i przestrzegali wymogów prawnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- zapewniali godne warunki pracy i przestrzegali podstawowych praw socjalnych i pracowniczych;
- wdrażali system zapewniania jakości, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy.

Weryfikacja

Aby spełnić podkryteria udzielenia zamówienia dotyczące równych szans i warunków pracy, oferenci musieli złożyć następujące dokumenty:

- egzemplarz certyfikatu *Equality Mark* NCPE (krajowej komisji ds. promowania równości) (lub równoważnego);
- dowód w formie odpowiedniej dokumentacji wydanej przez biuro pośrednictwa pracy lub właściwy organ państwowy wskazujący, że wykonawca spełnia wymóg prawny w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- egzemplarz umowy dotyczącej zamówienia zawartej między oferentem i pracownikiem;
- umowę z bankiem lub wymianę wiadomości w formie pisemnej między oferentem i bankiem potwierdzającą bezpośredni rozrachunek wynagrodzeń;
- egzemplarz paska wynagrodzenia;
- egzemplarz ubezpieczenia pracodawcy od odpowiedzialności danego przedsiębiorstwa;

- oświadczenia wykonawcy, że na pracowników nie nałożono żadnych ograniczeń dotyczących wstąpienia do związku zawodowego;
- egzemplarz ważnego układu zbiorowego (w stosownych przypadkach).

Złożono dziewięć ofert. Zgodnie ze sprawozdaniem oceniającym, trzech oferentów uzyskało ostateczną średnią ocenę techniczną powyżej 65 punktów. Pozostałych sześciu oferentów uznano za niespełniających wymogów technicznych, ponieważ nie spełnili co najmniej jednego obowiązkowego kryterium.

Wartość zamówienia

486 944,80 EUR bez VAT w okresie 36 miesięcy

Instrument

- Art. 67 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Departament ds. Zamówień (instytucja administracji centralnej)
- Beneficjent końcowy: Departament ds. Sądów
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Specialist Group Cleaners Ltd
- Oferenci: wykonawcy świadczący konkretne usługi objęte zamówieniem
- Odbiorca końcowy: pracownicy zatrudnieni przez zwycięskiego oferenta

Skutki społeczne

- Jednostka ds. zamówień publicznych na szczeblu ministerialnym (MPU) doradziła w imieniu instytucji zamawiającej, aby „procedura przyjęta w tym postępowaniu o udzielenie zamówienia miała pozytywny wpływ na świadomość pracodawców w zakresie konieczności zapewnienia pracownikom świadczącym usługę dobrych warunków pracy. Biorąc pod uwagę, że postępowanie o udzielenie zamówienia w formie, w jakiej zostało przygotowane, wiązało się z szeregiem obowiązkowych wymogów w zakresie dobrych warunków pracy, przyczyniło się ono do poprawy warunków pracy zainteresowanych pracowników”.

Inne korzyści

- Praktykę tę można odtworzyć w innych sektorach charakteryzujących się dużą skalą występowania niepewnych form zatrudnienia. Administracja publiczna Malty zamierza promować stosowanie mechanizmu najlepszej relacji jakości do ceny w postępowaniach o udzielenie zamówienia w celu poprawy warunków pracy w sektorach o niskiej jakości zatrudnienia.
- Zaproszenia do składania ofert dotyczących zamówień są publikowane w rządowym systemie e-zamówień (pod adresem www.etenders.gov.mt) oraz w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (jeżeli wartość przekracza próg UE). Instytucje zamawiające mogą przeszukiwać system pod kątem podobnych zamówień, aby dokonać przeglądu kryteriów najlepszej relacji jakości do ceny oraz całego zaproszenia do składania ofert dotyczących zamówienia, ułatwiając innym powielanie tej praktyki.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Z koncepcyjnego punktu widzenia praktyka ta zostanie utrzymana, jednak Departament ds. Zamówień będzie nadal doskonalił kryteria udzielania zamówień, które będą stosowane przy sporządzaniu matrycy najlepszej relacji jakości do ceny na potrzeby świadczenia usługi charakteryzującej się dużą skalą występowania niepewnych form zatrudnienia.
- Departament ds. Zamówień opublikował wzory dotyczące świadczenia usług, w przypadku których często występują niepewne formy zatrudnienia. Instytucjom zamawiającym zaleca się jednak, aby dostosowały kryteria udzielania zamówień dotyczące najlepszej relacji jakości do ceny do swoich pilnych potrzeb w zakresie zamówień publicznych.
- Zaleca się przeprowadzenie konsultacji z właściwymi organami na etapie opracowywania kryteriów udzielania zamówień, aby upewnić się, że kryteria te nie ograniczają, tylko sprzyjają szerokiej konkurencji.
- Zaleca się jednak konsultacje z Departamentem ds. Zamówień oraz korzystanie z jego wskazówek, tak aby w razie potrzeby możliwe było dzielenie się wiedzą i aktualizowanie szablonów.

Kontakt

Anthony Cachia, dyrektor generalny (ZAMÓWIENIA), Departament ds. Zamówień, Ministerstwo Finansów i Usług Finansowych, anthony.j.cachia@gov.mt, +356 25670100

10. Sprzyjające włączeniu i zrównoważone zarządzanie infrastrukturą igrzysk olimpijskich w 2024 r.

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Komitet Organizacyjny Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich PARYŻ 2024, Francja

Sektor produktów lub usług: zarządzanie infrastrukturą (naprawa i konserwacja, ogólne zarządzanie, zasoby w zakresie czyszczenia i higieny, gospodarowanie odpadami, dostawy żywności)

Wprowadzenie/cel zamówienia

Komitet Organizacyjny Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich PARYŻ 2024 zamierza zorganizować najbardziej „sprzyjające włączeniu i zrównoważone igrzyska w historii”. Na szczeblu udzielania zamówień podejście to przekłada się na zdecydowane działania związane z odpowiedzialnością środowiskową i społeczną w ramach igrzysk PARYŻ 2024 oraz ich dostawców.

W celu zwiększenia dostępu przedsiębiorstw gospodarki społecznej do zamówień związanych z igrzyskami olimpijskimi w maju 2018 r. PARYŻ 2024 uruchomił „platformę solidarnościową ESS 2024”⁹ we współpracy z miastem Paryż, SOLIDEO (spółką publiczną nadzorującą prace olimpijskie i paraolimpijskie), LES CANAUX (organizacją non-profit wspierającą gospodarkę społeczną i solidarną, innowacje społeczne i podmioty gospodarki o obiegu zamkniętym) oraz Yunus Centre (NGO wspierającą przedsiębiorstwa i włączenie społeczne). Mając na uwadze, że wartość zakupów związanych z infrastrukturą olimpijską wynosi 3 mld EUR, cele ESS 2024 obejmują:

- skierowanie 25% wartości zakupów do przedsiębiorstw społecznych i MŚP;
- zapewnienie, aby 10% godzin pracowanych na budowie, przy wyposażaniu i pracach konserwacyjnych było wykonywanych przez pracowników defaworyzowanych.

Aby osiągnąć te cele, ESS 2024 służy:

- zapewnianiu strategicznej i prawnej kontroli nad zaproszeniami do składania ofert, ofertami pracy i oczekiwaniami organizatorów igrzysk PARYŻ 2024;
- organizacji spotkań między przedsiębiorstwami społecznymi, organizatorami igrzysk i dużymi korporacjami w celu promowania przedsiębiorstw społecznych jako potencjalnych dostawców, których należy włączyć do konsorcjów lub jako podwykonawców dużych dostawców;
- zapewnieniu narzędzi i wsparcia, aby pomóc przedsiębiorstwom społecznym spełnić wymagania dotyczące ofert;
- śledzeniu i mierzeniu wpływu społecznego i środowiskowego igrzysk PARYŻ 2024 – we współpracy z uniwersytetami, zainteresowanymi stronami z branży przedsiębiorstw gospodarki rynkowej, ośrodkami analitycznymi, organizacjami międzynarodowymi itp.;
- monitorowaniu najlepszych praktyk innych krajów i rozpowszechnianiu najlepszych praktyk wdrożonych przez francuskie instytucje zamawiające, pozyskanych na potrzeby igrzysk.

Poniżej przedstawiono procedurę „zarządzania infrastrukturą” jako przykład wspierania przez platformę społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Przedmiot

⁹ <https://ess2024.org>

Mieszana umowa ramowa dotycząca zarządzania infrastrukturą, w tym dostaw środków czystości i higieny, gospodarowania odpadami, ogólnego zarządzania infrastrukturą, dostaw żywności, delegowanego zarządzania zamówieniami i kontroli regulacyjnej, dla centrali igrzysk PARYŻ 2024.

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie o udzielenie zamówienia rozpoczęło się jesienią 2019 r. w ramach procedury negocjacyjnej z zaproszeniem do ubiegania się o zamówienie, zgodnie z art. L. 2124-3 i R. 2124-3 francuskiego kodeksu zamówień publicznych.

Na pierwszym etapie procedury podmioty gospodarcze zostały wezwane przez instytucję zamawiającą do wyrażenia zainteresowania udziałem do dnia 4 października 2019 r.

Zaproszenie zostało obiektywnie sprecyzowane i było otwarte dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw, bez względu na ich formę prawną lub państwo członkowskie siedziby. Kandydatów oceniano według 3 kryteriów:

- kwalifikacji zawodowych (40%);
- zdolności technicznych (40%);
- zdolności finansowych (20%).

Na drugim etapie procedury (rozpoczętym pod koniec października 2019 r.) wybrani kandydaci przedłożyli swoje wstępne oferty, które zostały ocenione zgodnie z kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. 30% oceny stanowiła cena, natomiast 70% – jakość i pozostałe kryteria (w tym 10% – jakość, higiena, bezpieczeństwo i poszanowanie środowiska, a 5% – planowanie postępu i innowacji).

Celem kryterium „planowania postępu i innowacji” było określenie, w jaki sposób można zorganizować świadczenie usług, aby zapewnić ulepszony model realizacji, skupiając się w szczególności na kluczowych czynnikach wpływających na jakość, koszty i wyniki w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Pod koniec etapu składania wniosków wybrano dwa przedsiębiorstwa, aby przeprowadziły wizytę w obiektach objętych postępowaniem o udzielenie zamówienia i złożyły ofertę, mianowicie: Samsic i Arteis. Po otrzymaniu ofert Komitet Organizacyjny Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich PARYŻ 2024 spotkał się z dwoma kandydatami wybranymi do negocjacji. Na zakończenie negocjacji oferenci złożyli swoje ostateczne oferty, które oceniono na podstawie tych samych kryteriów, które wykorzystano do oceny ofert wstępnych. Zamówienia udzielono Arteis. Vitaservices, przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową, jest podwykonawcą Arteis.

Vitaservices wchodzi w skład [grupy Vitamine T](#), której misją jest integracja na rynku pracy osób długotrwale bezrobotnych, uchodźców, osób ubiegających się o azyl, gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci, młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (NEET), starszych pracowników mających trudności z ponownym dostosowaniem swoich umiejętności lub powrotem na rynek pracy oraz osób zagrożonych ubóstwem lub żyjących na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W czasie realizacji zamówień od dostawców wymaga się:

- przestrzegania prawa socjalnego i przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- zagwarantowania godnych warunków pracy;
- promowania integracji i rozwoju zasobów ludzkich (tj. zatrudniania osób ze słabszych grup lub grup defaworyzowanych, promowania równouprawnienia płci oraz podnoszenia kwalifikacji, szczególnie osób ze słabszych grup, zwiększania równości szans w zakresie zatrudnienia);

- podejmowania działań mających na celu wzmocnienie lokalnego rozwoju gospodarczego (tj. tworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy, partnerstw z lokalnymi podmiotami oraz projektów mających na celu rozwój umiejętności i wiedzy eksperckiej na obszarze, na którym odbywają się igrzyska olimpijskie w Paryżu);
- oferenci są proszeni o przedstawienie działań, dzięki którym przyczynią się do osiągnięcia celów strategii w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, promowanej przez instytucję zamawiającą.

Dostawcy są proszeni o przedstawienie instytucji zamawiającej wszystkich środków wdrożonych w celu wypełnienia tych obowiązków. Instytucja zamawiająca może w dowolnym momencie zażądać od dostawcy udowodnienia podjęcia działań.

Weryfikacja

Na etapie składania wniosków oferenci i podwykonawcy musieli przedstawić szczegółowe sprawozdanie techniczne, w którym wykazali wszystkie zasoby ludzkie, materiały i techniki, które zamierzają wykorzystać do realizacji zamówienia. Oferentów poproszono o wdrożenie procesów i działań mających na celu stworzenie wartości dla ich pracowników i społeczności, w szczególności w zakresie:

- ogólnego zarządzania przedsiębiorstwem;
- zatrudniania osób wrażliwych lub defaworyzowanych;
- promowania równouprawnienia płci w kontekście zawodowym;
- rozwoju umiejętności pracowników, w szczególności możliwości i zdolności do zatrudnienia grup słabszych lub defaworyzowanych; oraz
- różnorodności i równych szans w pracy.

Instytucja zamawiająca weryfikuje realizację zamówienia poprzez spotkania z wykonawcą oraz miesięczne, kwartalne i roczne sprawozdania z działalności. Wykonawcy i podwykonawcy mają obowiązek prowadzenia sprawozdawczości w zakresie wyżej wymienionych aspektów podczas spotkań z instytucją zamawiającą oraz w sprawozdaniach z działalności.

Wyniki monitoruje się za pomocą dwóch rodzajów wskaźników: wskaźników operacyjnych i głównych wskaźników zarządzania. Wskaźniki operacyjne będą monitorowane co miesiąc i będą dotyczyły następujących elementów:

- przestrzegania poziomów jakości,
- przestrzegania terminów odpowiedzi,
- monitorowania konserwacji zapobiegawczej,
- dostępności sprzętu,
- liczby skarg,
- przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

Każdy wskaźnik ocenia się w skali od 0 do 10 pkt, a maksymalna liczba punktów, które można uzyskać, wynosi 100. W przypadku gdy osiągnięte wyniki oceny wyniosą poniżej 80, nakłada się kary (określone w momencie podpisywania umowy).

Główne wskaźniki zarządzania będą monitorowane podczas kwartalnego i rocznego przeglądu oraz spotkania w sprawie przeglądu umowy. Wskaźniki te będą służyły pomiarowi ogólnej realizacji zamówienia: zadowolenia

klientów; szybkości reakcji; proaktywnego podejścia; kontroli usług; planów dotyczących postępów. Oferenci musieli zaproponować swoje plany monitorowania i pomiarów, które należało uzgodnić z instytucją zamawiającą.

Wartość zamówienia

W umowie przewidziano zarówno kwotę ryczałtową, jak i zlecenie zakupu oraz późniejszy udział w zamówieniu. Zawiera się ją bez określenia minimalnej ani maksymalnej wartości lub ilości.

Płatność za usługi objęte zamówieniem zostanie uiszczona:

- w przypadku części realizowanej na podstawie zlecenia zakupu – zgodnie z załączonym do umowy zamówienia harmonogramem cen jednostkowych;
- w przypadku części realizowanej na podstawie kwoty ryczałtowej – zgodnie z kwotą ryczałtową globalnego i stałego podziału (DPGF) załączoną do umowy zamówienia;
- w przypadku części realizowanej na podstawie późniejszych zamówień – zgodnie z kwotą ryczałtową późniejszych zamówień.

Ceny nie podlegają rewizji.

Wartość umowy o podwykonawstwo między Arteis i Vitaservices wynosi 80 850 EUR w minimalnym okresie 11 miesięcy i 132 200 EUR w maksymalnym okresie 18 miesięcy. Po upływie 11 miesięcy umowę można co miesiąc wznawiać aż do końca maja 2021 r.

Instrument

- Art. 70 (warunki realizacji zamówień) oraz art. 71 (podwykonawstwo) dyrektywy 2014/24/UE.
- „Strategia spuścizny i zrównoważonego rozwoju” dotycząca igrzysk PARYŻ 2024, która wymaga od wszystkich dostawców zaangażowania się w 4 obszary społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (higiena, środowisko, bezpieczeństwo pracy i aspekty społeczne) oraz przedstawienia w swoich ofertach konkretnych działań w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w celu uzyskania dodatkowej wartości społecznej i środowiskowej.
- Instytucja zamawiająca dołączyła do dokumentów zamówienia rozporządzenie negocjacyjne określające zasady konkretnej procedury negocjacyjnej.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Komitet Organizacyjny Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich PARYŻ 2024
- Uczestnicy negocjacji: Samsic i Arteis
- Wykonawca: Arteis
- Podwykonawca: Vitaservices, przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową
- Podmiot wspierający: platforma solidarnościowa ESS

Skutki społeczne

- W ciągu pierwszych sześciu miesięcy funkcjonowania (od maja 2018 r.) platforma ESS 2024 przyczyniła się do:
 - udzielenia przedsiębiorstwom gospodarki społecznej i solidarnej 20 zamówień w różnych dziedzinach (catering, doradztwo i logistyka);
 - udziału ponad 350 organizacji gospodarki społecznej i solidarnej w warsztatach i spotkaniach na temat realizacji igrzysk PARYŻ 2024;

- przeprowadzenia dwóch międzynarodowych seminariów z organizatorami igrzysk LONDYN 2012 i RIO 2016 w celu wymiany i rozpowszechnienia dobrych praktyk;
 - zaangażowania 40 partnerów w działania platformy ESS 2024;
 - rozpoczęcia wykorzystywania platformy ESS 2024 w całej Francji w październiku 2019 r.
- Wsparcie oraz usługi oferowane w ramach platformy solidarnościowej ESS okazały się przydatne – Vitaservices otrzymało zamówienie. Platforma solidarnościowa ESS ułatwiła kontakt między Vitaservices i oferentem, Arteis, a także między Vitaservices i dyrektorem ds. zakupów związanych z igrzyskami PARYŻ 2024. Platforma odgrywa również bardzo ważną rolę w podnoszeniu świadomości instytucji zamawiających na temat specyfiki integracji zawodowej pracowników defaworyzowanych.
 - Vitaservices musiało zatrudnić sześciu pracowników byłego wykonawcy. We Francji istnieje tego rodzaju obowiązek mający na celu ochronę pracowników dostawców usług w zakresie sprzątania. Ponadto Vitaservices zatrudniło kierownika zespołu oraz osobę, która zgodnie z art. 20 dyrektywy 2014/24/UE jest uznawana za pracownika defaworyzowanego. Vitaservices zastępuje pracowników przebywających na zwolnieniu lekarskim, urlopie wypoczynkowym, urlopie ojcowskim, urlopie macierzyńskim lub urlopie rodzicielskim osobami, które podążają ścieżkami integracji zawodowej.

Inne korzyści

Istnieje duży potencjał powielania tej inicjatywy przez instytucje zamawiające w innych krajach, stowarzyszenia sportowe lub korporacje, które organizują duże imprezy sportowe, kulturalne itp., a także przez organy publiczne udzielające zamówień publicznych na dużą skalę.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Najważniejszą lekcją wyciągniętą z tej ogólnej inicjatywy wydaje się uwypuklenie znaczenia szerokiego i wielopoziomowego konsensusu dotyczącego włączenia społecznego i zrównoważonego rozwoju jako głównego celu. W przypadku igrzysk olimpijskich w Paryżu w 2024 r. włączenie społeczne i zrównoważony rozwój stanowią podstawę i element tożsamości tych igrzysk. To wizjonerskie podejście zainspirowało szerokie zbiorowe zaangażowanie.
- Przykład „zarządzania infrastrukturą” świadczy o wykorzystywaniu podwykonawstwa jako użytecznego narzędzia zwiększania udziału małych i średnich podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstw społecznych. Niestety w ramach zespołu organizatorów igrzysk PARYŻ 2024 nie ma „koordynatorów”, których zadaniem byłoby m.in. monitorowanie, jak w praktyce przebiega proces integracji zawodowej podczas realizacji zamówień. Chociaż francuskie prawo przewiduje takich koordynatorów w odniesieniu do większych zamówień, nie wszystkie instytucje zamawiające we Francji dysponują środkami umożliwiającymi ich zapewnienie.

Kontakt

Yoko Youssouf, kierownik programu, Yunus Center, yoko.youssouf@yunussporthub.com

Baptiste Odin, specjalista ds. rozwoju Ile-de France, grupa Vitamine T, baptiste.odin@groupevitaminet.com

SEKTOR 2. Budownictwo

11. Stosowanie etykiet osób trzecich w celu zapewnienia odpowiedzialnych społecznie dostaw kamienia naturalnego na potrzeby robót budowlanych

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: powiat Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Niemcy

Sektor produktów lub usług: Budownictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

Podczas poprawiania nawierzchni Mehringplatz w latach 2018–2019 dzielnica Friedrichshain-Kreuzberg w Berlinie podjęła decyzję o wzmocnieniu swoich odpowiedzialnych społecznie zamówień poprzez ogłoszenie pilotażowego postępowania o udzielenie zamówienia na certyfikowane, odpowiedzialne dostawy kamienia naturalnego. Element ten wybrano jako wartny uwagi ze względu na poważne naruszenia praw człowieka i praw pracowniczych, które często obserwuje się w tym sektorze, w tym poważne zagrożenia dla zdrowia i życia osób pracujących w górnictwie i przetwórstwie, a także praktyki w zakresie pracy dzieci, niedostateczne wynagrodzenia oraz brak środków bezpieczeństwa i higieny pracy.

Zgodnie z berlińską ustawą w sprawie postępowań przetargowych i zamówień publicznych wykonawcy mają obowiązek wykazać zgodność z normami pracy i społecznymi. Wcześniejsze poleganie na oświadczeniach własnych nie stanowiło jednak wiarygodnego dowodu na potrzeby podejmowania decyzji. Powiat Friedrichshain-Kreuzberg postanowił w większym stopniu wykorzystywać opracowane w ostatnich latach znaki jakości, aby wykazać zgodność z normami MOP i innymi, np. oznakowania [Xertifix](#)¹⁰ lub [Fair Stone](#)¹¹, lub równoważnymi normami.

Przedmiot

Odbudowa Mehringplatz

Etap zamówienia oraz kryteria

Oferenci musieli wskazać w swojej ofercie, w jakich krajach/na jakich terytoriach zostanie wydobyty i wyprodukowany kamień, który wykorzystają do realizacji tego zamówienia, oraz złożyć oświadczenie zobowiązujące ich do dostarczenia kamienia spełniającego wszystkie normy pracy i standardy społeczne, które wymieniono w specyfikacjach technicznych. W przypadku niezłożenia tego oświadczenia oferta nie będzie dalej brana pod uwagę.

Przy składaniu ofert oferentów poproszono o przedłożenie certyfikatów lub równoważnych dowodów, że kamień będzie pochodził z odpowiedzialnych zakładów górniczych i produkcyjnych. W przypadku kamienia pochodzącego z krajów znajdujących się na liście krajów rozwijających się DAC (wykaz OECD obejmujący

¹⁰ Celem Xertifix jest zwalczanie pracy dzieci i pracy niewolniczej w górnictwie i obróbce kamienia naturalnego w takich krajach jak Indie, Chiny i Wietnam. Etykieta gwarantuje zgodność z minimalnymi standardami społecznymi pod względem warunków i praktyk stosowanych w kamieniołomach i wszystkich zakładach obróbki w krajach pochodzenia. Dostępna jest również etykieta Xertifix PLUS. Aby ją uzyskać, należy jednak spełnić dodatkowe wymagania. Wszystkie zakłady produkcyjne, którym przyznano etykietę Xertifix, są kontrolowane dwa razy do roku.

¹¹ Fair Stone to międzynarodowy standard społeczny dla kamienia naturalnego przywożonego z rynków rozwijających się i wschodzących. Przyznaje się go produktom wytwarzanym zgodnie z podstawowymi konwencjami MOP dotyczącymi pracy, które są identyfikowalne za pomocą oprogramowania Tracing Fair Stone oraz uwzględniają środki w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska.

wszystkie państwa o niskim i średnim dochodzie)¹² zgodność z wymaganymi standardami społecznymi można udowodnić w jeden z następujących sposobów:

- posiadanie certyfikatu Xertifix;
- posiadanie certyfikatu Fair Stone;
- posiadanie wszelkich pozostałych dowodów zawierających szczegółowe informacje dotyczące danego produktu, równoważne z wymaganymi normami, podlegające niezależnemu audytowi.

Ponadto, ponieważ wykonawcy w tym sektorze zazwyczaj kupują kamień dopiero po udzieleniu zamówienia, ostateczny dowód zgodności z normami pracy i standardami społecznymi można przedłożyć dopiero po jego dostarczeniu.

Wybrany wykonawca ma obowiązek pozyskiwać kamień naturalny do realizacji tego zamówienia wyłącznie w procesie wydobywania i obróbki, które w sposób oczywisty spełniają wszystkie podstawowe normy MOP (wymienione poniżej – „Cel polityki społecznej lub norma odniesienia”). Ponadto wykonawca musi zobowiązać się do dalszej poprawy następujących dodatkowych norm pracy i standardów społecznych:

- bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników (odzież ochronna, ograniczanie kontaktu z krzemionką i innymi rodzajami pyłu mineralnego);
- wypłaty ustawowego minimalnego wynagrodzenia, zgodnie z wymaganiami obowiązującymi w państwie wydobywania i obróbki.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zakaz pracy przymusowej zgodnie z konwencjami MOP nr 29 i 105
- Wolność związkowa i ochrona praw związkowych zgodnie z konwencją MOP nr 87 i prawo do rokowań zbiorowych zgodnie z konwencją MOP nr 98
- Zakaz pracy dzieci zgodnie z konwencjami MOP nr 138 i 182
- Wypłata jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę zgodnie z konwencją MOP nr 100 oraz brak dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu zgodnie z konwencją MOP nr 111.

Weryfikacja

Przy składaniu ofert i przy dostawie kamienia należy przedstawić dowód zgodności z normami pracy i standardami społecznymi w formie certyfikatu wydanego przez niezależną organizację certyfikującą (lub równoważnego dowodu spełniającego wymienione warunki), potwierdzającego, że w kamieniołomach i zakładach produkcyjnych, z których pochodzi kamień, sprawdzono standardy społeczne.

Wykonawca wykonujący prace musi posiadać kompletną i możliwą do zweryfikowania dokumentację na potrzeby kontroli, którą może przedstawić instytucji zamawiającej na jej żądanie. W przypadku naruszenia przez wykonawcę jakichkolwiek zobowiązań umownych za każde naruszenie można naliczyć karę w wysokości 1% wartości zamówienia, a w przypadku kilku naruszeń – do 5% wartości zamówienia.

W przypadku gdy wykonawca traci certyfikację odpowiedzialnego dostawcy z powodu własnego wykroczenia, instytucja zamawiająca ma prawo do rozwiązania umowy, a wykonawca ponosi koszty powstałe w związku

¹² Podejście to można uzasadnić na podstawie zasady równego traktowania, zgodnie z którą wymaga się, aby w porównywalnych sytuacjach nie postępowano inaczej, a w różnych sytuacjach – tak samo, chyba że takie działanie jest obiektywnie uzasadnione. W takim przypadku uznaje się, że odmienny profil ryzyka dotyczący naruszenia podstawowych praw pracowniczych, który ma zastosowanie w krajach rozwiniętych i rozwijających się, uzasadnia ich różne traktowanie w kwestionariuszu.

z tym po stronie instytucji zamawiającej, w szczególności koszt ponownego rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia.

Instrument

- Art. 43 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący etykiet.
- Ponadto oferta spełnia i przewyższa wymogi określone w berlińskiej ustawie w sprawie przetargów i zamówień publicznych (BerlAVG z dnia 8 lipca 2010 r.) 8.1 – żadne towary podlegające realizacji zamówienia nie zostały pozyskane ani wyprodukowane z naruszeniem minimalnych norm określonych w podstawowych normach pracy MOP¹³.

Podmioty

Instytucja zamawiająca: Urząd dzielnicy Friedrichshain-Kreuzberg

Organizacja wspierająca: WEED – NGO zajmująca się zrównoważonym rozwojem

Skutki społeczne

- Dzięki stosowaniu niezależnie sprawdzonych znaków jakości Friedrichshain-Kreuzberg zapewnia, aby kamień zakupiony w ramach tego zamówienia pochodził wyłącznie z odpowiedzialnych społecznie źródeł.
- Promując niezależną weryfikację w sektorze wydobywania i obróbki, przyczynia się do zwiększenia przejrzystości sektora, w którym często dochodzi do naruszania praw socjalnych i pracowniczych, oraz do promowania norm wykraczających poza podstawowe konwencje MOP.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Przedmiotowe postępowanie o udzielenie zamówienia ma na celu uwzględnienie wniosków wyciągniętych z poprzednich zamówień, z których wynika, że same oświadczenia własne nie dostarczały wystarczających informacji, aby zapewnić rzetelne podejmowanie decyzji i realizację ambicji w zakresie odpowiedzialności społecznej.
- Stosowanie znaków jakości potwierdzonych przez niezależnych audytorów to strategia istotna w wielu sektorach o podobnym łańcuchu dostaw, takich jak zamówienia na usługi lub roboty budowlane, w przypadku których wykonawcy kupują materiały dopiero po udzieleniu zamówienia.
- Ponadto wymagania Friedrichshain-Kreuzberg przewyższyły podstawowe wymagania MOP. W dzielnicy tej uważa się, że wyjście poza te wymagania – w zakresie płac oraz bezpieczeństwa i higieny pracy – jest konieczne, aby kupować produkty prawdziwie odpowiedzialne społecznie.

Kontakt

Helena Jansen, koordynator ds. polityki rozwoju regionalnego, Urząd dzielnicy Friedrichshain-Kreuzberg, Berlin, Helena.Jansen@ba-fk.berlin.de

¹³<http://gesetze.berlin.de/jportal/?quelle=jlink&query=VergabeG+BE&psml=bsbeprod.psml&max=true&aiz=true>

12. Tworzenie możliwości zatrudnienia poprzez klauzule dotyczące integracji zawodowej

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Departament Ille-et-Vilaine, Francja

Sektor produktów lub usług: Budownictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

W 2018 r. Departament Ille-et-Vilaine opublikował zaproszenia do składania ofert dotyczących trzech nowych szkół w gminach Guipry-Messac, Laillé oraz Bréal-Sous-Montfort. W każdym z nich przewidziano obowiązkowe klauzule dotyczące realizacji zamówienia odnoszące się do integracji społecznej i zawodowej, zgodnie z art. 30 francuskiego zarządzenia nr 2015-899 w sprawie zamówień publicznych (w międzyczasie zastąpionego [zarządzeniem 2018-1074](#), które włączono do kodeksu zamówień publicznych).

Przedmiot

Budowa trzech nowych szkół

Etap zamówienia oraz kryteria

Łącznie te trzy zamówienia podzielono na 52 części, z których 28 zawierało obowiązkowe klauzule dotyczące realizacji zamówienia, wymagające zatrudnienia osób doświadczających szczególnych trudności w integracji, zgodnie z art. 38-1 rozporządzenia (2015-899) (który stanowi, że względy społeczne są dopuszczalne, pod warunkiem że są one związane z przedmiotem zamówienia).

Decyzję o tym, w których częściach zamieścić klauzule o zatrudnieniu, oparto na wskazówkach działań technicznych oraz platformy klauzul społecznych – dedykowanego zespołu pomagającego we włączaniu klauzul dotyczących pracy. Po pierwsze, części muszą dotyczyć dużego zapotrzebowania na siłę roboczą (niektóre z nich związane są z wysoce technicznymi czynnościami i wymagają tylko kilku, wysoko wykwalifikowanych pracowników). Po drugie, instytucja zamawiająca musi mieć pewność, że wśród grupy docelowej znajdują się pracownicy niewykwalifikowani lub wykwalifikowani, aby zapewnić możliwość realizacji zamówienia oraz wykonalność klauzul dotyczących realizacji zamówienia.

Aby wesprzeć oferentów w tym zakresie, Ille et Vilaine udostępniło przedsiębiorstwom swój przewodnik „Aktywacja klauzul dotyczących integracji społecznej” w formie załącznika do postępowania o udzielenie zamówienia. Wyjaśniono w nim, jak definiuje się pojęcie „osób doświadczających szczególnych trudności w integracji”, i zawarto dane kontaktowe organizacji, które mogą pomóc w rekrutacji z każdej z tych grup.

Osoby doświadczających trudności w integracji definiuje się w następujący sposób:

- beneficjenci „dochodu aktywnej solidarności” („RSA”) (tj. osoby poszukujące pracy) oraz osoby od nich zależne;
- osoby poszukujące pracy przez długi okres (zarejestrowane jako bezrobotne przez ponad 12 miesięcy);
- pracownicy uznani za niepełnosprawnych (w rozumieniu art. L 5212-13 kodeksu pracy);
- beneficjenci zasiłku szczególnej solidarności (ASS), zasiłku dla niepełnosprawnych osób dorosłych (AAH) oraz zasiłku dla niepełnosprawnych;
- osoby młode z poziomem wykształcenia poniżej francuskiego „poziomu 5” (tj. bez przeszkolenia ani wykształcenia wykraczającego poza poziom szkolny);

- osoby uczestniczące w kursie prowadzonym w ramach SIAE (Structures d'insertion par l'Activité Economique) – zbioru stowarzyszeń, warsztatów i integracyjnych miejsc lub tymczasowych przedsiębiorstw integracyjnych, które podpisały z państwem umowy w sprawie wspierania pracowników z trudnościami społecznymi i zawodowymi;
- osoby zatrudnione w GEIQ (Groupement d'Employeurs pour l'Insertion et la Qualification – grupie przedsiębiorstw zaangażowanych w prowadzenie szkoleń i oferowanie możliwości nabycia doświadczenia pracownikom);
- beneficjenci zamówień związanych z profesjonalizacją lub praktykami zawodowymi.

Dla każdego zamówienia dotyczącego budowy szkoły określono liczbę godzin pracy integracyjnej na jedną część – od 105 do 860 godzin w częściach takich jak: stolarka, malarstwo, prace elektryczne i architektura krajobrazu. Oferty, w których nie zobowiązano się do wypełnienia tych klauzul, uznano za nieprawidłowe i wykluczono z przetargu. Po udzieleniu zamówienia wykonawca był zobowiązany do przedstawienia instytucji zamawiającej, w terminie siedmiu dni, propozycji dotyczących planowanego sposobu zastosowania się do klauzul dotyczących zatrudnienia poprzez wypełnienie sekcji poświęconej kwestiom włączenia, stanowiącej załącznik do dokumentacji przetargowej.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Od 2005 r. departament Ille-et-Vilaine jest zaangażowany we włączanie klauzul społecznych do zamówień publicznych i promowanie etycznych, sprawiedliwych i odpowiedzialnych środowiskowo zamówień. W czerwcu 2018 r. przyjęto tam politykę zrównoważonych zakupów, a do 2021 r. celem Ille et Vilaine jest wygenerowanie 70 000 godzin pracy rocznie w ramach zamówień publicznych poprzez włączenie klauzul społecznych do umów i wykorzystanie zastrzeżonych postępowań przetargowych. W 2018 r. w departamencie tym przekroczono wspomniany roczny cel, generując 80 556 godzin pracy dla 355 osób.

Weryfikacja

W Ille et Vilaine ustanowiono system monitorowania wdrażania klauzul społecznych we wszystkich umowach tego departamentu. Powołano komisję monitorującą (w skład której wchodzi przedstawiciele zajmujący się zamówieniami publicznymi, integracją, lokalnym rozwojem społecznym, edukacją i środowiskiem), która jest odpowiedzialna za kontrolowanie postępów i planowanie włączenia klauzul społecznych do przyszłych postępowań o udzielenie zamówienia.

Wartość zamówienia

Te 28 zamówień na budowę trzech szkół, które wynikały z części zawierających klauzule społeczne, jest łącznie wartych 22 374 885 EUR bez VAT. Kwotę tę podzielono w następujący sposób:

- szkoła średnia Guipry-Messac: 7 591 457 EUR bez VAT;
- szkoła średnia Laillé: 8 008 063 EUR bez VAT;
- szkoła średnia Bréal sous Montfort: 6 775 365 EUR bez VAT.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Département d'Ille-et-Vilaine
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli społecznej: specjalna platforma klauzul społecznych, która stanowi wsparcie dla zamawiających w stosowaniu klauzul i za pośrednictwem której przedsiębiorstwa otrzymują zestaw narzędzi pomagający im w ich wdrażaniu (m.in. definicje i dane kontaktowe)

organizacji wspierających), a nawet w niektórych przypadkach mogą nawet uzyskać pomoc w wyszukiwaniu kandydatów. Na przykład w przypadku szkoły Guipry platforma stanowiła aktywne źródło wsparcia dla organizacji zajmujących się integracją i zatrudnieniem na potrzeby zapewnienia swoim klientom możliwości pracy na budowie;

- dostawcy realizujący zamówienie: 22 przedsiębiorstwa (w tym trzy przedsiębiorstwa, które otrzymały zamówienia z dwóch części i jedno przedsiębiorstwo – z czterech części).

Skutki społeczne

- Zamówienia udzielono w marcu 2019 r. Oczekuje się, że w rezultacie realizacji tych trzech projektów budowlanych grupy docelowe otrzymają co najmniej 7 230 godzin pracy. Na zakończenie projektu przeprowadzona zostanie ocena w celu weryfikacji tej liczby.
- Spośród zwycięskich oferentów 16 posiada siedziby w departamencie, a pozostali w innych lokalizacjach we Francji.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Przy wdrażaniu klauzul społecznych może się pojawić szereg trudności, w tym związanych ze zrównoważeniem prognozowanych potrzeb w zakresie zatrudnienia z elastycznymi wymogami dotyczącymi miejsca pracy oraz zarządzaniem oczekiwaniami przedsiębiorstwa wobec docelowej grupy pracowników.
- Ogólny brak mobilności grupy docelowej (tj. brak dostępu do pojazdów lub możliwości pozwolenia sobie na zakup paliwa) może mieć negatywny wpływ na jej zdolność docierania do niektórych placów budowy. Jest to problem dotyczący szczególnie osób spoza miasta i aglomeracji, mieszkających z dala od sieci transportu publicznego.
- Specjalny zespół ds. klauzul społecznych odegrał zasadniczą rolę w pomyślnym wdrażaniu klauzul społecznych. Stanowiło to klucz do sukcesu.
- Klauzule dotyczące integracji zawodowej są obecnie stosowane przez wiele organów publicznych we Francji, co wzmacnia rolę zamówień publicznych jako dźwigni wspierającej zatrudnienie i integrację. Oprócz budownictwa można je stosować we wszelkiego rodzaju umowach, w tym postępowaniach o udzielenie zamówienia na usługi lub zarządzanie projektami.

Kontakt

Marie-Eve Depasse, referent, Département d' Ille-et-Vilaine, clausessociales@ille-et-vilaine.fr

13. Budowa mostu z korzyściami społecznymi

Status: sfinalizowano

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Windsor-Detroit Bridge Authority (WDBA), Kanada

Sektor produktów lub usług: inżynieria lądowa/prace budowlane

Wprowadzenie/cele zamówień

Most Gordie Howe International Bridge będzie nowym przejściem granicznym między miastami Windsor (Ontario, Kanada) i Detroit (Michigan, USA). Istniejący most, za korzystanie z którego pobiera się opłaty i przez który przechodzi niemal 30% całkowitego handlu towarami między Kanadą i Stanami Zjednoczonymi, znajduje się w prywatnych rękach, a otwarto go w 1929 r. Po wybudowaniu nowy most będzie miał najdłuższą rozpiętość spośród wszystkich mostów wawentowych w Ameryce Północnej. Oprócz sześciu pasów dla ruchu motoryzacyjnego most zapewni wielofunkcyjną ścieżkę dla rowerzystów i pieszych, a także obiekty kontroli granicznej na każdym końcu. Budowa rozpoczęła się w 2018 r., a otwarcie mostu planowane jest na 2024 r.

Od samego początku projekt był postrzegany jako szansa na osiągnięcie korzyści społecznych. Korzyści społeczne to określone atuty, które mogą się przyczynić do poprawy warunków gospodarczych, społecznych lub środowiskowych dla lokalnych zainteresowanych stron. Jako szczególne miejsca docelowe tych korzyści wskazano dwa obszary po obu stronach granicy (Sandwich w Windsorze i Delray w Detroit). Na przykład projekt pomoże również przekierować ruch uliczny z ulic w centrum Windsoru, zmniejszając tym samym korki. W Kanadzie można zaobserwować pozytywną tendencję, jeżeli chodzi o włączanie korzyści społecznych do projektów infrastrukturalnych, a przykład Gordie Howe International Bridge ilustruje kluczowe znaczenie konsultacji z mieszkańcami w określaniu i zapewnianiu tych korzyści.

Przedmiot

Projektowanie, budowa, finansowanie, użytkowanie oraz konserwacja mostu Gordie Howe International Bridge

Etap zamówienia oraz kryteria

Projekt jest realizowany w formie [partnerstwa publiczno-prywatnego](#) (PPP). Przed udzieleniem zamówienia rząd Kanady i stan Michigan podpisały międzynarodową umowę o przejściu granicznym, w której określiły wytyczne dla projektu, w tym korzyści społecznych, które miały być podzielone równo między oba kraje. Postępowanie o udzielenie zamówienia rozpoczęło się w 2015 r. i obejmowało kilka etapów mających na celu opracowanie i udoskonalenie podejścia opartego na korzyściach społecznych:

- przed udzieleniem zamówienia WDBA zbadało najlepsze praktyki międzynarodowe w zakresie zapewniania korzyści społecznych w podobnych projektach;
- w latach 2015–2017 WDBA prowadziło szeroko zakrojone działania i konsultacje z mieszkańcami, przedsiębiorstwami, szkołami, grupami ludności tubylczej, agencjami publicznymi, grupami non-profit, działaczami na rzecz ochrony środowiska i społecznymi oraz innymi zainteresowanymi stronami;
- na etapie kwalifikacji potencjalni oferenci byli oceniani na podstawie ich wcześniejszych doświadczeń związanych z opracowywaniem i realizacją planów korzyści społecznych oraz procesów konsultacji społecznych;
- WDBA opracowało bazę danych, w której zgromadzono ponad 230 wyjątkowych pomysłów na korzyści społeczne, które mają zostać włączone do projektu, i udostępniło ją konsorcjom składającym oferty;
- konsorcja te poproszono o kontaktowanie się z lokalną społecznością na własną rękę. Zorganizowano również szereg wydarzeń pod hasłem „poznaj oferentów”, w których uczestniczyło 125 różnych grup reprezentujących lokalne zainteresowane strony;

- w zaproszeniu do składania wniosków określono ramy i priorytety, których celem była pomoc w opracowaniu planów korzyści społecznych przez oferentów.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Wizja korzyści społecznych w ramach projektu Gordie Howe International Bridge ma na celu realizację szeregu inicjatyw opartych na wkładzie opinii publicznej, które stworzą wymierne korzyści dla społeczności przyjmujących. Przedmiotowy plan:

- przyczyni się do stworzenia możliwości gospodarczych w społecznościach przyjmujących;
- wniesie pozytywny wkład w programy rozwoju siły roboczej;
- przyczyni się do wprowadzenia ulepszeń w okolicy;¹⁴ oraz
- przyczyni się do wyraźnego określenia zobowiązań i odpowiedzialności wszystkich stron w zakresie jego realizacji.

Aby osiągnąć te cele, stosuje się zasady ram „I-CARE”:

zintegrowane (ang. *Integrated*) – korzyści społeczne stanowią integralną część projektu i są realizowane na etapie budowy i użytkowania;

wspólne (ang. *Collaborative*) – korzyści społeczne odzwierciedlają wkład społeczności przyjmujących i płyną z partnerstw przy jednoczesnym zapewnieniu uwzględnienia interesów poszczególnych społeczności;

dostępne (ang. *Accessible*) – korzyści dla społeczności są proste do zrozumienia, łatwo dostępne, regularnie mierzone i podawane do wiadomości publicznej;

regionalne (ang. *Regional*) – korzyści społeczne odzwierciedlają charakter regionu, są dostosowane specjalnie do jego potrzeb i stanowią wartość dodaną dla regionu;

przedsiębiorcze (ang. *Enterprising*) – korzyści społeczne wynikają z nowych metod, pomysłów i innowacyjnych podejść, które mają na celu zaangażowanie sąsiednich społeczności i przyniesienie im korzyści.

Weryfikacja

Plan korzyści społecznych stanowił część ostatecznej [umowy dotyczącej projektu](#), podpisanej przez WDBA oraz zwycięskie konsorcjum Bridging North America (BNA). Na etapie po udzieleniu zamówienia, BNA przedstawiło po wyborze swój plan grupom społecznym i innym zainteresowanym stronom oraz podjęło dalsze sześciomiesięczne konsultacje w celu potwierdzenia działań zaproponowanych w planie i stworzenia partnerstw służących ich realizacji. Na tym etapie po obu stronach granicy odbyło się ponad 70 spotkań, w których łącznie wzięło udział ponad 1 000 uczestników. Zebrano i przeanalizowano 400 ankiet.

W fazie realizacji projektu BNA będzie co miesiąc składało WDBA sprawozdania na temat korzyści społecznych. Cztery razy do roku korzyści te będą również podawane do informacji publicznej. W umowie dotyczącej projektu zawarto szereg konkretnych wskaźników, np. analizę porównawczą wynagrodzeń wypłacanych pracownikom, zatrudniania ludności tubylczej i zawierania umów z należącymi do nich przedsiębiorstwami oraz zapewniania możliwości w zakresie szkoleń, praktyk zawodowych i tych poprzedzających przygotowanie zawodowe.

Wartość zamówienia

5,7 mld CAD (3,8 mld EUR)

¹⁴ Jak określono w dokumentach zamówienia, w związku z wpływem projektu na dotknięte nim społeczności wprowadzono ulepszenia w sąsiedztwie, które stanowią część projektu.

Instrument

Porozumienia dotyczące korzyści społecznych to prawne porozumienia między rządem, deweloperami/właścicielami i zainteresowanymi stronami reprezentującymi społeczność, mające na celu osiągnięcie określonych efektów społecznych wynikających z dużych inwestycji i projektów infrastrukturalnych. W Kanadzie porozumienia dotyczące korzyści dla społeczności stanowią część większości projektów finansowanych w ramach [infrastrukturalnego programu inwestowania w Kanadzie](#). W ramach tej wartej 180 mld CAD (120 mld EUR) inicjatywy zapewniono finansowanie w pięciu priorytetowych obszarach infrastrukturalnych: transporcie publicznym, zielonej infrastrukturze, infrastrukturze społecznej (np. mieszkania, opieka nad dziećmi w przystępnych cenach), handlu i transporcie oraz wiejskich i północnych społecznościach.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: WDBA (instytucja zamawiająca)
- Strategiczni partnerzy (w ramach umowy o przejściu granicznym): rząd Kanady; stan Michigan
- Grupy społeczne: zainteresowane strony społeczności Detroit; zainteresowane strony społeczności Windsor
- Wykonawca: Bridging North America (BNA) (konsorcjum składające się z przedsiębiorstw kanadyjskich, amerykańskich i międzynarodowych)
- Podwykonawcy

Skutki społeczne

Plan korzyści społecznych obejmuje poniższe dwa elementy.

1. Strategia rozwoju siły roboczej i uczestnictwa

Strategia rozwoju siły roboczej i uczestnictwa obejmuje ponad 80 osobnych inicjatyw. Przykładowe korzyści, które zostaną zrealizowane:

- współpraca z lokalnymi związkami zawodowymi i organizacjami rozwoju pracowników w celu realizacji programów praktyk zawodowych i tych poprzedzających przygotowanie zawodowe oraz koordynacji szkoleń;
- organizowanie i prowadzenie corocznej sesji w celu informowania związków zawodowych, lokalnych wykonawców, instytucji kształcenia pomaturalnego, właścicieli przedsiębiorstw i stowarzyszeń o tym, w jaki sposób mogą wesprzeć realizację projektu i zakwalifikować się do korzystania z przyszłych możliwości rynkowych;
- cykl wykładów mających na celu zwiększenie świadomości uczniów szkół podstawowych i średnich na temat projektu oraz kariery w handlu, a także ułatwienie mentoringu między uczniami a pracownikami zajmującymi się projektem;
- określenie oraz wdrożenie możliwości badawczych i uczenia się dla instytucji kształcenia pomaturalnego;
- wdrażanie sprawiedliwych praktyk i przepisów w zakresie zatrudniania pracowników, w tym terminowego rozwiązywania problemów związanych z zatrudnieniem i sprawne regulowanie zobowiązań płatniczych;
- oferowanie możliwości mentoringu kanadyjskim kobietom z ludności tubylczej i innym kobietom należącym do społeczności przyjmujących;

- dofinansowanie kosztów opieki nad dziećmi w celu umożliwienia osobom bezrobotnym lub pracującym w niepełnym wymiarze czasu pracy uczestnictwa w warsztatach i możliwościach szkolenia realizowanych w ramach projektu (zgodnie z ustalonymi kryteriami);
- umożliwienie osobom znającym język angielski jako drugi język udziału w szkoleniach zawodowych na potrzeby rozmów kwalifikacyjnych, narzędzi do wyszukiwania online, tworzenia CV i procesu rekrutacji.

2. Strategia dotycząca infrastruktury sąsiedzkiej

Strategia dotycząca infrastruktury sąsiedzkiej wiąże się z następującymi korzyściami:

- infrastrukturą rowerową, w tym rozbudową ścieżek łączących, oraz lokalnym konkursem na projekt stojaków rowerowych;
- platformą obserwacyjną umożliwiającą studentom, mieszkańcom i turystom obserwowanie budowy mostu;
- ulepszeniami lokalnych ulic i parków, w tym sadzeniem drzew i finansowaniem materiału siewnego dla eko-przejęcia (mostu), które przyczynią się do zapewnienia bezpiecznej przeprawy dla zwierząt dzikich z danego obszaru, w tym zagrożonych gatunków;
- rocznym dodatkiem inwestycyjnym dla grup społecznych na wspieranie ich wydarzeń, programowanie i poprawę infrastruktury;
- cyklem warsztatów rozwoju biznesu skierowanym do lokalnych przedsiębiorców;
- programem napraw dla lokalnych mieszkańców, mającym na celu pomoc w naprawie dachów, pieców, okien i izolacji o wartości nieprzekraczającej progu dla jednego gospodarstwa domowego.

Pierwsze ogólnodostępne sprawozdanie na temat korzyści społecznych wynikających z budowy mostu Gordie Howe zostanie opublikowane w 2020 r. Pierwsze finansowanie inicjatyw społecznych posłużyło wsparciu społecznego projektu dotyczącego sztuki w Windsorze, którego celem było zaangażowanie młodzieży i który odzwierciedlał historię i kulturę społeczności, a także programu rozwoju biznesu wspierającego małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa typu start-up w południowo-zachodnim Detroit oraz kilku innych inicjatyw. Finansowanie wypłacone w marcu 2020 r. wyniosło ponad 475 000 CAD.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Choć przed rozpoczęciem postępowania o udzielanie zamówienia i w jego trakcie przeprowadzono szeroko zakrojone konsultacje, wyzwaniem był brak możliwości podzielenia się wymogami dotyczącymi zaproszenia do składania wniosków lub przedłożonymi planami korzyści społecznych do czasu finansowego zamknięcia projektu. Po finansowym zamknięciu zwycięskie konsorcjum musiało zorganizować swoją działalność, zatrudnić pracowników, znaleźć biura i przejść z etapu przetargu do realizacji.
- Stephanie Campeau, dyrektor WDBA ds. relacji z zainteresowanymi stronami, uważa, że praca wykonana na wczesnych etapach planowania, mająca na celu zbudowanie powiązań z lokalnymi grupami i ich zaufania, okazywała się tym cenniejsza, im bardziej rosła ranga projektu. Uważa ona, że „aby wypracować korzyści społeczne, które naprawdę działają i są akceptowane przez mieszkańców, należy zacząć wcześniej”, a „najlepszą rzeczą, jaką jej powiedziano, było »Słuchaliście«”.

Kontakt

Stephanie Campeau, dyrektor WDBA ds. relacji z zainteresowanymi stronami, info@wdbbridge.com, 1-519-946-3038

Strona internetowa projektu: <http://gordiehoweinternationalbridge.com>, Twitter: @GordieHoweBrg Facebook: @GordieHoweBridge

14. Włączenie zawodowe za pomocą warunków realizacji zamówień w Castilla y León (Hiszpania)

Status: sfinalizowano

Nazwa organu zamawiającego, państwo: rząd Castilla y León (regionalny Wydział Zdrowia), Hiszpania

Sektor produktów lub usług: Budownictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

Na mocy [porozumienia nr 44/2016 z dnia 21 lipca](#) rząd regionalny Castilla y León ustanowił przepisy dotyczące realizacji społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia prowadzonych przez regionalne organy publiczne. W porozumieniu tym przewidziano stosowanie klauzul społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego poprzez kryteria społeczne, zamówienia zastrzeżone oraz środki ułatwiające zatrudnienie osób wykluczonych z rynków pracy.

To szczególne postępowanie miało na celu zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom należącym do grup defaworyzowanych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które w rezultacie mają niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia. Zgodnie z zamówieniem warunkiem realizacji prac było zatrudnienie osób z tych grup. Do grup osób, do których kierowane było to postępowanie o udzielenie zamówienia, należały w większości grupy wymienione w porozumieniu z 2016 r. [sekcja II.1 lit. a)–f) załącznika I].

Przedmiot

Rozbudowa i modernizacja szpitala w mieście Soria (Castilla y León, Hiszpania).

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie obejmowało warunek realizacji prac związany z zatrudnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wiązało się to z zapewnieniem łącznie 14 600 godzin (70 godzin na tydzień x 4,34523 tygodnia/miesiąc x 48 miesięcy). Osoby defaworyzowane miały zostać włączone poprzez umowy o pracę na minimalny okres 3 miesięcy (krótszy okres mógł zostać uzgodniony przez instytucję zamawiającą w przypadku konkretnych części robót trwających krócej niż 3 miesiące) i realizację prac przez co najmniej 20 godzin tygodniowo.

Osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania prac zgodnie z tym przepisem mogą należeć do jednej z poniższych grup:

- osób, których wynagrodzenie jest na poziomie dochodu minimalnego, lub członków gospodarstwa domowego korzystających z dochodu minimalnego;
- osób niekwalifikujących się do dochodu minimalnego ze względu na długość pobytu niewystarczającą do zakwalifikowania się do dochodu minimalnego lub takich, które otrzymywały świadczenia zapewniające dochód minimalny przez maksymalny okres;
- osób młodych w wieku od 18 do 30 lat, które były objęte ochroną dziecka; młodocianych przestępców powyżej 16 roku życia i byłych przestępców poniżej 30 roku życia;
- osób z problemami związanymi z nadużywaniem substancji lub innymi formami uzależnienia, które są obecnie poddawane leczeniu;
- przestępców i byłych przestępców uprawnionych do podjęcia pracy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom, które nie mają dostępu do rynków pracy lub są zagrożone wykluczeniem społecznym.

Weryfikacja

Przed rozpoczęciem prac zwycięski oferent musiał przedstawić plan, w którym określił sposób wdrożenia włączenia zawodowego, w tym rodzaj stanowisk i zadań do wykonania przez pracowników.

Aby udowodnić zgodność z powyższymi warunkami realizacji, wybrany oferent musiał przedstawić następujące dokumenty w odniesieniu do każdego nowego pracownika korzystającego z włączenia zawodowego w ciągu miesiąca od daty jego zatrudnienia:

- umowę o pracę, podając jej rodzaj, czas trwania i godziny pracy;
- potwierdzenie rejestracji w systemie zabezpieczenia społecznego;
- wskazanie pracownika wraz z dowodem jego wykluczenia społecznego wydanym przez agencję usług społecznych.

Do każdego sprawozdania z wykonanych robót oferent musiał załączyć oświadczenie, że nie doszło do żadnych zmian w uzgodnionym planie włączenia zawodowego.

Wartość zamówienia

32,1 mln EUR w okresie 48 miesięcy

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- [Porozumienie nr 44/2016 z dnia 21 lipca](#) rządu regionalnego Castilla y León wprowadzające obowiązkowe wytyczne dotyczące udzielania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych kierowane do instytucji zamawiających podlegających organom rządu regionalnego.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Castilla y León
- Dostawca usług objętych zamówieniem:
- pracownicy najemni
- Publiczne usługi społeczne: Zwycięski oferent może swobodnie wybrać pracowników, którzy będą wykonywali pracę w ramach programu włączenia zawodowego, pod warunkiem że należą oni do dowolnej z kwalifikujących się grup. Na wniosek oferenta organy publiczne mogą skierować odpowiednich kandydatów za pośrednictwem agencji usług społecznych prowadzonych przez Departament ds. Rodziny i Równych Szans rządu regionalnego, które zajmują się kwalifikującymi się grupami osób zagrożonych wykluczeniem.

Skutki społeczne

- Głównym celem tego przepisu jest zwiększenie szans na trwałą integrację na rynku pracy beneficjentów korzystających z możliwości związanych z włączeniem zawodowym.

- Wykonawca musi wyznaczyć w zespole osobę odpowiedzialną za nadzorowanie pracowników i towarzyszenie im w miejscu pracy w celu zapewnienia powodzenia praktyk. Jest to osoba kontaktowa dla instytucji zamawiającej przez cały okres monitorowania spełniania tego warunku realizacji.
- Pod koniec realizacji zamówienia wykonawca spotka się z instytucją zamawiającą w celu przeprowadzenia oceny programu włączenia zawodowego, postępów poczynionych w zakresie zdolności beneficjentów do zatrudnienia, zdobytych umiejętności i wyzwań, przed którymi stoją. Badana będzie również integracja beneficjentów jako stałych pracowników, a także kontynuacja takich programów włączenia zawodowego w ramach praktyk wykonawcy w zakresie zatrudnienia. W takich ocenach mogą również brać udział przedstawiciele regionalnego Departamentu ds. Rodziny i Równych Szans.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Instytucje zamawiające często mają zastrzeżenia co do stosowania takich procedur ze względu na ryzyko wniesienia sprzeciwu na drodze prawnej. W efekcie pionierskie doświadczenia mogą prowadzić do poważnych działań. Zamówienie to jest pierwszym tego rodzaju i zostało powielone w innych postępowaniach o udzielenie zamówienia zainicjowanych przez rząd regionalny Castilla y León. Są to m.in.:

- budowa domu opieki dla osób starszych oraz centrów opieki dziennej w Salamance;
- (A2019/001392, link do postępowania można znaleźć [tutaj](#)). W ramach tego zamówienia przewidziano 8 680 godzin pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i jako grupę docelową uwzględniono kobiety dotknięte przemocą ze względu na płeć;
- budowa centrum podstawowej opieki zdrowotnej w Calzada de Vanduciel (Salamanka) (2020008538, link do postępowania można znaleźć [tutaj](#)), obejmująca 1 140 godzin pracy;
- budowa centrum podstawowej opieki zdrowotnej (Parada del Molino) w Zamorze (2020008470, link do postępowania można znaleźć [tutaj](#)), obejmująca 1 520 godzin pracy;
- budowa centrum podstawowej opieki zdrowotnej w Bemibre (León) (2020008470, link do postępowania można znaleźć [tutaj](#)), obejmująca 1 370 godzin pracy.

Głównym wyzwaniem w przyszłości będzie promowanie egzekwowania klauzul dotyczących włączenia zawodowego. Będzie to warunek realizacji zamówień na roboty budowlane zlecanych przez instytucje zamawiające pod nadzorem rządu regionalnego Castilla y León, gdy tylko czas trwania i budżet takich robót na to pozwolą. Przewidywany cel zakłada, że co najmniej 3% łącznej liczby godzin przepracowanych w ramach realizacji zamówienia zostanie wykonane przez pracowników korzystających z programu włączenia zawodowego.

Kontakt

María del Rocío Andrés, radca prawny w dziale koordynacji usług, Departament ds. Rodziny i Równych Szans, Junta de Castilla y León, mrocio.andres@jcy.es, +34 983 410 942

15. Roboty drogowe na rzecz integracji na rynku pracy

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: eurometropolia Strasburg (samorząd terytorialny), Francja

Sektor produktów lub usług: budownictwo, roboty drogowe

Wprowadzenie/cele zamówień

Od ponad dwóch dekad miasto i eurometropolia Strasburg wdrażają w swoich zamówieniach publicznych klauzule społeczne, które są systematycznie analizowane z uwzględnieniem celu każdego zamówienia, potrzebnej siły roboczej i możliwości technicznych. System ten, który każdy organ lokalny może powielić, został wzmocniony przez zastosowanie strasburskiej strategii promowania zakupów odpowiedzialnych społecznie i środowiskowo¹⁵.

W dniu 7 kwietnia 2019 r. eurometropolia Strasburg [opublikowała zaproszenie do składania ofert](#) w celu wyłonienia wykonawców naprawy Rue Coulaux w okolicy Port du Rhin. To postępowanie miało na celu zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom oddalonym od rynku pracy, należącym do grup defaworyzowanych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które w rezultacie mają niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia.

Przedmiot

Remont drogi w okolicy Port du Rhin w Strasburgu we Francji

Etap zamówienia oraz kryteria

Instytucja zamawiająca rozpoczęła otwartą procedurę poniżej progu (art. 27 dekretu 2016-360 z dnia 25 marca 2016 r.) i podzieliła zamówienie na dwie części.

Część 1 dotyczyła remontu jezdni i zgodnie z art. 38 i 52 zarządzenia nr 2015-899 z dnia 23 lipca 2015 r. (prawo francuskie) wykonawców, którym udzielono zamówienia, zobowiązano do zatrudnienia osób „oddalonych od rynku pracy” (osób będących w trakcie włączania zawodowego lub grup priorytetowych, które mają szczególne trudności w dostępie do zatrudnienia)¹⁶ w celu ich integracji na rynku pracy.

Jako warunek realizacji zamówienia dotyczący wyłącznie części 1 wykonawca, któremu udzielono zamówienia, musiał zobowiązać się do zatrudnienia osób oddalonych od rynku pracy na 245 godzin w całym okresie trwania zamówienia. Możliwości zatrudnienia w trakcie realizacji zamówienia pozwalają zatrudnić osobom

¹⁵ Strategia promowania zakupów odpowiedzialnych społecznie i środowiskowo *to krajowy instrument wprowadzony krajową ustawą o zamówieniach publicznych oraz ustawą o gospodarce społecznej, za pomocą którego na samorządy terytorialne wydające ponad 100 tys. euro/rok nałożono wymóg przyjęcia strategii w zakresie społecznie i środowiskowo odpowiedzialnych zamówień publicznych.*

¹⁶ W szczególności dotyczyło to: osób młodych o niskim poziomie wykształcenia; osób młodych, które nigdy wcześniej nie pracowały; osób poszukujących pracy, które są zarejestrowane w urzędzie pracy nieprzerwanie od ponad roku lub które w sposób powtarzający się pozostają bez pracy od ponad dwóch lat, lub które ukończyły 50 lat; beneficjentów świadczeń socjalnych, szczególnie beneficjentów programów RSA oraz ASS; osób włączanych do rynku pracy za pośrednictwem integracyjnych przedsiębiorstw gospodarki społecznej (SIAE); niepełnosprawnych pracowników uznanych przez Komisję ds. Praw i Samodzielności Osób Niepełnosprawnych (CDAPH) itp.

na zdobycie lub podniesienie kwalifikacji oraz zdobycie doświadczenia w celu zwiększenia zdolności do zatrudnienia i trwałego włączenia.

Oferty oceniono w następujący sposób:

- cena usług: 80%;
- techniczne możliwości wykonawcy: 10%;
- wyniki w zakresie ochrony środowiska: 10%.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Zapewnienie możliwości zatrudnienia dla osób oddalonych od rynku pracy. Grupy osób, do których kierowane było to postępowanie o udzielenie zamówienia, wymieniono w warunkach specjalnych zamówienia¹⁷.

Weryfikacja

Wyłącznie w przypadku części 1:

W trakcie realizacji zamówienia, na wniosek przedstawiciela eurometropolii Strasburg, Relais Chantiers¹⁸ weryfikuje dokumenty w celu ustalenia, czy zatrudnienie jest rzeczywiście promowane wśród właściwych grup osób. W tym celu pod koniec każdego kwartału wykonawca, któremu udzielono zamówienia, prześle do Relais Chantiers informacje dotyczące usługi „promocji pracy”, np.:

- informacje o przeprowadzonej bezpośrednio lub pośrednio rekrutacji, w tym wszystkie paski wynagrodzenia, zaświadczenia o podwykonawstwie lub zaświadczenia o zapewnieniu personelu w przypadku rekrutacji za pośrednictwem przedsiębiorstw włączenia zawodowego lub przedsiębiorstw włączenia pracy tymczasowej;
- inne zobowiązania o charakterze społecznym, w stosownych przypadkach, przewidziane w umowie.

Dlatego też wykonawca musi wyznaczyć interlokutora, który będzie prowadził względem Relais Chantiers sprawozdawczość w zakresie skutecznej realizacji zatrudnienia osób oddalonych od rynku pracy. Jest to osoba kontaktowa dla instytucji zamawiającej przez cały okres monitorowania spełniania tego warunku realizacji.

Wartość zamówienia

366 657,46 EUR (bez VAT)

Instrument

- Chociaż wartość zamówienia jest poniżej progu UE, w jego ramach wymaga się zatrudnienia osób wykluczonych z rynku pracy. Jest to warunek realizacji prac, zgodnie z art. 70 dyrektywy 2014/24/UE.

¹⁷ „Cahier des Clauses Administratives Particulières (CCAP)” to dokument umowy zawierający wszystkie postanowienia prawne i finansowe regulujące realizację zamówienia, takie jak warunki płatności, finansowania, wszelkie gwarancje, warunki dostawy, kary, terminy wykonania, procedury weryfikacji itp. Warunki specjalne zamówienia to także dokument umowy służący do realizacji zamówienia.

¹⁸ Publiczno-prywatne stowarzyszenie powołane w celu zarządzania klauzulami włączenia zawodowego w zamówieniach publicznych w imieniu instytucji zamawiających w ramach strasburskiej puli zatrudnienia.

Wymaga się także podziału na części, zgodnie z art. 46 dyrektywy 2014/24/UE dotyczącym podziału zamówień na części.

- [Strategia promowania zakupów odpowiedzialnych społecznie i środowiskowo](#) – francuska strategia służąca promowaniu społecznie i środowiskowo odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: eurometropolia Strasburg
- Dostawcy usług objętych zamówieniem
- Wsparcie w zakresie włączenia klauzuli społecznej: Relais Chantiers
- Pracownicy oferenta

Skutki społeczne

- Głównym celem tego postępowania jest zwiększenie szans na trwałą integrację na rynku pracy beneficjentów korzystających z możliwości związanych z włączeniem zawodowym. Z dostępnych danych Relais Chantiers z 2015 r. wynika, że od 2010 r., dzięki realizacji zamówień takich jak to, o którym mowa, zrealizowano ponad 3,5 mln godzin pracy (co odpowiada ponad 450 umowom o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w ciągu pięciu lat).

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- W ramach oceny potwierdzono, że wpływ klauzul społecznych stosowanych od wielu lat na rynku zamówień publicznych miasta jest pozytywny. To badanie oceniające przyszłość grup beneficjentów potwierdza, że system ten stanowi odpowiedź na obawy dotyczące integracji i kwalifikacji osób, które są dalekie od zatrudnienia.
- W szczególności wskazuje ono, że 55% grup korzystających z klauzuli społecznej jest nadal zatrudnionych lub szkolonych w okresie od 6 do 12 miesięcy po ich wyznaczeniu, a 39% z nich jest nadal zatrudnionych w firmie, która dała im pierwszą szansę.

Kontakt

Bruno Koebel, zastępca dyrektora ds. wydajności i spraw prawnych, miasto i eurometropolia Strasburg,
Bruno.Koebel@strasbourg.eu

16. Model Skien na rzecz jakości zatrudnienia w sektorze budowlanym

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Skien, Norwegia

Sektor produktów lub usług: Budownictwo

Wprowadzenie/cel zamówienia

Celem gminy Skien jest promowanie godnej pracy i zwalczanie przestępczości związanej z pracą, dumpingu socjalnego i wycisku pracowników w łańcuchach dostaw. Dlatego też wdrożyła ona standardowe warunki umowne, mające zastosowanie do wybranych towarów, usług oraz umów o roboty budowlane, które są postrzegane jako szczególnie narażone na naruszenia praw pracowniczych. Ten zestaw zbiorowych wymagań dotyczących zamówień, mający zastosowanie do sektorów „wysokiego ryzyka”, nazywany jest modelem Skien.

Model Skien wdrożono uchwałą rady miasta w 2014 r., natomiast w 2019 r. wprowadzono w nim zmiany. Podsumowanie modelu (w języku norweskim) jest dostępne [tutaj](#). Model ten jest obowiązkowy dla wszystkich umów o roboty budowlane i jest stosowany w zamówieniach na towary i usługi, o ile ma praktyczny oraz proporcjonalny charakter.

Określając takie normy, Skien dąży do stworzenia równych szans dla dostawców i ram prawnych dla przestrzegających przepisów pracodawców, którzy inwestują w wysokiej jakości zatrudnienie i społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw.

Skien należy również do międzygminnego partnerstwa na rzecz zamówień publicznych – Grenlandskommunenenes innkjøpsenhet – wraz z pięcioma innymi gminami (Bamble, Drangedal, Kragerø, Porsgrunn, Siljan). W styczniu 2019 r. gminy te także przyjęły model Skien.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Trudno jest zmierzyć nieformalne zatrudnienie i przestępczość związaną z pracą, jednak ich szacunkowy wpływ na gospodarkę wynosi około 1,2% krajowego PKB, czyli 28 mld NOK (około 3 mld EUR)¹⁹.

W świetle wyzwań dotyczących przestępczości związanej z pracą i nielegalnym rynkiem pracy w sektorze budownictwa w swoich inicjatywach na rzecz godnej pracy, uczciwych standardów pracy i wysokiej jakości zatrudnienia gmina Skien położyła największy nacisk na zamówienia publiczne.

Model Skien jest rezultatem wspólnych wysiłków podejmowanych przez gminę Skien jako instytucję zamawiającą oraz wszystkie pozostałe istotne zainteresowane strony zaangażowane w zamówienia publiczne. Przeprowadzono rozmowy z organizacjami budowlanymi, które podzieliły się informacjami na temat głównych wyzwań związanych z ich działalnością, oraz związkami zawodowymi, które przedstawiły swoje pomysły na odpowiednie działania i wymogi dotyczące zamówień publicznych w celu osiągnięcia lepszych wyników. Instytucje zamawiające uznały potrzebę poprawy standardów pracy przy jednoczesnym zapewnieniu, aby poziom wymagań nie wiązał się z dodatkowymi przeszkodami dla udziału wiarygodnych dostawców w zamówieniach publicznych.

¹⁹ Jak podaje Economics Norway w pracy zleconej przez norweskie Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2017/norway-strategies-to-tackle-work-related-crime>

Gmina poszukiwała skoordynowanego podejścia do sposobu rozwiązania kwestii warunków i standardów pracy poprzez zamówienia publiczne wśród pozostałych instytucji zamawiających, które są częścią międzygminnego partnerstwa na rzecz zamówień publicznych. Doprowadziło to do stworzenia standardowych przepisów i umów, które skutkują większą przewidywalnością wśród dostawców, a także bezpiecznym środowiskiem pracy dla podmiotów zaangażowanych w zamówienia publiczne.

Model ten obejmuje następujące obszary²⁰:

- *Angażowanie głównie pracowników o stabilnym stosunku zatrudnienia*

Z jednej strony stabilny stosunek zatrudnienia sprzyja promowaniu większego poczucia bezpieczeństwa wśród pracowników, a z drugiej strony, ułatwia organom weryfikację płatności wynagrodzeń przez wykonawców oraz przyczynia się do bezpieczeństwa i higieny pracy. Budownictwo i branża budowlana wymagają jednak pewnej elastyczności ze względu na zmienną wielkość projektów lub cykl rynku. Gmina wymaga zatem, aby pracownicy zaangażowani w realizację zamówień byli zatrudniani przez wykonawców zgodnie z prawem norweskim, które zakazuje zawierania „umów zerogodzinowych”. Ponadto zgodnie z modelem wymaga się również, aby angażowanie pracowników tymczasowych (za pośrednictwem agencji pracy) było przedmiotem uprzedniego zatwierdzenia przez instytucję zamawiającą. Ponadto dostawcy są zobowiązani do udowodnienia, że pracownicy tymczasowi angażowani do wykonywania prac posiadają umowy o pracę zapewniające wynagrodzenie na poziomie zgodnym z prawnie wiążącymi układami zbiorowymi.

- *Angażowanie praktykantów*

W celu promowania specjalizacji i odpowiedniego poziomu wykształcenia w odpowiednich sektorach gmina wymaga szczególnego angażowania praktykantów do zamówień obejmujących prace specjalistyczne. Ponadto wymaga się, aby dostawcy byli związani z systemem praktyk zawodowych.

W celu zapewnienia, aby wymóg ten nie wpłynął nieproporcjonalnie na mniejsze zamówienia i mniejszych dostawców, ma on zastosowanie jedynie do zamówień trwających ponad 3 miesiące, o wartości przekraczającej 0,5 mln NOK (około 50 000 EUR) w przypadku zamówień na prace budowlane oraz o wartości przekraczającej 2 mln NOK (200 000 EUR) w przypadku zamówień na towary i usługi. Gmina musi zatwierdzić wszelkie inne odstępstwa.

- *Angażowanie pracowników z odpowiednimi umiejętnościami*

Promowanie odpowiednich kwalifikacji i poziomów umiejętności ogranicza możliwość wyzyskiwania pracowników o słabszej pozycji na rynku, którzy nie posiadają wiedzy na temat handlu lub swoich praw. Ponadto angażowanie praktykantów wymaga zatrudnienia na miejscu pracowników z odpowiednimi umiejętnościami, którzy są w stanie pełnić rolę mentorów. Model Skien wymaga, aby większość pracowników uczestniczących w realizacji zamówień z zakresu budownictwa i branży budowlanej posiadała odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

- *Ograniczenie liczby poziomów podwykonawców*

Ograniczenie maksymalnej liczby podwykonawców umożliwia lepsze monitorowanie i kontrolę warunków pracy oraz standardów stosowanych przez instytucję zamawiającą. Dlatego też gmina ustanowiła zasadę maksymalnie jednego poziomu podwykonawstwa względem głównego dostawcy. Chociaż nie ma ograniczeń, co do liczby podwykonawców ani co do udziału podzlecanych zamówień, wszyscy podwykonawcy muszą pozostawać pod bezpośrednią kontrolą głównego wykonawcy, aby uniknąć rozdrobnienia odpowiedzialności. Podwykonawców należy określić w umowie.

²⁰ W tej zaktualizowanej wersji sprawozdania pominięto akapit dotyczący elementów tej praktyki związanych z podwykonawstwem, który uwzględniono w wersji pierwotnej. Akapit ten usunięto w związku z wątpliwościami, jakie pojawiły się w odniesieniu do zgodności takich elementów z prawem.

Przepis ten uwzględnia ewentualne potrzeby w zakresie specjalizacji w ramach zamówienia i nie ogranicza dostępu do zamówień publicznych mniejszym wykonawcom. Instytucje zamawiające mogą zatem stosować odstępstwa od tej zasady przed rozpoczęciem konkursu z przyczyn związanych z rynkiem lub w trakcie realizacji zamówienia wyłącznie z powodów szczególnych lub nieprzewidzianych.

- *Zapobieganie naruszeniom praw człowieka w łańcuchu dostaw*

Dostawca ma obowiązek uwzględnienia w swojej działalności i w swoim łańcuchu dostaw wytycznych, które obejmują poszanowanie podstawowych praw człowieka i podstawowych konwencji MOP. Należy stosować środki kontroli i sporządzić sprawozdania dotyczące konkretnych działań następczych podejmowanych przez podwykonawców w całym łańcuchu dostaw. Co więcej, gmina stawia dodatkowe wymagania:

- *zakaz płatności gotówką*: wszystkie wynagrodzenia i inne płace są wypłacane na osobisty rachunek bankowy danego pracownika. Wpłaty wynagrodzeń należy dokonać na rachunek bankowy, a pracodawca musi mieć możliwość śledzenia tej płatności. Wszystkie płatności inne niż wynagrodzenia dokonywane przez dostawcę w związku z realizacją zamówienia będą również wypłacane drogą elektroniczną i będą identyfikowalne. Dostawcy mają obowiązek wskazania swojego banku na żądanie;
- *minimalne poziomy wynagrodzenia i warunki pracy*: dostawcy na rzecz gminy muszą zapewnić pracownikom wynagrodzenie i warunki pracy, które nie są gorsze niż te wymagane zgodnie z odpowiednimi ogólnokrajowymi układami zbiorowymi w sprawie wynagrodzeń.

Weryfikacja

Wymagania te stanowią część warunków zamówienia, dlatego biorąc udział w procedurze konkurencyjnej, wykonawcy zobowiązują się do przestrzegania tych warunków w okresie realizacji zamówienia.

Oferenci muszą, na żądanie, przekazać dokumentację dotyczącą wynagrodzeń i warunków zatrudnienia swoich pracowników. Oferenci muszą zaświadczyć o przestrzeganiu [konwencji MOP nr 94 w sprawie klauzul dotyczących pracy w ramach zamówieniach publicznych](#).

Instytucja zamawiająca może nałożyć na oferentów karę dzienną, jeżeli oni lub któryś z ich podwykonawców korzystają z nielegalnej lub niezgodnej z przepisami pracy, a uchybienie to nie zostanie naprawione przed upływem terminu wyznaczonego przez klienta na piśmie. Dzienna kara będzie stanowiła równowartość jednej tysięcznej wartości zamówienia, ale nie mniej niż 1 000 NOK (około 100 EUR) za dzień roboczy do momentu usunięcia uchybienia.

W przypadku potwierdzonego naruszenia warunków modelu i niemożności usunięcia tego uchybienia przez wykonawcę instytucja zamawiająca może odstąpić od umowy z zastosowaniem okresu zawieszenia uczestnictwa w postępowaniach o udzielenie zamówienia w przyszłości.

Wartość zamówienia

Zależy od konkretnych zamówień, które są przedmiotem postępowania.

Instrument

- Art. 18 ust.2 (dotyczący obowiązkowej klauzuli społecznej) oraz art.70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE. Stosowanie tych przepisów musi być zgodne z dyrektywą dotyczącą pracowników delegowanych (dyrektywa 96/71/WE zmieniona dyrektywą (UE) 2018/957).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Skien oraz jej służby, agencje itp.
- Związki zawodowe i organizacje pracodawców (model opiera się na trójstronnej współpracy między gminami i partnerami społecznymi)
- Dostawcy budowlani
- Pracownicy

Skutki społeczne

- Skuteczne i społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne – model, który zainspirował inne gminy do wzięcia na siebie odpowiedzialności.
- Budowanie reputacji publicznej poprzez przyjmowanie odpowiedzialności społecznej.
- Ochrona godnej pracy i poprawa jej jakości.
- Lepsza kontrola bezpieczeństwa i higieny pracy (bezpieczniejsze środowisko pracy).
- Promowanie szkolenia praktykantów i angażowania pracowników z odpowiednimi umiejętnościami oraz zwiększenie liczby regionalnych przedsiębiorstw związanych z systemem praktyk zawodowych.
- Promowanie poważnych i wiarygodnych wykonawców, co z kolei prowadzi do stabilności, jakości i przewidywalności.
- Uczciwa konkurencja i równe szanse wśród dostawców.
- Ograniczenie uchylania się od opodatkowania i oszustw podatkowych – mniej przestępstw związanych z pracą.

W sprawozdaniu dotyczącym starań na rzecz wyeliminowania dumpingu socjalnego w zamówieniach publicznych Biuro Audytora Generalnego zauważa, że w przypadku wielu samorządów lokalnych istnieje w tej dziedzinie pole do poprawy, i zaleca pójście za przykładem Skien. W rzeczywistości coraz większa liczba norweskich samorządów lokalnych przyjmuje model Skien. Do 2019 r. około 180 z 426 gmin w Norwegii wdrożyło różne rodzaje modeli zakupów w celu zabezpieczenia społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Model Skien jest modelem pionierskim, a w norweskich gminach stosuje się kilka różnych modeli. Niektóre modele powielają ten stosowany w Skien, inne dostosowano do interesów i potrzeb różnych obszarów, sektorów i polityki.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Dialog z partnerami społecznymi i zainteresowanymi stronami w sektorze ma kluczowe znaczenie dla określenia wymogów w realistyczny sposób oraz zapewnienia zgodności i rzeczywistych wyników.
- Ważne jest przyjęcie narastającego podejścia do wymagań. Pod tym względem normy przyjęte w budownictwie i branży budowlanej opierają się na wcześniejszych środkach wprowadzonych przez gminę, których działanie przyspieszono w tym sektorze w związku z zaobserwowanym wysokim ryzykiem nieprzebrnięcia przepisów.

- Standardowe klauzule i umowy są użyteczne we wdrażaniu zgodności ze standardami we wszystkich dziedzinach. Wspólne normy dotyczące podstawowych/horyzontalnych kwestii, takich jak prawa pracowników i jakość zatrudnienia, są kompatybilne z dostosowaniem procedur do konkretnych potrzeb instytucji zamawiających.
- W 2019 r. model poddano przeglądowni w celu dostosowania i udoskonalenia go z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń praktycznych oraz zapewnienia zgodności z prawem krajowym i prawem EOG po transpozycji dyrektywy w sprawie zamówień publicznych z 2014 r. Gmina rozważała, w jaki sposób model wpłynął na rynek, pracowników oraz potrzeby i politykę gmin. Na przykład wczesny model wymagał, aby wynagrodzenia były wypłacane na norweski rachunek bankowy. W Skien zadano jednak sobie pytanie, czy jest to naprawdę konieczne – gmina musi tylko być w stanie prześledzić drogę pieniędzy, co można zrobić nawet wtedy, gdy rachunek bankowy nie jest norweski. Ponadto w starej wersji modelu wymagano jedynie angażowania praktykantów przez norweskich wykonawców, ale obecnie jest to ogólny wymóg (gdy istnieje potrzeba promowania praktykantów).
- Model będzie poddawany przeglądowni co dwa lata, aby dostosować go do zmieniających się rynków oraz zmieniającej się przestępczości związanej z pracą, a także aby dostosować go do wymogów gminy.
- Monitorowanie i kontrola wymagań modelu jest ciągłym wyzwaniem. Transformacja cyfrowa, informacje w czasie rzeczywistym i systematyczne gromadzenie danych są kluczowymi narzędziami do osiągnięcia tego celu.

Kontakt

Ingrid Buset, doradca, Fagforbundet (norweski związek pracowników na szczeblu ogólnym i gminnym), Ingrid.Buset@fagforbundet.no

Anette Wessel Gerner, kierownik Międzygminnej Jednostki ds. Zamówień Publicznych, gmina Skien, AnetteWessel.Gerner@skien.kommune.no

Jonas Bals, doradca, LO (norweska konfederacja związków zawodowych), Jonas.bals@lo.no

17. *Karta zatrudnienia Grangegorman, Irlandia*

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Grangegorman Development Agency, Irlandia

Sektor produktów lub usług: Budownictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

Grangegorman Development Agency (agencja rozwoju Grangegorman, zwana dalej „GDA”) wraz z koordynatorem ds. zatrudnienia i szkolenia oraz Grangegorman Labour and Learning Forum (forum pracy i uczenia się Grangegorman, zwanym dalej „GLLF”) opracowały i wdrożyły [Kartę zatrudnienia Grangegorman](#).

Po przeprowadzeniu [w 2009 r. badania](#) dotyczącego możliwości zatrudnienia wynikających z rozwoju Grangegorman położonego w północno-centralnej części Dublina sformułowano strategię, którą następnie przekształcono w Kartę. Wprowadzono ją w 2012 r., w czasie wysokiego bezrobocia w Irlandii (około 16%) i jeszcze wyższego bezrobocia na obszarach wokół okolicy objętej projektem Grangegorman Development, które obejmowały społeczności doświadczające wysokiego poziomu deprywacji i znajdowały się w niekorzystnej sytuacji. W rozwoju kładziono nacisk na zapewnienie podstawowej infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i publicznej. W centrum rozwoju znajduje się konsolidacja TU Dublin, największego irlandzkiego uniwersytetu położonego na terenie Grangegorman. Tradycyjne zaangażowanie i działania informacyjne TU Dublin na rzecz społeczności były bardzo pomocne w uzyskiwaniu wsparcia okolicznych społeczności dla karty zatrudnienia oraz w zapewnianiu elementów wsparcia.

Celem Karty jest zapewnienie, aby społeczność lokalna, szczególnie osoby bezrobotne, mogły korzystać z możliwości zatrudnienia stworzonych w wyniku realizacji projektu Grangegorman, który obejmuje rozwój nowej dzielnicy miejskiej w północno-centralnej części Dublina.

W Karcie określono, co wykonawcy i podwykonawcy mogą zrobić, aby zoptymalizować możliwości zatrudnienia i szkolenia mieszkańców okolicy Grangegorman wynikające z projektu Grangegorman Development. W Karcie określono także sposób monitorowania powyższych działań oraz prowadzenia sprawozdawczości w tym zakresie.

Wszystkim wykonawcom i podwykonawcom, którym udzielono zamówień, przekazuje się informacje, aby zapewnić ich pełne zrozumienie wymagań w zakresie sprawozdawczości, które ich dotyczą, w tym planowania perspektywicznego, oraz aby potrafili oni określić potencjalne stanowiska pracy, na które można przeprowadzić lokalną rekrutację. Karta ma zastosowanie do wykonawców konkretnych prac, które są przedmiotem zamówień GDA. Ma ona na celu poszanowanie praw wykonawcy wynikających z prawa irlandzkiego i europejskiego oraz powinna być odpowiednio interpretowana.

Etap zamówienia oraz kryteria

Dobra praktyka dotyczy fazy po udzieleniu zamówienia.

W dokumentacji przetargowej odwołano się do Karty zatrudnienia Grangegorman, która zawiera warunki realizacji zamówienia związane z aspektami społecznymi. Karta ta nie jest wiążąca, a przedsiębiorstwo, któremu udzielono zamówienia, może zdecydować, czy jej przestrzegać. Dotychczas stosowali się do niej wszyscy wykonawcy.

Zobowiązania wynikające z Karty mają zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do realizacji prac i zamówienia. GDA dąży do tego, aby co najmniej 20% nowych miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji projektów związanych z nową inwestycją proponowano mieszkańcom okolicy Grangegorman, a następnie mieszkańcom sąsiednich obszarów. Jeżeli wykonawca zgadza się przestrzegać Karty, zobowiązuje się do podjęcia wszelkich uzasadnionych kroków w celu obsadzenia co najmniej 10% nowych miejsc pracy stworzonych na potrzeby

realizacji projektu osobami, które niedawno weszły na rynek pracy lub są długotrwale bezrobotne. Miejsowych będzie traktował jednakowo i będzie przykładał szczególną wagę do ich zatrudnienia.

Ponadto w ciągu czterech tygodni od rozpoczęcia realizacji zamówienia lub przed planowanym rozpoczęciem zatrudnienia wykonawca weźmie udział w „dniu otwartym z wykonawcą” (zgodnie z art. 5 Karty zatrudnienia Grangegorman). Celem tego wydarzenia jest przybliżenie mieszkańcom i przedsiębiorcom projektu i wykonawcy, aby umożliwić wykonawcy nawiązanie kontaktów i stworzenie odpowiednich możliwości zatrudnienia i szkoleń dla mieszkańców.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Karta zatrudnienia GDA stanowi środek wsparcia, którego celem jest integracja na rynku pracy osób oddalonych od tego rynku oraz osób długotrwale bezrobotnych, poprzez wykorzystanie warunków realizacji zamówienia związanych z aspektami społecznymi, tj. wdrażanie Karty przez wykonawców.

Weryfikacja

- Zespół projektowy GDA odpowiada za monitorowanie wdrażania Karty przez wykonawców i przedkłada odpowiednie sprawozdania koordynatorowi ds. zatrudnienia.
- Co miesiąc odbywają się spotkania koordynatora ds. zatrudnienia i pracownika łącznikowego wykonawcy w celu monitorowania i dokonania przeglądu wdrażania Karty.
- Koordynator ds. zatrudnienia monitoruje i sprawdza skuteczność środków podejmowanych w celu realizacji wszelkich zobowiązań lub osiągnięcia celów wykonawcy wynikających z Karty.
- Pracownik łącznikowy wykonawcy wraz z koordynatorem ds. zatrudnienia monitoruje również liczbę miejscowych osób zatrudnionych w projekcie i prowadzi sprawozdawczość w tym zakresie.

Wartość zamówienia

Różna w zależności od zamówienia

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Grangegorman Development Agency
- Wykonawcy i podwykonawcy, którym udzielono zamówienia, w tym:
 - wykonawca 1: John Sisk & Son oraz FCC Construcción (podwykonawcy: SISK, FCC, Sodexo, Building Management Services, Kennedy Security, Duggan Systems Ltd., Techrete Ireland & UK, Crown Roofing Ltd., Wintrop Engineering, Cleartech, Designer Group);
 - wykonawca 2: Energy Centre, John Paul Construction;
 - wykonawca 3: Purcell Construction.

Skutki społeczne

- Strukturalna i społeczna odnowa okolicy Grangegorman na rzecz zrównoważonej przyszłości dla lokalnych mieszkańców i przedsiębiorstw.
- Włączenie społeczne poprzez oferowanie możliwości w zakresie zatrudnienia i szkolenia zmarginalizowanym grupom społecznym.

- Ponieważ społeczność lokalna jest zaangażowana w rozwój, poczuwa się do odpowiedzialności za projekt. Dzięki takiemu podejściu zaangażowała się ona w projekt i poparła go.
- Doszło do powstania synergii między interesami publicznymi i prywatnymi z korzyścią dla społeczności Grangegorman.
- Optymalizacja możliwości zatrudnienia i szkolenia wynikających z projektu rozwoju Grangegorman.
- Wsparcie poprzez szkolenia, praktyki zawodowe i możliwości zatrudnienia dla osób oddalonych od rynku pracy, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych.
- Przestrzeganie postanowień sprawdza się co miesiąc poprzez obliczenie liczby lokalnych pracowników w danym miesiącu w stosunku do całkowitej liczby pracowników zatrudnionych na miejscu w danym miesiącu. Poszczególni pracownicy nie są identyfikowani, a monitorowany jest jedynie odsetek pracowników lokalnych w każdym miesiącu. Średnie liczby pracowników zatrudnionych na miejscu w ciągu roku: 2015 – 130 łącznie/24 lokalnych, tj. 19% pracowników stanowiły osoby miejscowe; 2016 – 49 łącznie/8 lokalnych, tj. 17%; 2017 – brak budów; 2018 – 275 łącznie/35 lokalnych, tj. 13 %; 2019 – 760 łącznie/76 lokalnych, tj. 10%²¹. Spadek ten odzwierciedla stopniową poprawę sytuacji na rynku pracy i spadek stóp bezrobocia w Irlandii. W związku z tym Karta została dostosowana do potrzeb osób, które są oddalone od rynku pracy i mają bardziej konkretne potrzeby, jeżeli chodzi o wsparcie.

Inne korzyści

- Model ten odtworzono w Technological University (TU) Dublin (Uniwersytecie Technicznym w Dublinie), co świadczy o możliwości przenoszenia tej dobrej praktyki.
- Dane wykonawców pracujących nad rozwojem Grangegorman zostały również opublikowane na stronie internetowej GDA (www.ggda.ie/employment-and-training), co umożliwia osobom – również tym mieszkającym poza zasięgiem geograficznym Karty – nawiązanie bezpośredniego kontaktu z pracodawcami, jeżeli zechcą.
- Praca międzyagencyjna wynikająca z karty, tzn. (pod)wykonawca powiadamia koordynatora ds. zatrudnienia o wolnych miejscach pracy. Następnie koordynator ten przekazuje dane do Intreo (Departamentu ds. Zatrudnienia i Ochrony Socjalnej), który przekazuje je właściwym agencjom, takim jak lokalne służby zatrudnienia.
- Wydarzenie pt. „poznaj swojego wykonawcę” odbyło się w dniu 21 stycznia 2020 r. w Agencji Rozwoju Grangegorman. Było ono skierowane do osób ze społeczności lokalnych, jak również społeczności z całego miasta (w szczególności tych, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej i społecznej). Reakcja przerosła oczekiwania; GDA zaangażowała około 400 osób z tych społeczności, zainteresowanych pracą w zakładach na stanowiskach kierowniczych na nowych kampusach TU Dublin w Grangegorman, których otwarcie zaplanowano na najbliższe miesiące. Są to pierwsze stałe miejsca pracy w Grangegorman Development, będące także jednymi z pierwszych możliwości zatrudnienia dla kobiet w tym sektorze (budownictwo wciąż jest w Irlandii sektorem, gdzie występują dysproporcje pod względem płci).

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- GDA nadal stosuje Kartę, chociaż zmiany, do jakich doszło na rynku pracy utrudniają osiągnięcie pierwotnych celów.
- W związku z tym przedmiotem rozważań jest obecnie sposób, w jaki można wspierać organizacje i projekty (w tym przedsiębiorstwa społeczne), które skupiają się na 5% osób pozostających poza

²¹ Te dane liczbowe oraz szerszy przegląd wpływu karty zatrudnienia na profil społeczno-gospodarczy północno-zachodniego centrum Dublina można znaleźć tutaj: <http://ggda.ie/assets/Joining-up-the-Dots-3-Report.pdf> (s. 91–94)

rynkiem pracy, zgodnie z tym, co rząd irlandzki uznaje za niemieszczące się w ramach „pełnego zatrudnienia”.

- W tym celu Grangegorman Labour and Learning Forum (GLLF) utworzyło Grangegorman Business & Enterprise Group, której celem jest zwiększenie świadomości potencjału Grangegorman Development wśród lokalnych przedsiębiorstw oraz zbadanie, w jaki sposób GLLF może wspierać lokalne przedsiębiorstwa (zwłaszcza małe i mikroprzedsiębiorstwa).

Kontakt

Kathleen McCann, koordynator ds. zatrudnienia i szkoleń w Agencji Rozwoju Grangegorman,
kathleen.mccann@ggda.ie

SEKTOR 3 - Usługi gastronomiczne i cateringowe

18. Zastrzeżone postępowanie przetargowe dla przedsiębiorstw społecznych

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Departament Vendée, Francja

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie/cele zamówień

Na podstawie decyzji Rady Departament zdecydował w 2010 r. o promowaniu stosowania produktów wysokiej jakości i produktów ekologicznych w szkołach (uczelniah wyższych).

Ideą było połączenie poprzez różne przetargi ośrodka rolno-spożywczego z ekologicznymi producentami warzyw, owoców i przetworów mlecznych.

Analiza potrzeb przeprowadzona w 2010 r. wykazała, że istnieje przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające osoby niepełnosprawne, zajmujące się usługami rolno-spożywczymi, oraz certyfikowani producenci ekologiczni, których potencjalnie można powiązać poprzez zamówienia Departamentu. Po ogłoszeniu zastrzeżonego postępowania przetargowego w 2011 r. Departament Vendée udzielił zamówienia przedsiębiorstwu społecznemu, które zostało zidentyfikowane podczas analizy potrzeb i zatrudnia około 10 osób niepełnosprawnych przy świadczeniu usług rolno-spożywczych. Po ponownej publikacji ogłoszenia w 2015 r. umowę przedłużono na sześć lat.

Usługi świadczone są ponad 30 szkołom, które znajdują się na terenie objętym działalnością Departamentu. Średnio przetwarza się ponad 100 ton produktów rocznie.

Po podpisaniu pierwszej umowy Departament uwzględnił możliwość dostawy surowców do przedsiębiorstwa społecznego w postępowaniach przetargowych na dostawy żywności zakończonych w latach 2012 i 2016. W ramach współpracy Departamentu ze szkołami utworzono grupę kupujących, zachęcając do korzystania z ośrodka rolno-spożywczego.

Przedmiot

Usługi rolno-spożywcze: przechowywanie, obróbka (czyszczenie, obieranie i krojenie), pakowanie surowców oraz dostawa produktów przetworzonych.

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie przetargowe zastrzeżono dla organizacji zatrudniających od 55% do 100% osób niepełnosprawnych. W ogłoszonym postępowaniu przetargowym nie zawarto żadnego wymogu geograficznego. W materiałach reklamowych określono wymagania w sposób obiektywny, aby uzyskać odpowiedzi od różnych oferentów.

Tylko jeden oferent złożył ofertę po ogłoszeniu postępowaniu przetargowego. Ofertę przeanalizowano zgodnie z kryteriami udzielenia zamówienia określonymi w postępowaniu przetargowym:

- cena: 35%, w oparciu o szacowaną roczną ilość przetworzonej żywności;
- efektywność środowiskowa: 25%, w oparciu o proponowane usługi i źródła energii wykorzystywane do realizacji tych usług w sposób przyjazny dla środowiska;

- jakość techniczna: 25%, w oparciu o jakość personelu i struktury instytucjonalnej oraz o gwarancje plonów przewidziane w przypadku przetwarzania żywności.

Zwycięskim oferentem została organizacja ADAPEI-ARIA 85. To przedsiębiorstwo społeczne zatrudnia osoby niepełnosprawne i oferuje im nie tylko miejsce pracy, ale także wsparcie medyczne i socjalne. W sumie organizacja zatrudnia we Francji ponad 1400 osób, a około 10 jest zatrudnionych w przedsiębiorstwie, które realizuje zamówienie przyznane w Vendée.

Cel polityki społecznej i norma odniesienia

Pierwotne zamówienie, które zostało udzielone przed przyjęciem dyrektyw UE w sprawie zamówień publicznych w 2014 r., zostało zastrzeżone zgodnie z art. 15 francuskiego kodeksu zamówień publicznych z 2006 r.

Weryfikacja

- System weryfikacji został wprowadzony w celu kontroli odsetka zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Prawo francuskie wymaga, aby „przedsiębiorstwa przystosowane” zawarły umowę z władzami francuskimi w celu określenia celów (odsetek osób niepełnosprawnych, plan dotyczący zapewnienia wsparcia i mobilności osób niepełnosprawnych), które mają być zatwierdzone, oraz aby władze państwowe udzieliły im pomocy finansowej. Organy państwowe muszą przeprowadzać regularne kontrole. Ponadto w umowie zawarto zapis zobowiązujący wykonawcę do przedstawiania corocznego sprawozdania z działalności, w którym uwzględni: odsetek osób niepełnosprawnych zmobilizowanych do realizacji usług, poszczególne rodzaje świadczonych usług oraz liczbę godzin przepracowanych przez dane osoby niepełnosprawne.
- W trakcie realizacji zamówienia oferent jest proszony o ciągłe dostarczanie szczegółowych informacji na temat ilości przetworzonych warzyw, owoców i przetworów mlecznych, dostaw do szkół oraz przestrzegania przepisów dotyczących produktów ekologicznych.
- Instytucja zamawiająca włączyła do specyfikacji prawo do przeprowadzenia analizy produktów przez oficjalne laboratorium upoważnione do wykonywania takich analiz (np. LEAV, Laboratory of Environment and Food of Vendée).
- W postępowaniu przetargowym przedstawiono sankcje stosowane w przypadku nieprzestrzegania przepisów. Sankcje określono w ofercie (kara finansowa w przypadku niedokonania płatności) oraz w umowie zawartej przez organizację z organami państwowymi: mniejsza pomoc, nieprzedłużenie lub rozwiązanie umowy.

Wartość zamówienia

Zamówienie wycenia się na około 105 000 EUR rocznie na usługi rolno-spożywcze związane z przygotowaniem żywności ekologicznej (zwłaszcza warzyw, owoców i przetworów mlecznych).

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Departament Vendée.
- Dostawca usług objętych zamówieniem: przedsiębiorstwo społeczne ADAPEI-ARIA 85
- Beneficjenci: ponad 30 szkół (kolegiów), Urząd Miasta Olonne-sur-Mer i liceum w Luçon kupują różne produkty spożywcze.

- Wsparcie w postępowaniu o udzielenie zamówienia: RESECO (poprzednia nazwa RGO, Réseau Grand Ouest), niezależne stowarzyszenie, którego celem jest łączenie ze sobą gmin, a także wspieranie ich działań w zakresie zielonych i społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Skutki społeczne

Przyznając zamówienie zastrzeżone przedsiębiorstwu społecznemu pracującemu z osobami niepełnosprawnymi, Departament Vendée zapewnił pozytywne skutki społeczne i promocję korzystania z żywności ekologicznej od lokalnych producentów, co przyniosło następujące rezultaty:

- Usługi rolno-spożywcze będące przedmiotem zamówienia wspierają zatrudnienie 10 osób.
- Każdego roku do 34 szkół dostarcza się ponad 1,8 miliona posiłków, w których skład wchodzi ponad 100 ton produktów ekologicznych. Produkty ekologiczne stanowią 10–15% składu serwowanych posiłków.

Inne korzyści

- Przewiduje się, że dzięki projektowi cateringowemu uda się uniknąć emisji 281,59 ton CO₂.
- Oczekuje się, że ograniczenie transportu przyniesie oszczędności energii pierwotnej w wysokości 1,03 GWh/rok. Przy wspólnych dostawach realizowanych przez przedsiębiorstwo społeczne ich wielkość zmniejsza się o dwie trzecie (2 200 dostaw, jeśli szkoły pozyskują produkty we własnym zakresie; około 700 dostaw przy skorzystaniu z usług przedsiębiorstwa społecznego.) Praktyka ta stworzyła możliwości rynkowe dla drobnych producentów o niższych kosztach logistycznych i zlokalizowanych na pobliskich terenach. W ramach tego programu ponad 30 drobnych producentów ekologicznych warzyw, owoców i przetworów mlecznych dostarcza obecnie żywność o wartości około 170 000 EUR rocznie.
- Dalsze korzyści obejmują utworzenie grupy nabywców, co prowadzi do redukcji kosztów zarządzania zamówieniami i umowami, oraz usługi realizowane przez przedsiębiorstwo społeczne, takie jak pomoc medyczna i socjalna udzielana jego pracownikom.
- We Francji walka z marnotrawieniem żywności stanowi cel strategiczny. Projekt ten zwiększa świadomość uczniów na temat znaczenia, jakie ma ograniczenie marnotrawienia żywności i zrównoważony rozwój.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Przedmiotowy model okazał się efektywny, jeśli chodzi o ustanowienie wspólnego, globalnego podejścia do zakupów w sektorze żywności i cateringu, obejmującego trzy filary zrównoważonego rozwoju – środowiskowy, społeczny i gospodarczy.
- W ramach tego podejścia skutecznie połączono potrzeby dostawców usług rolno-spożywczych z potrzebami zaopatrzeniowymi różnych nabywców poprzez udzielenie zamówienia zastrzeżonego przedsiębiorstwu społecznemu.
- Departament Vendée rozważa obecnie rozszerzenie programu na innych nabywców (domy spokojnej starości, szkoły i gminy). Od 2016 r. Departament Vendée stosuje podobne podejście do zamówień publicznych na ryby i mięso.
- Projekt wyróżniono w Europie (poprzez RESECO, które było w niego zaangażowane) i we Francji, zwłaszcza przez społeczność wirtualną zajmującą się cateringiem i zarządzaną przez RESECO i CNFPT (Centre National de la Fonction Publique Territoriale): <https://e-communautes.cnfpt.fr/alimentation->

[restauration-collective](#), która jest organizacją łączącą różne podmioty w celu uzyskania formacji technicznych i prawnych.

Kontakt

Mickaël TESSIER, ekspert prawny ds. ofert Departamentu Vendée, mickael.tessier@vendee.fr

19. Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne na żywność i napoje realizowane przez miasto Oslo

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Oslo, Norwegia

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie/cele zamówień

W mieście Oslo działa 50 agencji. Każda z nich odpowiada za swoje własne zamówienia w celu wsparcia codziennej działalności. Agencja ds. Ulepszeń i Rozwoju (AID) jest centralną jednostką doradczą ds. zamówień publicznych. AID przygotowuje i zarządza umowami ramowymi zawieranymi między agencjami działającymi w mieście, a także zapewnia wytyczne, standardowe wzory umów, szkolenia i usługi doradcze dla wszystkich agencji.

W latach 2017–2018 AID zawarła trzy umowy ramowe dotyczące żywności i napojów, owoców i warzyw oraz przetworów mlecznych. Oprócz kompleksowych wymogów środowiskowych, w tym wymogu zapewnienia ekologicznych alternatyw, miasto Oslo zastosowało szereg kryteriów społecznych i klauzul umownych, aby zapewnić poszanowanie podstawowych praw człowieka i praw pracowniczych w łańcuchach dostaw produktów rolnych wysokiego ryzyka.

Miasto stosuje kryteria społeczne we wszystkich umowach, w których procesy produkcji wiążą się z ryzykiem negatywnego wpływu na międzynarodowe prawa człowieka i prawa pracy. Obecne wymogi dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych dostosowano do głównych ram międzynarodowych, takich jak wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka oraz wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Przedmiot

Zamówienia dotyczące żywności i napojów, w tym owoców, warzyw i przetworów mlecznych dla różnych obiektów i usług świadczonych przez miasto Oslo, np. usług opieki nad dziećmi, domów spokojnej starości itp.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zamówienie to zorganizowano w formie konkursu obejmującego negocjacje.

Kryteria kwalifikacji:

Aby zostać uznanym za potencjalnego dostawcę dla miasta Oslo, przedsiębiorstwo musiało udokumentować zarządzanie jakością i odpowiedni system identyfikowalności w celu weryfikacji przestrzegania klauzul społecznych w całym łańcuchu dostaw.

Specyfikacje:

- kawa pochodząca ze sprawiedliwego handlu (każda kawa musi posiadać certyfikat sprawiedliwego handlu i posiadać oznaczenie „Fairtrade” lub równoważne);
- banany pochodzące ze sprawiedliwego handlu (wszystkie banany muszą posiadać certyfikat sprawiedliwego handlu i posiadać oznaczenie „Fairtrade” lub równoważne).

Kryteria udzielenia zamówienia:

- punkty przyznawano za inne produkty pochodzące ze sprawiedliwego handlu (inne produkty oferowane jako pochodzące ze sprawiedliwego handlu muszą posiadać oznaczenie Fairtrade, UTZ lub równoważne).

Warunki realizacji zamówienia:

- umowa zawiera standardowe klauzule społeczne dotyczące realizacji zamówienia w Oslo (zob. opis poniżej w części „Instrument”)

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W 2017 r. opracowano nową strategię zamówień publicznych w drodze dialogu z wewnętrznymi i zewnętrznymi zainteresowanymi stronami. Oparto ją na zasadach zrównoważonego rozwoju. Głównym celem jest, aby Oslo przeprowadzało odpowiednie i opłacalne postępowania o udzielenie zamówienia, zapewniając solidne i zrównoważone rozwiązania zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej. Cele pośrednie stanowią, że zamówienia publiczne przyczynią się do uczynienia Oslo bardziej ekologicznym, sprzyjającym włączeniu społecznemu i bardziej innowacyjnym miastem, które zapewnia swoim mieszkańcom, przedsiębiorstwom i przemysłowi rozwiązania i usługi, które wychodzą naprzeciw ich obecnym i przyszłym potrzebom. Cel pośredni 3 odnosi się do społecznych aspektów zamówień i zawiera strategiczne wytyczne, które stanowią, że „Urząd Miasta nie może mieć do czynienia z dostawcami, którzy mogą być powiązani z naruszeniami podstawowych praw człowieka, podstawowych konwencji MOP lub prawa międzynarodowego, którym Norwegia podlega na mocy rezolucji ONZ”. Ponadto „miasto Oslo musi prowadzić aktywne działania w celu zapewnienia, aby w ramach globalnych łańcuchów dostaw dla Urzędu Miasta chronione były podstawowe prawa człowieka, podstawowe konwencje MOP oraz międzynarodowe przepisy, którym Norwegia podlega na mocy rezolucji ONZ. Co więcej, „Urząd Miasta ma wykorzystywać zarządzanie kategoriami (zarządzanie strategiczne grupami produktów poprzez partnerstwa handlowe) w celu zwiększenia udziału produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu.

Rozporządzenie Rady Miasta przeciwko pracy dzieci: pierwsze rozporządzenie Rady Miasta Oslo przeciwko pracy dzieci przyjęto w 1996 r. Jego postanowienia zastosowano w ograniczonej liczbie zamówień. W 2005 r. rozszerzono je na wszystkie standardowe zamówienia dotyczące towarów, w przypadku których istnieje wysokie ryzyko naruszenia praw człowieka i praw pracowniczych.

„Model z Oslo”: w 2012 r. Oslo wystąpiło o członkostwo w inicjatywie Global Compact. Przyjęto zmienione rozporządzenie w sprawie wdrożenia dziesięciu zasad w zakresie zamówień publicznych. Zawarto w nim również wzmocnioną standardową klauzulę społeczną dotyczącą realizacji zamówienia oraz społecznych kryteriów kwalifikacji. Klauzulę i kryteria zastosowano we wszystkich zamówieniach dotyczących towarów, w przypadku których istnieje wysokie ryzyko. W najnowszym rozporządzeniu, znanym jako „Model z Oslo” i przyjętym w 2017 r., jeszcze bardziej rozwinęto i wzmocniono wymogi społeczne i rozszerzono ich zastosowanie na zamówienia na usługi i roboty budowlane, które obejmują produkty wysokiego ryzyka, takie jak materiały budowlane.

Etyczny Handel Norwegii: w 2017 r. Oslo stało się członkiem inicjatywy Etyczny Handel Norwegii. Etyczny Handel Norwegii to wielostronna inicjatywa, z reprezentacją organizacji pozarządowych, związków zawodowych, przedsiębiorstw i Federacji Norweskich Przedsiębiorstw. Stanowi ono centrum zasobów i promuje etyczne praktyki handlowe. Poprzez swoje członkostwo w inicjatywie Etyczny Handel Norwegii Oslo pragnie zasygnalizować swoje zaangażowanie w pracę na rzecz etycznego handlu poprzez udzielanie zamówień publicznych. Miasto zachęca swoich dostawców i partnerów do przyjęcia etycznego handlu.

Miasto sprawiedliwego handlu: Oslo jest również miastem sprawiedliwego handlu. Powołano komitet sterujący składający się z przedstawicieli Urzędu Miasta, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych, który podejmuje działania mające na celu promowanie sprawiedliwego handlu²² w podstawowych działaniach miasta, w tym

²² Termin „sprawiedliwy handel” odnosi się do warunków handlowych, które zapewniają pracownikom w łańcuchach dostaw kupowanych towarów godne warunki pracy i otrzymywanie co najmniej aktualnej płacy minimalnej, a producentom dobre warunki transakcji dzięki cenie minimalnej za towary.

w zamówieniach publicznych, oraz wśród jego mieszkańców. Najważniejszym krokiem w tej dziedzinie w ciągu ostatnich dwóch lat było zarządzanie kategoriami w celu zwiększenia udziału towarów z certyfikatem Fairtrade będących przedmiotem zamówień Urzędu Miasta.

Weryfikacja

Dostawcy muszą podejmować aktywne działania w celu promowania międzynarodowych praw człowieka i zapewnienia, aby warunki pracy w całym łańcuchu dostaw były co najmniej zgodne z podstawowymi prawami człowieka, podstawowymi konwencjami MOP i stosownymi krajowymi przepisami prawa pracy w krajach produkujących. Zastosowano następujące techniki weryfikacji:

- formularz oceny własnej wypełniony w 2018 r.;
- proces monitorowania wewnętrznego w latach 2019–2020;
- proces monitorowania skoordynowanego w latach 2019–2020: Miasto Oslo, współpracując z szeregiem innych organów publicznych w Norwegii, prowadzi zespół ekspertów ds. skoordynowanego monitorowania kryteriów społecznych w zamówieniach dotyczących żywności i napojów. Jest to część projektu, który został zainicjowany i jest prowadzony w ramach inicjatywy Etyczny Handel Norwegii. Celem jest podkreślenie skuteczności procesu monitorowania, ponieważ kilka głównych organów publicznych działa wspólnie, aby zyskać wspólnych dostawców, a także zaoszczędzić zasoby zarówno organów publicznych, jak i dostawców.

W przypadku nieprzestrzegania przepisów miasto Oslo najpierw ostrzegłoby, a następnie ukarało dostawcę, tak jak ma to miejsce w przypadku innych zamówień. Władze miasta dwukrotnie wydawały ostrzeżenia dotyczące rozwiązania umowy. W pierwszym przypadku ostrzeżenie wydano po przeprowadzeniu zewnętrznego audytu w zakładzie produkcyjnym odzieży roboczej w Chinach. W drugim przypadku ostrzeżenie wydano po przeprowadzeniu zewnętrznego audytu w głównej siedzibie byłego dostawcy sprzętu medycznego w Norwegii. W obu przypadkach dostawcy zastosowali jednak środki naprawcze, które zostały należycie udokumentowane i zatwierdzone przez administrację. W związku z tym nie wystąpiła nigdy konieczność rozwiązania umowy wyłącznie z powodu naruszenia umownych klauzul społecznych związanych z globalnymi łańcuchami dostaw. Władze lokalne mają jednak prawo do rozwiązania umowy z powodu naruszenia przepisów dotyczących pracy dzieci lub innych podstawowych praw pracowniczych i praw człowieka, nawet jeśli dostawcy stosują środki naprawcze.

Wartość zamówienia

Szacowana roczna wartość zamówienia w odniesieniu do trzech dziedzin będących przedmiotem zamówienia, obejmujących żywność i napoje, owoce i warzywa oraz przetwory mleczne, wynosi 80 mln NOK (6,9 mln EUR). W 2018 r. całkowita wartość zamówienia wyniosła 78 720 462 NOK (6,8 mln EUR).

Instrumenty:

- Art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący przestrzegania przez podwykonawców stosownych obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Oslo
 - Dostawcy usług objętych zamówieniem
 - Żywność i napoje – Servicegrossistene AS
 - Owoce i warzywa – Cater Drammen AS
 - Przetwory mleczne – Tine SA
-

Skutki społeczne

Miasto zyskało bardziej odpowiedzialnych dostawców w wyniku zastosowania społecznych kryteriów kwalifikacji, co przyniosło następujące rezultaty:

- W pierwszych czterech miesiącach 2019 r. udział bananów z certyfikatem Fairtrade i bananów ekologicznych pochodzących z zamówień publicznych wzrósł z 3% do 50%.
- W tym samym okresie udział kawy z certyfikatem Fairtrade wzrósł z 9% do 13%.

Wynika z tego, że ustanawianie centralnych umów ramowych i stosowanie zarządzania kategoriami to skuteczne instrumenty zwiększania znaczenia etycznego handlu. Miasto współpracuje z dostawcami, aby uczynić rynek bardziej społecznie odpowiedzialnym i zwiększyć podaż produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu i ekologicznych alternatyw w przystępnej cenie.

Inne korzyści

- Wraz z produktami posiadającymi certyfikat Fairtrade wzrósł udział żywności ekologicznej.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Kolejne kroki w kierunku dalszego zwiększania odpowiedzialności społecznej w ramach zamówień publicznych w Oslo będą następujące:

- uwzględnienie społecznych kryteriów udzielania zamówień, np. w oparciu o ocenę ryzyka w przypadku wybranych produktów;
- uwzględnienie progresywnych klauzul społecznych dotyczących realizacji zamówienia, takich jak zwiększenie udziału innych wybranych produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu w okresie obowiązywania umowy.

Kontakt

Katja Khardikova, koordynator ds. zrównoważonych zamówień publicznych, miasto Oslo,
katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no

20. Obowiązkowa klauzula dotycząca sprawiedliwego handlu w umowach zawieranych przez Urząd Miasta Madryt

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Madryt, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie i cele zamówień publicznych

W dniu 18 lipca 2016 r. Urząd Miasta Madryt przyjął rozporządzenie w sprawie umieszczania obowiązkowych klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, koncesjach i zezwoleniach władz lokalnych.

Rozporządzenie zobowiązuje organy publiczne do stosowania klauzuli dotyczącej sprawiedliwego handlu w organizowanych przez nie zamówieniach publicznych, wprowadzając obowiązek uwzględnienia w ofercie co najmniej jednego produktu należącego do wybranej kategorii, pochodzącego ze sprawiedliwego handlu lub podlegającego odpowiedzialnemu obrotowi. Klauzula ta obejmuje określone produkty wybrane przy zakupie żywności dla usług gastronomicznych i restauracyjnych.

Rozporządzenie to było częścią szerszej zakrojonego planu Urzędu Miasta Madryt mającego na celu stworzenie środowiska sprzyjającego odpowiedzialnej konsumpcji i sprawiedliwemu handlowi, zapisanego w rozporządzeniu gminy w sprawie konsumpcji już w 2011 r. (zob. art. 48, 49 i 50 w sprawie odpowiedzialnych zamówień publicznych i kryteriów społecznych).

W ramach etapu wdrażania lokalnych przepisów prawnych dostarczono moduły online i przykłady dla przedsiębiorstw ubiegających się o udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia (zob. sekcja Weryfikacja). Przepis ten miał na celu usprawnienie tego procesu i uczynienie go bardziej przystępnym dla wszystkich przedsiębiorstw.

Etap zamówienia oraz kryteria

W rozporządzeniu przewiduje się włączenie klauzuli o sprawiedliwym handlu do przedmiotu zamówienia, jego tytułu i ogłoszenia. Obowiązkowego włączenia klauzuli o sprawiedliwym handlu można dokonać, wprowadzając ją jako specjalną klauzulę dotyczącą realizacji zamówienia albo jako jedno z kryteriów udzielenia zamówienia, w zależności od charakterystyki zamówienia. Przedstawienie oznakowania (zob. sekcja dotycząca normy odniesienia) lub jej odpowiednika uznaje się za absolutnie konieczne w kontekście zamówienia. W przypadku kryteriów udzielenia zamówienia sprawiedliwy handel może stanowić o przyznaniu do 10% punktów. W prawie produkty pochodzące ze sprawiedliwego handlu definiuje i rozróżnia się według następującego pojęcia sprawiedliwego i odpowiedzialnego handlu:

- Termin „sprawiedliwy” odnosi się do poszanowania praw pracowniczych i ochrony środowiska zgodnie z deklaracją Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawiedliwego handlu i rozwoju 2005/2245.
- Termin „odpowiedzialny” odnosi się do tej samej deklaracji Parlamentu Europejskiego 2005/2245. Warto zauważyć, że pojęcie odpowiedzialnego handlu nie obejmuje specyfikacji dotyczących ceny minimalnej oraz przyznawania producentom premii z tytułu sprawiedliwego handlu. Jest to zatem definicja mniej rygorystyczna niż definicja sprawiedliwego handlu.

Produkty objęte przepisami to kawa, herbata lub inne napary, cukier, cukierki, herbatniki, produkty kakaowe i czekoladowe. Kryteria sprawiedliwego handlu w odniesieniu do tych produktów obowiązują w przypadku usług gastronomicznych, restauracji, barów samoobsługowych, stołówek i automatów sprzedających. W takich przypadkach co najmniej jeden z tych produktów musi w 100% pochodzić ze sprawiedliwego lub odpowiedzialnego handlu.

Klauzula ta obowiązuje również w przypadku mniejszych zamówień. Zgodnie z hiszpańskim prawem mniejsze zamówienia obejmują szczególne potrzeby lub działania, które nie są systematycznie powtarzane w czasie, a ich szacunkowa wartość nie powinna być wyższa niż 15 000 EUR.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Rozporządzenie w sprawie praktyk sprawiedliwego handlu dla władz lokalnych było częścią szerszej zakrojonej inicjatywy na rzecz poprawy sprawiedliwego handlu w Hiszpanii. W latach 2000–2016 ogólne wydatki na produkty pochodzące ze sprawiedliwego handlu wzrosły z 10 mln EUR do 40 mln EUR. Aby wesprzeć ten rozwój, rząd krajowy i władze lokalne zobowiązały się do zwiększenia świadomości obywateli w tej kwestii oraz do zwiększenia wydatków publicznych na sprawiedliwy i odpowiedzialny handel. Rozporządzenie miejskie z 2016 r. wydano w ramach promowania odpowiedzialnego handlu, jak określono w rozporządzeniu w sprawie konsumpcji z 2011 r. dla miasta Madryt.

Jako odniesienie dla definicji produktu pochodzącego ze sprawiedliwego handlu, rozporządzenie określa obowiązek, zgodnie z którym uwzględniane mają być następujące normy i organizacje:

- Światowa Organizacja Sprawiedliwego Handlu: wiodąca organizacja zajmująca się weryfikacją i standaryzacją sprawiedliwego handlu;
- FairTrade: międzynarodowa organizacja sprawiedliwego handlu, zapewniająca znak FAIRTRADE producentom i przedsiębiorstwom spełniającym normy międzynarodowe;
- Naturland Fair: organizacja międzynarodowa rolnictwa ekologicznego działająca w 58 krajach świata;
- EcoCert: międzynarodowe stowarzyszenie na rzecz zrównoważonego rozwoju, zapewniające certyfikaty sprawiedliwego handlu, w tym zrównoważonego rolnictwa i odpowiedzialnego zaopatrzenia;
- Fair for Life: międzynarodowa organizacja sprawiedliwego handlu koncentrująca się na prawach człowieka i sprawiedliwych warunkach pracy;
- Símbolo de Pequeños Productores: międzynarodowa sieć małych i średnich producentów ekologicznych działających głównie w krajach Ameryki Łacińskiej;
- Rainforest Alliance Certified: wydawanie certyfikatów dotyczących zrównoważoności środowiskowej, społecznej i ekonomicznej produktu;
- UTZ certified: etykieta zrównoważonego rozwoju obejmująca cały łańcuch dostaw;
- inne etykiety i organizacje o równoważnym celu.

Weryfikacja

- Oferent zaświadcza, że korzysta z produktu pochodzącego ze sprawiedliwego handlu za pośrednictwem modułu online udostępnianego przez Administrację Madrytu. Weryfikacja odbywa się na etapie przyznawania zamówienia.
- Przedsiębiorstwa mają możliwość zapoznania się z wzorcem podczas postępowania przetargowego oraz z przykładami ułatwiającymi wypełnienie dokumentów.
- Ze względu na nowatorstwo tego procesu, zarówno dla pracowników administracji, jak i dla przedsiębiorstw, z którymi podpisano umowy, Urząd Miasta Madryt zapewnił swoim pracownikom specjalistyczne szkolenie w zakresie praktyk sprawiedliwego handlu.

Instrument

- Art. 43 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący etykiet.

- Dekret wydany przez władze miasta Madryt w lipcu 2016 r., wdrażający dekret o wymiarze krajowym wydany przez Ministerstwo Gospodarki w sprawie umieszczania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych władz miasta (19 stycznia 2016 r.). Przepisy te zapisano następnie w ustawie o zamówieniach publicznych z listopada 2017 r. w sprawie transpozycji dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Urząd Miasta Madryt (Wydział Zamówień Publicznych i Usług oraz Wydział Gospodarki, Innowacji i Zatrudnienia)
- Oferenci i dostawcy realizujący zamówienie

Skutki społeczne

- Rozporządzenie to doprowadziło do zwrócenia przez przedsiębiorstwa i organy publiczne większej uwagi na stosowanie w usługach gastronomicznych produktów pochodzących ze sprawiedliwego i odpowiedzialnego handlu. Przepisy te obejmują produkty, na które konsumpcja produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu wywiera największy wpływ: w 2016 r. 43% całej sprzedaży w ramach sprawiedliwego handlu stanowiła kawa, następnie cukier i sody (40%), herbata (3%) i inne środki spożywcze (7%).
- W ten sposób rozporządzenie przyczyniło się do poprawy warunków socjalnych pracowników zatrudnionych przy produkcji kakao, herbaty i cukru dzięki wybieraniu produktów na podstawie etykiety sprawiedliwego handlu. W latach 2016–2018 władze miasta Madryt udzieliły 126 zamówień zawierających klauzule dotyczące sprawiedliwego lub odpowiedzialnego handlu; 46 w 2018 r. Liczba ta obejmuje zamówienia na 47 przedszkoli z obsługą stołówek.

Wyciągnięte wnioski i dalsze działania

- Urząd Miasta Madryt konsekwentnie stosuje etykiety sprawiedliwego handlu jako sposób na zwiększenie pozytywnych skutków społecznych wywoływanych działaniami samorządów.
- Urzędnicy miejscy podkreślili znaczenie komputerowego monitorowania dla skutecznej realizacji zamówień, ze względu na dużą liczbę wykonawców i objętych nimi produktów. Ponadto pilnie potrzebnym środkiem zapewniającym skuteczne i etyczne udzielanie zamówień publicznych z uwzględnieniem sprawiedliwego handlu i rozszerzającym zakres jego stosowania byłoby zapewnienie standaryzacji etykiet.
- Ze względu na powodzenie tej inicjatywy Rada Miasta rozważa obecnie rozszerzenie asortymentu produktów znajdujących się na liście produktów pochodzących ze sprawiedliwego handlu.

Osoby wyznaczone do kontaktów

Maria Sanchez Rebollo, Dyrekcja Generalna ds. Zamówień i Usług, rebollosmc@madrid.es (pierwsza osoba wyznaczona do kontaktów)

Angel Rodrigo Bravo, miasto Madryt, Dg.contraser@madrid.es (druga osoba wyznaczona do kontaktów)

21. Stosowanie podziału na części w przypadku zamówień zastrzeżonych o złożonej strukturze budżetu

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Urząd Miasta Korfu, Grecja

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie/cele zamówień

Na początku pierwszej dekady XXI w. oraz w wyniku reformy systemu ochrony zdrowia psychicznego na Korfu silnie promowano przedsiębiorczość społeczną na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób z problemami psychospołecznymi. W tym kontekście Urząd Miasta Korfu osiągnął wysoki poziom świadomości w zakresie „społecznie świadomych zakupów” oraz zdobył istotne doświadczenie w stosowaniu zastrzeżonych postępowań przetargowych w odniesieniu do przedsięwzięć społecznych zajmujących się integracją zawodową.

W tym konkretnym przypadku chodziło o wzmocnienie działań na rzecz społecznie świadomych zakupów Urzędu Miasta poprzez zamawianie usług cateringowych dla dwóch różnych podmiotów miejskich o różnych źródłach finansowania (jednego podmiotu działającego w obszarze edukacji finansowanego z dotacji udzielonej Urzędowi Miasta przez greckie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz jednego podmiotu działającego w obszarze pomocy społecznej współfinansowanego z funduszy unijnych i krajowych w ramach projektu NSRO) w ramach jednego zastrzeżonego postępowania przetargowego.

Przedmiot

Dostarczanie obiadów szkolnych dla Szkoły Muzycznej w Korfu oraz przygotowywanie posiłków dla kobiet i dzieci w Schronisku Społecznym dla Ofiar Przemocy Domowej w Korfu.

Etap zamówienia oraz kryteria

Urząd Miasta Korfu ogłosił postępowanie o udzielenie zamówienia w dniu 28 grudnia 2017 r. jako zastrzeżone postępowanie przetargowe dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją zawodową, wyłącznie na podstawie kryterium kosztów (najniższa cena). Zaproszenie zdefiniowano w sposób obiektywny i wyraźnie stwierdzono w nim, że jest otwarte dla wszystkich przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją zawodową, mających siedzibę w Grecji lub w dowolnym innym państwie członkowskim, które prowadzą działalność w sektorze cateringu i w których co najmniej 30% pracowników stanowią osoby niepełnosprawne lub defaworyzowane.

Szczególną cechą tego postępowania była inicjatywa instytucji zamawiającej polegająca na podzieleniu zamówienia na części w celu przewyciężenia złożoności wynikającej z faktu, że te dwa podmioty miejskie były finansowane z różnych źródeł (różny czas trwania, różne procedury płatności itp.). Dwie części zamówienia zdefiniowano następująco:

- część zamówienia nr 1: usługi cateringowe dla Szkoły Muzycznej w Korfu w okresie od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2018 r. lub później w przypadku pozostałych dostaw (i do wyczerpania dostaw);
- część zamówienia nr 2: usługi cateringowe w zakresie żywienia kobiet i dzieci zakwaterowanych w Miejskim Schronisku dla Ofiar Przemocy Domowej w okresie od dnia podpisania umowy do dnia zakończenia realizacji współfinansowanego projektu, tj. 31 listopada 2018 r.

Instytucja zamawiająca wskazała w ogłoszeniu o zamówieniu, że oferty mogą być składane w odniesieniu do jednej lub obu części zamówienia.

Na etapie postępowania o udzielenie zamówienia złożono tylko jedną ofertę. Oferentem było przedsiębiorstwo KoiSPE Corfu New Horizons, lokalne przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową osób z problemami psychospołecznymi o dużej aktywności w sektorze cateringu. Brak większej liczby oferentów należy przypisać wyzwaniom związanym z charakterem zamawianych usług (świeże posiłki) w połączeniu z położeniem geograficznym wyspy Korfu, ponieważ przedsiębiorstwa mające siedzibę poza wyspą powinny być w stanie zapewnić transport świeżych posiłków statkiem z kontynentu (co najmniej 1,5 godziny) każdego dnia.

Zamówienie zostało udzielone jednemu oferentowi, KoiSPE Corfu New Horizons. Usługodawca wykonywał usługi w sposób kompetentny i zgodny z umową.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem polityki społecznej było zwiększenie dostępu przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją zawodową do lokalnego rynku zamówień publicznych poprzez zastosowanie jednego zastrzeżonego postępowania przetargowego zaspokajającego potrzeby większej liczby podmiotów miejskich w zakresie zakupów, pomimo różnych źródeł ich finansowania.

Weryfikacja

Weryfikacja celu integracji zawodowej i wymaganego odsetka pracowników defaworyzowanych odbywa się zarówno na etapie przetargu, jak i podczas realizacji zamówienia. Oferenci (a później wykonawca) są proszeni przez instytucję zamawiającą o przedstawienie odpowiednich certyfikatów wydanych przez właściwe organy. W Grecji certyfikaty te wydaje się przez rejestr przedsiębiorczości społecznej Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych oraz (w szczególności w przypadku KoiSPE) przez Dyрекcję ds. Zdrowia Psychicznego przy Ministerstwie Zdrowia.

Zamówienie zrealizowano pomyślnie do końca grudnia 2018 r. w przypadku części 1 oraz do końca listopada 2018 r. w przypadku części 2.

Wartość zamówienia

Łączna wartość umowy dla obu części zamówienia wyniosła 177 653 EUR bez VAT, przy czym część 1 miała wartość 113 243 EUR, a część 2 – 64 410 EUR.

Instrument

- Art. 20 (dotyczący zamówień zastrzeżonych) oraz art. 46 (dotyczący podziału zamówień na części) dyrektywy 2014/24/UE.
- Transponowane przez art. 20 i art. 59 greckiej ustawy o zamówieniach publicznych nr 4412/2016

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Urząd Miasta Korfu
- Dostawca usług objętych zamówieniem: KoiSPE Corfu New Horizons, przedsiębiorstwo społeczne w formie prawnej KoiSPE (spółdzielnia społeczna z ograniczoną odpowiedzialnością) z siedzibą na Korfu, specjalizujące się w integracji zawodowej osób z problemami psychospołecznymi.
- Podmioty wspierające: EAADHSY, który jest grecką niezależną instytucją ds. zamówień publicznych (odpowiedzialną za kontrole i kierowanie krajowymi instytucjami zamawiającymi) oraz region Wysp Jońskich (odpowiedzialny za zarządzanie regionalnym programem operacyjnym NSRO za pośrednictwem specjalnej regionalnej instytucji zarządzającej), zapewniły Urzędowi Miasta swoją pomoc techniczną i doradztwo w celu uwzględnienia złożoności związanej z różnymi źródłami finansowania umowy Ich pozytywne podejście i współpraca przyczyniły się do sukcesu tych działań.

Skutki społeczne

Zwycięski oferent, KoiSPE Corfu New Horizons, ma 234 członków (specjaliści ds. zdrowia psychicznego i osób z problemami psychospołecznymi) oraz prowadzi działalność gospodarczą w wielu sektorach, takich jak catering, sprzątanie, produkcja i przetwarzanie żywności, zarządzanie parkingami i pielęgnacja otwartych przestrzeni. Zatrudnia 85 osób, z czego 60 to osoby z chorobami psychicznymi. W związku z tym odsetek pracowników niepełnosprawnych wynosi ponad 70%, co przekracza minimum 30% określone w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Skutki społeczne tego konkretnego zaproszenia nie zostały zmierzone. KoiSPE Corfu New Horizons zmierzyło jednak (poprzez ocenę zewnętrzną przeprowadzoną przez niezależnych ekspertów – psychiatrę i eksperta ds. zasobów ludzkich) skutki społeczne swojej działalności gospodarczej w ciągu ostatnich pięciu lat (2014–2018), z której około połowa dotyczy realizacji zamówień publicznych. Według dostępnych danych skutki społeczne osiągnięte przez KoiSPE Corfu New Horizons w obszarach zdrowia i dobrostanu osób z chorobami psychicznymi, które zatrudnia, to m.in.:

- znaczące zmniejszenie liczby nawrotów (-35%);
- znacząca poprawa wskaźników dotyczących komunikacji w pracy (+25%);
- ograniczenie konieczności korzystania z usług służby zdrowia psychicznego;
- integracja zawodowa i włączenie społeczne;
- poprawa w zakresie radzenia sobie ze stresem;
- poprawa umiejętności uczenia się;
- znacząca pomoc w zakresie dochodów.

Ogólnie rzecz biorąc, działalność gospodarcza KoiSPE Corfu New Horizons przyczyniła się również do lokalnego rozwoju gospodarczego i społecznego wyspy, przynosząc następujące korzyści:

- świadomość społeczności;
- zrównoważoność lokalnej przedsiębiorczości społecznej;
- rozwój dobrych praktyk stosowanych w odniesieniu do innych słabszych grup społecznych;
- ograniczenie zapotrzebowania na usługi z lokalnych podsystemów opieki zdrowotnej i społecznej.

Inne korzyści

- Istnieje duża szansa, że przykład ten będzie powielany przez inne instytucje zamawiające w Grecji i innych krajach realizujących projekty w ramach NSRO – zwłaszcza na szczeblu regionalnym.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Przypadek ten był wynikiem śmiałego podejścia małej jednostki samorządu terytorialnego do kwestii wdrażania bardziej złożonego modelu zastrzeżonych postępowań przetargowych. Główne wyciągnięte wnioski można podsumować w następujący sposób:

- Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne można stosować z powodzeniem, nawet jeśli w budżecie zamówienia przewidziano złożone źródła finansowania.
- Podział zamówienia na części to inteligentne podejście, które można wykorzystać nie tylko w celu ułatwienia dostępu przedsiębiorstw społecznym do rynku zamówień publicznych, ale również w celu zapewnienia elastyczności w przypadkach złożonych zamówień.

- Ponieważ głównym wyzwaniem w takich przypadkach jest to, że wszystkie strony uczestniczące w finansowaniu budżetu zamówienia zgadzają się na zastosowanie jednego zastrzeżonego postępowania przetargowego pomimo różnych mechanizmów finansowania, kluczem do sukcesu jest ścisła współpraca między instytucją zamawiającą a właściwą instytucją zarządzającą NSRO. Kluczowe znaczenie mogą mieć również uprawnienia nadawane przez krajowych audytorów zamówień publicznych.

Głównym wyzwaniem na przyszłość jest zwiększenie świadomości wśród lokalnych instytucji zamawiających i regionalnych instytucji zarządzających NSRO w zakresie sprawnego promowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w postępowaniach związanych z projektami współfinansowanymi przez UE.

Kontakt

Athanasios Papavlassopoulos, dyrektor generalny KoiSPE Corfu New Horizons, thanassiou@yahoo.gr i koi-spekerk@yahoo.gr

22. Zamówienia zastrzeżone dotyczące włączenia zawodowego w celu osiągnięcia wielorakich celów zrównoważonego rozwoju

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Federalna Publiczna Służba Planowania Integracji Społecznej, Przeciwdziałania Ubóstwu, Ekonomii Społecznej i Federalnych Polityk Miast (PPS SI), BELGIA (<https://www.mis.be>)

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie/cele zamówień

PPS SI jest belgijską federalną agencją publiczną, której misją jest zagwarantowanie godnej egzystencji wszystkim osobom żyjącym w ubóstwie poprzez opracowanie, wdrożenie, ocenę i działania następcze w zakresie integracyjnej polityki federalnej na rzecz integracji społecznej. W tym kontekście PPS SI jest również odpowiedzialna za zarządzanie programem operacyjnym FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) w Belgii, który zapewnia pomoc żywnościową osobom potrzebującym. Jako krajowa instytucja zarządzająca FEAD, PPS SI zamawia wszystkie produkty spożywcze do bezpłatnej dystrybucji wśród osób żyjących poniżej progu ubóstwa.

W tym konkretnym przypadku instytucja zamawiająca ma trzy cele:

1. zapewnienie zdrowych i pożywnych produktów dla osób najbardziej potrzebujących w Belgii,
2. przyczynianie się do zapobiegania marnotrawieniu żywności poprzez wprowadzenie wymogu wykorzystywania niesprzedanych nadwyżek warzyw jako surowców oraz
3. zwiększanie możliwości włączenia zawodowego pracowników defaworyzowanych poprzez zastrzeżenie procesu udzielania zamówień dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się tymi kwestiami.

Przedmiot

Przygotowywanie, pakowanie i transport do wcześniej ustalonych miejsc przechowywania zupy przygotowanej z nadwyżek warzyw. Zupa ta byłaby jednym z produktów spożywczych objętych bezpłatną dystrybucją wśród osób najbardziej potrzebujących w ramach krajowego programu FEAD w Belgii.

Etap zamówienia oraz kryteria

PPS SI rozpoczęło postępowanie o udzielenie zamówienia w 2018 r. w drodze procedury konkurencyjnej z negocjacjami zastrzeżonej dla zakładów pracy chronionej i wykonawców, których głównym celem jest społeczna i zawodowa integracja osób niepełnosprawnych i osób defaworyzowanych. Wartość zamówienia była poniżej progu UE, a zastosowanie tej procedury pozwoliło oferentom na dostosowanie oferty do oczekiwań instytucji zamawiającej oraz na negocjowanie ceny, w przypadku gdy oczekiwania te przekraczały ich dostępny budżet.

Zaproszenie określono w sposób obiektywny, zapraszając wszystkie rodzaje przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją zawodową, mających siedzibę w Belgii i spełniających kryteria „włączenia gospodarki społecznej” określone w art. 59 ustawy z dnia 26 marca 1999 r. (w odniesieniu do belgijskiego planu działania na rzecz zatrudnienia z 1998 r.) lub mających siedzibę w jakimkolwiek innym państwie członkowskim lub państwie będącym stroną Porozumienia w sprawie zamówień rządowych (GPA) i spełniających równoważne kryteria na mocy odpowiednich przepisów krajowych.

Ze względu na złożoność i innowacyjny charakter tego konkretnego zamówienia instytucja zamawiająca zorganizowała przed upływem terminu składania ofert sesję informacyjną dla potencjalnych oferentów.

Zamówienia udzielono na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, odpowiadającej najlepszemu stosunkowi ceny do jakości, ocenianemu na podstawie dwóch kryteriów:

1. proponowanej ceny za jednostkę produktu końcowego (70% całkowitego wyniku);
2. opisu proponowanego podejścia do realizacji zamówienia (30% całkowitego wyniku), w tym 3 podkryteriów:
 - wiarygodności proponowanego źródła nadwyżek warzyw;
 - wiarygodności proponowanego procesu produkcji zupy; oraz
 - wiarygodności proponowanego harmonogramu dostaw produktu do miejsc składowania wskazanych przez instytucję zamawiającą.

Na etapie postępowania o udzielenie zamówienia złożono tylko jedną ofertę, a oferentem było konsorcjum kilku przedsiębiorstw społecznych, któremu ostatecznie udzielono zamówienia. Brak większej liczby ofert można przypisać bardzo wymagającym specyfikacjom technicznym usług (rygorystyczne specyfikacje techniczne produktów spożywczych, ścisłe terminy dostaw, dostawy w warunkach chłodniczych itp.), które przekraczały możliwości innych podmiotów sektora przedsiębiorstw społecznych.

Zwycięskie konsorcjum wykonywało usługi w sposób kompetentny i zgodny z umową w okresie od października 2018 r. do lipca 2019 r.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem tego zamówienia w zakresie polityki społecznej, jak wyraźnie stwierdzono w zaproszeniu do składania ofert, było dążenie do społecznej i zawodowej integracji osób niepełnosprawnych lub defaworyzowanych. We Flandrii do pracowników przedsiębiorstw społecznych, których działalność obejmuje włączenie zawodowe, należą osoby z (lekkim) upośledzeniem umysłowym lub fizycznym oraz inne osoby, które nie są w stanie pracować na normalnym rynku pracy (osoby z poważnymi problemami psychicznymi, w tym uchodźcy, którzy przeżyli traumę, osoby nieposiadające niezbędnych umiejętności społecznych itp.).

Weryfikacja

Weryfikacja poprzedzająca udzielenie zamówienia obejmowała:

- wymogi administracyjne dla oferentów (przedsiębiorstwo gospodarki społecznej, wypłacalność itp.);
- pochodzenie nadwyżek warzyw;
- metody produkcji i pakowania;
- planowanie dostaw.

Wymagania administracyjne zweryfikowali specjaliści ds. zakupów z Departamentu Finansowego na podstawie informacji dostępnych w bazach danych finansowych i podatkowych (Knuispuntbank) oraz w rejestrze uznanych przedsiębiorstw społecznych. Pozostałe trzy elementy zweryfikowała Instytucja Zarządzająca FEAD na podstawie dokumentów zawartych w ofercie.

Weryfikacja w trakcie realizacji zamówienia obejmowała:

- kontrolę jakości produktu;
- jakość dostaw.

Instytucja zarządzająca FEAD zweryfikowała jakość produktów i dostaw. W przypadku weryfikacji jakości produktów pobiera się próbki i bada je w laboratorium. W przypadku weryfikacji jakości dostaw przeprowadza się jedną lub więcej kontroli wrywkowych w momencie dostawy.

Weryfikacja po dostawie odpowiadała dopasowaniu wszystkich dokumentów dostawy do faktur, aby zapewnić, że wszystkie produkty dostarczono zgodnie z planem.

Chociaż nie istniały żadne kryteria efektywności o charakterze „społecznym”, PPS SI narzuciła zbiór kryteriów dotyczących efektywności środowiskowej, takich jak stosowanie papieru z recyklingu i ustalanie priorytetów w zakresie elektronicznej wymiany danych, aby ograniczyć zużycie papieru zgodnie z oznakowaniem EMAS w celu zminimalizowania wpływu jej działalności na środowisko.

Wartość zamówienia

Łączna wartość zamówienia wyniosła 134 500 EUR (bez VAT).

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych
- Transponowany przez art. 15 belgijskiej ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 17 czerwca 2016 r.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Publiczna Służba Planowania Integracji Społecznej (PPS SI)
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Konsorcjum 10 przedsiębiorstw społecznych, których działalność obejmuje kwestie włączenia zawodowego, pod przewodnictwem Trabajo Arbeidskansen vzw.
- Podmioty wspierające: Belgijska Federacja Banków Żywności wspierała ten proces, przyjmując dostawy produktu w swoich zakładach i prowadząc jego dalszą dystrybucję do organizacji partnerskich PPS SI w ramach FEAD.

Skutki społeczne

To pierwsze działanie pilotażowe polegało na zbadaniu, w jaki sposób można by zaprojektować jedno zamówienie publiczne, tak aby wzmocnić cele w zakresie zrównoważenia środowiskowego, społecznego i gospodarczego. Instytucja zamawiająca ma nadzieję, że w oparciu o te doświadczenia, wraz z innymi władzami regionalnymi, stworzy podobne projekty w ramach EFS+ w następnym okresie programowania 2021–2027.

Zastrzeżenie zamówienia dla zakładów pracy chronionej i programów zatrudnienia zwiększyło skutki społeczne, natomiast procedura konkursowa z negocjacjami została wykorzystana do zmobilizowania oferentów do dostarczenia produktu opracowanego z myślą o zapobieganiu marnowaniu żywności (zupa przygotowana z nadwyżek warzyw). Chociaż nie zakończono jeszcze formalnej oceny tego procesu, najważniejsze skutki są następujące:

- Przedsiębiorstwa społeczne miały możliwość sprawdzenia swojej zdolności w zakresie produkcji świeżych produktów spożywczych zgodnie ze ścisłymi specyfikacjami technicznymi oraz zainwestowania w niezbędne urządzenia i systemy.
- Konsorcjum, któremu udzielono zamówienia, składające się z 10 przedsiębiorstw społecznych współpracowało w celu realizacji tego zamówienia, a zatem będzie lepiej przystosowane do współpracy z innymi przedsiębiorstwami społecznymi i konkurowania o zamówienia publiczne w przyszłości.
- Instytucja zamawiająca miała możliwość dostarczenia zrównoważonego i zdrowego produktu żywnościowego osobom najbardziej potrzebującym, a także aktywnego wykorzystania nadwyżek warzyw i uniknięcia marnowania żywności.

Inne korzyści

- Poprzez zachęcanie do odzyskiwania nadwyżek warzyw do produkcji zupy instytucji zamawiającej udało się osiągnąć zmniejszenie ilości odpadów żywnościowych i związany z tym spadek ilości odpadów organicznych, które mają być przetwarzane w ramach regionalnego gospodarowania odpadami. Wykorzystanie tych nadwyżek jest również przykładem na zasobooszczędne i ekonomiczne zarządzanie wdrażaniem programu FEAD w Belgii.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Istnieje duża szansa, że przypadek ten będzie powielany przez instytucje zamawiające we wszystkich pozostałych państwach członkowskich UE realizujących projekty w ramach programu FEAD. Instytucje zainteresowane przeprowadzeniem podobnych zamówień powinny wziąć pod uwagę poniższe wskazówki.
- Zdolności przedsiębiorstw społecznych i ich potencjał w zakresie tworzenia konsorcjów jest kluczowym elementem potrzebnym do sukcesu. Instytucja zamawiająca powinna zbadać potencjał rynku, jeśli chodzi o zapewnienie, aby przedsiębiorstwa te otrzymywały konkurencyjne oferty umożliwiające dostarczenie pożądaných produktów lub usług.
- Przypadek ten cechują aspekty bardzo innowacyjne, ponieważ promuje on jednocześnie rentowność pod względem społecznym (zamówienia społeczne) i rentowność w zakresie zasobów naturalnych (zapobieganie marnowaniu żywności) w kontekście programu UE wdrażanego na poziomie krajowym.

Główne wyciągnięte wnioski można podsumować w następujący sposób:

- Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne mogą przyczynić się zarówno do zwiększenia rentowności pod względem społecznym, jak i rentowności w zakresie zasobów naturalnych, jeśli instytucje zamawiające połączą różne narzędzia w pomysłowy sposób.
- Charakter programu FEAD jako programu dystrybucji żywności sprawia, że stanowi on odpowiedni kontekst dla osiągnięcia celów w zakresie zrównoważonego rozwoju w dziedzinie zapobiegania powstawaniu odpadów żywnościowych.

W przyszłości będzie trzeba stawić czoła następującym wyzwaniom:

- wspieranie przedsiębiorstw społecznych w celu zwiększenia ich zdolności do skutecznego reagowania na tego typu zamówienia;
- poprawa wymagań technicznych w sposób, który ułatwi logistykę i uczyni ją bardziej racjonalną pod względem kosztów (np. ograniczy konieczność przechowywania w warunkach chłodniczych);
- opracowanie specjalnych technik współpracy między programem FEAD a programami EFS (np. lokalnymi inicjatywami w ramach EFS) w celu zwiększenia źródeł finansowania kosztów zatrudnienia i szkoleń związanych z tego rodzaju zamówieniami.

Kontakt

Tom Anthuenis, dyrektor ds. usług w zakresie funduszy europejskich (PPS SI), tom.anthuenis@mi-is.be

23. AQUA Mühle oraz miasta Feldkirch i Bregenz nawiązują współpracę w zakresie społecznych usług gastronomicznych

Status: zidentyfikowano

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Bregenz (Austria) i miasto Feldkirch (Austria)

Sektor produktów lub usług: usługi gastronomiczne i cateringowe

Wprowadzenie/cel zamówienia

W latach 2017 i 2018 dwie gminy w zachodniej Austrii, Bregenz i Feldkirch, skorzystały z możliwości, jakie dawała im ustawa o zamówieniach publicznych, w celu promowania zrównoważoności społecznej i ekologicznej. Celem dwóch analizowanych postępowań o udzielenie zamówienia było zapewnienie zdrowej żywności wszystkim szkołom publicznym i przedszkolom, a jednocześnie przyczynienie się do osiągnięcia celu społecznego.

Przetargi publiczne na usługi cateringowe dla wszystkich szkół i przedszkoli publicznych obejmowały zatem kryteria udzielania zamówień w oparciu o zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych i osób niepełnosprawnych. Oba zamówienia wygrało przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową, AQUA Mühle.

Przedmiot

Włączenie kwestii społecznych i środowiskowych do postępowań o udzielenie zamówienia związanych z dostarczaniem żywności do szkół publicznych i przedszkoli w powiecie Vorarlberg w Austrii.

Etap zamówienia oraz kryteria

Kryteria udzielenia zamówienia: łącznie można było uzyskać 100 punktów w oparciu o następujące kryteria:

- cena (50)
- jakość planowanego jadłospisu (5)
- kryteria formalne dotyczące planowania jadłospisu (20)
- jakość żywności (10)
- ograniczenie obciążenia środowiskowego (5)
- ograniczenie czasu reakcji (5)
- zatrudnianie osób długotrwale bezrobotnych (2,5)
- zatrudnianie osób niepełnosprawnych (2,5)

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Podstawową normą odniesienia był austriacka ustawa federalna Bundesvergabegesetz z 2006 r., która dopuszcza uwzględnianie aspektów związanych z polityką społeczną i kryteriami ekologicznymi (5. Abschnitt: Grundsätze des Vergabeverfahrens, §19 (6); 6. Abschnitt: Die Ausschreibung – 4. Unterabschnitt: Bestimmungen über den Leistungsvertrag, §99(1)).

Spółecznym celem tego zamówienia było włączenie osób defaworyzowanych poprzez integrację na rynku pracy, aby zwalczać długotrwałe bezrobocie i połączyć zrównoważoność społeczną, gospodarczą i ekologiczną.

Weryfikacja

Obu zamówień udzielono AQUA Mühle jako oferentowi z najwyższą ogólną punktacją, któremu przyznano również punkty za zatrudnianie osób długotrwałe bezrobotnych i niepełnosprawnych.

Jeśli chodzi o zatrudnianie osób niepełnosprawnych, AQUA Mühle przedstawiła oświadczenie publicznego zakładu ubezpieczeń zdrowotnych (Gebietskrankenkasse), orzekające o niepełnosprawności pracowników. W przypadku pracowników długotrwałe bezrobotnych oferent przedłożył instytucji zamawiającej wewnętrzną dokumentację jako dowód.

Instytucji zamawiającej przedstawiono wewnętrzne wskaźniki i obliczenia dotyczące udziału ekologicznych produktów spożywczych, a także ujawniono głównych dostawców żywności.

Do chwili obecnej nie dokonano dalszej ewaluacji tych kryteriów.

Wartość zamówienia

Obydwu zamówień udzielono na okres jednego roku. Wartość zamówienia w Bregenz wynosiła około 300 000 EUR, natomiast w przypadku zamówienia w Feldkirch było to około 400 000 EUR. Łącznie przekładają się one na 150 000 posiłków w szkołach publicznych w ciągu roku.

Instrument

- Art. 67 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący kryteriów udzielenia zamówień

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Bregenz i gmina Feldkirch
- Dostawcy, którym udzielono zamówienia: AQUA Mühle to przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową i prowadzące działalność w wielu sektorach, w tym usług gastronomicznych, które ma ugruntowaną pozycję w regionie; zostało wybrane do realizacji obydwu zamówień. AQUA Mühle oferuje szkolenia i zatrudnienie osobom długotrwałe bezrobotnym i innym grupom szczególnie wrażliwym. Organizacja posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie usług gastronomicznych. Świadczy usługi cateringowe dla instytucji publicznych, a także organizacji i osób prywatnych, prowadzi kawiarnię i produkuje zdrowe produkty dla segmentu convenience.

Skutki społeczne

- Włączenie kryteriów społecznych do tego zamówienia przyczyniło się do integracji zawodowej osób długotrwałe bezrobotnych i niepełnosprawnych na tym obszarze. Instytucje zamawiające były w stanie zapewnić wysokiej jakości żywność dla swoich szkół publicznych, osiągając jednocześnie cele społeczne i środowiskowe.
- Ponieważ podmiot, któremu udzielono zamówienia, był przedsiębiorstwem lokalnym, dodatkową korzyścią wynikającą z udzielenia mu zamówienia jest to, że wytworzone bogactwo pozostaje w obrębie społeczności lokalnej.

Inne korzyści

- Korzyści dla środowiska osiągnięto poprzez ograniczenie w regionie transportu związanego z dostarczaniem posiłków szkolnych, jak również poprzez promowanie bardziej ekologicznej żywności.
- Zasadniczo praktykę tą można przenieść na inny grunt, choć nie wszystkie przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją zawodową mają odpowiedniej wielkości skalę działania, doświadczenie i potencjał, aby składać tego rodzaju oferty.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Pomocna może być lepsza komunikacja z instytucją zamawiającą przed rozpoczęciem realizacji zamówienia, ponieważ pozwala ona lepiej ocenić możliwe przyszłe scenariusze mające wpływ na przedmiot zamówienia. Na przykład wykonawca jest zdania, że przydatny byłby wzmożony dialog między instytucją zamawiającą a wykonawcą na temat aspektów takich jak ewentualne zmiany dotyczące wielkości zamówienia (np. dodatkowe przedszkola).

Kontakt

Clara Moder, analityk, arbeit plus – Social Enterprises Austria, clara.moder@arbeitplus.at

SECTOR 4 - Meble

24. Emilia-Romania wybiera meble o ograniczonych skutkach społecznych i środowiskowych

Status: wersja ostateczna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Intercent-ER, Włochy

Sektor produktów lub usług: Sektor meblarski

Wprowadzenie i cele zamówień publicznych

„Agencja Rozwoju Rynków Elektronicznych Regionu Emilia-Romania” (Intercent-ER) jest pionierską regionalną instytucją zajmującą się zakupami zbiorowymi finansowanymi przez władze regionu Emilia-Romania.

Intercent-ER, od momentu jej uruchomienia w 2006 r., pełni funkcję centralnej jednostki ds. zakupów dla regionalnej administracji publicznej i zarządza systemem elektronicznych zamówień publicznych. Jako wiodąca instytucja w dziedzinie zielonych i społecznych zamówień publicznych oraz zrównoważonych praktyk, od dwóch lat z rządu jest laureatem włoskiej nagrody w kategorii zamówień społecznych, przyznawanej podczas Compraverde Forum (corocznego wydarzenia o skali krajowej poświęconego zrównoważonym zamówieniom publicznym we Włoszech).

W 2018 r. rozpoczęto postępowanie o udzielenie zamówienia obejmujące zakup mebli dla urzędów administracji publicznej. Celem postępowania przetargowego było wyposażenie biur w odnowiony zestaw mebli o ograniczonym wpływie na środowisko. Ponadto pozbycie się zastąpionych mebli również wchodziło w zakres zamówienia publicznego, a celem było przekazanie ich organizacji charytatywnej, takiej jak Czerwony Krzyż lub inne organizacje wolontariackie zarejestrowane we Włoszech lub w innym kraju.

Przedmiot: Zakup nowych mebli o ograniczonym wpływie środowiskowym i społecznym

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie o udzielenie zamówienia rozpoczęło w dniu 21 listopada 2017 r. poprzez publikację ogłoszenia na stronie internetowej Intercent-ER oraz na portalu Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej. Zastosowano procedurę dwuetapową. Podczas etapu otwartego dopuszczono dwie rundy pytań i odpowiedzi, które opublikowano w przejrzysty sposób na stronie internetowej. Zamówienie podzielono na 3 części, na podstawie specyfikacji materiałowej i technicznej mebli. Celem podziału była pomoc wyspecjalizowanym dostawcom w ubieganiu się o zamówienie. Zaplanowano umowy trwające 24 miesiące, z możliwością przedłużenia o 12 miesięcy od daty wygaśnięcia. Zamówienia udzielono na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, z uwzględnieniem jakości technicznej, standardów środowiskowych i społecznych w ofertach.

W zamówieniu uczestniczyło siedem przedsiębiorstw; trzem różnym przedsiębiorstwom przyznano części zamówienia odpowiednio na meble metalowe, meble drewniane i krzesła.

Kryteria udzielenia zamówienia

Wagę kryteriów udzielenia zamówienia określono w następujący sposób:

- koszt – 30%;
- oferta techniczna – 70%.

Oferta techniczna obejmowała kryteria społeczne, które odpowiadały za 7 z 70 punktów (10%) i zostały podzielone w następujący sposób:

- 2 punkty za posiadanie certyfikatu SA 8000 lub równoważnego w zakresie pracy dzieci, pracy przymusowej i dyskryminacji;
- 2 punkty za posiadanie oznakowania BS OHSAS 18001 lub równoważnego w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- 3 punkty za ponowne wykorzystanie starych mebli potwierdzone oświadczeniem załączonym do oferty.

Ponadto do 5 punktów można było uzyskać za posiadanie certyfikatu EMAS, ISO 14001 lub spełnianie normy dotyczącej śladu węglowego lub równoważnych wymogów.

Warunki realizacji zamówienia

Warunki zamówienia obejmowały również mechanizm oceny i usprawnienia łańcucha dostaw w fazie monitorowania umowy poprzez ustanowienie systemu oceny. Mechanizm monitorowania opiera się na oświadczeniu przedsiębiorstw dotyczącym sposobu realizacji klauzul umowy w świetle celów społecznych zamówienia. Po otrzymaniu dokumentacji personel Intercent-ER monitoruje i weryfikuje jej zgodność, jak opisano w poniższej sekcji dotyczącej weryfikacji. Przedsiębiorstwa składające oferty zachęca się do sporządzenia mapy łańcucha dostaw swoich produktów oraz do sprawdzenia zgodności z normami społecznymi organizacji składającej ofertę, aby uniknąć dumpingu socjalnego.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Cele polityki społecznej w ramach postępowania o udzielenie zamówienia były dwojakie:

- jeśli chodzi o promowanie znakowań i standardów społecznych, administracja chciała zapewnić odpowiedni standard społeczny dla przedsiębiorstw współpracujących z władzami regionalnymi, a tym samym wspierać politykę zrównoważonego rozwoju społecznego w całym regionie;
- jeśli chodzi o ponowne wykorzystanie starych mebli, celem społecznym było stworzenie środowiska pozytywnego partnerstwa między administracją publiczną, przedsiębiorstwami prywatnymi i organizacjami nienastawionymi na zysk.

Postępowanie przetargowe zostało oparte na dwóch głównych społecznych normach odniesienia dla kryteriów udzielenia zamówienia: SA 8000 i BS OHSAS 18001:

- SA 8000 to międzynarodowy standard certyfikacji, który zachęca organizacje do rozwijania, utrzymywania i stosowania społecznie akceptowanych praktyk w miejscu pracy; obejmuje ona kwestie dotyczące pracy dzieci, wolności zrzeszania się, dyskryminacji, godzin pracy i systemów zarządzania, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników.
- Oznakowanie BS OHSAS 18001 dotyczy oceny zawodu i stanu zdrowia pracowników. Organizacje ubiegające się o certyfikat spełniania normy BS OHSAS 18001 powinny zapewnić swoim pracownikom system bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Normy środowiskowe były zgodne z dekretem ministerialnym z dnia 11 stycznia 2017 r. w sprawie specyfikacji technicznych mebli i oszczędności energii. Głównym założeniem wprowadzenia dekretu było wsparcie oszczędności energii w administracji publicznej w świetle celów europejskich na rok 2020.

Wartość zamówienia

Łączna wartość zamówienia wynosi 4,1 mln EUR w okresie 2 lat i podzielono ją w następujący sposób:

- część zamówienia nr 1: 1,65 mln EUR (meble drewniane)
- część zamówienia nr 2: 1,05 mln EUR (meble metalowe)
- część zamówienia nr 3: 1,38 mln EUR (krzesła biurowe)

Weryfikacja

W postępowaniu o udzielenie zamówienia szczególną uwagę zwrócono na mechanizm weryfikacji działań następczych w celu zapewnienia skutecznego przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia. Weryfikacja obejmowała następujące etapy:

- Przedsiębiorstwo, któremu udzielono zamówienia, wyraża zgodę na przyjęcie audytów zewnętrznych w celu weryfikacji minimalnych standardów społecznych.
- W ciągu 6 miesięcy od udzielenia zamówienia firma powinna przedstawić Intercent-ER jasną i udokumentowaną wizję łańcucha dostaw produktów, które mają być dostarczone.
- Należy wprowadzić system monitorowania i oceny na przestrzeni całego łańcucha dostaw, u podstaw którego leży „ciągła poprawa” standardów środowiskowych i społecznych.
- W ciągu 12 miesięcy od rozpoczęcia realizacji zamówienia, wykonawca powinien dostarczyć dokument dotyczący działań naprawczych podjętych w łańcuchu dostaw.

Instrument

- Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE
- Włoski dekret legislacyjny z dnia 18 kwietnia 2016 r.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca:
 - region Emilia-Romania
 - Intercent-ER – regionalna publiczna instytucja zamawiająca, która koordynuje zamówienia publiczne
- Uczestnicy wstępnych konsultacji rynkowych
 - Armet s.r.l.;
 - Mobilferro s.r.l.;
 - Metalplex s.p.a.;
 - L.T. Form2 s.r.l.;
 - Laezza s.p.a.;
 - Moschella sedute s.r.l.;
 - SO.C.A.M. Società Cooperativa
- Dostawcy usług objętych zamówieniem
 - część zamówienia nr 1 (meble drewniane): Metalplex s.p.a.;
 - część zamówienia nr 2 (meble metalowe): Mobilferro s.r.l.
 - część zamówienia nr 3 (krzesła biurowe): Moschella sedute s.r.l.

Skutki społeczne

- Przedmiotowe zamówienie stanowiło pewną innowację w podejściu władz regionalnych do wdrażania kryteriów społecznych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Intercent-ER doświadczył zainteresowania ze strony podmiotów lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważenia społecznego. Ze względu na niedawne rozpoczęcie realizacji zamówienia, w chwili obecnej nie zidentyfikowano żadnej organizacji docelowej, która miałaby otrzymać używane meble; proces ten jest jednak monitorowany przez Intercent-ER.

- W 2011 r. region rozpoczął działania na rzecz zrównoważonych praktyk w zakresie udzielania zamówień publicznych; od tego czasu społecznie odpowiedzialne kryteria zawarto w trzydziestu zamówieniach udzielonych przez Intercent-ER. Inicjatywę uznano za udaną. Obecnie większość przedsiębiorstw biorących udział w postępowaniach o udzielenie zamówienia i oferentów poszukujących możliwości w zamówieniach publicznych ma większe szanse na uzyskanie certyfikatu SA 8000; ponadto coraz więcej z nich konkuruje ze sobą na gruncie cech społecznie odpowiedzialnych.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Intercent-ER wyraża chęć do dalszego stosowania odpowiedzialnego społecznie udzielania zamówień publicznych, z jeszcze ambitniejszymi celami. Administracja podkreśliła jednak znaczenie instrumentów upowszechniania, głównie szkoleń, zarówno wśród urzędów administracji regionalnej, jak i przedsiębiorstw w celu zapewnienia bardziej konkretnych rezultatów.
- Intercent-ER będzie nadal nagradzać i doceniać odpowiedzialność społeczną biznesu w przedsiębiorstwach uczestniczących w postępowaniach o udzielenie zamówienia jako sposób na optymalizację przedsięwzięć społecznych i zasobów w regionie. Ponadto władze regionalne pragną realizować i łączyć krajowe i regionalne strategie na rzecz integracji społecznej poprzez zintegrowane zamówienia publiczne, jak również rozwój społecznie odpowiedzialnego rynku po stronie podaży i popytu. Tym samym społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne miałyby zasadnicze znaczenie dla realizacji odpowiedzialnego popytu w sektorach produktów bardziej odpornych na zmiany; Intercent-ER zobowiązuje się do częstszego stosowania klauzul dotyczących społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w przyszłych umowach.

Osoby wyznaczone do kontaktów

Rossella Galli, region Emilia-Romania, rossella.galli@regione.emilia-romagna.it 051 5273480 (pierwsza osoba wyznaczona do kontaktów)

Elisabetta Bonfiglioli, region Emilia-Romania, elisabetta.bonfiglioli@regione.emilia-romagna.it 0515273027 (druga osoba wyznaczona do kontaktów)

25. Scentralizowane zamówienia publiczne na meble biurowe dla rumuńskich instytucji publicznych

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Krajowy Urząd ds. Scentralizowanych Zamówień Publicznych (NOCP), Rumunia

Sektor produktów lub usług: sektor meblarski

Wprowadzenie/cele zamówień

Celem przedmiotowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego jest zarządzanie centralnym systemem nabywania mebli biurowych w warunkach efektywności gospodarczej i jednocześnie zwiększenie świadomości zaangażowanych podmiotów (instytucji zamawiających i oferentów) na temat aspektu społecznego.

Jako organ centralny ds. udzielania zamówień publicznych NOCP bada potrzeby klientów (instytucji rządowych i publicznych) w zakresie mebli biurowych. Następnie NOCP podejmuje decyzję, jakie produkty zostaną zakupione w ramach scentralizowanego systemu, określa specyfikacje techniczne dotyczące wybranych pozycji i dokonuje zakupu mebli biurowych w sposób scentralizowany, zawierając umowę ramową z co najmniej trzema wykonawcami.

NOCP przygotowuje się do dokonania zakupu mebli biurowych. Celem tego etapu poprzedzającego udzielenie zamówienia jest określenie szczególnych potrzeb rządu rumuńskiego i rumuńskich instytucji publicznych, jak również zbadanie zainteresowania potencjalnych wykonawców do uwzględnienia kwestii społecznych w tym postępowaniu. Oczekuje się, że postępowanie to rozpocznie się w kwietniu 2020 r.

Przedmiot

Meble biurowe

Etap zamówienia oraz kryteria

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia, który ogłoszono w elektronicznym systemie zamówień publicznych (SEAP) w Rumunii, składał się z 3 kroków:

1. przedłożenie kwestionariusza w ramach otwartych konsultacji¹, który wypełniło 6 wykonawców;
2. na etapie sporządzania dokumentów zamówienia zorganizowano pierwsze spotkanie z potencjalnymi wykonawcami, aby poinformować ich i zamiarze NOCP dotyczącym dokonania zakupu z uwzględnieniem kryteriów społecznych i środowiskowych;
3. po zebraniu informacji na temat potrzeb organów publicznych zorganizowano drugie spotkanie w formie konsultacji rynkowych z potencjalnymi oferentami, aby zakończyć przygotowywanie dokumentów zamówienia.

W drugim spotkaniu wzięło udział pięciu wykonawców. Po ocenie potrzeb organów publicznych odbędzie się trzecie spotkanie.

W trakcie konsultacji rynkowych zadano następujące pytania:

- Czy zgadzają się Państwo na promowanie polityk odpowiedzialności społecznej w dziedzinie udzielania zamówień publicznych poprzez ustanowienie czynników oceny w tym zakresie? *Potencjalni dostawcy odpowiedzieli zgodnie twierdząco.*
- Jakie polityki odpowiedzialności społecznej proponują Państwo do celów realizacji scentralizowanej umowy ramowej? *Potencjalni dostawcy udzielili m.in. następujących odpowiedzi: inwestycje w społeczność (projekty społeczne), włączenie, wykorzystanie technologii do rozwiązywania problemów społecznych, etyka biznesu, prawa użytkowników, sprawiedliwość ekonomiczna i społeczna, ochrona środowiska, równe szanse i integralność.*

¹ <http://e-licitatie.ro/pub/notices/mc-notice/view/100059944>; ponadto NOCP wysłało zaproszenia do 25 wykonawców, 4 klastrów profilowych oraz Stowarzyszenia Producentów Mebli w Rumunii.

Specyfikacje techniczne

Jedną z części zamówienia dotyczy dostarczenia mebli biurowych o regulowanej wysokości, aby zapewnić wszystkim pracownikom możliwość korzystania ze sprzętu dostosowanego do ich potrzeb. Dotyczy to również osób z niepełnosprawnością ruchową lub schorzeniami kręgosłupa lędźwiowego, które muszą stać, aby pracować.

Kryteria udzielenia zamówienia

Zamówienie zostanie udzielone na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Przewiduje się następujące wagi kryteriów udzielenia zamówienia:

- cena: 80%;
- dodatkowa gwarancja na produkty (rękojmia): 10%;
- wartość proponowanego projektu społecznego: 10%.

W przypadku rękojmi przyznaje się następujące punkty:

- 0 punktów, jeżeli wykonawca oferuje 3-letnią rękojmię (wymóg minimalny);
- 5 punktów za 4-letnią rękojmię;
- 10 punktów za 5-letnią rękojmię.

Projekt społeczny będzie obejmował dostarczenie mebli służbom społecznym, takim jak szkoły specjalne, przedszkola lub domy spokojnej starości. Oferenci zostaną poinformowani w dokumentach zamówienia (zawiadomienie o uczestnictwie, specyfikacja, umowa ramowa i późniejsze zamówienie) o fakcie, że projekt społeczny będzie musiał być bezpośrednio związany z dostarczaniem produktami, zgodnie z art. 67 dyrektywy 2014/24/UE. Projekt społeczny będzie musiał zostać zrealizowany w pierwszym roku trwania umowy.

Warunki realizacji zamówienia

Dokumenty zamówienia zawierają „Deklarację dotyczącą przestrzegania warunków środowiskowych, społecznych i warunków pracy w czasie trwania zamówienia na roboty budowlane”.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem polityki społecznej w ramach tej procedury jest zapewnienie skutecznych i sprzyjających włączeniu społecznemu usług publicznych, przy uwzględnieniu szczególnych potrzeb użytkowników. Jednym z celów szczegółowych rumuńskiej krajowej strategii włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami (2014–2020) jest zapewnienie udogodnień w zakresie aranżacji przestrzeni pracy dla osób niepełnosprawnych (w zależności od rodzaju niepełnosprawności), takich jak adaptacje architektoniczne lub dostosowane meble. Pod tym względem osoby z niepełnosprawnościami będą mogły podejmować działania indywidualne lub zespołowe, jeżeli będą miały odpowiednie meble dostosowane do ich potrzeb. Ponadto NOCP wprowadzi stosowne środki służące zapewnieniu, by przy realizacji zamówień publicznych wykonawcy przestrzegali mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy ustanowionych w prawie Unii i przepisach krajowych. Oświadczenie załączone do dokumentacji zamówienia jest wzorowane na art. 18 dyrektywy 2014/24/UE dotyczącym przestrzegania mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy.

Weryfikacja

Proponowane projekty społeczne zostaną ocenione na podstawie wielkości zainwestowanego kapitału. Zwolnienie dobrego wykonania z gwarancji finansowej będzie uzależnione od realizacji zadeklarowanego projektu.

Określono zbiór minimalnych wymogów technicznych do spełnienia przez oferentów w przypadku części zamówienia dotyczącej mebli biurowych z regulowaną wysokością, przy czym oferty niespełniające tych wymogów będą odrzucane.

Wartość zamówienia

Całkowita wartość zamówienia nie została jeszcze określona, ale szacuje się, że przekroczy ona próg wymagany do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym, określony w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2019/1828 z dnia 30 października 2019 r.

Instrument

- Art. 18 ust. 2, art. 40, art. 42, art. 67 i art. 70 dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

W postępowaniu o udzielenie zamówienia uczestniczą następujące podmioty:

- instytucja zamawiająca: NOCP jako scentralizowany organ ds. udzielania zamówień publicznych;
- beneficjenci: instytucje zamawiające zarejestrowane w rejestrze użytkowników, które poinformują NOCP o swoim zapotrzebowaniu;
- pracownicy instytucji zamawiających, którzy będą użytkownikami końcowymi zakupionych mebli;
- wykonawcy, którzy złożą oferty w celu uczestniczenia w procedurze scentralizowanej, oraz ich pracownicy.

NOCP będzie dokonywać zakupów w imieniu instytucji zamawiających zarejestrowanych w rejestrze użytkowników, które zgłosiły swoje zapotrzebowanie. W lutym 2020 r. w rejestrze użytkowników zarejestrowanych było 2 978 użytkowników zgodnie z: http://onac.gov.ro/wp-content/uploads/2019/10/RU_07.10.2019_ONAC.pdf

Biorąc pod uwagę, że w pierwszym scentralizowanym zamówieniu publicznym na papier do drukarek wzięły udział 1 153 instytucje publiczne, można oczekiwać, że w scentralizowanym zamówieniu publicznym na meble biurowe weźmie udział ponad 1 000 użytkowników.

Skutki społeczne

- Przyznając dodatkowe punkty za aspekt społeczny w odniesieniu do środków przeznaczonych na projekty społeczne, NOCP zamierza przeznaczyć część zysku oferentów na projekty społeczne.
- W celu promowania włączenia społecznego pracowników z niepełnosprawnościami lub o nietypowym wzroście NOCP stworzył specjalną część zamówienia skierowaną do tych grup, aby ułatwić im integrację w miejscu pracy.

Inne korzyści

- Ponieważ to postępowanie jest po raz pierwszy udzielane w ramach scentralizowanego systemu zamówień publicznych na meble biurowe w Rumunii, oczekuje się, że wpływ zastosowania kryteriów społecznych będzie bardzo duży, ponieważ zakupy dokonane przez NOCP będą traktowane jako punkt odniesienia przez inne krajowe instytucje zamawiające.
- Ponadto postępowanie o udzielenie zamówienia w ramach NOCP może być powielane przez inne jednostki scentralizowanego systemu zamówień publicznych z innych krajów UE.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Nie dotyczy – postępowanie jest w toku.

Kontakt

Alin Ion Izvoran, Krajowy Urząd ds. Scentralizowanego Systemu Zamówień Publicznych, Dyrektor, alin.izvoran@onac.gov.ro, 0786.826.901

SEKTOR 5 – Usługi ogrodnicze

26. Współpraca ze spółdzielniami społecznymi na rzecz włączenia społecznego na rynku pracy w Toskanii

Nazwa organu zamawiającego, państwo: ESTAR, Włochy

Sektor produktów lub usług: ogrodnictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

W maju 2017 r. instytucja zamawiająca ESTAR (podmiot świadczący wsparcie techniczno-administracyjne w regionie, utworzony na mocy ustawy 40/2005) wszczęła procedurę otwartą dotyczącą świadczenia usług w zakresie utrzymania terenów zieleni dla zakładów opieki zdrowotnej w Toskanii.

Celem udzielenia zamówienia było zaangażowanie udziału spółdzielni socjalnych typu b (zwanymi dalej „spółdzielniami socjalnymi”) i promowanie integracji zawodowej osób z niepełnosprawnościami i osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, zapewniając jednocześnie pozytywny wpływ na środowisko. Cel realizowany był poprzez:

- podział zamówienia na części (osiem z jedenastu części zarezerwowano dla przedsiębiorstw społecznych); oraz
- uwzględnienie wymogów środowiskowych i społecznych.

Przedmiot

Utrzymanie terenów zieleni przy zakładach opieki zdrowotnej w regionie Toskanii (Włochy).

Etap zamówienia oraz kryteria

Kryteria udzielenia zamówienia

Kryteria udzielenia zamówienia zastosowane do zarezerwowanych części 1–8 były następujące:

kryteria społeczne (maks. 22 punkty):

- działania i procedury związane z rekrutacją, wyborem i przeszkoleniem pracowników na potrzeby ich integracji na rynku pracy – 4 punkty;
- metody organizacji pracy – 7 punktów;
- metodyka wspierania pracowników podczas świadczenia usługi – 7 punktów;
- szkolenia, w tym liczba godzin i cele wyznaczone poszczególnym osobom – 4 punkty;

kryteria środowiskowe (maks. 40 punktów):

- stosowanie technik pozwalających na uniknięcie konieczności stosowania pestycydów (środki ochrony roślin) – 12 punktów;
- stosowanie praktyk i technologii nawadniania, które zmniejszają zużycie wody – 2 punkty;
- sadzenie rodzimych gatunków roślin, które są odpowiednie do cech terenu (tj. klimat, potrzeby w zakresie nawodnienia i choroby endemiczne) – 5 punktów;
- stosowanie kompostu jako nawozu – 8 punktów;
- używanie pojemników i opakowań z recyklingu lub ponownego wykorzystania – 5 punktów;
- używanie produktów, które są zgodne z europejskimi kryteriami ekologicznymi – 8 punktów.

Warunki realizacji zamówienia

Umowy dotyczące każdej z ośmiu części zamówienia zawierają klauzule społeczne i środowiskowe, które spółdzielnie socjalne muszą wdrożyć. Zgodnie z klauzulami społecznymi spółdzielnie socjalne, którym udzielono zamówienia, są zobowiązane do:

- promowania stabilnego zatrudnienia pracowników na potrzeby realizacji zamówienia poprzez zobowiązanie się do zaoferowania umowy o pracę na cały okres trwania umowy będącej przedmiotem zamówienia, tj. 72 miesiące; oraz
- zatrudnienia na cały okres obowiązywania umowy pracowników poprzednio zatrudnionych do świadczenia tych samych usług w siedzibie agencji zdrowia, pracowników należących do kategorii pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub pracowników niepełnosprawnych (klauzula ochronna zatrudnienia); wykonawca może zatrudnić nowych pracowników należących do tych samych kategorii w celu wypełnienia obowiązku posiadania co najmniej 30% siły roboczej zatrudnionej do świadczenia usług określonych w umowie.

Ponadto zgodnie z klauzulami dotyczącymi ochrony środowiska spółdzielnie socjalne, którym udzielono zamówienia, muszą przyjąć metody, techniki i produkty, w przypadku których nie wykorzystuje się nadmiernej ilości wody lub niektórych pestycydów, a w stosownych przypadkach korzysta się z materiałów poddanych recyklingowi i ponownie wykorzystanych.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zapewnienie szans na zatrudnienie wiążące się z integracją zawodową dla osób niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.
- Promowanie dostępu do rynków zamówień publicznych przez spółdzielnie socjalne.
- Zapewnienie standardów godnej pracy osobom zatrudnionym w spółdzielniach socjalnych.

Weryfikacja

Monitorowaniem zajmują się agencje zdrowia regionu Toskanii i ESTAR (centralna jednostka zakupująca). Agencje zdrowia określają harmonogram i sposób monitorowania na podstawie swoich przepisów. ESTAR może monitorować w sposób doraźny weryfikacje przeprowadzane przez agencje zdrowia, takie jak kontrole wyrywkowe i wizyty kontrolne, aby zapewnić pełne wywiązanie się z zobowiązań umownych. Te doraźne kontrole mogą dotyczyć obowiązków określonych w specyfikacjach technicznych, jak również usług określonych w ofercie technicznej wykonawcy, które to obowiązki i usługi podlegały ocenie instytucji zamawiającej.

Wartość zamówienia

Okolo 24 mln EUR dla ośmiu zarezerwowanych części zamówienia, z całkowitej wartości zamówienia opiewającej na kwotę 40 mln EUR dla wszystkich jedenastu części zamówienia (czas trwania 72 miesiące).

Kwoty przeznaczone na poszczególne części zamówienia:

- część zamówienia nr 1: 3 110 000 EUR
- część zamówienia nr 2: 6 000 000 EUR
- część zamówienia nr 3: 3 400 000 EUR
- część zamówienia nr 4: 810 000 EUR
- część zamówienia nr 5: 1 910 000 EUR
- część zamówienia nr 6: 625 000 EUR
- część zamówienia nr 7: 3 610 000 EUR
- część zamówienia nr 8: 4 685 000 EUR.

Instrument

Praktyka ta wynika z protokołu ustaleń podpisanego 10 kwietnia 2017 r. na okres pięciu lat przez region Toskanii, ESTAR, ConfCooperative Toscana, Federsolidarit , Legacoopsociali, Lega Coop Toscana oraz Ogólne Stowarzyszenie Spółdzielni Włoskich (AGCI) w celu promowania relacji między instytucjami publicznymi i spółdzielniami socjalnymi. Protokół przewiduje, że instytucje zamawiające zobowiązują się do używania narzędzi takich jak zamówienia zastrzeżone powyżej i poniżej progu dla spółdzielni socjalnych oraz stosowania podziału na części zamówienia, aby zagwarantować udział MŚP.

Region Toskanii opracował regionalną ustawę nr 58 z 31 października 2018 r. zatytułowaną „Normy współpracy społecznej w Toskanii”, a wspomniany protokół posłużył za podstawę do jej opracowania. W tej nowej ustawie region Toskanii wprowadza

innowacyjne działania dotyczące zarówno pośrednictwa pracy skierowanego do osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz osób niepełnosprawnych, jak i zarządzania usługami społecznymi, opieką zdrowotną i usługami edukacyjnymi.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: ESTAR – centralna jednostka zakupująca.
- Zainteresowane strony protokołu ustaleń: organizacje spółdzielni socjalnych.
- Spółdzielnie socjalne, którym udzielono zamówienia, i ich pracownicy.

Skutki społeczne

- Spółdzielnie socjalne, którym udzielono zamówienia, wzmacniają swoją pozycję poprzez udział w zamówieniach publicznych, co w rezultacie przyczynia się do budowania zdolności wykonawców i zapewnia trwałość ich programów i projektów. Ze względu na charakter funkcjonowania i pracy spółdzielni socjalnych we Włoszech przekłada się to również na integrację na rynku pracy osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, jak również korzystających z oferowanych przez nie środków wsparcia.

Inne korzyści

- Uwzględnienie kryteriów środowiskowych w odniesieniu do produktów i technik wykorzystywanych do utrzymania usług ekologicznych zmniejsza wpływ na środowisko wywierany w związku ze świadczeniem takich usług, a ponadto może przynieść korzyści w kontekście zdrowia pracowników.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Pomimo udanego wdrożenia tej konkretnej praktyki do chwili obecnej instytucje zamawiające nie opublikowały tak wielu zaproszeń do składania ofert z wykorzystaniem narzędzi protokołów ustaleń (tj. dotyczących zamówień zastrzeżonych lub podziału zamówienia na części), jak przewidywali sygnatariusze, którzy informują, że ogłoszono bardzo niewiele zamówień tego typu. Dlatego też wyzwaniem w przyszłości będzie przełożenie polityki regionu na konkretne działania. Wola polityczna, która jest niezbędna do wdrożenia społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, istnieje, czego dowodem jest protokół ustaleń i ustawa regionalna Toskanii z 2018 r. Jednakże, aby zachęcić i wesprzeć instytucje zamawiające (urzędników i dyrektorów) do wprowadzania aspektów społecznych do swoich zaproszeń do składania ofert, konieczne są bardziej ukierunkowane działania na rzecz podnoszenia świadomości i szkolenia w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Kontakt

Francesco Fragola, rzecznik regionu w Confcooperative Tuscany, fragola.f@confcooperative.it

27.Zamówienia zastrzeżone na usługi ogrodnicze w Kastylia-La Mancha

Nazwa organu zamawiającego, państwo: rząd regionu Kastylia-La Mancha, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: ogrodnictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

Departament wskazał możliwość przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia na usługi ogrodnicze w formie zamówienia zastrzeżonego. Podczas gdy w krajowych i regionalnych przepisach dotyczących zamówień publicznych promuje się zamówienia zastrzeżone jako narzędzie integracji zawodowej i włączenia społecznego osób znajdujących się w różnych formach szczególnie niekorzystnej sytuacji, w niektórych przypadkach instytucje zamawiające nadal niechętnie stosują takie postępowania. Często jest to spowodowane brakiem wiedzy na temat podmiotów gospodarki społecznej i ich potencjału w zakresie reagowania na potrzeby organów publicznych.

W ramach tego postępowania etap poprzedzający udzielenie zamówienia miał zatem kluczowe znaczenie dla zrozumienia możliwości dostępnych na rynku, zapewnienia dostosowania wymogów dotyczących zamówień do szczególnego charakteru przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy i ich pracowników, a tym samym zagwarantowania pomyślnej realizacji usługi.

W postępowaniu uwzględnia się także aspekty społeczne przy realizacji zamówienia. Łączna wartość zamówienia jest znacznie niższa niż kwota progowa, od której zastosowanie ma dyrektywa 2014/24/UE.

Przedmiot

Usługi ogrodnicze, które mają być świadczone w siedzibie regionalnego Departamentu ds. Ekonomii Kastylia-La Mancha, oraz ośrodki szkoleniowe w mieście Toledo.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zaproszenie do składania ofert opublikowano 2 sierpnia 2019 r.²

Celem departamentu było wszczęcie tego postępowania jako zamówienia zastrzeżonego dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy. Departament dołożył znacznych starań na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia, aby zapewnić dostosowanie wymogów zamówienia dotyczących usług ogrodniczych do charakterystyki przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy i ich pracowników. To badanie rynku stanowiło jedno z pierwszych doświadczeń departamentu z etapem poprzedzającym udzielenie zamówienia.

Po wstępnym etapie badania rynku departament przeprowadził dalsze badania dotyczące specyfiki przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, w tym układu zbiorowego mającego zastosowanie do tego rodzaju wykonawców.

Postępowanie obejmowało warunek realizacji prac związany z zatrudnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Umowa zawierała zobowiązanie do nawiązania stosunków pracy zgodnych z obowiązującym układem zbiorowym w zakresie wynagrodzenia, szkoleń i obowiązków w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Ponadto, zgodnie z warunkami umowy, minimalny czas pracy przewidziany w umowach o pracę musiał wynosić 20 godzin tygodniowo. Wykonawca był zobowiązany do dostarczenia instytucji zamawiającej informacji dotyczących warunków pracy osób zatrudnionych przy realizacji zamówienia.

Wykonawca był również zobowiązany do uwzględnienia aspektu płci w realizacji zamówienia (np. zobowiązanie do równego traktowania i przedstawiania danych z podziałem na płeć). Perspektywa płci miała być uwzględniana we wszystkich dokumentach, sprawozdaniach, danych itp. wszystkie materiały promocyjne miały być neutralne pod względem płci.

²https://contrataciondelestado.es/wps/wcm/connect/e632650d-197a-4981-95c0-ff6bcf877dc6/DOC_CD2019-843013.html?MOD=AJPERES (w języku hiszpańskim).

Jakościowe kryteria udzielenia zamówienia dotyczyły stosowania rodzimych roślin, niechemicznych herbicydów, zrównoważonych środków ochrony roślin i nawozów organicznych. Waga tych kryteriów wynosiła maksymalnie 10 punktów (2,5 za każde z nich), natomiast o pozostałych 90 punktach decydowała wyłącznie cena.

Kryteria rozstrzygające w przypadku ofert, które otrzymały taką samą liczbę punktów, uwzględnione w następujących kryteriach społecznych (w tej kolejności): a) oferent z największym udziałem pracowników z niepełnosprawnościami lub innymi formami wykluczenia społecznego, przy czym w przypadku równego udziału pierwszeństwo mają oferenci o większej liczbie pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony; b) najmniejszy udział umów o pracę na czas określony oraz c) największy udział zatrudnionych kobiet.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom oddalonym od rynku pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Promowanie dostępu do rynków zamówień publicznych przez przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy.
- Zapewnienie standardów godnej pracy osobom zatrudnionym w przedsiębiorstwach społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy.

Weryfikacja

Co kwartał instytucja zamawiająca monitoruje zgodność z klauzulami społecznymi i sporządza stosowne sprawozdanie. W tym celu, w razie potrzeby, może ona zażądać przedłożenia pisemnego oświadczenia od wykonawcy.

Wykonawca jest także zobowiązany do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za współpracę z instytucją zamawiającą oraz nadzorowania wykonania umowy, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji zadań wśród pracowników, ich obecności w pracy lub wszelkich zmian w zespole.

Wartość zamówienia

23 747 EUR przez 2 lata.

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.
- Transponowany do ustawodawstwa hiszpańskiego (ustawa nr 9/2017, disposición adicional 4a), przy czym konkurencja jest ograniczona do zakładów pracy chronionej, programów zatrudnienia chronionego oraz przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy zatrudniających co najmniej 30% osób z niepełnosprawnościami lub znajdujących się w innej szczególnie trudnej sytuacji.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Departament ds. Ekonomii, rząd Kastylii-La Mancha.
- Dostawcy usług, z którymi zawarto umowy: przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy.
- Pracownicy przedsiębiorstwa, z którym zawarto umowę: pracownicy odpowiedzialni za wykonywanie usług ogrodniczych są zatrudnieni przez wykonawcę. Przy zawieraniu nowej umowy na świadczenie usług istnieje zobowiązanie do przejścia dotychczasowych pracowników zgodnie z dyrektywą 2001/23/WE.

Skutki społeczne

- Realizacja zamówienia przyczyniła się do integracji zawodowej trzech pełnoetatowych pracowników z niepełnosprawnością fizyczną (dwóch) i intelektualną (jeden) w środowisku pracy uwzględniającym aspekt płci w administracji publicznej.
- Pracownicy są w pełni zintegrowani z pozostałymi pracownikami w departamencie, którzy doceniają wartość ich pracy. Usługa jest świadczona z powodzeniem bez istotnych problemów i jest w pełni zgodna ze specyfikacjami i oczekiwaniami instytucji zamawiającej.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Zdobyte doświadczenia były w pełni pozytywne i z tego powodu departament podzielił się szczegółami tego postępowania z innymi instytucjami zamawiającymi, aby zachęcić do jego powielania. Zgodnie z ustawą regionalną istnieje obowiązek zarezerwowania co najmniej 6% wartości zamówień na określone usługi, jednak instytucje zamawiające są czasami niechętnie stosowaniu takich procedur, ponieważ są one postrzegane jako stosunkowo nowe, a zatem nieznanne.
- Po zawarciu obecnej umowy zostanie ogłoszona nowa procedura przetargowa zgodnie z tym samym podejściem. W tym przypadku celem departamentu jest zwiększenie wagi kryteriów jakościowych w kryteriach udzielenia zamówienia (nadal w dużej mierze determinowanych przez cenę). Celem jest również dotarcie do innych grup docelowych, na przykład poprzez nawiązanie partnerstwa z publicznymi służbami zatrudnienia i służbami socjalnymi, które mogą skierować do przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy osoby o odpowiednich profilach.
- Poświęcenie czasu na organizację etapu poprzedzającego udzielenie zamówienia zapewniło dobre dopasowanie specyfikacji usługi do rozwiązań dostępnych na rynku dla zamówień zastrzeżonych.

Kontakt

María Jesús Hernández García, sekretarz prowincji w delegacji prowincji ds. gospodarki, biznesu i zatrudnienia, Rada Wspólnot Kastyli-La Manchy, delegacionprovinciaeconomiaempresasyempleoto@jccm.es, +34 925 38 91 79

28. Zamówienie zastrzeżone jako narzędzie ochrony osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji i środowiska

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Salamanka (Hiszpania)

Sektor produktów lub usług: ogrodnictwo

Wprowadzenie/cele zamówień

W porozumieniu z 11 listopada 2016 r. gmina Salamanka ustanowiła, że w swojej działalności związanej z udzielaniem zamówień publicznych będzie promować zamówienia zastrzeżone. [Porozumienie](#) to zawarto bezpośrednio w odpowiedzi na przepisy wprowadzone na mocy ustawodawstwa hiszpańskiego, w których wskazano na kluczową rolę zamówień zastrzeżonych we wzmacnianiu gospodarki społecznej. Określono w nim minimalny udział lokalnych wydatków przeznaczonych na zamówienia zastrzeżone – co najmniej 17,56%. Zgodnie z porozumieniem zamówienia zastrzeżone mają zastosowanie do określonych rodzajów usług: ogrodnictwa, zwalczania agrofagów, sprzątnięcia, cateringu, zbierania odzieży używanej, zbierania i zagospodarowania odpadów oraz recyklingu ropy.

Głównym celem zamówień zastrzeżonych realizowanych przez przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy jest rozwój zindywidualizowanych ścieżek prowadzących do pracy i integracji społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez świadczenie usług w zakresie ochrony środowiska. Łącząc cele społeczne, środowiskowe i ekonomiczne, obie umowy wnoszą pozytywny wkład w politykę społeczną i zatrudnienia gminy.

Zaproszenie do składania ofert zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym w marcu 2018 r.

Przedmiot

Usługi sprzątnięcia i utrzymania parków lokalnych, terenów zielonych, drzew miejskich i ośrodków sportowych, zarezerwowane dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy.

Etap zamówienia oraz kryteria

Kryteria udzielenia zamówienia na usługi ogrodnicze obejmowały szereg przepisów socjalnych wykraczających poza wymogi związane z kwalifikowaniem się do zamówień zastrzeżonych.

- Cena (maks. 35 punktów).
- Zatrudnienie osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji w liczbie wykraczającej poza minimalny wymagany udział (maks. 10 punktów).
- Wykorzystanie pojazdów i urządzeń niskoemisyjnych (maks. 5 punktów).
- Wykorzystanie nowych gatunków roślin (maks. 5 punktów).
- Kryteria społeczne (maks. 15 punktów); w tym określenie planu dotyczącego równouprawnienia płci (5 punktów), środki ułatwiające zachowanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym (maks. 5 punktów) oraz program szkoleniowy dla pracowników (5 punktów).
- Kryteria środowiskowe (15 punktów); w tym środki kontroli emisji (5 punktów), działania na rzecz podnoszenia świadomości (5 punktów) lub organizacja gospodarowania odpadami (5 punktów).
- Jakość organizacji usług (15 punktów).

Postępowanie przetargowe wygrało przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy, La Encina. La Encina działa w Salamance od 2000 r., kiedy to została utworzona przez lokalny Caritas (organizację pomocy społecznej Kościoła Katolickiego).

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zmniejszenie wskaźników zasięgu ubóstwa i poziomów wykluczenia społecznego dzięki promowaniu rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu.
- Zaspokojenie potrzeb grup osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, aby umożliwić im udział w rynkach pracy.
- Poprawa i wzmocnienie polityk aktywnej integracji poprzez holistyczne podejście do interwencji, w których korzysta się z doświadczeń organizacji społeczeństwa obywatelskiego w kontaktach z grupami docelowymi.

Weryfikacja

Weryfikację wymogów dotyczących zamówień przeprowadzono na etapie udzielania zamówienia. Następnie gmina monitoruje zgodność z wymaganiami – zarówno społecznymi, jak i technicznymi – przez cały okres realizacji zamówienia. Wykonawca jest również zobowiązany do składania rocznego sprawozdania z działalności.

Wartość zamówienia

2 177 403,48 EUR przez 4 lata (przy czym istnieje możliwość przedłużenia tego okresu o kolejne 2 lata).

Instrument

- Art. 20 (dotyczący zamówień zastrzeżonych) i art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) dyrektywy 2014/24/UE.
- Możliwość korzystania z zamówień zastrzeżonych została po raz pierwszy wykorzystana przez gminę Salamanka w jej porozumieniu z 2016 r. W grudniu 2018 r. w nowej ustawie lokalnej (Instrucjón) jeszcze bardziej podkreślono zaangażowanie gminy Salamanka w społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne i wezwano do wprowadzenia kryteriów społecznych uwzględniających aspekt płci do wszystkich procedur udzielania zamówień publicznych. Kryteria te powinny w szczególności służyć promowaniu wyższej jakości zatrudnienia, lepszych możliwości zatrudnienia dla osób oddalonych od rynków pracy³ (w tym osób z niepełnosprawnościami), a także równości, dostępności, zrównoważenia środowiskowego, uczciwego handlu i zwiększonej przejrzystości na wszystkich etapach procedur udzielania zamówień publicznych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Salamanka.
- Dostawcy usług, z którymi zawarto umowy: przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy.
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli społecznej: publiczne służby zatrudnienia i służby społeczne.
- Beneficjenci: pracownicy, kierowani do La Encina przez lokalne publiczne służby zatrudnienia i służby społeczne albo zatrudnieni w ramach zindywidualizowanych ścieżek sprzyjających włączeniu społecznemu, stworzonych przez lokalny Caritas.

Skutki społeczne

- Dzięki zamówieniom zastrzeżonym stworzono nowe możliwości zatrudnienia dla osób w sytuacji wykluczenia społecznego, tym samym zwiększając włączenie społeczne i spójność.

³ Do osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji kwalifikujących się do objęcia klauzulami dotyczącymi zatrudnienia zaliczają się także: a) osoby, których wynagrodzenie jest na poziomie dochodu minimalnego, lub członkowie gospodarstwa domowego korzystający z dochodu minimalnego; b) osoby niekwalifikujące się do dochodu minimalnego ze względu na długość pobytu niewystarczającą do zakwalifikowania się do dochodu minimalnego albo takie, które otrzymywały świadczenia zapewniające dochód minimalny przez maksymalny okres; c) osoby młode w wieku od 18 do 30 lat, które były objęte ochroną dziecka; młodociani przestępcy powyżej 16 roku życia i byli przestępcy poniżej 30 roku życia; d) osoby z problemami związanymi z nadużywaniem substancji lub innymi formami uzależnienia, które są obecnie poddawane leczeniu; e) przestępcy i byli przestępcy uprawnieni do podjęcia pracy; f) osoby długotrwale bezrobotne; g) kobiety będące ofiarami przemocy ze względu na płeć oraz h) osoby bezdomne korzystające z usług wsparcia.

- Zwiększony społeczny i gospodarczy zwrot z inwestycji dla miasta poprzez umożliwienie lokalnym wykonawcom, którzy działają w gospodarce społecznej i dążą do osiągnięcia celów społecznych, uczestnictwa w działaniach promujących zrównoważony rozwój na poziomie lokalnym.
- Generowanie pozytywnych wyników zarówno dla społeczności lokalnej, jak i pracowników, którzy uzyskują dostęp do możliwości zarobkowych podnoszących ich poziom jakości życia.
- Rozwój zrównoważonych praktyk w zakresie ochrony środowiska.

Inne korzyści

- Partnerstwo z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego może przyczynić się do poprawy zrównoważonego charakteru publicznych służb zatrudnienia i służb społecznych.
- Wykonawcy nienastawieni na zysk zyskali większy dostęp do zamówień publicznych, co daje większe pole do działania przedsiębiorstwom dążącym do osiągnięcia celów społecznych, które to przedsiębiorstwa stawiają ludzi w centrum swojej działalności.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Od 2000 r. między instytucją zamawiającą a gospodarką społeczną istnieje współpraca w formie doraźnych porozumień. Porozumienie w sprawie zamówień zastrzeżonych poszerzyło jednak możliwości formalnego zatrudnienia i ugruntowało warunki pracy dla osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji w Salamance.
- Partnerstwa między organami publicznymi i społeczeństwem obywatelskim mogą skutecznie umożliwiać sprostanie wyzwaniom społecznym. Zasadniczym elementem takiej innowacyjnej struktury zarządzania jest skuteczny udział osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ich głos ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia, jakie są doświadczenia tych osób na ścieżkach integracji oraz co należy poprawić.
- Zamówienia zastrzeżone stanowią wsparcie dla zatrudnienia i włączenia społecznego osób znajdujących się w różnych szczególnie niekorzystnych sytuacjach, dla których dostęp do rynków pracy uwzględniających aspekt płci jest bardzo utrudniony. Główne grupy reprezentowane jako pracownicy to migranci bez środków do życia, osoby, które borykały się z problemami związanymi z uzależnieniami, lub osoby długotrwale bezrobotne.
- Świadczenie usług ekosystemowych umożliwiło przedsiębiorstwom społecznym zajmującym się integracją na rynku pracy zwiększenie specjalizacji przy bardziej zrównoważonym podejściu do swojej działalności. Przykładowo La Encina nie stosuje już herbicydów ani produktów chemicznych do ochrony zdrowia roślin, stosuje natomiast obecnie urządzenia niskoemisyjne.

Kontakt

Ana Fe Félix Iglesias, menadżer, La Encina Servicios Integrados, laencina_ei@infonegocio.com, 923193149

29. Świadczenie usług na rzecz osób żyjących z HIV na Ukrainie

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Krajowe Centrum Zdrowia Publicznego, Ukraina

Sektor produktów lub usług: opieka zdrowotna

Wprowadzenie/cele zamówień

W ostatnich latach Ukraina przeprowadziła reformę ram prawnych i technicznych w zakresie udzielania zamówień publicznych, w tym poprzez rozwój dobrze znanej platformy [ProZorro](#). Głównym celem było zwiększenie przejrzystości i ograniczenie możliwości korupcji, przy jednoczesnym zwiększeniu zaufania wśród przedsiębiorstw, a tym samym zachęcaniu do większej konkurencji w zakresie zamówień publicznych. W ramach [układu o stowarzyszeniu](#) Ukrainy z UE prawo zamówień publicznych jest stopniowo harmonizowane z unijnymi dyrektywami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych. W kwietniu 2020 r. wejdzie w życie nowa ustawa dotycząca zamówień publicznych, wprowadzająca szereg nowych przepisów związanych ze społecznie odpowiedzialnymi zamówieniami publicznymi.

Jednym z wyzwań społecznych, przed którymi stoi Ukraina, jest opieka nad 240 000 osób żyjących z HIV. Chociaż poczyniono postępy w zakresie zmniejszenia liczby zgonów związanych z AIDS i nowych zakażeń HIV, w 2018 r. mniej niż połowa osób z HIV znała swój status, a tylko 35% otrzymało leczenie. W 2019 r. krajowe [Centrum Zdrowia Publicznego](#) na Ukrainie przyjęło odpowiedzialność za udzielanie zamówień publicznych na usługi na rzecz osób żyjących z HIV, świadczone wcześniej przez międzynarodowe organizacje humanitarne. Jest to część [szerszego zestawu reform](#) ukraińskiego systemu opieki zdrowotnej obejmujących ustanowienie centralnego organu zamawiającego leki. Organizacja pozarządowa [100% Life](#), największa na Ukrainie organizacja kierowana przez pacjentów, również odgrywa kluczową rolę we wspieraniu świadczenia usług związanych z HIV w całym kraju i regionie.

Przedmiot

Opieka i usługi wsparcia na rzecz osób żyjących z HIV

Etap zamówienia oraz kryteria

Rynek świadczenia wymaganych usług jest na Ukrainie dość ograniczony, co skutkowało szeregiem unieważnionych przetargów w 2019 r. Ośrodek Zdrowia Publicznego zdecydował się udzielić osobnych zamówień obejmujących wszystkie regiony oraz usługi wsparcia dla pacjentów zakażonych HIV. Kryteria selekcji (kwalifikacji) obowiązujące w przypadku tych zamówień obejmują następujące wymagania:

- dowody wcześniejszego doświadczenia w realizacji podobnych umów. Przez podobną umowę rozumie się umowę o świadczenie usług, pomoc charytatywną, dotację, dotację w systemie kaskadowym lub inną umowę potwierdzającą co najmniej dwuletnie doświadczenie w świadczeniu usług takich jak profilaktyka i leczenie HIV, wsparcie w zakresie opieki i ochrony socjalnej dla grup zwiększonego ryzyka zakażenia HIV i osób żyjących z HIV;
- dostępność personelu o odpowiednich kwalifikacjach, wiedzy i doświadczeniu, w tym co najmniej jednego pracownika z wyższymi kwalifikacjami w zakresie pracy socjalnej, pedagogiki społecznej, medycyny, zdrowia publicznego lub psychologii oraz co najmniej pięciu pracowników, którzy ukończyli specjalistyczne kursy szkoleniowe w zakresie opieki nad osobami zakażonymi wirusem HIV lub cierpiącymi na inne przewlekłe schorzenia.

W specyfikacjach technicznych określono rodzaj wsparcia i usługi opieki, które mają być świadczone, w tym:

- uzyskanie świadomej zgody od uczestników;
- ocena potrzeb uczestników w zakresie opieki zdrowotnej;
- opracowanie indywidualnych planów wsparcia – w tym zorganizowane sesje tematyczne ukierunkowane na specyficzne potrzeby każdego uczestnika oraz zapewnienie dostępności wsparcia społecznego w celu poprawy jakości życia i stanu zdrowia;
- zapewnienie aktywnego przekierowywania (w tym kierowanie do placówek medycznych, programów redukcji szkód, leczenia uzależnienia od środków odurzających itp.).

Zwiększenie motywacji i świadomości uczestników w zakresie dbania o własne zdrowie, w tym dzielenia się informacjami o swoim statusie HIV z krewnymi i przyjaciółmi oraz o bezpiecznych zachowaniach.

Świadcząc określone powyżej usługi, usługodawcy są zobowiązani do:

- dostosowania czasu i miejsca świadczenia usług do potrzeb usługobiorców;
- wykazania się rozumieniem diagnozy i trajektorii leczenia od momentu otrzymania przez klienta pozytywnego wyniku szybkiego testu na HIV;
- opracowania metod motywowania klientów, w tym klientów ze złożonymi potrzebami;
- stosowania wewnętrznego systemu monitorowania oraz przypisania indywidualnego specjalisty odpowiedzialnego za wdrożenie tego systemu;
- zapewnienia ciągłej dostępności systemu szkoleniowego dla bezpośrednich dostawców usług.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W 2013 r. Sojusz Agend Narodów Zjednoczonych ds. HIV/AIDS (UNAIDS) określił [cele 90-90-90](#) dotyczące poczynienia światowych postępów w zakresie leczenia HIV do 2020 r.:

- 90% osób żyjących z HIV zna swój status HIV;
- 90% osób znających swój status dotyczący zakażenia wirusem HIV uzyska dostęp do leczenia oraz
- 90% osób przyjmujących leczenie uda się zmniejszyć poziom wirerii.

Rząd i parlament Ukrainy przyjęły różne ustawy, dekrety i decyzje dotyczące leczenia HIV i gruźlicy, do których można uzyskać dostęp [tutaj](#). Ustawy te określają podstawowe ramy prawne, organizacyjne i finansowe działań podejmowanych przez organy publiczne, które ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność za kwestie dotyczące HIV/AIDS na Ukrainie.

Weryfikacja

Dowody realizacji podobnych umów w przeszłości; zyciorysy odpowiedniego personelu; plan projektu.

Wartość zamówienia

Dziesięć umów o szacowanej wartości od 250 000 UAH (10 000 EUR) do 10,9 mln UAH (405 000 EUR). Umowy te obejmują następujące regiony Ukrainy:

- Dniepr
- Donieck
- Zakarpacie
- Zaporozże
- Połtawa
- Sumy
- Chersoń
- Czerkasy
- Winnica
- Wołyń.

Instrument

W prawie ukraińskim nie ma odpowiednika „trybu uproszczonego” dla usług społecznych, zdrowotnych i innych szczególnych usług, co oznacza, że podlegają one takim samym zasadom jak inne zamówienia publiczne. Zgodnie z ustawą dotyczącą zamówień publicznych z 2016 r. stosowanie procedur innych niż procedura otwarta i kryteriów udzielenia zamówienia innych niż koszt było ograniczone do szczególnych przypadków. W ustawie dotyczącej zamówień publicznych z 2020 r. wprowadzono szereg nowych przepisów:

- możliwość zarezerwowania zamówień podprogowych dla przedsiębiorstw zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami;
- obowiązkowe wykluczenie oferentów skazanych za przestępstwa takie jak praca dzieci lub handel ludźmi;

- obowiązkowe wykluczenie oferentów mających zobowiązania podatkowe lub z tytułu ubezpieczeń społecznych, chyba że zawarto porozumienie z odpowiednimi organami podatkowymi;
- możliwość stosowania procedury ograniczonej (oprócz procedury otwartej i dialogu konkurencyjnego dostępnych zgodnie z ustawą dotyczącą zamówień publicznych z 2016 r.);
- wymóg, aby specyfikacje techniczne uwzględniały kryteria dostępności dla osób z niepełnosprawnościami lub warunki projektowania dla wszystkich użytkowników, w przypadku wszystkich zamówień, które są przeznaczone do użytku przez osoby fizyczne;
- możliwość stosowania rachunku kosztów cyklu życia;
- wprowadzenie zasad dotyczących rażąco niskich ofert.

Stosowanie pozakosztowych (jakościowych) kryteriów udzielenia zamówienia jest dozwolone, jednak nie mogą one przekraczać 30% dostępnych punktów, z wyjątkiem dialogów konkurencyjnych, w przypadku których nie ma takiego limitu. Należy zauważyć, że na Ukrainie większość zamówień udziela się na podstawie najniższej ceny, przy czym do sprawdzenia oferty o najniższej cenie wykorzystuje się aukcję elektroniczną. Zgodnie z ustawą dotyczącą zamówień publicznych z 2020 r. w przyszłości możliwe będzie stosowanie podejść bardziej ukierunkowanych na jakość w celu zamówienia usług na rzecz osób żyjących z HIV.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Krajowe Centrum Zdrowia Publicznego, Ukraina (odpowiedzialne za udzielenie zamówienia na usługi)
- 100% Life (organizacja wspierająca i reprezentująca pacjentów)
- Ministerstwo Zdrowia Ukrainy (nadzór nad Centrum Zdrowia Publicznego)
- Platforma ProZorro (publikacja ofert i uczestnictwo w przetargach)

Skutki społeczne

- Zwiększenie świadomości i skierowanie większej liczby osób zakażonych HIV na leczenie pomoże zmniejszyć liczbę nowych zakażeń, poprawiając jednocześnie jakość życia osób zakażonych i ich rodzin. Uważa się, że kluczowym warunkiem powodzenia tych zamówień jest współpraca z wykwalifikowanymi i doświadczonymi organizacjami, w tym organizacjami pozarządowymi, oraz nacisk na zaangażowanie pacjentów we własną opiekę.

Inne korzyści

- Przejrzyste procedury udzielania zamówień, w tym zamówień na usługi zdrowotne i leki, przynoszą społeczeństwu ukraińskiemu wielorakie korzyści. Szacuje się, że dzięki zwiększeniu przejrzystości i poziomu konkurencji w zakresie zamówień publicznych program ProZorro przyczynił się do osiągnięcia 10% oszczędności w wydatkach publicznych, które można przeznaczyć na potrzeby społeczne. Obywatele i przedsiębiorcy mogą zobaczyć, jak wydawane są publiczne pieniądze, a to buduje większe zaufanie do służb państwowych.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Przetargi na usługi wsparcia dla osób żyjących z HIV wymagają zrozumienia rynku i zastosowania ukierunkowanych kryteriów w celu zapewnienia dobrego wyniku.
- Wymogi dotyczące wcześniejszego doświadczenia i kwalifikacji personelu muszą być proporcjonalne, aby zapewnić możliwość udziału w przetargu wielu organizacjom, w tym organizacjom pozarządowym i przedsiębiorstwom społecznym.
- Specyfikacje techniczne powinny również odzwierciedlać pożądane wyniki usług, nie powinny jednak być zbyt nakazowe.

Kontakt

Artem Kremen, Krajowe Centrum Zdrowia Publicznego Ukrainy, a.kremen@phc.org.ua

30.Odpowiedzialne zamówienia publiczne na rękawiczki ochronne dla służby zdrowia w Finlandii

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Tampere (Tuomi Logistiikka Oy), Finlandia

Sektor produktów lub usług: opieka zdrowotna

Wprowadzenie/cele zamówień

Jak wiadomo, metody produkcji rękawiczek ochronnych dla służby zdrowia wiążą się z kwestiami związanymi z prawami i zdrowiem pracowników, godzinami i warunkami pracy. Na te problemy zwrócił uwagę Finnwatch, organizacja pozarządowa zajmująca się kwestiami społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w ujęciu globalnym, jak również i inne organizacje. Produkcja, używanie i unieszkodliwianie rękawiczek ochronnych stwarza również różne problemy środowiskowe, na przykład kiedyś w służbie zdrowia używane były rękawiczki winylowe produkowane z polichlorku winylu. Unieszkodliwianie rękawiczek wykonanych z tego materiału było skomplikowane. Gospodarowanie odpadami wykonanymi z polichlorku winylu jest bardzo problematyczne ze względu na zawartość chloru. Ponadto rękawiczki winylowe narażają osobę noszącą je na kontakt z chemikaliami, a w przypadku wielu osób powodują problemy ze skórą.

W związku z tym miasto Tampere (Tuomi Logistiikka Oy) wszczęło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na rękawiczki ochronne do użytku w służbie zdrowia, w ramach którego dostawcy byli zobowiązani stosować metody odpowiedzialnej produkcji. Gmina wzięła także pod uwagę aspekty środowiskowe, uwzględniając nie tylko cenę nabycia, ale także koszty całego cyklu życia rękawiczek ochronnych.

Przedmiot

Zamówienie publiczne na rękawiczki ochronne dla służby zdrowia w mieście Tampere

Etap zamówienia oraz kryteria

Gmina uwzględniła wymagania dotyczące metod produkcji w dokumentach zamówienia zgodnie z art. 18 ust. 2 i art. 42 dyrektywy 2014/24/UE.

Dostawcy/produccenci byli zobowiązani do zapewnienia zgodności z Deklaracją Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą podstawowych zasad i praw w pracy w całym globalnym łańcuchu wartości związanym z produkcją rękawiczek ochronnych. Wymagania te ustalono jako klauzule dotyczące realizacji zamówienia. Uwzględniono także koszty całego cyklu życia jako kryterium udzielenia zamówienia.

Cel polityki społecznej i norma odniesienia

Poprzez swoje zamówienie miasto Tampere stara się promować globalną odpowiedzialność, dobre samopoczucie pracowników i środowiska oraz bardziej sprawiedliwą gospodarkę. Zamówienie to miało zatem na celu oszczędność kosztów, poprawę jakości środowiska i uwzględnienie aspektów społecznych. Miasto chciało także bardziej świadomego wyboru produktów; podczas gdy w ramach poprzednich umów dostępnych było prawie dziesięć rodzajów rękawiczek ochronnych, teraz celem Tampere było zawarcie umowy dotyczącej tylko jednego rodzaju takich rękawiczek.

Weryfikacja

Do ofert należało załączyć kwestionariusz samooceny dotyczący aspektów społecznych i etycznych, opracowany przez fińskie Ministerstwo Zatrudnienia. W odpowiedziach na pytania należało wyjaśnić odpowiedzialność społeczną produkcji w krajach ryzyka. Pytania te dotyczyły warunków wytwarzania towarów dostarczanych w ramach umowy, niezależnie od tego, czy towary te zostały wytworzone przez dostawcę czy poddostawcę. Oferenci uczestniczący w tym zamówieniu wypełnili kwestionariusz, a także zostali poproszeni o przedłożenie sprawozdania dotyczącego zrównoważonego rozwoju lub podobnego oświadczenia w celu zbadania stosowania przez nich deklaracji MOP. Corocznie przez cały okres obowiązywania umowy miasto Tampere przeprowadza monitorowanie wdrażania odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Wartość zamówienia

Wartość zamówienia na zakup rękawiczek ochronnych wyniosła około 300 000 EUR w okresie od stycznia 2016 r. do października 2016 r.

Instrument

- Art. 42 (specyfikacje techniczne) oraz art. 18 ust. 2 (zasady udzielania zamówień publicznych – zgodność z mającymi zastosowanie przepisami prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy) dyrektywy 2014/24/UE.
- Fińskie prawo dotyczące udzielania zamówień publicznych i koncesji stanowi, że instytucje zamawiające starają się organizować swoje zamówienia w taki sposób, aby mogły być one przeprowadzane w sposób jak najbardziej oszczędny, z zachowaniem najwyższej jakości i w sposób jak najbardziej usystematyzowany, z wykorzystaniem istniejących warunków konkurencji i z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i społecznych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Tampere
- Dostawca: Abena Finlandia Oy
- Użytkownik końcowy rękawiczek: pracownicy publicznej służby zdrowia oraz leczeni przez nich pacjenci

Skutki społeczne

Skupienie się na kosztach całego cyklu życia przyczyniło się do zakupu rękawiczek nitrylowych zamiast winylowych. Rękawice nitrylowe mają wyższą cenę początkową za jednostkę; jeśli jednak wziąć pod uwagę koszt całego cyklu życia, zasadniczo tańszym rozwiązaniem jest zakupienie większej ilości rękawiczek nitrylowych. Niższe są także koszty logistyki. Koszt jest zatem o ok. 100 000 EUR niższy niż w przypadku poprzedniego zamówienia na rękawiczki ochronne. Jednocześnie miasto Tampere jest w stanie zmniejszyć wpływ swoich zamówień na środowisko, zwracając przy tym uwagę na prawa i warunki pracy pracowników.

Podsumowując:

- dzięki uwzględnieniu kosztów całego cyklu życia zapewniono istotne oszczędności kosztów. To z kolei przyczyniło się do uproszczenia wyboru produktów i zapewnienia produktów wyższej jakości;
- w ramach zamówienia promuje się czystsze cykle materiałowe, ponieważ unieszkodliwianie rękawiczek nitrylowych jest bardziej przyjazne dla środowiska niż unieszkodliwianie rękawiczek winylowych;
- w zamówieniu uwzględniono aspekty społeczne łańcucha produkcji.

Inne korzyści

- Rękawiczki nitrylowe zapewniają lepszą ochronę i są bardziej wytrzymałe niż rękawiczki lateksowe. Mają właściwości przeciwalergiczne i można je unieszkodliwiać poprzez spalanie.
- Niższe koszty logistyki dzięki usprawnieniu postępowania o udzielenie zamówienia na rękawiczki ochronne tylko jednego rodzaju.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Miasto Tampere przekonało się, że można zakupić rękawiczki lepszej jakości przy niższych kosztach, mniejszym wpływie na środowisko i bardziej zrównoważonej produkcji.

Kontakt

Nina Wihlman, menedżer ds. kategorii w Tuomi Logistiikka Oy, Nina.wihlman@tuomilogistiikka.fi

31.Strategia Oslo dotycząca promowania dostawców usług opieki zdrowotnej i społecznej nienastawionych na zysk

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Oslo, Norwegia

Sektor produktów lub usług: opieka zdrowotna

Wprowadzenie/cele zamówień

Od dawna organizacje nienastawione na zysk w Oslo są znane ze świadczenia usług opieki zdrowotnej i społecznej na rzecz osób wymagających opieki. Mając świadomość wartości społecznej wnoszonej przez wykonawców nienastawionych na zysk, gmina Oslo starała się zwiększyć dostęp do rynków zamówień publicznych dla tego typu dostawców, a co za tym idzie sprawić, by do 2025 r. co najmniej 25% wszystkich miejsc w domach opieki w Oslo było obsługiwanych przez dostawców usług niestawionych na zysk.

Według stanu na czerwiec 2019 r. wykonawcy komercyjni obsługiwali 1 188 miejsc w domach opieki w Oslo, co stanowi 29% ogółu. Wykonawcy nienastawieni na zysk obsługują obecnie 746 miejsc, tj. ok. 18% ogółu. Pozostałe 53% miejsc jest obsługiwanych przez podmioty publiczne.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Świadczenie usług opieki zdrowotnej i społecznej jest obowiązkiem ustawowym, który gmina Oslo może wypełniać samodzielnie jako bezpośredni dostawca usług. Alternatywnie gmina Oslo może zawrzeć umowy z wykonawcami świadczącymi tę usługę w jej imieniu. Takie umowy powinny w jak największym stopniu odpowiadać wymogom przestrzegany przez gminę, kiedy działa ona w charakterze bezpośredniego dostawcy usług.

Umowy o świadczenie usług opieki zdrowotnej i społecznej mają zwykle wysoką wartość i są zawierane na kilka lat (często do 10 lat). Kluczowe jest to, aby takie usługi zaspokajały potrzeby określone przez poszczególnych usługobiorców i grupy usługobiorców. Oznacza to, że cena niekoniecznie stanowi najistotniejszy element brany pod uwagę przy ocenie usług, których świadczenie również może wymagać dostosowywania wedle zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Strategia Oslo dotycząca promowania dostawców usług opieki zdrowotnej i społecznej nienastawionych na zysk i zwiększenia dostępu takich dostawców jest zintegrowana z szerszym podejściem strategicznym do udzielania zamówień publicznych przyjętym przez gminę Oslo (propozycja samorządu miasta nr 1104/17). Ogólnym celem tej strategii jest uproszczenie przepisów dotyczących zamówień publicznych i ich wykorzystanie w bardziej strategiczny sposób. Strategia ta weszła w życie w styczniu 2017 r. po transpozycji dyrektywy 2014/24 do ustawodawstwa krajowego (ustawa nr 73 z 17 czerwca 2016 r. oraz rozporządzenie nr 974 z 12 sierpnia 2016 r. dotyczące udzielania zamówień publicznych).

Na potrzeby realizacji celu polegającego na zapewnieniu, aby 25% dostawców usług stanowili dostawcy nienastawieni na zysk, gmina zamierza stopniowo wycofywać umowy zawarte obecnie z wykonawcami komercyjnymi i jednocześnie wdrożyć zestaw środków służących zwiększeniu udziału podmiotów niestawionych na zysk na lokalnym rynku zamówień publicznych.

Gmina Oslo skoncentrowała się na usługach opieki zdrowotnej i społecznej ze względu na dodatkowy wymiar społeczny, jaki wnoszą te usługi. W związku z tym gmina dąży do zapewnienia, aby środki publiczne wydane na działalność ukierunkowaną społecznie zwróciły się, przynosząc korzyści społeczności.

W strategii przewidziano cztery główne instrumenty służące do osiągnięcia zamierzonego celu. Instrumenty te są zróżnicowane i oparte na pełnym cyklu postępowania o udzielenie zamówienia.

- **Zamówienia zastrzeżone:** celem strategii jest zmaksymalizowanie możliwości wykorzystywania zamówień zastrzeżonych w przypadku wykonawców nienastawionych na zysk jako sposobu zwiększenia ich znaczenia w kontekście świadczenia usług opieki zdrowotnej i społecznej. Zgodnie z art. 77 umowy zawarte w wyniku udzielenia zamówienia zastrzeżonego nie mogą trwać dłużej niż trzy lata.
- **Wprowadzenie aspektów mających szczególne znaczenie dla wykonawców nienastawionych na zysk:** w przypadku zamówień otwartych dla wszystkich rodzajów konkurentów strategia ma na celu położenie szczególnego nacisku na kryteria jakościowe stanowiące część specyfikacji technicznych, kryteriów udzielenia zamówienia, wymogów kwalifikacji, kryteriów realizacji albo ogólnych warunków zamówienia. Aspekty te obejmują: potrzeby użytkowników

w zakresie jakości, ciągłości, uniwersalnego projektu, akceptowalnej ceny, dostępności i kompleksowej oferty usług, wiedzy fachowej i doświadczenia, uczestnictwa użytkowników oraz gwarancji integralności użytkowników. Klient może także podkreślić swoje potrzeby w zakresie różnorodności, ciągłości i innowacji. Priorytetem jest także mobilizacja zasobów w bezpośrednim otoczeniu użytkownika.

- **Uwzględnienie przepisów umownych zapewniających jakość usług świadczonych na rzecz obywateli oraz dobrych warunków pracy dla pracowników:** Rada Miasta przyjęła model Oslo na potrzeby sektora zdrowia i opieki (sprawa Rady Miasta nr 1006/19). Ten kodeks dobrych praktyk ustanawia obowiązek, aby pracownicy realizujący zamówienie na rzecz miasta Oslo byli zatrudnieni na umowę na czas nieokreślony. Dotyczy to także podwykonawców. Wśród pracowników sektora opieki zdrowotnej i społecznej istotny odsetek stanowią pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy – średnio 2 na 3 pracowników w gminach norweskich. Długie zmiany w systemie rotacyjnym i nocnym utrudniają egzekwowanie wymagań związanych z zatrudnieniem na pełen etat. Z tego powodu gmina miejska wymaga, aby pracownicy, z którymi zawarto umowy, byli zatrudnieni w wymiarze jak najbardziej zbliżonym do pełnego etatu i aby ten cel był co najmniej promowany, gdy tylko jest to możliwe. Zgodnie z tym kodeksem wszystkie osoby zatrudnione mające kontakt z pacjentami i użytkownikami muszą dobrze władać językiem norweskim, zarówno w mowie, jak i w piśmie. Wymóg ten będzie obowiązkowy, ale uzasadniony dla poszczególnych kategorii pracy i związany z zadaniami wykonywanymi na danym stanowisku. Norweski Urząd Pracy i Opieki Społecznej będzie głównym organem pośredniczącym w zatrudnianiu nowych pracowników w tym sektorze. Rada Miasta dąży także do tego, aby sektor opieki zdrowotnej i społecznej w jak największym stopniu sprzyjał włączeniu społecznemu pracowników, którzy mogą potrzebować dodatkowego wsparcia lub towarzyszenia mającego na celu ich pełną integrację w pracy.
- **Dialog z podmiotami nienastawionymi na zysk:** W celu wzmocnienia pozycji podmiotów nienastawionych na zysk w sektorze usług opieki zdrowotnej i społecznej gmina będzie promować systematyczny dialog z dostawcami usług opieki nienastawionymi na zysk i stowarzyszeniami reprezentującymi ich interesy. Dialog ten skupi się w szczególności na tym, co jest potrzebne do świadczenia usług wysokiej jakości dla gminy i społeczności, co jest wykonalne dla nich jako dostawców usług oraz jak można poprawić ich dostęp do zamówień publicznych. W przypadku każdej oferty usług zdrowotnych i społecznych gmina angażuje się w działania poprzedzające udzielenie zamówienia, mające na celu ocenę zakresu, w jakim organizacje nienastawione na zysk mogą wziąć udział w każdym konkursie.

Wartość zamówienia

Będzie zależeć od konkretnych zamówień, które są przedmiotem postępowania. Do celów informacyjnych: w 2018 r. gmina Oslo wydała ponad 59 mld SEK (5,9 mld EUR) na opiekę zdrowotną, pielęgnarską, opiekuńczą oraz usługi socjalne (Statistics Norway).

Instrument

- Art. 20, 40, 67, 70 i 77 dyrektywy 2014/22/UE.
- Strategia Oslo dotycząca promowania dostawców usług opieki zdrowotnej i społecznej nienastawionych na zysk oraz zwiększania ich dostępu.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Oslo
- Dostawcy realizujący zamówienie: dostawcy usług opieki zdrowotnej i społecznej nienastawieni na zysk
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli zatrudnienia: Norweski Urząd Pracy i Opieki Społecznej
- Uczestnicy dialogu: organizacje dostawców usług oraz grupy użytkowników
- Użytkownicy: odbiorcy usług opieki zdrowotnej i społecznej

Skutki społeczne

- Strategię przyjęto zaledwie w październiku 2019 r., w związku z czym skutki społeczne dopiero zostaną określone lub zmierzone. Głównym celem takiego przepisu jest zwiększenie odsetka miejsc w domach opieki obsługiwanych przez dostawców usług opieki zdrowotnej i społecznej nienastawionych na zysk. Zwiększając do 2025 r. odsetek wykonawców nienastawionych na zysk do co najmniej 25%, miasto chce również przyczynić się do powstania efektów mnożnikowych, ponieważ wielu z tych wykonawców działa w ramach i na rzecz celów społecznych. Oznacza to, że korzyści wynikające z zawarcia umowy przez miasto z dostawcami usług nienastawionych na zysk wrócą do całej społeczności.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Strategia, którą przyjęto w październiku 2019 r., znajduje się w fazie wdrażania.

Kontakt

Rada Miasta Oslo, Departament ds. Osób Starszych, Zdrowia i Pracy, postmottak@byr.oslo.kommune.no

SEKTOR 7 – Usługi społeczne

32. Integracja na rynku pracy ukierunkowana na imigrantów korzystających z obligacji społecznych

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia, Finlandia

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

W 2015 r. Finlandia doświadczyła gwałtownego wzrostu liczby osób przybywających do tego kraju. W reakcji na ten wzrost Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia opracowało projekt mający na celu wsparcie niedawno przybyłych imigrantów w uzyskaniu dostępu do rynku pracy. Stopa bezrobocia wśród migrantów była około dwukrotnie wyższa niż w przypadku Finów.

Po przeprowadzeniu badania rynku i konsultacji rynkowych ministerstwo zdecydowało się zrealizować wspomniany projekt w formie obligacji społecznej (polegającej na zleceniu zadań mających na celu uzyskanie określonego oddziaływania społecznego), w przypadku której partner prywatny zapewnia finansowanie i przyjmuje na siebie ryzyko związane z realizacją projektu. W przypadku obligacji społecznej organ publiczny uiszcza zapłatę tylko wówczas, gdy zostaną osiągnięte określone wyniki w zakresie skuteczności działania. W tym przypadku wskaźniki skuteczności działania opierały się na zmniejszonej konieczności wypłaty zasiłku dla bezrobotnych i zwiększonych dochodach podatkowych pochodzących z zatrudnienia uczestników programu.

Projekt ten, znany jako Koto SIB, był jednym z pierwszych takich projektów wdrażanych w Europie oraz był współfinansowany przez Europejski Fundusz Inwestycyjny i Komisję Europejską, jak również szereg innych inwestorów prywatnych i instytucjonalnych.

Przedmiot

Pod koniec 2015 r. rozpoczęto procedurę o udzielenie zamówienia publicznego w celu wyłonienia kierownika projektu w zakresie obligacji społecznej. Zadania kierownika projektu obejmowały:

- ustanowienie funduszu inwestycyjnego;
- zareklamowanie funduszu zewnętrznym inwestorom, takim jak fundacje i osoby prywatne;
- znalezienie instruktorów i miejsc pracy oraz organizacja szkoleń dla uczestników.

Docelowa liczba uczestników programu została ustalona na 2 500 osób w ciągu trzech lat, a usługi miały obejmować edukację i szkolenia zawodowe. Po znalezieniu zatrudnienia uczestnicy mieli otrzymać stałe wsparcie zawodowe, językowe i kulturowe.

Etap zamówienia oraz kryteria

W grudniu 2015 r. w Dzienniku Urzędowym opublikowano wstępne ogłoszenie informacyjne, w którym poproszono o informacje z rynku. We wstępnym ogłoszeniu informacyjnym opisano zainteresowanie Ministerstwa utworzeniem obligacji społecznej w celu przetestowania nowych modeli edukacji i zatrudnienia, aby przyspieszyć zatrudnianie imigrantów. Na wstępne ogłoszenie informacyjne odpowiedziało kilka organizacji, a następnie zorganizowano dzień informacyjny, podczas którego przedstawiono projekty dokumentów i umożliwiono podmiotom rynkowym zgłaszanie uwag.

W marcu 2016 r. w ramach procedury otwartej opublikowano ogłoszenie o zamówieniu, w którym zaproszono do składania ofert na zarządzanie projektem obligacji społecznej. Zadania kierownika projektu obejmowały:

- opracowanie projektu i zarządzanie nim;
- organizowanie szkoleń dla migrantów i działań związanych z ich zatrudnieniem zgodnie z efektami projektu, we współpracy z dostawcami usług;
- monitorowanie oraz przedstawienie sprawozdania tymczasowego i końcowego.

Kryteria udzielenia zamówienia dotyczyły planu projektu (60%) i doświadczenia personelu kierownika projektu (40%). W odpowiedzi na zaproszenie otrzymano tylko jedną ofertę, mianowicie od Epicus Oy (obecnie FIM Vaikuttavuussijoitukset Oy). Odzwierciedla to innowacyjny charakter projektu oraz relatywnie niewielką liczbę przedsiębiorstw działających na tym rynku. W przetargu wzięło udział wielu dostawców usług, którzy jako podwykonawcy mieli zapewnić kształcenie, szkolenie i pośrednictwo pracy w różnych miejscach w Finlandii.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Głównym celem polityki społecznej w ramach tego zamówienia było zapewnienie możliwości zatrudnienia i zachęcenie do integracji imigrantów na fińskim rynku pracy. Projekt był również postrzegany jako okazja do przetestowania modelu obligacji społecznej w Finlandii i określenia możliwości jego powielenia.

Weryfikacja

Wynagrodzenie kierownika projektu jest określane poprzez porównanie wysokości wygenerowanych podatków i zaoszczędzonych zasiłków dla bezrobotnych dzięki:

- uczestnikom programu obligacji społecznej oraz
- grupie kontrolnej integrowanej w ramach modelu tradycyjnego.

Porównanie zostanie przeprowadzone na koniec okresu obowiązywania umowy. Jeśli projekt przyniesie rządowi oszczędności, kierownik projektu otrzyma połowę z nich. Ponadto kierownik projektu otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 1 500 EUR za każdego uczestnika, który odbędzie szkolenie trwające dłużej niż 70 dni.

Wartość zamówienia

Szacunkowa wartość umowy wynosiła 8 625 000 EUR. Jednakże całkowita wartość zamówienia zostanie określona na podstawie wyników zgodnie z warunkami zamówienia. Całkowita wartość funduszu inwestycyjnego w ramach obligacji społecznej wynosi 14,2 mln EUR.

Instrument

- Art. 40 (dotyczący wstępnych konsultacji rynkowych) oraz art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Organ zamawiający: Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia, Finlandia
- Partnerzy strategiczni: Hansel (centralna jednostka zakupująca); SITRA (fiński fundusz innowacyjny)
- Kierownik projektu: Epicus Oy
- Inni inwestorzy: Europejski Fundusz Inwestycyjny
- Dostawcy usług

Uczestnicy programu

Skutki społeczne

- Bieżące wyniki pokazują, że ok. 50% uczestników projektu Koto SIB znalazło zatrudnienie, co jest znacznie lepszym wynikiem niż wynik grupy kontrolnej.
- Uczestnicy programu – oprócz szkoleń językowych i pośrednictwa pracy – otrzymują indywidualny instruktaż. Szkolenie trwa zazwyczaj 3–4 miesiące.
- Wsparcie otrzymują również pracodawcy, z których część nie miała wcześniej doświadczenia w zatrudnianiu imigrantów.

- Do końca 2019 r. w Koto SIB odnotowano łącznie 2 211 uczestników, przy czym zatrudniono 869 osób. Program obejmuje wiele różnych zawodów i pracodawców, z których najbardziej powszechne są zawody związane z sektorem gastronomicznym, logistyką, sprzątaniami i produkcją. Jeżeli chodzi o rozkład demograficzny uczestników programu, bierze w nim udział 63% mężczyzn i 37% kobiet, co częściowo odzwierciedla większą liczbę mężczyzn wśród migrantów w Finlandii.
- Uczestnikom z wyższym wykształceniem zaoferowano również szkolenia z zakresu biznesu i przedsiębiorczości, w tym [udział w programie dla osób chcących rozpocząć działalność w przemyśle technologicznym](#).

Inne korzyści

- Od 2016 r. dzięki tej inicjatywie ministerstwo uzyskało oszczędności w wysokości co najmniej 20 mln EUR. Sukces Koto SIB sprawił, że z modelu tego skorzystały fińskie organy publiczne, na przykład w celu świadczenia usług na rzecz młodzieży.
- Ministerstwo podjęło również decyzję o udzieleniu zamówienia na drugi projekt, w którym wykorzystany zostanie podobny model, tym razem w celu zapewnienia pomocy w znalezieniu zatrudnienia osobom długotrwale bezrobotnym niebędącym migrantami. Przetarg na ten projekt przeprowadzono z zastosowaniem procedury dialogu konkurencyjnego, a realizacja zamówienia rozpoczęła się w 2019 r.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Sonja Hämäläinen, dyrektor ds. migracji w ministerstwie i członkini komisji ds. projektu, mówi: „Z uwagi na to, że w grę wchodzi tak wiele czynników, kluczowe znaczenie dla projektu i jego powodzenia ma pośrednik, który rozumie złożoność inwestowania społecznego. Do zadań należą zbieranie inwestycji prywatnych, zawieranie umów z nowym kierownikiem projektu, mierzenie wpływu w nowy sposób... niezależny pośrednik, z którym można wymieniać się pomysłami, jest kluczem do sukcesu”.

Kontakt

Susanna Piepponen, starszy specjalista, Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia, susanna.piepponen@tem.fi

33. Wspólne projektowanie zamówień publicznych na utrzymanie mieszkalnictwa publicznego

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Seoul Housing and Communities Corporation, Korea Południowa

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cel zamówienia

Inicjatywa ta jest przykładem wspólnego projektowania zamówień publicznych na usługi przez Seoul Housing and Communities Corporation (SH) oraz Ośrodek ds. Gospodarki Społecznej w Seulu (Seoul Social Economy Center, SSEC). Cel inicjatywy był dwojaki:

- zapewnienie sprzyjającego środowiska życia dla mieszkańców czynszowego mieszkalnictwa publicznego, którymi są głównie gospodarstwa domowe o niskich dochodach, poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu utrzymania świadczonych przez organizacje i przedsiębiorstwa gospodarki społecznej (SEOE);
- otwarcie nowego rynku dla przedsiębiorstw społecznych w dużym publicznym kompleksie mieszkalnym.

W Korei istnieją cztery zdefiniowane prawnie kategorie SEOE: przedsiębiorstwa społeczne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa społecznościowe i przedsiębiorstwa samopomocowe. W tym przypadku konsorcjum składało się ze spółdzielni i przedsiębiorstwa społecznego.

SH i SSEC wystąpiły z propozycją utworzenia biura ds. utrzymania mieszkalnictwa publicznego (wynajmowanych mieszkań) zgodnie z modelem gospodarki społecznej. Po raz pierwszy z taką propozycją wystąpiły SSEC i kilku SEOE w 2017 r. Ten zintegrowany model zarządzania jest własnością społeczności i zapewnia więcej perspektyw dobrobytu mieszkaniowego.

Obejmuje on nie tylko tradycyjne utrzymanie budynku (np. sprząatanie, system zabezpieczeń, hydraulikę, energię elektryczną, windy itp.), ale także usługi wspólnotowe w obrębie kompleksu mieszkalnego (np. doradztwo zawodowe dla mieszkańców, opiekę środowiskową dla osób starszych i dzieci, zarządzanie przestrzeniami wspólnotowymi, wydarzenia kulturalne itp.).

Przedmiot

Zapewnienie usług z zakresu utrzymania i zarządzania w obrębie czynszowego mieszkalnictwa publicznego, jak również usług wspólnotowych

Etap zamówienia oraz kryteria

Spółka Seoul Housing and Communities Corporation (SH) opracowała proces przetargowy w celu zapewnienia udziału SEOE w inicjatywie poprzez dodanie następujących elementów:

- wspólne projektowanie procesu zawierania umów z sektorem gospodarki społecznej;
 - obniżenie barier kwalifikacji do udziału w przetargu, aby zapewnić udział SEOE, które są nowymi uczestnikami rynku;
 - wykorzystanie zamówienia zastrzeżonego dla przedsiębiorstw społecznych;
- wspieranie SEOE w zdobywaniu certyfikatów do zarządzania zbiorowym mieszkalnictwem jako publicznym kompleksem mieszkalnym.

Instrumentem zastosowanym w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego było zamówienie zastrzeżone dla przedsiębiorstw społecznych (analogicznie do art. 77 dyrektywy 2014/24/UE), zgodnie z art. 9 „Metody zawierania umów” południowokoreańskiej [ustawy o zamówieniach, w których stroną są władze lokalne](#), oraz art. 12 „Preferencyjny zakup przez instytucje publiczne” [ustawy o promocji przedsiębiorstw społecznych](#), z późniejszymi zmianami do 30 czerwca 2013 r.

Do składania ofert kwalifikowali się następujący wykonawcy (zachęcano do składania wspólnych ofert):

- służba zarządzająca budynkami mieszkalnymi (85% całkowitej wartości zamówienia): przedsiębiorstwo zarządzające budynkami mieszkalnymi;
- usługi pomocy społecznej w obrębie mieszkalnictwa (15% całkowitej wartości zamówienia): towarzystwo opieki lub przedsiębiorstwo społeczne zgodnie z definicją zawartą w art. 7 i 8 ustawy o promocji przedsiębiorstw społecznych.

Przy ocenie ofert kierowano się następującymi kryteriami:

- możliwości przedsiębiorstwa: 80%
(ocenione na podstawie: sytuacji finansowej i zdolności kredytowej przedsiębiorstwa, wcześniejszego doświadczenia w realizacji podobnych projektów pod względem wielkości i zawartości, liczby techników posiadających wymagane umiejętności, udziału inwestycji z zakresu badań i rozwoju, polityki zarządzania ryzykiem i zarządzania czasem)
- konkurencyjność w zakresie proponowanego kosztu całego projektu: 20%.

SH wybrała konsorcjum SEOE składające się ze spółdzielni i przedsiębiorstwa społecznego, które pełniło funkcje wykonawcy usług utrzymania i dostawcy usług społecznych. Inicjatywę rozpoczęto w 2017 r. w kompleksie mieszkalnym w mieście Shinnae w dzielnicy Jungrang w Seulu, gdzie SEOE, którym udzielono zamówienia, są odpowiedzialne za zarządzanie biurami obsługi technicznej dla całego kompleksu (1 300 gospodarstw domowych).

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Jeśli chodzi o politykę społeczną, celem procedury było ułatwienie organizacjom gospodarki społecznej udziału w przetargu na świadczenie wysokiej jakości usług utrzymania czynszowego mieszkalnictwa publicznego. Kolejnym celem było stworzenie miejsc pracy dla mieszkańców kompleksu mieszkalnego, w którym występuje duża koncentracja rodzin o niskich dochodach.

Weryfikacja

Institucja zamawiająca sprawdziła, czy wykonawcy spełniają kryteria zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Wartość zamówienia na zarządzanie biurem obsługi technicznej wynosi około 300 000 EUR, a umowy na tworzenie miejsc pracy w sektorze usług opieki środowiskowej – około 1,1 mln EUR.

Zatem całkowita wartość usług będących przedmiotem umowy wyniosła 1,4 mln EUR w ciągu dwóch lat (od października 2015 r. do października 2017 r.), choć ofertę podzielono na trzy zamówienia (dwa dotyczące utrzymania i jedno dotyczące opieki środowiskowej).

Instrument

- Art. 9 „Metody zawierania umów” [ustawy o umowach, w których stroną są władze lokalne](#), dopuszcza zastrzeżenie zamówienia, analogicznie do art. 77 dyrektywy 2014/24/UE.
- Art. 12 „Preferencyjny zakup przez instytucje publiczne” [ustawy o promocji przedsiębiorstw społecznych](#), z późniejszymi zmianami do 30 czerwca 2013 r.
- Korea jest stroną Porozumienia w sprawie zamówień rządowych WTO, a zastosowane środki są zgodne z tym porozumieniem.

Podmioty

- Kierownik projektu i instytucja zamawiająca: Seoul Housing and Communities Corporation (SH) – korporacja gminna odpowiedzialna za budowę czynszowego mieszkalnictwa publicznego i zarządzanie nim
- Wsparcie na rzecz przedsiębiorstw społecznych: Ośrodek ds. Gospodarki Społecznej w Seulu (SSEC)
- Oferenci: organizacje gospodarki społecznej – w tym „Green Environment Korea”, które świadczyły usługi
- Beneficjenci: mieszkańcy kompleksu mieszkalnego, którzy uczestniczyli w realizacji zarówno jako konsumenci, jak i jako pracownicy dostawcy usług.

Skutki społeczne

- W tym przypadku biuro rządowe i sektor gospodarki społecznej współpracowały od etapu opracowywania procedury udzielania zamówień, a ich wspólnym interesem było zapewnienie wyższej jakości usług i lepszego środowiska dla mieszkańców mieszkalnictwa publicznego.
- SEOE są znane ze względu na ich specjalizację w zakresie technicznych i społecznych aspektów rozwoju i utrzymania mieszkalnictwa publicznego. Podmiot prawa publicznego zwiększył wartość społeczną przetargu poprzez zmianę swojej konwencjonalnej praktyki przetargowej na korzyść SEOE.
- Dostawca usług stworzył miejsca pracy dla mieszkańców czynszowego mieszkalnictwa publicznego, głównie dla małżonków/opiekunów zajmujących się domem i poszukujących pracy w niepełnym wymiarze godzin lub dla bezrobotnych mieszkańców.

Inne korzyści

- Przykład ten można łatwo powielić i rozszerzyć na inne publiczne i prywatne mieszkalnictwo zbiorowe (ogromny kompleks mieszkalny z tysiącami gospodarstw domowych), które jest najbardziej rozpowszechnionym typem mieszkalnictwa miejskiego w Seulu. Model ten może zatem otworzyć nowy obszar biznesowy dla przedsiębiorstw społecznych z wielkimi perspektywami i wpływem społecznym.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Opisany model pierwotnie opracowano jako zintegrowaną propozycję różnorodnych usług dostosowanych do potrzeb mieszkańców (w tym zarządzanie budynkiem, opieka i szkolenia zawodowe) jako rodzaj modelu gospodarki o obiegu zamkniętym w jednym kompleksie budynków mieszkalnych. Czasem jednak fakt, że za świadczenie różnych usług odpowiedzialni byli różni dostawcy, utrudniał świadczenie usług w sposób spójny i kompleksowy.
- W razie potencjalnego powielenia tego przykładu należy zwiększyć wielkość zamówienia, a zamówienia publiczne powinny obejmować bardziej zintegrowane usługi. Czas trwania zamówienia powinien zostać wydłużony w celu zapewnienia bardziej stabilnego świadczenia usług.
- Zaleca się bardziej elastyczne warunki tworzenia konsorcjum przez przedsiębiorstwa.

Kontakt

Ahreum Kim, kierownik zespołu, sekretariat Global Social Economy Forum (GSEF), ahreum.kim@gsef-net.org

Li Yoo, starszy kierownik, Ośrodek ds. Gospodarki Społecznej w Seulu, lilyatom@sehub.net

34. Wspólne projektowanie i wdrożenie usługi mającej na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności rodziców małych dzieci

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Brescia, Włochy

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cel zamówienia

Procedura przewiduje wybór wykonawców, którzy mogliby wziąć udział w procesie wspólnego projektowania usługi skierowanej do rodzin z małymi dziećmi (dzieci poniżej 18 roku życia) wspólnie z gminą Brescia. Ostatecznym celem usługi, która będzie świadczona na dalszym etapie, jest:

- sprzyjanie prawidłowemu rozwojowi każdego dziecka w jego rodzinie poprzez pielęgnowanie więzi rodzinnych oraz ochronę dziecka lub małego przed wszelkimi nieprawidłowościami, które mogłyby wpłynąć na jego dobrostan;
- wspieranie lepszej integracji rodzin w społecznościach lokalnych.

Usługa ta będzie skierowana do rodzin z małymi dziećmi mieszkającymi w gminie Brescia, które dobrowolnie zwracają się o tę usługę lub które są zobowiązane do skorzystania z niej na podstawie orzeczenia sądu.

W przypadku odpowiedniego zdefiniowania standardów zamawianej usługi gmina może przeprowadzić standardowe postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego. Jeśli jednak chce ona lepiej zdefiniować swoje normy lub wprowadzić nowe innowacyjne elementy, proces wspólnego projektowania może być interesującym sposobem na zaangażowanie wykonawców i znalezienie nowych pomysłów na lepsze projektowanie i świadczenie usług.

W przeszłości gmina Brescia organizowała swoje usługi dla dzieci i ich rodzin w sposób scentralizowany. W 2015 r. przeprowadzono reorganizację usług: utworzono pięć usług terytorialnych i powołano po jednej osobie odpowiedzialnej za każdą usługę. Za pomocą tego zaproszenia gmina chciała poprawić sposób organizacji istniejących usług na poziomie terytorialnym poprzez stworzenie terytorialnych i wielozawodowych zespołów skupiających się na pracy środowiskowej⁴. Celem pracy środowiskowej jest zapobieganie trudnościom i marginalizacji rodzin, a w najbardziej ekstremalnych przypadkach – ochrona dzieci oraz niedopuszczenie do rozdzielenia ich z rodzinami na tyle, na ile jest to możliwe.

Pomysł tego zaproszenia do składania ofert powstał w wyniku regularnego dialogu i współpracy pomiędzy gminą Brescia a podmiotami uczestniczącymi w „Piano di Zona” (plan zagospodarowania obszaru) Brescia. Taki plan jest wymagany przez włoską ustawę nr 328/2000, która określa zasady dotyczące planowania i reorganizacji polityki społecznej i usług. Plan ten jest instrumentem programowania świadczenia usług społecznych na poziomie lokalnym. Określa się w nim priorytety, cele strategiczne, sposoby działania, środki i zasoby ludzkie, które są niezbędne do wdrożenia zintegrowanego systemu usług publicznych i interwencji społecznych.

Przedmiot

Wspólne projektowanie usługi mającej na celu zwiększenie wiedzy i umiejętności rodziców małych dzieci

Etap zamówienia oraz kryteria

⁴ Praca środowiskowa jest procesem, w którym pracownicy socjalni i inni wysoko wykwalifikowani specjaliści pomagają ludziom poprawić ich relacje i zwiększyć ich przynależność do społeczności lokalnej, w której żyją, poprzez wspólne działania.

Pierwszym etapem postępowania była procedura otwarta mająca na celu wyłonienie wykonawcy lub wykonawców, wraz z którymi opracowane zostaną działania w zakresie wspólnego projektowania przedmiotowej usługi. Oferty oceniano na podstawie najkorzystniejszego stosunku ceny do jakości. Za jakość projektu przyznawano od 0 do 80 punktów, natomiast za ofertę gospodarczą można było uzyskać maksymalnie 20 punktów.

Kryteria jakościowe były następujące:

- organizacja usługi – maksymalnie 40 punktów przyznawanych w następujący sposób:
 - ogólne opracowanie propozycji projektowej (20 punktów) ze szczególnym uwzględnieniem działań wymaganych dla każdego profilu zawodowego oraz osiągnięcie ogólnych celów i założeń usługi;
 - opis procedur i metod opracowania, oceny i planowania interwencji we współpracy z publiczną opieką społeczną (10 punktów);
 - opis sposobów współpracy poszczególnych profili zawodowych z konkretnymi świadczonymi już usługami (takimi jak projekt poradnictwa rodzinnego PIPPI⁵ lub projekt rodzinnej pieczy zastępczej) oraz nowymi usługami, które mają zostać wdrożone (np. usługi edukacyjne w przedszkolach miejskich) (10 punktów);
- zespół profesjonalistów: maksymalnie 25 punktów przyznawanych w następujący sposób:
 - liczba i jakość pracowników, którzy będą zatrudnieni przy świadczeniu usługi będącej przedmiotem wspólnego projektowania (z wyszczególnieniem liczby pracowników zatrudnionych w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin, średniego stażu pracy na danym stanowisku, szczególnego dodatkowego doświadczenia i kwalifikacji w danej dziedzinie w stosunku do doświadczenia i kwalifikacji wyszczególnionych w wymaganiach) (10 punktów);
 - mechanizmy koordynacji i wsparcia na rzecz stworzenia wspólnego języka wśród poszczególnych zaangażowanych grup zawodowych (metodyki wspomagające budowanie zespołu, narzędzia służące opracowaniu zintegrowanych ocen obejmujących wielu wysoko wykwalifikowanych specjalistów, szczegółowe cele dotyczące wyników dla każdego wysoko wykwalifikowanego specjalisty oraz określenie osiągniętych wyników pośrednich i końcowych) (10 punktów);
 - plan szkoleń i technicznego kształcenia ustawicznego zaproponowany dla personelu, z wyjątkiem szkoleń obowiązkowych wymaganych przez prawo i szkoleń proponowanych w ofercie gospodarczej (5 punktów);
- praca ze wspólnotą – maksymalnie 15 punktów przyznawanych w następujący sposób:
 - opis sposobów pracy z przedstawicielami różnych profili zawodowych oraz instytucji i podmiotów działających na obszarze terytorialnym, a także opis instrumentów ułatwiających współpracę (10 pkt);
 - innowacyjne propozycje poszerzania i wzmocnienia wiedzy i umiejętności rodziców (5 punktów).

Poszczególne profile zawodowe pracują z rodzinami w następujący sposób:

- psycholog oferuje wsparcie w zakresie psychologii, kształcenia, pomocy społecznej i klinicznej;
- zadaniem pedagoga jest wspieranie relacji między rodzicami i dziećmi oraz w rodzinie poprzez pracę w domu rodzinnym w kontekście ich codziennego życia;
- zadaniem pracownika socjalnego jest dbanie o zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki i higieny w gospodarstwach domowych;

⁵ Program PIPPI (program interwencji na rzecz zapobiegania instytucjonalizacji), którego realizację rozpoczęto w 2010 r., jest wynikiem współpracy pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Uniwersytetem Padewskim, 10 włoskimi miastami i opieką społeczną zajmującą się ochroną, w tym ochroną małoletnich. Program zakłada wprowadzenie innowacji praktyk interwencyjnych w celu zmniejszenia ryzyka maltretowania i w konsekwencji odbierania dzieci z ich środowisk rodzinnych. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez spójne określenie poszczególnych obszarów działania związanych z potrzebami dzieci żyjących w takich rodzinach, z uwzględnieniem perspektywy rodziców i samych dzieci w budowaniu analizy i odpowiedzi na te potrzeby.

- doradca ds. rodzinnej pieczy zastępczej wspiera realizowane projekty dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej lub te, które mają zostać wdrożone;
- zadaniem konsultanta etnoklinicznego jest zwiększenie zrozumienia, poprawa relacji i negocjacji pomiędzy zagraniczną rodziną a poszczególnymi służbami i wysoko wykwalifikowanymi specjalistami;
- zadaniem mediatora kulturowego i językowego jest wspieranie komunikacji służb z rodzinami pochodzącymi z kultur innych niż włoska;
- koordynator usługi gwarantuje wysoką jakość usługi, nadzoruje realizację działań, zaangażowany personel oraz monitoruje skuteczność i efektywność usługi.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Poprawa programowania strategicznego i planowania operacji opisanych usług.
- Wspomaganie rozwoju pracy środowiskowej w pięciu obszarach terytorialnych Brescii.
- Wzmacnianie prewencyjnego podejścia do przedmiotowych usług w celu uniknięcia trudnych sytuacji, nadużyć lub nieprawidłowości, które mogłyby dotknąć dzieci i nieletnich.
- Zwiększenie integracji rodzin korzystających z usług w społeczności lokalnej i zapobieganie ubóstwu edukacyjnemu.

Weryfikacja

Jeśli chodzi o zdolność techniczną i finansową, instytucja zamawiająca zweryfikowała spełnienie wymogów dotyczących sześciu następujących profili zawodowych (psycholog, pedagog, pracownik socjalny, doradca ds. rodzinnej pieczy zastępczej, konsultant etnokliniczny, mediator kulturowy i językowy oraz koordynator usługi), sprawdzając życiorysy wysoko wykwalifikowanych specjalistów zaproponowanych przez oferenta.

Wartość zamówienia

Roczna wartość zamówienia na usługę wynosi 600 275 EUR bez VAT, co daje łączną kwotę 2 401 102,10 EUR bez VAT na okres czterech lat. Kwotę tę należy uzupełnić o środki, jakie wybrany wykonawca (wykonawcy) musi (muszą) zapewnić w ramach współfinansowania.

Instrument

- Art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE dotyczące trybu uproszczonego w zakresie usług społecznych i innych szczególnych usług.
- Art. 55 dekretu legislacyjnego nr. 117 z 3 lipca 2017 r. (Kodeks trzeciego sektora), który definiuje instrument wspólnego projektowania usług jako jedną z form współpracy pomiędzy administracją publiczną a podmiotami trzeciego sektora.
- Włoska ustawa nr 328/2000, która określa zasady planowania i reorganizacji polityki społecznej i usług.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Brescia
- Partnerzy lokalnego planu działania Brescii: gminy, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, Caritas (konfederacja rzymskokatolickich organizacji zajmujących się pomocą, rozwojem i usługami społecznymi) oraz parafie, które są aktywnie zaangażowane w planowanie i realizację polityki społecznej i usług na poziomie lokalnym.
- Dostawca usług objętych zamówieniem: grupa trzech spółdzielni socjalnych: (w tym zaproszeniu uczestniczyły dwie grupy złożone z trzech spółdzielni socjalnych, każda poprzez złożenie oferty).

- Użytkownicy wspólnie projektowanej usługi: rodziny z małoletnimi dziećmi (zarówno rodzice, jak i dzieci)

Skutki społeczne

Działania rozpoczęły się po zakończeniu lata 2019 r., a wpływów jeszcze nie oceniono. Kluczowe wskaźniki obejmują: oczekiwane zmniejszenie liczby przypadków rozdzielania dzieci z rodzinami oraz przypadków przemocy domowej wobec kobiet. Główne osiągnięte do tej pory skutki społeczne:

- projektowanie tej usługi wspólnie ze spółdzielniami socjalnymi zaowocowało powstaniem usług o wyższej jakości, dzięki włączeniu perspektywy spółdzielni socjalnych, które mają doświadczenie w tej dziedzinie i są świadome sytuacji rodzin korzystających z usługi;
- wspólne projektowanie przyczyniło się do wdrożenia podejścia prewencyjnego w placówkach zajmujących się ochroną dzieci oraz w ramach usług skierowanych do małoletnich dzieci i ich rodzin, wraz z innymi projektami i interwencjami podejmowanymi przez gminę;
- wzmocniono współpracę partnerską pomiędzy poszczególnymi zaangażowanymi podmiotami (w szczególności ze szkołami; większe wsparcie dla rodzin z pomocą innych rodzin);
- stworzono siatki bezpieczeństwa wokół rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, mające na celu zapobieganie sytuacjom izolacji i marginalizacji.

Inne korzyści

- W Brescii powielono już procedurę służącą inicjowaniu wspólnego projektowania usług. Przedmiotowe zaproszenie należy do drugiej edycji zaproszeń organizowanych w kontekście usług na rzecz dzieci, małoletnich i ich rodzin. Uruchomiono również procedurę służącą inicjowaniu procesów wspólnego projektowania, której celem jest przeciwdziałanie skrajnemu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Podobne zaproszenie może zostać opublikowane w obszarze niepełnosprawności.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Czas potrzebny na ustanowienie podobnej procedury administracyjnej służącej do wspólnego projektowania usług jest o 30% dłuższy niż w przypadku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i wiąże się z koniecznością poniesienia stosownych kosztów personelu oraz zagwarantowania bardzo dobrej organizacji i bardzo dobrego planowania ze strony gminy.
- Przed uruchomieniem wspomnianego procesu wspólnego projektowania konieczne było przeprowadzenie wstępnego strategicznego ćwiczenia w zakresie planowania w ramach lokalnego planu działania. Celem wspomnianego ćwiczenia było zidentyfikowanie potrzeb gminy, jej priorytetów i zasobów pozostających do jej dyspozycji w kontekście ogólnie rozumianego procesu świadczenia usługi społecznej. Ćwiczenie to ułatwiło wyznaczenie standardów świadczenia usługi.
- Zapewnienie zaangażowania w podejmowane działania kompetentnego personelu dysponującego wiedzą na temat procesów wspólnego projektowania i znajomością sytuacji społecznej na szczeblu lokalnym ma kluczowe znaczenie zarówno dla gminy, jak i dla pozostałych zainteresowanych podmiotów. Należy również zagwarantować dostępność wartościowych danych na temat sytuacji społecznej.

Kontakt

Massimo Molgora, usługi społeczne i edukacja, kierownik ds. sektora usług społecznych, MMolgora@comune.brescia.it

35. Oparty na uczestnictwie proces opracowywania standardów jakości w zakresie projektowania, organizacji i świadczenia usług opieki oraz ich włączania do procedury udzielania zamówień publicznych

Nazwa organu zamawiającego: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia, Polska

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

W latach 2011 i 2012 miasto Gdynia zorganizowało wydarzenie pn. „Gdyński dialog o jakości usług opiekuńczych”. Celem tego wydarzenia było zidentyfikowanie i skonfrontowanie potrzeb i oczekiwań zainteresowanych stron w sektorze usług opieki, aby poprawić jakość tych usług. Organizacja wydarzenia była okazją do odbycia szeroko zakrojonej debaty z udziałem wszystkich zainteresowanych stron: w wydarzeniu wzięło udział 1 000 osób, w tym beneficjenci i dostawcy usług opieki. Beneficjenci i dostawcy usług opieki odbywali spotkania zarówno w grupach, jak i indywidualnie; osoby, które nie były w stanie wziąć udziału w żadnej z 18 sesji, zostały odwiedzone w swoich domach. Uczestnicy byli proszeni o określenie, czym ich zdaniem powinna charakteryzować się dobra usługa opieki.

W rezultacie opracowano wspólne kryteria jakości, wytyczne i standardy, które powinny przyczynić się do poprawy jakości opieki i jakości pracy w sektorze opieki.

Zdefiniowane standardy usług opieki zostały następnie włączone do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Poprzez ustanowienie wymogów dotyczących zatrudniania pracowników opiekuńczych (takich jak płaca minimalna, wymóg istnienia umowy w formie papierowej oraz funduszu szkoleniowego – przeznaczonego do organizowania szkoleń specjalistycznych i kursów zawodowych służących rozwijaniu kwalifikacji i umiejętności w zakresie opieki – lub wnoszenie przez pracodawców wkładu na poczet lokalnego funduszu szkoleniowego) władze lokalne dążą do poprawy wizerunku zawodu pracownika opiekuńczego oraz podniesienia poziomu wykształcenia pracowników opiekuńczych. Motto „Gdyńskiego dialogu o jakości usług opiekuńczych” brzmiało: *Chcemy wiedzieć! Chcemy słyszeć! Chcemy wspólnie decydować!*

Przedmiot

Świadczenie skutecznych i sprzyjających włączeniu społecznemu usług opieki, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb beneficjentów opieki.

Etap zamówienia oraz kryteria

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia

Pierwszym wynikiem działań podejmowanych na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia było przyjęcie „Karty jakości usług opiekuńczych”, w której opisano nadrzędne wartości i główne kryteria jakości wskazane przez zainteresowane strony, m.in.: efektywność, sprawne zarządzanie, pozytywne nastawienie do współpracy, przepływ informacji, wzajemny szacunek, dostępność, odpowiedzialność, zdolność przystosowania się i solidarność.

Specyfikacje

W ramach postępowań o udzielenie zamówienia specyfikacje techniczne dotyczące usług opieki obejmują zasadnicze wymagania zidentyfikowane w wyniku konsultacji. Najkorzystniejszą ofertę wybiera się na podstawie następujących kryteriów udzielenia zamówienia:

- cena – 45%;
- jakość i liczba pracowników opiekuńczych powiązanych z zamówieniem – 45% (ocenę jakości przeprowadza się w oparciu o kwalifikacje zawodowe wyznaczonego personelu);

warunki pracy pracowników opiekuńczych – 10%. *Warunki realizacji zamówienia*

Zamówienia obejmują rygorystyczne wymogi służące zapewnieniu pracownikom opiekuńczym godnych warunków pracy (w tym odpowiedniego wynagrodzenia i ustalonego czasu pracy) oraz możliwości samorozwoju i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Na

przykład do 2014 r. wykonawca był zobowiązany ustanowić fundusz szkoleniowy w kwocie odpowiadającej 1% funduszu płacowego na potrzeby organizowania specjalistycznych szkoleń dla pracowników opiekuńczych.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Ponieważ nadal nie przyjęto żadnych norm prawnych regulujących kwestie związane ze standardami usług opieki ani żadnych wytycznych rekomendowanych przez polskie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, opracowano „Gdyński standard usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania”.

W dokumencie tym opisano, w jaki sposób zorganizować i świadczyć wysokiej jakości usługi opieki, aby zaspokoić potrzeby zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym. W pierwszej kolejności należy zdefiniować cele i oczekiwane rezultaty usług opieki, a następnie przedstawić katalog usług opieki na szczeblu lokalnym, uwzględniając szeroką ofertę usług osobistych i domowych.

Kolejnym etapem jest określenie praw i obowiązków organizatorów usług opieki, dostawców tych usług i pracowników opiekuńczych oraz wyznaczenie wymogów w zakresie kwalifikacji zawodowych pracowników opiekuńczych. Najważniejsze wartości, o których należy pamiętać przy zatrudnianiu pracowników opiekuńczych, obejmują: przyjęcie ośmiogodzinnego dnia pracy i zapewnienie umowy o pracę, zagwarantowanie godziwego wynagrodzenia, unikanie dyskryminacji ze względu na warunki zatrudnienia oraz zapewnienie dostępu do szkoleń zawodowych.

Standard został przyjęty przez Prezydenta Miasta Gdyni jako obowiązująca na szczeblu lokalnym norma świadczenia usług opieki i od maja 2011 r. musi być uwzględniany w specyfikacjach i klauzulach umownych.

Normy odniesienia obejmowały odpowiednie podstawowe konwencje MOP takie jak:

- Konstytucja Międzynarodowej Organizacji Pracy – art. 427;
- Konwencja nr 100 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości;
- Konwencja nr 111 MOP dotycząca dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu;
- Konwencja nr 140 MOP dotycząca płatnego urlopu szkoleniowego;
- Konwencja nr 175 MOP o pracy w niepełnym wymiarze czasu.

Weryfikacja

Proces weryfikacji i monitorowania przeprowadza się w oparciu o następujące wskaźniki:

- kryteria ilościowe i jakościowe dotyczące świadczenia usług opieki zgodnie z „Gdyńskim standardem usług opiekuńczych”;
- zapewnienie zgodności wynagrodzenia pracowników opiekuńczych z przepisami polskiego prawa (ustawowa minimalna stawka godzinowa, która nie może być niższa niż obowiązujące normy wynagrodzenia określone w polskich przepisach i której wysokość jest uzależniona od poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych);
- zapewnienie wymaganych warunków pracy i środków ochrony indywidualnej;
- zapewnienie wymaganej formy zatrudnienia (umowa o pracę);
- zagwarantowanie poszanowania standardów dotyczących czasu pracy (ośmiogodzinny dzień pracy);
- zapewnienie pracownikom opiekuńczym dostępu do szkoleń;
- poziom wykształcenia pracowników opiekuńczych, z uwzględnieniem liczby w pełni wykwalifikowanych pracowników opiekuńczych;
- wymiana pracowników opiekuńczych, efektywność organizacji zastępstw.

Wartość zamówienia

W latach 2011–2018 przeprowadzono 39 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego obejmujących klauzule społeczne i udzielono 39 zamówień na świadczenie usług opieki o łącznej wartości 49,1 mln PLN lub około 11,4 mln EUR.

Instrumenty

- Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.
- Akt prawa miejscowego – zarządzenie Prezydenta Miasta Gdyni nr 2073/11/VI/R z dnia 24 maja 2011 r.

Podmioty

W procesie dialogu uczestniczyło ponad 1 000 bezpośrednich i pośrednich zainteresowanych stron z sektora usług opieki, w tym m.in.:

- użytkownicy końcowi (seniorzy i członkowie ich rodzin);
- pracownicy pierwszego kontaktu (pracownicy opiekuńczy);
- wolontariusze;
- pracownicy socjalni;
- podmioty zarządzające nabywcą usług i dostawcami usług;
- władze lokalne.

Skutki społeczne

- Wspólna wizja dobrej jakości opieki w środowisku lokalnym.
- Poprawa jakości warunków pracy w sektorze opieki, który postrzega się jako jeden z niedocenianych sektorów charakteryzujących się niezadawalającymi warunkami pracy i niskim poziomem wynagrodzeń.
- Zwiększanie kompetencji i poziomu wykształcenia pracowników opiekuńczych.
- Poprawa wizerunku zawodu pracownika opiekuńczego.
- Poprawa jakości usług opieki dla użytkowników, a tym samym jakości ich codziennego życia.

Inne korzyści

- Doświadczenie Gdyni związane z przeprowadzeniem bazującego na uczestnictwie procesu w celu zidentyfikowania kwintesencji i wartości społecznej usług publicznych oraz korzystaniem z instrumentów sprzyjających zatrudnieniu w ramach zamówień publicznych potwierdza, że mogą one stanowić narzędzie przyczyniające się do poprawy jakości tych usług, wywierające wpływ na rynek pracy i propagujące społecznie odpowiedzialne przedsiębiorstwa.
- Proces bazujący na uczestnictwie, który doprowadził do zdefiniowania standardów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, został pomyślnie przetestowany i wdrożony i funkcjonuje do dziś. Proces ten można powielić i stosować w odniesieniu do innych usług społecznych; nadaje się on również do wykorzystania przez inne organizacje.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Obserwowane obecnie procesy demograficzne i zmiany w modelu rodziny już teraz stanowią poważne wyzwanie dla polityki społecznej, co niewątpliwie będzie wiązało się z koniecznością nieustannego dostosowywania zarówno zakresu i skali usług opieki, jaki i poziomu oraz efektywności wydatkowania środków przeznaczonych na ten cel.
- Oparte na uczestnictwie podejście do planowania, organizacji i świadczenia usług opieki zwiększa ich skuteczność, sprawia, że w większym stopniu sprzyjają włączeniu społecznemu, a także pozwala dostosować je do indywidualnych potrzeb osób, do których są one skierowane, zapewniając jednocześnie możliwość zagwarantowania wykonawcom godziwych warunków ich świadczenia.

Kontakt

Katarzyna Stec – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gdynia, Polska, k.stec@mopsgdynia.pl

36. Usługi opieki społecznej świadczone przez szereg organizacji

Nazwa organu zamawiającego: Departament Socjalny Rady Miasta Rygi, Łotwa

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

W Rydze usługi opieki społecznej są obecnie świadczone przez szereg organizacji za pośrednictwem umowy ramowej. Departament Socjalny Rady miasta Rygi korzystał z tego narzędzia na przestrzeni ostatnich sześciu lat.

Wcześniej instytucja zamawiająca publikowała zaproszenie do składania ofert, którego zwycięzcą był zazwyczaj ten sam wykonawca o bardzo ograniczonej zdolności świadczenia usług, jeżeli chodzi o zasięg terytorialny. Stowarzyszenie Łotewskich Samarytan zaskarżyło tę praktykę przed Państwowym Urzędem Zamówień Publicznych (pełniącym funkcję organu odwoławczego), argumentując, że stanowi ona przejaw monopolizacji działalności polegającej na świadczeniu usług społecznych w Rydze. Skarga została rozstrzygnięta na korzyść Stowarzyszenia Łotewskich Samarytan. Doprowadziło to do zaprzestania stosowania praktyk w zakresie zamówień publicznych, które mogłyby sprzyjać powstawaniu monopolu. Zastąpiły je przejrzystsze, bardziej konkurencyjne i bardziej otwarte postępowania o udzielenie zamówienia. W tym celu instytucja zamawiająca zaczęła korzystać z umów ramowych na świadczenie usług opieki społecznej w Rydze. Wspomniane usługi są objęte trybem uproszczonym zgodnie z art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE.

Usług świadczone na podstawie wspomnianych umów ramowych obejmują wsparcie na rzecz sprawowania opieki osobistej lub wykonywanie prac domowych w domach osób, które – z uwagi na swój wiek lub poziom niepełnosprawności – nie są w stanie wykonywać ich samodzielnie. Usługi te są skierowane do osób, które żyją samotnie, albo do osób zamieszkujących wspólnie z członkami swojej rodziny, którzy nie są jednak w stanie sprawować nad nimi należytej opieki z powodu ich wieku, stanu zdrowia lub sytuacji zatrudnienia. Umowa ramowa obejmuje również świadczenie usług opieki nad małoletnimi z niepełnosprawnościami.

Przedmiot

Umowa ramowa zawarta z szeregiem wykonawców dotycząca świadczenia usług opieki domowej na rzecz użytkowników usług społecznych miasta Rygi w 2020 r.

Etap zamówienia oraz kryteria

Umowę ramową zawarto w ramach postępowania o udzielenie zamówienia na świadczenie usług opieki społecznej (o którym mowa w załączniku 2 do łotewskiej ustawy – Prawo zamówień publicznych) stanowiącego pewien rodzaj procedury otwartej. Oczekuje się, że dostawcy usług społecznych zrealizują usługi w wymiarze 250 000 godzin i zapewnią w okresie obowiązywania umowy 130 interwencji w sytuacjach nadzwyczajnych. Z odbiorcami usług podpisuje się indywidualne umowy, a plany opieki muszą zostać uzgodnione zgodnie z warunkami ogólnymi przewidzianymi w tych umowach.

Oferenci musieli spełnić następujące kryteria dotyczące zdolności technicznej i kwalifikacji zawodowych:

- zatrudnianie pracowników świadczących usługi w zakresie opieki społecznej, którzy dysponują przynajmniej dyplomem licencjata w dziedzinie opieki społecznej lub przynajmniej dyplomem potwierdzającym zdobycie wykształcenia zawodowego w dziedzinie opieki społecznej na poziomie średnim (uzyskany po ukończeniu szkoły zawodowej lub pomyślnym zakończeniu kształcenia w innej placówce oświatowej oferującej możliwość udziału w programach kształcenia na poziomie średniego szkolnictwa zawodowego), oraz pracowników opiekuńczych (którzy podlegają mniej rygorystycznym wymogom w zakresie poziomu wykształcenia);
- zapewnianie regularnego podnoszenia poziomu kwalifikacji zawodowych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów nr 338 z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie wymogów mających zastosowanie do dostawców usług społecznych, art. 9.

Oferenci byli zobowiązani do przedstawienia następujących informacji w ofercie technicznej:

- informacji na temat jednostek w poszczególnych dzielnicach, liczby pracowników opiekuńczych oraz liczby godzin wyświadczonych usług opieki domowej;
- informacji na temat przyjętych rozwiązań w zakresie świadczenia usług, uwzględniając rozwiązania na potrzeby rozpatrywania skarg składanych przez klientów oraz rozwiązania związane z wykorzystywanymi zasobami;

- informacji na temat okresu świadczenia usługi, organizacji czasu pracy pracowników opiekuńczych i zgodności z wymogami regulacyjnymi;
- informacji dotyczących charakteru usług świadczonych na rzecz osób dorosłych i małoletnich, uwzględniając informacje na temat zgodności z wymogami regulacyjnymi, materiałów wykorzystywanych w pracy, dokumentacji związanej ze świadczeniem usług oraz sprawowania pieczy nad dokumentami.
- Przedsiębiorstwa i organizacje składające oferty ocenia się na podstawie ich zdolności przejawiającej się zasięgiem terytorialnym, kwalifikacjami i doświadczeniem personelu oraz infrastrukturą, jaką mają one do dyspozycji.

W ramach postępowania o udzielenie zamówienia złożono sześć ofert – umowę ramową podpisano z wszystkimi sześcioma dostawcami.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Władze gminy Ryga zdecydowały się zawrzeć umowę ramową (zgodnie z art. 33 dyrektywy 2014/24/UE), aby zapewnić:

- fizyczny dostęp do usług, tj. świadczenie usług na szczeblu lokalnym, w pobliżu miejsca zamieszkania użytkowników;
- wysoką jakość usług, tj. zdolność organizacji do świadczenia usług opieki domowej, dysponowanie przez nie odpowiednim doświadczeniem i spełnianie wymogów w zakresie kwalifikacji zawodowych;
- dostępność – umowa ramowa zapewnia możliwość utworzenia sieci dostawców usług społecznych w Rydze, zwiększając tym samym dostępność usług opieki domowej.

Celem zamówienia publicznego jest poprawa jakości życia jednostki lub rodziny, zaspokojenie podstawowych potrzeb osobistych, zapewnienie wsparcia w wykonywaniu prac domowych oraz świadczenie usług opieki osobistej na rzecz osób doświadczających obiektywnych trudności w codziennym funkcjonowaniu z racji swojego wieku lub niepełnosprawności.

Weryfikacja

- Komisja ds. zamówień publicznych zbadała zgodność ofert technicznych z wymogami przewidzianymi w art. 1 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów nr 338 z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie wymogów mających zastosowanie do dostawców usług społecznych.
- Przy składaniu dokumentacji przetargowej oferenci musieli przedstawić wydane przez specjalistę zaświadczenie potwierdzające, że dany oferent spełnia określone wymogi w zakresie doskonalenia zawodowego.
- W razie konieczności rycy specjaliści w dziedzinie usług społecznych przeprowadzają ocenę jakości usługi świadczonej przez oferenta.
- Co najmniej raz w roku oferenci muszą przeprowadzić samoocenę świadczonej przez siebie usługi.
- Odpowiedzialność za monitorowanie zgodności z warunkami realizacji zamówienia spoczywa na pracownikach dostawcy usług.
- Sprawozdania roczne i faktury są przekazywane instytucji zamawiającej.

Wartość zamówienia

Szacunkowa: łączna wartość ram nie przekroczy 12 877 609 EUR bez VAT. Koszt jednej osobogodziny nie może przekraczać 4,44 EUR, a wydatki na świadczenie usług opieki domowej w sytuacjach nadzwyczajnych nie mogą przekraczać 30 EUR dziennie. Wstępny okres obowiązywania umowy ramowej wynosi jeden rok, począwszy od 1 stycznia 2020 r.

Instrument

- Art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE dotyczące trybu uproszczonego w zakresie usług społecznych i innych szczególnych usług.
- Rozporządzenie Rady Ministrów nr 338 z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie wymogów mających zastosowanie do dostawców usług społecznych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Departament Socjalny Rady Miasta Rygi
- Organizacje objęte umową ramową:
 - „Latvijas Samariešu apvienība”, Stowarzyszenie Łotewskich Samarytan
 - „Latvijas Sarkanais Krusts”, Łotewski Czerwony Krzyż
 - „Biedrība SIA Mājas aprūpe”, przedsiębiorstwo społeczne świadczące usługi opieki domowej w Rydze
 - „Svētā Jāņa Palīdzība”, łotewska filia Johanniter International, wolontariackiej organizacji humanitarnej
 - „SIA Pirmais Patronāžas Serviss”, organizacja prowadząca działalność społeczną na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych
 - „AS Aprūpes birojs”, organizacja świadcząca usługi profesjonalnej opieki zdrowotnej na rzecz pacjentów przebywających w domach

Skutki społeczne

- Poprawa jakości i zasięgu terytorialnego usług społecznych świadczonych na rzecz osób niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania w Rydze, a tym samym poprawa jakości życia tych osób oraz członków ich rodzin.
- Każda osoba korzystająca z usług może wybrać najodpowiedniejszego dostawcę usług w oparciu o różne kryteria, np. wybór między organizacją religijną a organizacją świecką.

Inne korzyści

- Zawarcie umowy ramowej było szczególnie korzystne w omawianym przypadku, ponieważ w gminie Ryga działalność prowadzi duża liczba organizacji opieki społecznej zdolnych do świadczenia odpowiednich usług opieki społecznej na obszarze tej gminy, ale żadna z nich nie jest w stanie zaspokoić całego zapotrzebowania na usługi społeczne na tym obszarze. Skorzystanie z narzędzia w postaci umowy ramowej umożliwiło utworzenie sieci dostawców usług społecznych w Rydze w oparciu o współpracę prowadzoną między tymi dostawcami w kontekście umowy ramowej, wzmacniając jednocześnie sektor nienastawionych na zysk usług społecznych poprzez zapewnienie tym dostawcom możliwości wzięcia udziału w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, której wcześniej nie posiadali.
- Usługi opieki społecznej są świadczone przez szereg organizacji; żadna z nich nie jest monopolistą w tej dziedzinie. Przedsiębiorstwa społeczne dysponują lepszym dostępem do zamówień publicznych.
- Kwestie związane z konkurencją zostały odpowiednio uregulowane, a najlepszego dostawcę usług nie wybiera się wyłącznie na podstawie kryterium najniższej ceny, ale na podstawie kryterium oferty najlepiej dostosowanej do potrzeb użytkownika.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Umowa ramowa obowiązuje przez jeden rok z możliwością jej corocznego odnawiania, przy czym maksymalny okres jej obowiązywania wynosi cztery lata. Niektóre inne gminy ustaliły (w swoich aktach prawa miejscowego), że tego rodzaju umowę można zawrzeć na okres trzech lat. Zawarcie umowy na okres dłuższy niż rok zapewnia użytkownikom i dostawcom usług większą stabilność. Umowy zawierane na takie dłuższe okresy sprawiają jednak, że nowi dostawcy usług napotykną trudności przy próbie wejścia na rynek.
- Jeżeli świadczona usługa opieki społecznej obejmuje zapewnianie zakwaterowania, umowa, na podstawie której taka usługa jest świadczona, powinna zostać zawarta na okres dłuższy niż rok. Niektóre gminy przeprowadzają jednak swoje procedury udzielania zamówień raz do roku, przez co użytkownicy tego rodzaju usług są narażeni na ryzyko związane z koniecznością corocznej zmiany miejsca zakwaterowania.

Kontakt

Agnese Fridenberga, specjalistka w dziedzinie prawa, agnese.fridenberga@providus.lv

Andris Bērziņš, dyrektor Stowarzyszenia Łotewskich Samarytan samariesi@samariesi.lv

37. Zamówienia na usługi społeczne wspierające osoby w samodzielnym funkcjonowaniu w Koszedarach, Litwa

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Koszedary, Litwa

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

Litewska strategia rozwoju do 2030 r. zapewnia ramy strategiczne nadające kierunek działaniom organów publicznych, aby reagować na wyzwania społeczne, gospodarcze i środowiskowe na przestrzeni najbliższych kilku lat. Jednym z głównych filarów tej strategii jest zagwarantowanie bezpośredniego zaangażowania przedstawicieli społeczności, podmiotów nienastawionych na zysk i NGO w podejmowane działania, aby umożliwić skuteczniejsze przewyżnianie tego rodzaju wyzwań. Ta koncepcja w istotny sposób wpłynęła na sposób przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia oraz na postrzeganie organów publicznych jako bezpośrednich dostawców usług społecznych. Po pierwsze, wspomniana strategia stanowi, że organy sektora publicznego powinny świadczyć usługi wyłącznie w przypadku, gdy NGO, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwa prywatne nie są w stanie tego robić. Po drugie, jak wskazano w krajowym programie na rzecz postępu na lata 2014–2020, co najmniej 15% publicznych usług społecznych świadczonych na szczeblu lokalnym powinno być świadczone przez takich wykonawców prywatnych w ramach udzielonych im zamówień.

Propagowanie zwiększania liczby usług społecznych świadczonych przez wykonawców prywatnych służy realizacji następujących celów:

- zapewnieniu wyższej jakości usług dzięki udoskonalonej metodzie pomiaru skutków społecznych;
- rozwiązaniu problemu braku wiedzy fachowej i doświadczenia w zakresie poszerzania skali świadczenia usług oraz
- propagowaniu opracowywania podejść do zamówień publicznych na usługi bazujących na wynikach (skutkach), a nie na działaniach i nakładach.

Enterprise Lithuania, agencja nienastawiona na zysk działająca przy Ministerstwie Gospodarki i Innowacji zajmująca się propagowaniem przedsiębiorczości i rozwojem działalności gospodarczej, opracowała [przewodnik dotyczący przenoszenia usług publicznych](#). Przewodnik ten jest skierowany do władz lokalnych i ma na celu zwiększenie wiedzy organów na szczeblu lokalnym na temat przepisów dotyczących zamówień publicznych, metod pomiaru skutków i dostępnych źródeł finansowania, a także udzielenie im porad w kluczowych kwestiach prawnych.

Agencja Enterprise Lithuania współpracowała również z niektórymi władzami lokalnymi przy przygotowywaniu zamówień publicznych na usługi wsparcia w zakresie propagowania integracji społecznej i ekonomicznej osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Obecnie osoby doświadczające problemów związanych ze zdrowiem psychicznym funkcjonują samodzielnie w ramach danej społeczności. Poza dbaniem o ich dobrostan organy publiczne dążą jednak do propagowania integracji społecznej tych osób i poprawy jakości ich życia. W szczególności osoby doświadczające problemów związanych ze zdrowiem psychicznym nie mają wielu okazji do tego, by uczestniczyć w życiu społecznym, pielęgnować swoje zainteresowania i cieszyć się uznaniem jako wartościowi członkowie swoich społeczności, przełamując tym samym negatywne stereotypy. Istotną przeszkodą na drodze ku integracji ekonomicznej tych osób jest brak ofert pracy w danych społecznościach (lub w pobliżu tych społeczności), które byłyby odpowiednio dostosowane do zdolności poszczególnych osób.

W grudniu 2019 r. gmina Koszedary zorganizowała pierwsze postępowanie o udzielenie zamówienia na usługi wspierające osoby w samodzielnym funkcjonowaniu, którego celem było zwiększenie autonomii i stopnia integracji osób cierpiących na zaburzenia psychiczne. Pomiar skutków tych usług zostanie przeprowadzony po upływie sześciu miesięcy. Wysokość wynagrodzenia za świadczenie wspomnianych usług ustala się w ramach systemu dualnego – jeżeli oczekiwany rezultat zostanie osiągnięty, dostawca otrzyma premię, w przeciwnym wypadku jego wynagrodzenie zostanie obniżone.

Przedmiot

Zamówienia na usługi wspierające osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne w samodzielnym funkcjonowaniu w ich domach oraz w znalezieniu zatrudnienia i integracji społecznej.

Etap zamówienia oraz kryteria

Aby wdrożyć opisane powyżej podejście bazujące na wynikach i zapewnić dostępność odpowiednich oferentów, instytucja zamawiająca skorzystała z rozwiązań przewidzianych w litewskiej ustawie – Prawo zamówień publicznych transponującej dyrektywę 2014/24/UE. Instytucja zamawiająca odbyła w szczególności konsultacje rynkowe na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia oraz skorzystała z procedur konkurencyjnych z negocjacjami. Wśród innych kluczowych elementów należy wymienić wyznaczenie oczekiwanych rezultatów postępowania, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i w perspektywie długoterminowej, oraz ustanowienie dualnego systemu wypłaty wynagrodzenia.

Konsultacje na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia odbyły się z udziałem dostawców usług społecznych i przedstawicieli społeczności. Ich celem było ustalenie, czy dostawcy usług będą w stanie osiągnąć rezultaty oczekiwane przez gminę, omówienie potencjalnych warunków zamówienia oraz wskazanie tych z nich, które mogą okazać się problematyczne dla dostawców. Przeprowadzono również rozmowy służące zidentyfikowaniu potencjału w zakresie współpracy między dostawcami usług w przypadku, gdyby jeden dostawca nie był w stanie samodzielnie zrealizować wszystkich celów wyznaczonych przez gminę. Jedną z kwestii omówionych w toku konsultacji były kryteria jakości świadczonych usług ustanowione przez gminę i zatwierdzone przez potencjalnych dostawców usług oraz zainteresowane strony biorące udział w postępowaniu na tym etapie.

Oferty oceniano na podstawie najlepszej relacji jakości do ceny. Cenie (w osobomiesiącach) przypisano wagę 60%, natomiast jakość odpowiadała za pozostałe 40%.

Ocenę jakości przeprowadzano w oparciu o trzy kryteria, przy czym oferenci mieli możliwość zaproponowania zestawu parametrów dla każdego z nich:

- zapewnienie odbiorcom usług możliwości samodzielnego utrzymania się dzięki znalezieniu zatrudnienia i uzyskiwaniu dochodu; stopień spełnienia tego kryterium mierzy się miesiącami w roku, w których odbiorcy usług pozostawali zatrudnieni – po udzieleniu zamówienia dostawcy usług – a także wysokością ich zarobków (maksymalnie 15 punktów);
- doprowadzenie do sytuacji, w której odbiorcy usług są w stanie zadbać o własną higienę osobistą i samodzielnie zarządzać swoimi sprawami (maksymalnie 15 punktów);
- opis proponowanej usługi (proponowanych usług) odnoszący się do wpływu usługi na grupę docelową i sposobu, w jaki jej świadczenie przyczynia się do realizacji celów wyznaczonych przez instytucję zamawiającą (m.in. angażowanie wolontariuszy w działania podejmowane w rezultacie usługi i zawiązywanie partnerstw z NGO i przedsiębiorstwami prywatnymi działającymi na szczeblu lokalnym) (maksymalnie 10 punktów).

Pomiar skutków świadczonych usług i wysokość wynagrodzenia zwycięskiego oferenta są uzależnione od tego, w jakim stopniu będzie on w stanie spełnić te kryteria w praktyce.

Oferenci zostali poproszeni o przedstawienie ceny swojej usługi w osobomiesiącach. Maksymalna wartość zamówienia wynosi: *stała stawka za osobomiesiąc pracy * 10 (liczba użytkowników) * 12 (liczba miesięcy)*

Procedura była otwarta dla wszystkich rodzajów wykonawców, przy czym zamówienia udzielono dostawcy usług nienastawionemu na zysk zgodnie z wyznaczonym w przewodniku dotyczącym przenoszenia celem strategicznym polegającym na zwiększaniu roli odgrywanej przez podmioty gospodarki społecznej występujące w charakterze dostawców usług, w szczególności usług objętych trybem uproszczonym.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Rozwój kompetencji społecznych: zamówione usługi służą zwiększeniu poczucia odpowiedzialności za życie i sprawczości u osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Obejmuje to samodzielne życie, naukę, jak włączać się w działania społeczności, i zwiększenie partycypacji społecznej tych osób. Wsparcie powinno prowadzić do lepszej zdolności komunikowania się i wyrażania swoich potrzeb przez użytkowników, jak również do poczucia sprawczości w ich decyzjach i działaniach.
- Dopasowanie możliwości zatrudnienia do zdolności i kompetencji każdej osoby: uzyskanie dostępu do zatrudnienia za wynagrodzeniem i prawa do zarządzania własnym dochodem sprawia, że prawo ludzi do decydowania o swoim życiu oraz do autonomii staje się realne.

- Zapewnienie kompleksowego zestawu usług wsparcia, umożliwiającego włączenie osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym na rynku pracy i do społeczeństwa: zapewnienie pełnego zestawu usług społecznych, które poza opieką zdrowotną zaspokajają potrzeby każdej osoby, jest zasadniczym warunkiem wstępnym trwałości ich integracji.

Weryfikacja

Aby ułatwić ocenę wniosków, instytucja zamawiająca określiła strategię, wyznaczając średnioterminowe oczekiwane rezultaty i długoterminowe oczekiwane skutki, jak również podejście metodyczne do ich pomiaru przy weryfikacji.

Wartość zamówienia

Zamówienie zainicjowano w grudniu 2019 r., a termin jego zakończenia określono na listopad 2020 r. (12 miesięcy), z możliwością przedłużenia o 12 kolejnych miesięcy. Łączna wartość przyznanego zamówienia wyniosła 55 000 EUR za 1 rok, z możliwością przedłużenia o jeden dodatkowy rok przy założeniu takiej samej kwoty.

Instrument

- Art. 40 (dotyczący wstępnych konsultacji rynkowych) i art. 74–77 (dotyczące trybu uproszczonego w odniesieniu do usług społecznych i innych szczególnych usług) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Koszedary.
- Dostawcy usług, z którymi zawarto umowy: dostawcy usług opieki zdrowotnej i społecznej, zarówno prywatni jak i podmioty nienastawione na zysk.
- Wsparcie: agencja Enterprise Lithuania (i jej konsultanci) asystowała gminie w całym cyklu udzielania zamówienia, od określenia potrzeb w zakresie usług do rozpoczęcia procedury i udzielenia zamówienia. Ponadto wspiera ona instytucję zamawiającą w realizacji umowy. Kolejnym założonym przez strony celem pośrednim jest pierwszy pomiar skutków po 6 miesiącach.
- Beneficjenci: osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne jako odbiorcy usługi objętej zamówieniem.

Skutki społeczne

- Głównym celem usług jest zwiększenie integracji społecznej i gospodarczej osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym, które funkcjonują w ramach danej społeczności.
- Gmina miała możliwość skorzystania z doświadczenia i specjalistycznej wiedzy wykonawców niepublicznych, w szczególności nienastawionych na zysk dostawców świadczących usługi społeczne, i poszukiwania na tej podstawie innowacyjnych sposobów świadczenia usług na rzecz osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym.
- Zamówienie przyczyniło się do upowszechnienia zakupów publicznych bazujących na wynikach jako sposobu na poprawę efektywności usług społecznych i uzyskanie najlepszego stosunku wartości do ceny.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Wdrożenie tego nowego podejścia nie było łatwe ze względu na ograniczoną liczbę dostępnych dostawców usług, którzy byłiby w stanie zrealizować zamówienie zgodnie z wymaganiami instytucji zamawiającej. Niemniej jednak gmina podjęła starania, aby zaprosić zarówno prywatnych, jak i nienastawionych na zysk dostawców usług, którzy już świadczyli podobne usługi, oraz aby zapewnić możliwość wypowiedzenia się społecznościom (grupom użytkowników, organizacjom osób z niepełnosprawnościami itp.). Nacisk na konsultacje i negocjacje jest podstawowym elementem przewodnika dotyczącego przenoszenia usług publicznych.
- Gminy muszą być wspierane w realizacji zamówień ukierunkowanych na skutki społeczne i w komunikacji z rynkiem, ponieważ takie podejście do procedur udzielania zamówień publicznych jest bardziej złożone niż podejście tradycyjne. Z drugiej strony, w organach publicznych – szczególnie na szczeblu lokalnym – często brakuje praktyków, którzy są

przyzwyczajeni do pracy z dostawcami usług prowadzącymi działalność ukierunkowaną społecznie i do radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z etapem poprzedzającym udzielenie zamówienia.

- Gminy powinny planować swoje działania w zakresie udzielania zamówień publicznych w perspektywie długoterminowej, ponieważ procedury ukierunkowane na skutki społeczne są bardziej złożone i wymagają głębszej analizy na każdym etapie udzielania zamówienia.
- Niezwykle istotna jest współpraca z potencjalnymi dostawcami mająca na celu podniesienie świadomości na temat korzyści, jakie można osiągnąć dzięki konsultacjom rynkowym, a także informowanie, dlaczego dostawcy powinni brać w nich udział.

Kontakt

Aušra Pulauskaitė, kierownik projektu w Enterprise Lithuania, a.pulauskaite@enterpriselithuania.com

38. Usługi wsparcia na rzecz młodzieży bazujące na rezultatach, łącznie z wymogami w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Rotterdam, Niderlandy

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

W 2014 r. w Niderlandach uchwalono nową ustawę o młodzieży, w której zrestrukturyzowano i zdecentralizowano usługi na rzecz młodzieży, aby umożliwić działania na bardziej lokalnym poziomie. W rezultacie 15 gmin z regionu Rijnmond (położonego na zachodzie Niderlandów) utworzyło Wspólny Program Pomocy na rzecz Młodzieży Regionu Rijnmond (GR-JR), któremu przewodniczy gmina Rotterdam. Podczas ponownego przetargu na usługi na rzecz młodzieży w 2018 r. w ramach GR-JR postanowiono zastosować model finansowania zorientowany na rezultaty, w którym główny nacisk zostałby przeniesiony z produktów na wyniki, aby zachęcić wykonawców do większej odpowiedzialności za rezultaty oraz do innowacji.

Aby zapewnić ciągłą i odpowiednią opiekę, w ramach GR-JR podzielono usługi na rzecz młodzieży na różne części i zastosowano umowę ramową, aby w odniesieniu do każdej części można było udzielić zamówienia kilku dostawcom usług. Początkowy okres obowiązywania umowy ramowej wynosi trzy lata (od 1 stycznia 2018 r.) i może być dwukrotnie przedłużony, za każdym razem o rok. Usługi świadczone na podstawie umowy ramowej są objęte trybem uproszczonym (art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE).

Przedmiot

Pomoc na rzecz młodzieży – część zamówienia A: Rodzinna piecza zastępcza (tymczasowe lub długoterminowe zapewnienie młodym ludziom stabilnych warunków domowych)

Etap zamówienia oraz kryteria

W ramach GR-JR zastosowano procedurę otwartą, a oferentów oceniano według następujących kryteriów udzielenia zamówienia:

- wiedza ogólna, ekspercka i doświadczenie personelu (30 punktów);
- realizacja zorientowanej na rezultaty pomocy na rzecz młodzieży (40 punktów);
- współpraca – w jaki sposób oferent będzie współpracował z innymi podmiotami w celu zapewnienia kompleksowej pomocy na rzecz młodzieży (30 punktów).

Ponieważ płatność przysługuje wyłącznie za osiągnięcie rezultatów, zwrócono się do oferentów o przedstawienie opisu, w jaki sposób będą świadczyć zorientowaną na rezultaty pomoc na rzecz młodzieży, w tym:

- jakie zasoby posiada organizacja, aby zapewnić skuteczne i efektywne wykorzystanie nowych możliwości, które daje finansowanie zorientowane na rezultaty, w tym określenie celów, priorytetów i działań, oraz w jaki sposób organizacja zapewni czas i zasoby, aby osiągnąć niezbędne rezultaty;
- w jakim zakresie organizacja uznaje i kontroluje ryzyko oraz zarządza nim po wprowadzeniu metodyki finansowania zorientowanej na rezultaty;
- w jakim zakresie organizacja zapewnia zintegrowaną opiekę obejmującą pełen zakres usług na rzecz młodzieży i współpracuje, w stosownych przypadkach, z innymi instytucjami świadczącymi opiekę.

Oferty oceniano w skali od 0 do 5 (od „zła” do „doskonała”). W skład zespołu oceniającego wchodziło co najmniej pięciu członków, w tym specjalistów odpowiedzialnych za realizację polityki i kierowników ds. zamówień w ramach GR-JR.

Ponadto w programie GR-JR przewidziano, że w umowach z ewentualnymi zwycięzcami znajdą się klauzule dotyczące społecznego zwrotu z inwestycji. Dostawcy usług muszą zrealizować szersze zobowiązanie w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji, zorientowane na zapewnienie możliwości pracy osobom najbardziej oddalonym od rynku pracy (tj. osobom pobierającym świadczenia dla poszukujących pracy lub osobom młodym uczestniczącym w programach szkoleniowych). Podstawą tego rozwiązania jest rotterdamski protokół w sprawie społecznego zwrotu z inwestycji, w którym wymieniono wszystkie działania uznane za adekwatne oraz opisano metodykę wyceny tych działań. Niewypełnienie tego zobowiązania skutkuje karą pieniężną w wysokości 125% niezrealizowanej kwoty.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Omawiane postępowanie przetargowe jest konsekwencją krajowej ustawy o młodzieży (1 marca 2014 r.), której celem jest umożliwienie osobom młodym zdrowego i bezpiecznego rozwoju na drodze do samodzielności oraz odpowiedniej samowystarczalności, aby osoby te mogły uczestniczyć w życiu społecznym. Ponadto Rotterdam stosuje klauzule dotyczące społecznego zwrotu z inwestycji w odniesieniu do wszystkich zamówień o wartości powyżej 50 000 EUR, aby zapewnić możliwości zatrudnienia dla osób, które w przeciwnym razie miałyby trudności z podjęciem pracy.

Weryfikacja

Aby dowieść swoich podstawowych kompetencji w pracy z daną grupą klientów, oferenci muszą przedstawić referencje dotyczące podobnego zamówienia, zrealizowanego nie wcześniej niż trzy lata przed upływem terminu składania ofert.

W ramach GR-JR prowadzony będzie monitoring efektywności usługi – na podstawie czterech wskaźników określonych na szczeblu krajowym: zadowolenia klientów, realizacji celów, niepowodzenia i czasu oczekiwania. Dostawca usługi może również zwrócić się o stosowanie dodatkowych wskaźników, jeżeli dają one dobry obraz osiągniętych rezultatów. Ponadto wyniki dostawcy usług będą monitorowane kwartalnie w czterech wymiarach:

- w odniesieniu do informacji zwrotnych od zespołu lokalnego (wyznaczonego zespołu pracowników gminy zajmującego się pomocą na rzecz młodzieży) na temat metody współpracy, dostępności, przejrzystości, traktowania użytkowników usługi, współpracy z innymi organizacjami i szybkości działania;
- w odniesieniu do kontroli skarg użytkowników usługi w drodze corocznych rozmów z osobami młodymi;
- w odniesieniu do wdrożenia produktu;
- w odniesieniu do liczby obsłużonych osób młodych i średniej ceny dla klienta.

Członkowie GR-JR i dostawca będą cztery razy w roku omawiać rezultaty i niezbędne działania. Do celów obliczenia płatności w oparciu o całkowite przydzielone budżety w ramach programu dla wszystkich otrzymujących wsparcie/pomoc młodych przedkładane jest corocznie sprawozdanie finansowe. Sprawozdanie to należy przedłożyć wraz ze sprawozdaniem biegłego rewidenta (chyba że roczny obrót jest mniejszy niż 125 000 EUR, w którym to przypadku wystarczy oświadczenie własne).

Ponadto dostawca musi przedstawić sprawozdanie z wypełnienia klauzuli dotyczącej społecznego zwrotu z inwestycji. W ramach GR-JR opracowano „protokół w sprawie społecznego zwrotu z inwestycji”, w którym wymieniono możliwe do zastosowania działania w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji oraz wskazano wartość finansową tych działań. Na przykład zatrudnienie osoby otrzymującej zasiłek dla bezrobotnych liczy się jako 30 000 EUR rocznie na poczet składki na ubezpieczenia wykonawcy lub 20,51 EUR na godzinę. Kwoty te wynoszą odpowiednio 35 000 EUR rocznie lub 29,92 EUR za godzinę, jeśli dana osoba pozostaje bezrobotna od ponad roku. Aby umożliwić monitorowanie składek, dostawcy muszą zarejestrować działania w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji w systemie rejestracyjnym programu GR-JR. Oprócz przedstawienia odcinka wypłaty lub umowy o pracę dostawca musi wykazać, że pracownik należy do jednej z grup docelowych.

W Niderlandach dostępne są różne możliwości uwzględnienia społecznego zwrotu z inwestycji w procedurach udzielania zamówień publicznych. Obejmują one ustalenie specjalnych warunków wykonania, uwzględnienie w kryteriach udzielenia zamówienia lub zastrzeżenie zamówienia dla przedsiębiorstw oferujących zatrudnienie chronione. W celu zapoznania się z innym przykładem zob. przypadki dotyczące Wageningen (s. X) lub Haarlem (s. X) omówione w niniejszym zbiorze.

Wartość zamówienia

Zamówienie na usługi wsparcia na rzecz młodzieży na okres trzech lat opiewało na łączną kwotę 50 mln EUR (18 mln EUR w przypadku części zamówienia A)

Instrument

- Art. 46 (dotyczący podziału zamówień na części) oraz art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) dyrektywy 2014/24/UE. Ponadto w art. 74–77 określono tryb uproszczony w odniesieniu do usług społecznych i innych szczególnych usług, umożliwiając większą elastyczność w zakresie procedur i zachęcając do stosowania kryteriów jakościowych.
- Dyrektywę z 2014 r. wdrożono w Niderlandach ustawą o udzielaniu zamówień publicznych z 2020 r. (zmienioną 1 lipca 2016 r.).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Rotterdam i program GR-JR
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Enver
- Beneficjenci: młodzież korzystająca z usług wsparcia w ramach programu GR-JR oraz pracownicy zatrudnieni w celu wypełnienia zobowiązań w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji.

Skutki społeczne

- Dzięki wykorzystaniu mechanizmu finansowania zorientowanego na rezultaty, program GR-JR jest w stanie zapewnić, aby zamówione usługi na rzecz młodzieży przynosiły rzeczywiste wyniki, a nie tylko produkty. Zachęca się w jego ramach do innowacji i współpracy, ponieważ nie jest on przesadnie normatywny w odniesieniu do tego, czym jest usługa, natomiast koncentruje się na tym, co powinno się osiągnąć z jej pomocą.

Inne korzyści

- Rynek pracy w Rotterdamie ulega zmianom. W jego porcie zatrudniano kiedyś wiele osób o niskich umiejętnościach zawodowych, ale automatyzacja i inne zmiany na rynku pracy oznaczają, że dla tych pracowników nie ma już miejsc pracy. Ponadto port przeniesiono dalej od centrum miasta, co sprawiło, że dojazd do niego stał się zbyt trudny dla wielu poszukujących pracy osób o niskich dochodach.
- Za sprawą polityki społecznego zwrotu z inwestycji w Rotterdamie każde zamówienie w sektorze publicznym o wartości powyżej 50 000 EUR jest weryfikowane przez eksperta ds. społecznego zwrotu z inwestycji pod kątem możliwości społecznego zwrotu. W ramach zamówienia należy przeznaczyć 0–50% jego wartości na zapewnienie możliwości zatrudnienia, przy udziale średnio 5% na zamówienie.
- Jednym ze zwycięzców omawianego postępowania przetargowego była na przykład organizacja Enver, która wspiera osoby młode i ich rodziny w regionie „Zuid-Holland” (Holandia Południowa) w drodze świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz młodzieży, z obowiązkiem w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji w wysokości 2% wszystkich zamówień udzielonych w ramach GR-JR. Oprócz świadczenia wysokiej jakości usług w społeczności lokalnej Enver oferuje bezpośrednio pracę i staże dla osób, które są oddalone od rynku pracy, w tym dla osób pobierających świadczenia społeczne, osób młodych, które są szczególnie narażone na zagrożenia i potrzebują dodatkowego wsparcia, oraz osób z niepełnosprawnościami fizycznymi lub zaburzeniami psychicznymi.
- Ogólnie rzecz biorąc, w 2018 r. inicjatywa Rotterdamu w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji zaowocowała zatrudnieniem przez przedsiębiorstwa 2519 osób oddalonych od rynku pracy.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Działania przewidujące społeczny zwrot z inwestycji muszą być dopasowane do realiów sektora. W sektorze opieki zdrowotnej na przykład jest wiele wolnych miejsc pracy, jednak stanowiska te wymagają osób z odpowiednim wykształceniem i obecnie nie mogą być obsadzone przez osoby oddalone od rynku pracy.
- Rotterdam zaktualizował z tego względu w 2019 r. swoją politykę w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji, oferując pracodawcom większą elastyczność i możliwość dostosowania zatrudnienia do indywidualnych potrzeb. Umożliwiło to wykorzystanie nowych podejść, lepiej dostosowanych do grupy docelowej, takich jak rozwiązywanie problemów związanych z zadłużeniem (które dotyczą 50% osób korzystających ze świadczeń społecznych) oraz zbliżanie ludzi do rynku pracy dzięki umożliwieniu im kształcenia i szkoleń (w miejscu pracy) oraz udostępnieniu kursów językowych jako oficjalnego działania z zakresu społecznego zwrotu z inwestycji.
- Monitorowanie realizacji społecznego zwrotu z inwestycji wymaga od dostawców zgłaszania działań oraz przedstawiania odnośnych dowodów. Z informacji zwrotnych od dostawców wynika, że obciążenie administracyjne jest obecnie znaczne. W związku z tym Rotterdam współpracuje z szeregiem organizacji w celu znalezienia rozwiązań korzystnych dla obu stron.

Kontakt

Sophie Harbers, doradca ds. społecznego zwrotu z inwestycji, miasto Rotterdam, s.harbers@rotterdam.nl

39. Transgraniczne wspólne projektowanie usług w zakresie zdrowia psychicznego i transgraniczne wspólne zarządzanie nimi

Nazwa organu zamawiającego, państwo: GECT GO/EZTS GO, europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej „Terytorium gmin: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (Slo) oraz Občina Šempeter-Vrtojba (Slo)”, Gorycja, Włochy

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cel zamówienia

Ta dobra praktyka pojawiła się w ramach [projektu Health-Zdravstvo](#), współfinansowanego z programu INTERREG Włochy–Słowenia w latach 2014–2020 i realizowanego przez GECT GO/EZTS GO jako jedynego beneficjenta. Omawiany projekt ma na celu wzmocnienie i poprawę świadczenia oraz jakości usług opieki zdrowotnej i społecznej dla ludności zamieszkującej obszar transgraniczny między Włochami a Słowenią za sprawą działań pilotażowych w zakresie integracji usług opieki zdrowotnej i placówek zdrowotnych.

Celem zamówienia było utworzenie innowacyjnych projektów transgranicznych wychodzących naprzeciw potrzebom osób młodych doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym, zarówno w zakresie zapewnienia opieki, jak i włączenia społecznego i integracji na rynku pracy.

Europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) powstały w celu wspierania współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej między państwami członkowskimi oraz ich władzami regionalnymi i lokalnymi. EUWT umożliwiają współpracującym stronom realizację wspólnych projektów, wymianę doświadczeń, poprawę koordynacji planowania przestrzennego oraz tworzenie pojedynczych podmiotów prawnych pozwalających na pokonanie trudności wynikających z różnych przepisów i procedur obowiązujących na różnych terytoriach.

Przedmiot

Wspólne projektowanie innowacyjnych i eksperymentalnych podejść, interwencji, usług i zindywidualizowanych projektów mających na celu integrację społeczną osób młodych doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym oraz wspólne zarządzanie tymi podejściami, interwencjami, usługami i projektami.

Etap zamówienia oraz kryteria

W zaproszeniu do składania ofert opracowanym przez wspólną grupę roboczą⁶ zawarto wymóg przedłożenia przez oferentów wstępnego wniosku dotyczącego projektu ze wskazaniem kryteriów, metod praktycznej realizacji i propozycji operacyjnych dotyczących współzarządzania indywidualnymi i zbiorowymi interwencjami wspieranymi z budżetu przeznaczonego na opiekę zdrowotną⁷. We wnioskach dotyczących projektów należało uwzględnić elementy innowacji, eksperymentów, jakości oraz silnego i wyraźnego oddziaływania transgranicznego. Wnioski oceniono pod kątem rozwoju następujących programów:

- *Program współzarządzania i wsparcia terytorialnego:* wnioski dotyczące projektów służących zapewnieniu koordynacji i monitorowania wszystkich działań transgranicznych, które są wspólnie projektowane i zarządzane, mających na celu m.in. zachęcanie do wymiany informacji i umacnianie stosunków roboczych między zaangażowanymi wykonawcami.
- *Program szkoleń zawodowych:* wnioski dotyczące projektów mających na celu zapewnienie możliwości szkolenia zawodowego o wysokim potencjalnie w zakresie udziału osób doświadczających różnych problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Wnioski będą dotyczyły różnych możliwości szkolenia dla użytkowników z zakresu co najmniej

⁶ W której skład weszli: psycholodzy, pedagodzy, pracownicy socjalni, pielęgniarki itp. z następujących słoweńskich i włoskich podmiotów: Centrum Zdrowia Nova Gorica (ZD Nova Gorica); szpitala psychiatrycznego Idrija (PB Idrija); Centrum Zdrowia Psychicznego CSM – AAS2 oraz koordynatorzy.

⁷ Budżet przeznaczony na opiekę zdrowotną zapewnia innowacyjną możliwość w zakresie zarządzania na potrzeby propagowania opieki domowej, koncentrując się na zdolności do samostanowienia beneficjentów oraz możliwości dostosowania opieki do ich potrzeb (takich jak potrzeby związane ze zdrowiem, opieką, rehabilitacją, mieszkaniem, zatrudnieniem i potrzeby społeczne).

trzech rodzajów działalności gospodarczej (np. rolnictwa ekologicznego, społecznego, dziedzin administracji, gastronomii, pracy w grupach wsparcia, działalności kulturalnej i komunikacyjnej itp.), również z uwzględnieniem perspektywy transgranicznej.

- *Program społeczny*: wnioski dotyczące projektów przewidujących działania ukierunkowane na budowanie relacji społecznych przez użytkowników. Szczególnie pożądane są działania o charakterze rehabilitacyjnym, działania mające na celu budowanie relacji społecznych w ramach zajęć kulturalno-oświatowych z możliwością interakcji społecznych.
- *Program mieszkaniowy*: wnioski dotyczące projektów mających na celu zapewnienie zindywidualizowanego wsparcia mieszkaniowego w formie prywatnych mieszkań albo wspólnego zakwaterowania. Partner zobowiązuje się udostępnić mieszkania, najlepiej w obszarze Mestna občina Nova Gorica (Słowenia), przeznaczone dla maksymalnie czterech osób, wyposażone w prywatne przestrzenie, które można dostosować do indywidualnych potrzeb.

Maksymalną łączną liczbę punktów, które może uzyskać wniosek, ustalono na 100 i przydziela się je w następujący sposób:

- Wniosek dotyczący projektu (z uwzględnieniem powyższych punktów): maksymalna ocena punktowa: 85 punktów
- Biznesplan finansowy: maksymalna ocena punktowa: 15 punktów

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Celem polityki społecznej jest w przypadku tego zamówienia integracja społeczna i zawodowa młodych osób doświadczających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym w kontekście tworzenia sieci transgranicznych usług zdrowotnych, która będzie wykorzystywana w innych obszarach usług w zakresie opieki zdrowotnej.

Weryfikacja

Grupa robocza odbywa spotkania przynajmniej co sześć miesięcy, aby monitorować realizację celów projektu. Porządek odbywającego się co dwa lata spotkania kontrolnego obejmuje następujące punkty:

- weryfikacja osiągniętych celów w zakresie rehabilitacji,
- weryfikacja stopnia poinformowania zainteresowanych stron,
- przegląd ustaleń dotyczących podziału pracy w ramach wspólnego zespołu,
- wymiana dobrych praktyk i omówienie trudnych sytuacji.

Ustalenia ze spotkania są zapisywane w protokole i przechowywane przez koordynatorów grupy roboczej.

Wartość zamówienia

Łączna wartość zamówienia wynosiła 367 213,11 EUR w okresie 18 miesięcy.

Instrument

Art. 74–77 dyrektywy 2014/24/UE dotyczące trybu uproszczonego w zakresie usług społecznych i innych szczególnych usług.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: GECT GO/EZTS GO
- Oferenci: włoskie i słoweńskie podmioty trzeciego sektora/ wykonawcy nienastawieni na zysk
- Dostawca usług, z którym zawarto umowę: „La Collina Società Cooperativa Sociale Onlus Impresa Sociale”, włoska spółdzielnia socjalna

- Wsparcie techniczne: Insiel, przedsiębiorstwo własne regionu Friuli-Wenecji Julijskiej prowadzące działalność w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych
- Członkowie grupy roboczej i instytucje zaangażowane w projekt:
 - Ministerstwo Zdrowia Słowenii,
 - Centralna Dyrekcja ds. Zdrowia, Polityki Społecznej i Niepełnosprawności regionu Friuli-Wenecja Julijska we Włoszech,
 - Słoweński Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, NIJZ (Nacionalni inštitut za javno zdravje Republike Slovenije),
 - Słoweński Instytut Ubezpieczeń Zdrowotnych, ZZSZ (Zavod za zdravstvo zavarovanje Republike Slovenije)

Skutki społeczne

- Za sprawą projektu ma miejsce wymiana dobrych praktyk między pracownikami opieki społecznej i zdrowotnej za pośrednictwem specjalnie utworzonej włosko-słoweńskiej grupy roboczej, która uczestniczyła we wspólnym projektowaniu treści zaproszenia do składania ofert.
- Dobrą praktyką w tym zakresie jest budżet przeznaczony na opiekę zdrowotną, który jest powszechnie stosowany we Włoszech, ale nie w Słowenii. Celem przetargu jest zastosowanie związanej z budżetem przeznaczonym na opiekę zdrowotną dobrej praktyki opartej na koncepcji zindywidualizowanej opieki *ad hoc* dla użytkowników na terytorium Nowej Gorycji w Słowenii.

Inne korzyści

- Jest to prawdziwa nowość na tym obszarze, stanowiąca szczególną okazję do wymiany dobrych praktyk, oferowania obywatelom usług lepszej jakości oraz transferu umiejętności i wiedzy ponad granicami.
- Projekt umożliwił również wzmocnienie współpracy między włoskimi i słoweńskimi dostawcami z trzeciego sektora/nienastawionymi na zysk.
- Jest to dobra praktyka, którą można przenieść do innych miejsc. Może być powielana przez regiony europejskie w formie współpracy międzyregionalnej, jak również w państwach spoza UE.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Włoskie podmioty z trzeciego sektora okazały się znacznie lepiej przygotowane do odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert. Aby współpraca była bardziej znacząca, słoweńscy dostawcy usług nienastawieni na zysk mogliby skorzystać ze szkoleń i budowania zdolności, aby móc ubiegać się o zamówienia publiczne.
- Od października 2019 r. wszystkie zaproszenia do składania ofert we Włoszech mają być publikowane na platformach elektronicznych. Słoweńscy oferenci napotkali pewne problemy podczas składania wniosków za pośrednictwem włoskiej platformy elektronicznej regionu Friuli-Wenecja Julijska⁸, ponieważ wymagała ona informacji, które posiadają tylko włoskie podmioty, takich jak kod fiskalny. Ponadto organy zamawiające stwierdziły, że oferenci odpowiadali jedynie na zaproszenia opublikowane w ich państwach. Aby zapewnić konstruktywną współpracę transgraniczną, w ramach której słoweńscy operatorzy składają oferty w odpowiedzi na zaproszenia opublikowane na terytorium Włoch i odwrotnie, podmiot GECT GO/EZTS GO przeprowadził działania mające na celu stworzenie mapy wszystkich dostępnych platform elektronicznych, aby określić jedną, która odpowiadałaby ich potrzebom. W tym celu wzięto udział w projekcie pilotażowym „b-solutions”, promowanym przez Dyrekcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej (DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej) i zarządzanym przez Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych (SERG) jako jedno z działań zaproponowanych w komunikacie „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE”⁹. Pomogło to instytucji zamawiającej w określeniu istniejącej platformy najlepiej opowiadającej potrzebom, z której obecnie korzysta¹⁰.
- Ramy prawne dla podmiotów z trzeciego sektora/nienastawionych na zysk różnią się w obu państwach. Stworzyło to problemy, między innymi to, że słoweńskie podmioty nienastawione na zysk nie mają numeru identyfikacyjnego VAT

⁸ <http://appalti.regione.fvg.it/>

⁹ <https://ec.europa.eu/futurium/en/border-regions/pilot-projects>

¹⁰ Net4Market.com

i w związku z tym nie mogą utworzyć konsorcjum lub europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG) z włoskimi wykonawcami w celu złożenia oferty. Realnym rozwiązaniem byłoby dążenie do stworzenia europejskich ram prawnych dla wszystkich przedsiębiorstw gospodarki społecznej i organizacji społecznych.

Kontakt

Fabiana Pieri, starszy kierownik techniczny w europejskim ugrupowaniu współpracy terytorialnej (GECT GO-EZTS GO), fabiana.pieri@euro-go.eu

SEKTOR 8 – Technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)

40. Wykorzystanie zamówień publicznych w Katalonii do wzmocnienia praw pracowników w łańcuchach dostaw elektroniki

Nazwa organu zamawiającego, państwo: katalońskie stowarzyszenie gmin (L'Associació Catalana de Municipis – ACM), Hiszpania

Sektor produktów lub usług: technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)

Wprowadzenie/cele zamówień

Katalońskie stowarzyszenie gmin (L'Associació Catalana de Municipis – ACM) zrzesza ponad 1 000 organów władz lokalnych, co stanowi 95% gmin w regionie. Jedną z jego funkcji jest działanie jako centralna jednostka zakupująca, łącząca potrzeby i zapewniająca oszczędności w obszarze administracji dla swoich członków. W 2018 r. stowarzyszenie ACM zostało partnerem [Electronics Watch](#), międzynarodowego stowarzyszenia zajmującego się monitorowaniem praw człowieka w łańcuchach dostaw ICT. Klauzule społeczne ACM, wywodzące się z umów referencyjnych z Electronics Watch, są obecnie dodawane w przetargach jej członków, w tym niedawnego zamówienia ramowego na drukarki, w którym uczestniczy 156 gmin członkowskich.

Przedmiot

Umowa ramowa dla wielu wykonawców dotycząca drukarek, urządzeń wielofunkcyjnych i drukarek wielkoformatowych.

Etap zamówienia oraz kryteria

Warunki realizacji zamówienia

Oferenci zwycięscy dopuszczeni do udziału w umowie ramowej muszą zapewnić przestrzeganie praw pracowniczych i przepisów bezpieczeństwa w łańcuchach produkcji fabryk, w których produkuje się towary będące przedmiotem zamówienia. W tym celu oferent zwycięski musi:

- Przeprowadzić analizę *due diligence*, aby fabryki produkujące towary elektroniczne przestrzegały postanowień kodeksu norm pracy określonych w warunkach kontraktu Electronics Watch¹¹.
- Dostarczyć instytucji zamawiającej (w ciągu 30 dni od sformalizowania):
 - Formularz ujawnienia, służący poinformowaniu instytucji zamawiającej o fizycznym położeniu fabryk, w których produkuje się towary stanowiące przedmiot zamówienia.
 - W stosownych przypadkach wykonawca musi każdego roku informować instytucję zamawiającą o audytach w którejkolwiek z fabryk, w których wyprodukowano towary stanowiące przedmiot zamówienia.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Klauzule Electronics Watch wymagają od wykonawców zachowania należytej staranności w celu osiągnięcia przejrzystości łańcucha dostaw, współpracy z niezależnymi obserwatorami oraz usuwania naruszeń praw pracowniczych i norm bezpieczeństwa.

Klauzule Electronics Watch są zgodne z dyrektywą 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych i odzwierciedlają Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka oraz Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych. Klauzule te zawierają kodeks norm pracy odnoszący się do prawa krajowego w państwach produkcji, a także podstawowe konwencje MOP.

Weryfikacja

¹¹ http://electronicswatch.org/electronics-watch-contract-conditions-for-supply-contracts-v-2-0_2556796.pdf

Podstawę weryfikacji stanowi ujawnienie informacji o fabryce bezpośrednio związanych z przedmiotem zamówienia. Wykonawcy ujawniają partnerom Electronics Watch nazwy prawne i pełne adresy fabryk, w których wytwarzane są określone modele produktów. Electronics Watch przeprowadzi monitorowanie dla ACM w celu zbadania zgodności z określonymi w dokumentacji przetargowej normami pracy.

Wartość zamówienia

1 127 385,51 EUR rocznie

Instrument

- Art. 18 ust. 2 (dotyczący przestrzegania przez podwykonawców mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy) i art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: ACM i Electronics Watch jako partner
- Dostawcy, z którymi zawarto umowy:
 - Basso SA
 - Gircopi SI-Sistemes D'organització SA
 - Konica Minolta Business Solutions Spain
 - Ricoh Sistemas
- Niezależna organizacja monitorująca: Electronics Watch
- Użytkownicy umowy ramowej: gminy członkowskie ACM

Skutki społeczne

- Wstępny wniosek o ujawnienie informacji spotkał się z pozytywną reakcją wykonawców. Wykonawcy przedstawili szczegółowe informacje dotyczące łańcucha dostaw w odniesieniu do określonych modeli produktów i miejsc produkcji wykorzystywanych w ramach umowy. W oparciu o istniejące wyniki monitorowania dla tych modeli i lokalizacji Electronics Watch był w stanie przygotować ocenę ryzyka dla ACM. ACM planuje już włączenie warunków kontraktu Electronics Watch do dwóch kolejnych umów ramowych – na ICT i nagrywanie wideo z obrad plenarnych.
- Ujawnione szczegółowe informacje przekazane przez jednego z dostawców wzmocniły trwający proces zaangażowania w fabryce drukarek w Azji Południowej. W oparciu o szczegóły dotyczące miejsca produkcji wdrożono już plan monitorowania. Monitorowanie prowadzone jest przez lokalnych partnerów Electronics Watch – lokalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego posiadające wiedzę fachową w zakresie monitorowania praw pracowniczych.

Inne korzyści

- Znormalizowany proces Electronics Watch pozwala na łatwe przeniesienie modelu monitorowania i działań następczych po nawiązaniu partnerstwa.
- Przejrzystość łańcucha dostaw zwiększyła się również w przypadku innych partnerów Electronics Watch w Europie, którzy zaopatrują się w te same modele produktów.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Ważne jest, aby informować oferentów/potencjalnych wykonawców o związanych z tym obowiązkach na etapie zarządzania zamówieniami, aby ułatwić przestrzeganie przepisów.
- Istnieje potrzeba, aby branża ICT – zarówno odsprzedawcy, jak również marki oraz ich dostawcy – dalej pracowała nad przejrzystością łańcucha dostaw. Obecnie ujawnianie informacji na poziomie komponentów nadal stanowi wyzwanie dla branży; ma jednak zasadnicze znaczenie dla zapewnienia przejrzystości łańcucha dostaw.

- Jeśli więcej organów publicznych zwróci się o ujawnienie miejsc produkcji i procesów, pomoże to w ustanowieniu tego jako standardowej praktyki w branży.

Kontakt

Víctor Torrents, Katalońskie stowarzyszenie gmin (ACM), victor.torrents@acm.cat

41.Odpowiedzialność społeczna w umowie ramowej dotyczącej komputerów i laptopów, Finlandia

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Hansel Ltd, Finlandia

Sektor produktów lub usług: technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)

Wprowadzenie/cele zamówień

Hansel jest centralną jednostką zakupującą na poziomie krajowym w Finlandii. Przedsiębiorstwo Hansel i jego klienci (fińskie organy publiczne) są zaangażowani w promowanie społecznie odpowiedzialnych i zrównoważonych zamówień publicznych. W tym celu priorytetem jest zapewnienie, aby zamawiane towary i usługi produkowano w sposób uczciwy i społecznie odpowiedzialny.

Dlatego przedsiębiorstwo Hansel opracowało kodeks postępowania dotyczący zamówień publicznych na produkty elektroniczne z naciskiem na odpowiedzialność społeczną. Wybór tego rodzaju zakupów wynika z faktu, że produkty te często wytwarza się w państwach, w których prawa człowieka i prawa pracownicze nie zawsze są wystarczająco egzekwowane. Kodeks ma na celu promowanie i zapewnienie godnych warunków pracy dla pracowników w całym łańcuchu dostaw komputerów i innych produktów związanych z ICT. Kodeks ma być stosowany we wszystkich przyszłych procedurach (umowy ramowe, zamówienia) uruchamianych przez przedsiębiorstwo Hansel w tym obszarze dostaw. Podejście to uwzględniono w ramach innych produktów i usług poprzez ogólną wersję kodeksu, która ma być stosowana w innych rodzajach zamówień.

W kodeksie określono obowiązek dostawców, aby zobowiązać się do jego przestrzegania i zapewnienia, by spełniano wszystkie zawarte w nim minimalne wymogi w ramach ich własnych działań jako wykonawców, jak również w ramach działań w całym łańcuchu dostaw.

W celu pilotażowego wdrożenia kodeksu przedsiębiorstwo Hansel uruchomiło procedurę dotyczącą produktów ICT. Równolegle uruchomiono inne pilotażowe projekty sektorowe, w tym procedurę związaną z umową ramową dotyczącą mebli biurowych. Kodeks przetłumaczono na język angielski i jest dostępny do wykorzystania przez inne instytucje zamawiające w Finlandii i innych państwach.

Zaproszenie do składania ofert ogłoszono w 2017 r., a zamówienia udzielono w 2018 r.¹²

Przedmiot

Umowa ramowa dotycząca biurowego i mobilnego sprzętu komputerowego, w tym tabletów, komputerów hybrydowych, laptopów, komputerów wielofunkcyjnych, komputerów stacjonarnych itp., jak również innego sprzętu, akcesoriów i usług związanych z ICT.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zastosowano procedurę otwartą, a kryteria odpowiedzialności społecznej i środowiskowej wzięto pod uwagę jako kryteria udzielenia zamówienia z wagą 20%:

- Kryteria udzielenia zamówienia związane z odpowiedzialnością za środowisko (10%) obejmowały niewykorzystywanie substancji szkodliwych (tj. rtęci, tetrabromobisfenolu A, ftalanów i polichloru winylu), a także stosowanie tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu lub biodegradowalnych w częściach i opakowaniach z tworzyw sztucznych.
- Jeśli chodzi o kryteria społeczne (10%), przedsiębiorstwo Hansel oceniało przejrzystość dostawcy w zakresie lokalizacji zakładów montażu końcowego i dostawców komponentów, jak również warunki pracy w miejscach montażu końcowego; wypłata płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie i liczba godzin pracy (maksymalnie 48 godzin tygodniowo, w tym godziny nadliczbowe) miały być zweryfikowane w ramach sprawozdania z audytu niezależnej strony trzeciej.

Kryteria te okazały się trudne do spełnienia (zob. sekcja dotycząca wyciągniętych wniosków). Składając ofertę, oferenci musieli również zadeklarować swoje zaangażowanie w przestrzeganie specyfikacji istotnych warunków zamówienia (w tym kodeksu postępowania).

Maksymalna liczba uczestniczących oferentów przewidziana dla umowy ramowej to czterech oferentów.

¹² <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:461029-2017:TEXT:PL:HTML&tabId=0>

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Głównym celem kodeksu (i procedury) jest zapewnienie zgodności ze standardami godnej pracy i warunkami pracy w całym łańcuchu dostaw zaangażowanym w produkcję produktów ICT nabywanych przez fińskie organy.

Aby osiągnąć ten cel, w kodeksie postępowania odwołano się do następujących standardów i konwencji:

- Powszechna deklaracja praw człowieka ONZ (1948 r.)
- Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (ONZ 1966 r.)
- Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych (ONZ 1966 r.)
- Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka
- Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych
- Ośiem podstawowych konwencji MOP: nr 29 dotycząca pracy przymusowej (1930 r.), nr 87 dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych (1948 r.), nr 98 dotycząca prawa organizowania się i rokowań zbiorowych (1949 r.), nr 100 dotycząca jednakowego wynagrodzenia (1951 r.), nr 105 dotycząca zniesienia pracy przymusowej (1957 r.), nr 111 dotycząca dyskryminacji (zatrudnienie i wykonywanie zawodu) (1958 r.), nr 138 dotycząca najniższego wieku (1973 r.) i nr 182 dotycząca najgorszych form pracy dzieci (1999 r.)
- Konwencja ONZ o prawach dziecka, art. 32 (1989 r.)
- Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (2003 r.)
- Ochrona pracy, warunki pracy i przepisy dotyczące warunków pracy obowiązujące w państwie, w którym produkowane są towary i oferowane usługi, w tym przepisy dotyczące minimalnego wynagrodzenia oraz przepisy dotyczące opieki społecznej.

Jak również:

- Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej oraz Protokół montrealcki w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową
- Konwencja bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych
- Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych
- Konwencja w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami (UNEP/FAO) (konwencja PIC), sporządzona w Rotterdamie dnia 10 września 1998 r., wraz z trzema protokołami regionalnymi
- Wszelkie przepisy dotyczące ochrony środowiska obowiązujące w państwie, w którym produkowane są towary i oferowane usługi.

Weryfikacja

Celem tego projektu jest stworzenie określonych kryteriów i wiarygodnych mechanizmów weryfikacji dla oceny odpowiedzialności społecznej w powiązaniu z produktami, które mają być nabyte. W tym zakresie kodeks stanowi normę odniesienia dla warunków umownych, a także służy ukierunkowaniu weryfikacji w trakcie realizacji zamówienia. Oprócz obowiązujących norm w kodeksie określono również inne wymogi społeczne oraz mechanizmy postępowania w przypadku ich nieprzestrzegania i naruszeń. Dostawca lub jego spółka dominująca opublikują roczne sprawozdanie dotyczące zrównoważonego rozwoju. Dostawcy wprowadzą odpowiednie środki umowne w celu wdrożenia kodeksu postępowania w ramach własnej działalności, jak również w całym łańcuchu dostaw.

Jeden z kluczowych aspektów kodeksu związany jest z udostępnianiem wyników audytów odpowiedzialności społecznej i podjętych działań naprawczych, w tym poprzez rozpowszechnianie skróconych wersji sprawozdań z audytów. Celem rozpowszechniania takich informacji jest, z jednej strony, zwiększenie wiedzy na temat wymogów odpowiedzialności społecznej w (globalnych) łańcuchach dostaw, a z drugiej strony – uniknięcie pokrywania się zakresu audytów i wielokrotnego przeprowadzania audytów u wykonawców spełniających wymogi przez różne instytucje zamawiające.

Wartość zamówienia

Szacowana wartość umowy ramowej wynosi 180 mln EUR. Początkowy okres obowiązywania umowy wynosi dwa lata, z możliwością przedłużenia do maksymalnie czterech lat.

Instrument

Art. 18 ust. 2 (dotyczący obowiązkowych klauzuli społecznych), art. 71 (dotyczący podwykonawstwa) oraz art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Centralna jednostka zakupująca: Hansel Ltd
- Główny partner: Finnwatch
- Dostawcy
- Weryfikatorzy/audytorzy
- Pracownicy i ich przedstawiciele (związki zawodowe)
- Organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na rzecz rozwoju.

U podstaw kodeksu i projektu zamówienia z zakresu ICT leżało partnerstwo. Przedsiębiorstwo Hansel zainicjowało projekt we współpracy z Finnwatch, organizacją pozarządową działającą na rzecz promowania globalnej społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w celu zapewnienia godnych norm pracy w zamówieniach publicznych.

Finnwatch zapewniło przedsiębiorstwu Hansel pomoc ekspertów w przygotowaniu i monitorowaniu kryteriów związanych z odpowiedzialnością społeczną na poszczególnych etapach procedury udzielania zamówień. Rozpowszechnianie tej inicjatywy wśród instytucji zamawiających na wszystkich szczeblach rządowych jako dobrej praktyki zostało wsparte przez Centrum Solidarności Związków Zawodowych Finlandii (SASK) oraz KEPA (organizację parasolową dla fińskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się współpracą na rzecz rozwoju).

Skutki społeczne

- W wyniku tych działań dostawcy i instytucje zamawiające stali się bardziej świadomi kwestii związanych z odpowiedzialnością społeczną. Sprawozdanie z projektu pilotażowego, którego celem było dzielenie się wiedzą na temat odpowiedzialności społecznej w łańcuchach dostaw, opublikowało w internecie [Finnwatch](#) (w języku fińskim). Kluczowe elementy sprawozdania obejmowały to, że dialog i komunikacja z potencjalnymi dostawcami są niezbędne do promowania wzajemnego zrozumienia skutków wymogów dotyczących zamówień w zakresie realizacji, audytu itp. Ponadto, aby podnieść wymagania ponad minimalne standardy, należy zintensyfikować działania weryfikacyjne na etapie realizacji. Większość fińskich dostawców nie ma możliwości bezpośredniego monitorowania standardów w globalnych łańcuchach dostaw i polega na działach ds. odpowiedzialności społecznej spółek dominujących. Dlatego instytucje zamawiające muszą przetłumaczyć najważniejsze dokumenty na język angielski, aby zapewnić, by wymogi mogły zostać zrozumiane w globalnych działach.
- Takie wymogi mają pozytywny wpływ na poziomie produkcji, od zakładów montażowych po dalsze ogniwa łańcucha dostaw, jeśli coraz więcej instytucji zamawiających wprowadzi takie standardy do swoich procedur.

Inne korzyści

- Dzielenie się sprawozdaniami z audytu z innymi instytucjami zamawiającymi może pozwolić zaoszczędzić zasoby i zmniejszyć obciążenie administracyjne zarówno oferentów, jak i instytucji.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Kluczowym elementem sukcesu kodeksu postępowania było przeprowadzenie gruntownych wstępnych konsultacji rynkowych z potencjalnymi dostawcami. Konsultacje rynkowe rozpoczęto na kilka miesięcy przed planowaną datą publikacji ogłoszenia o zamówieniu i dostarczyły one kluczowych informacji na temat odpowiednich standardów i realistycznych wymogów.

- Weryfikacja kryteriów odpowiedzialności społecznej w trakcie procedury udzielania zamówień publicznych okazała się trudna. Jeżeli do oferty dołączano sprawozdania z audytów, niekoniecznie potwierdzały one faktyczne kryterium (np. czas pracy). Z drugiej strony audytów nie przeprowadza się zazwyczaj w zakładach produkcyjnych znajdujących się np. na terenie UE. Ponieważ podlegają one już bardziej rygorystycznym przepisom UE, w ramach działań z zakresu audytów nacisk kładzie się na bardziej problematyczne obszary, gdzie stają się one bardziej istotne.
- Te same produkty są wytwarzane w kilku zakładach montażowych. W takim przypadku w praktyce trudno jest przeprowadzić audyt (np.: które zakłady produkcyjne należy wybrać? W jaki sposób zagwarantowana jest ogólna zgodność?).
- Lokalni dostawcy lub odsprzedawcy nie zawsze otrzymują od swoich globalnych dostawców satysfakcjonujące odpowiedzi na pytania instytucji zamawiającej.
- Instytucje zamawiające mogą mieć trudności z zapewnieniem zgodności z normami pracy i standardami społecznymi, szczególnie w przypadku globalnych łańcuchów dostaw. Inicjatywy takie jak kodeks postępowania mają kluczowe znaczenie dla pokazania określonych sposobów realizacji tego celu. Otwarte i przejrzyste rozpowszechnianie takich zasobów ma zasadnicze znaczenie dla promowania ich szerszego wykorzystania przez inne instytucje zamawiające.
- Byłoby bardzo korzystne, gdyby inne instytucje zamawiające w UE stosowały w swoich umowach w sprawie zamówień publicznych warunki umowne podobne do tych zawartych w kodeksie postępowania. Ograniczałyby to dostęp wykonawców nieprzestrzegających przepisów do rynków zamówień publicznych i służyło promowaniu pozytywnej konwergencji w zakresie praw człowieka i praw pracowniczych w globalnych łańcuchach dostaw.
- Wymiana informacji na temat sprawozdań z audytów dostawców z innymi instytucjami zamawiającymi w UE byłaby skuteczna i przydatna, zwłaszcza na rynkach, w przypadku których dostawcy działają na różnych rynkach zamówień publicznych, takich jak rynek ICT.

Kontakt

Kalle Hietaranta, kierownik działu, Zarządzanie kategoriami, Hansel Ltd, kalle.hietaranta@hansel.fi

42. Podejście dwuetapowe w społecznie odpowiedzialnych zamówieniach publicznych na sprzęt ICT

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (BMZ), Niemcy

Sektor produktów lub usług: technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)

Wprowadzenie/cel zamówienia

Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju postanowiło zastosować w tym pilotażowym przetargu na główny przedmiot zamówienia (komputery i monitory) oraz sprzęt peryferyjny (klawiatury i myszy komputerowe) podejście dwustopniowe, które obejmowało połączenie wiążących kryteriów minimalnych (specyfikacje techniczne) i kryteriów zaawansowanych (koncepcja społecznego oferenta, premiowana w kryteriach udzielenia zamówienia). Opierało się to na wcześniejszym badaniu rynku dotyczącym kwestii praw człowieka i prawa pracy w łańcuchu dostaw ICT oraz na tym, co oferuje rynek (i co jest w stanie udowodnić) w tym zakresie.

W związku z tym Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju wezwało w ofercie do stosowania kryteriów społecznych jako wiążących specyfikacji technicznych dla pierwszego szczebla łańcucha dostaw (montaż końcowy) komputerów i monitorów. Połączono to z wysokimi wymogami dotyczącymi jakości weryfikacji (etykiety albo równoważne sprawozdanie z badania sporządzone przez niezależną stronę trzecią lub dowód z audytu zewnętrznego). Kryteria społeczne obejmowały zarówno podstawowe konwencje MOP, jak i inne kryteria społeczne (bezpieczeństwo i higiena pracy, minimalne wynagrodzenie i zabezpieczenie społeczne, godziny pracy). Ponadto w kryteriach udzielenia zamówienia przyznawano punkty za „koncepcję oferenta” dotyczącą środków społecznie odpowiedzialnych na dalszych etapach łańcucha dostaw produktów, od drugiego szczebla łańcucha dostaw do wydobywania surowców (oraz dodatkowo dla pierwszego szczebla sprzętu peryferyjnego). Organ publiczny skonstruował wspomniane zapytanie dotyczące tej koncepcji oferenta za pomocą wiodących pytań odnoszących się do znajomości przedmiotowego łańcucha dostaw, odpowiedniej analizy ryzyka, środków zapobiegawczych i weryfikacji.

Oferta pokazuje, że w przypadku produktów o złożonym łańcuchu dostaw możliwe jest wymaganie kryteriów społecznych i skutecznej weryfikacji, nawet jeżeli kryteria te wykraczają poza to, co jest wymagane na etykietach.

Przedmiot

Dostawa zrównoważonych komputerów i monitorów oraz sprzętu peryferyjnego (klawiatur i myszy komputerowych) przeznaczonych do miejsca pracy, z uwzględnieniem praw człowieka i norm pracy w łańcuchu dostaw (produkcja i wydobywanie minerałów) dostarczanych towarów.

Etap zamówienia oraz kryteria

Specyfikacje techniczne

W odniesieniu do głównego przedmiotu oferty (komputery i monitory) w zaproszeniu do składania ofert poproszono oferentów o spełnienie obowiązkowych kryteriów dla pierwszego szczebla łańcucha dostaw:

1. Zgodność z podstawowymi konwencjami MOP dotyczącymi pracy:
 - Zakaz pracy przymusowej i przymusowego „odpracowywania długu” (konwencje MOP nr 29 i 105)

- Niedyskryminacja (konwencje MOP nr 100 i 111)
- Zakaz pracy dzieci opartej na wyzysku i zatrudniania dzieci poniżej 15 roku życia (konwencje MOP nr 138 i 182)
- Wolność zrzeszania się i prawo do rokowań zbiorowych (konwencje MOP nr 87 i 98)

2. Zgodność z innymi normami pracy i standardami społecznymi:

- Bezpieczeństwo i higiena pracy (konwencje MOP nr 155 i 170)
- Minimalne wynagrodzenie i świadczenia socjalne (konwencje MOP nr 131 i 102)
- Brak nadmiernego czasu pracy (konwencja MOP nr 1)

Kryteria udzielenia zamówienia

Dodatkowo oferenci są proszeni o złożenie dokumentu zatytułowanego „**koncepcja oferenta**” w celu udowodnienia dalszej zgodności związanej z produktem z następującymi wymogami:

- w przypadku pierwszego szczebla dla sprzętu peryferyjnego (klawiatura i mysz komputerowa) – z tymi samymi kryteriami, które wymieniono powyżej w sekcji 1, tj. konwencjami MOP;
- w przypadku drugiego szczebla i kolejnych szczebli łańcucha dostaw, zarówno w odniesieniu do głównego przedmiotu oferty (komputerów i monitorów), jak i sprzętu peryferyjnego, oferent jest zobowiązany do przedstawienia wraz z ofertą opisu wszystkich środków, jakie wdrożył w celu wykazania zgodności z podstawowymi konwencjami MOP dotyczącymi pracy (wymienionymi powyżej w sekcji 1) oraz zgodności z innymi normami pracy i standardami społecznymi (wymienionymi powyżej w sekcji 2); oraz
- unikanie wykorzystywania minerałów z regionów ogarniętych konfliktami w dostarczanych towarach, zgodnie z Wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka.

W przypadku koncepcji oferenta całkowita liczba punktów, jaką można uzyskać, wynosi 25 000. W przypadku sprzętu peryferyjnego (tj. klawiatury i myszy komputerowej dla szczebla 1) oferent musi wykazać zgodność z powyższymi normami MOP i innymi (2 000 punktów).

Natomiast w przypadku głównego przedmiotu zamówienia (komputery i monitory) oraz sprzętu peryferyjnego (klawiatura i myszy komputerowe) przyznaje się dodatkowe punkty za koncepcję oferenta związaną z przestrzeganiem standardów społecznych na dalszych szczeblach łańcucha dostaw (23 000 punktów – ze szczebla 2):

- znajomość łańcucha dostaw – maksymalnie 4 000 punktów
- analiza ryzyka w zakresie warunków pracy – maksymalnie 4 000 punktów
- środki naprawcze i zapobiegawcze – maksymalnie 5 000 punktów
- środki kontroli, takie jak audyty społeczne – maksymalnie 5 000 punktów
- mechanizm dotyczący rozpatrywania skarg – maksymalnie 5 000 punktów

Środki przedstawione w koncepcji oferenta staną się częścią zamówienia. Im bardziej skuteczne i dalekosiężne są działania na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego, tym wyższa jest ocena jakości.

Zob. tabela poniżej.

KG	K	Type	Designation	Reference to the specifications	Length of the answer	Weighting score	Minimum score	maximum attainable score	Points awarded	Points x weight	Met / Not Met	0-10 points
KG 1			Workstation PC			0	0	15000		0	fulfilled	
KG 2			Monitors			1000	0	10000		0	fulfilled	
KG 3			Sustainability and social justice			1000	0	25000		0	fulfilled	
	3.1	B	Standards in the first stage of the supply chain for peripheral devices (key question 1)		M	100		2000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.2	B	Knowledge of the supply chain (key questions 2.1 and 2.2)		M	100		4000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.3	B	Risk analysis on working conditions (key questions 3.1 and 3.2)		M	100		4000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.4	B	Corrective and preventive measures (key question 4.1)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.5	B	Control measures (key question 4.2)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
	3.6	B	Complaints office and complaint management (leading question 4.3)		M	100		5000		0		s. Explanation Annex 8b
						1000		27500		0	fulfilled	

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Organ zamawiający przyczynia się do przestrzegania norm pracy i standardów społecznych oraz motywuje „liderów”.
- Organ zamawiający promuje podnoszenie świadomości w zakresie wiedzy na temat łańcucha dostaw i zachęca do wdrażania ambitnych środków mających na celu zwalczanie wyzysku pracowników, wykorzystywania dzieci, surowców z regionów ogarniętych konfliktami, jak również zdrowie i bezpieczeństwo.
- W przypadku produktów o złożonym łańcuchu dostaw połączenie kryteriów minimalnych jako kryteriów wiążących (w tym kontekście dla tych szczebli łańcucha dostaw, na których znaczna część rynku już przestrzega pewnych standardów społecznych) oraz kryteriów zaawansowanych jako kryteriów udzielenia zamówienia (w tym kontekście dla liderów wśród oferentów) ma na celu zachęcenie przedsiębiorstw do przestrzegania międzynarodowych standardów odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Weryfikacja

Oferent wykazuje zgodność ze wspomnianymi normami MOP i innymi podstawowymi normami pracy za pomocą jednego z następujących środków:

- Etykiety, na przykład etykiety certyfikacji TCO lub równoważnej
- Równoważnego sprawozdania z inspekcji wydanego przez niezależną stronę trzecią (badanie warunków produkcji w odniesieniu do określonego produktu na podstawie wymaganych norm pracy i standardów społecznych)
- Członkostwa producenta w Electronic Industry Citizenship Coalition (EICC), w tym przedstawienia wszystkich aktualnych sprawozdań z audytu (dotyczących dostarczanych towarów) od niezależnej strony trzeciej zgodnie z „Wymogami jakościowymi zatwierzonego programu audytu EICC”

Wartość zamówienia

1,8 mln EUR

Instrument

- Art. 18 ust. 2, art. 43 i art. 67 dyrektywy 2014/24/UE.
- Transpozycja przez niemieckie przepisy dotyczące zamówień publicznych (w szczególności VgV i GWB).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (BMZ), Niemcy
- Oferenci
- Zewnętrzny konsultant ds. kryteriów społecznych

Skutki społeczne

- Organ zamawiający miał świadomość, że w 2016 r. szerokie grono oferentów nie mogło jeszcze zapewnić skutecznej weryfikacji zgodności z normami pracy i standardami społecznymi oraz innymi kwestiami w odniesieniu do całego łańcucha dostaw, ale co najmniej w odniesieniu do pierwszego szczebla łańcucha dostaw. Co więcej, niektóre przedsiębiorstwa z branży ICT idą jeszcze dalej i przestrzegają standardów społecznych wykraczających poza pierwszy szczebel, a nawet dotyczących minerałów zawartych w ich produktach. Stosując połączenie obowiązkowych norm minimalnych (specyfikacje techniczne), ale także dalszych norm jako kryteriów udzielenia zamówienia, wymagają one minimalnego standardu zgodności ze standardami społecznymi, ale także zachęcają i wspierają przedsiębiorstwa, które wykraczają poza ten standard.

Inne korzyści

- Możliwość przenoszenia dla wszystkich organów publicznych: wiążące specyfikacje techniczne (w połączeniu z wysokimi wymogami dotyczącymi jakości weryfikacji) mogą i powinny być stosowane przez każdy organ publiczny jako podstawowy wymóg, niezależnie od wielkości zamówienia i zasobów organu publicznego. W przypadku dodatkowych kryteriów udzielenia zamówienia niezbędny jest minimalny poziom zasobów ludzkich organu publicznego ze względu na konieczność oceny koncepcji oferentów.
- Możliwość przeniesienia na wszystkie grupy produktów ICT (również te, dla których nie istnieją etykiety obejmujące kryteria społeczne): oferta otwiera różne rodzaje skutecznej weryfikacji, odpowiednie dla szerszej gamy produktów ICT.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Pozytywna reakcja oferentów: niemal wszyscy oferenci spełniali minimalne standardy.
- Połączenie różnych metod weryfikacji jest korzystne (etykiety i inne skuteczne środki weryfikacji; w tym przypadku nie zaakceptowano prostych deklaracji oferentów).
- Pozytywna zachęta dla przedsiębiorstw do poprawy ich podejścia do praw człowieka poza pierwszym szczeblem łańcucha dostaw.
- Propozycje dalszych usprawnień w celu lepszego zrozumienia wymogów przez oferentów: zastosowanie przejrzystego układu (podtytuły, ramki, przypisy, czcionka); wstępne konsultacje rynkowe w celu wyjaśnienia i zapewnienia lepszego zrozumienia wymogów przez przedsiębiorstwa; wyraźne oddzielenie pierwszego etapu łańcucha dostaw (kryteria obowiązkowe) od pozostałych etapów łańcucha dostaw (kryteria udzielenia zamówienia).
- W stosownych przypadkach należy zamieścić listę kontrolną lub formularz dla oferentów wskazujący, jakie dokumenty i dowody zostały załączone.
- Propozycje dalszych usprawnień w celu poprawy jakości koncepcji oferenta: bardziej rygorystyczne wymogi, np. wyraźne wskazanie, że punkty przyznaje się wyłącznie za określone odpowiedzi na pytania przewodnie. W przygotowaniu oferty zawsze pomocne jest wykorzystanie dialogu rynkowego i aktualnego badania rynku.

Kontakt

Annelie Evermann, konsultant zewnętrzny ds. kryteriów społecznych, Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (BMZ), annelie.evermann@weed-online.org

43. Włączenie cyfrowe – wdrażanie kryteriów dostępności w projektowaniu stron internetowych

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Narodowa Agencja ds. Edukacji, Finlandia

Sektor produktów lub usług: projektowanie stron internetowych

Wprowadzenie/cele zamówień

Fińska Narodowa Agencja ds. Edukacji jest odpowiedzialna za wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, edukację przedszkolną, szkolnictwo podstawowe, kształcenie ogólne oraz kształcenie zawodowe średnie II stopnia, a także za kształcenie i szkolenie dorosłych. Zarządza również znaczną częścią umiędzynarodowienia studiów w Finlandii, na przykład programami wymiany studentów i wykładowców.

Agencja musiała odnowić trzy strony internetowe i chciała to zrobić w sposób, który wspierałby cele i zadania nowoczesnej agencji edukacyjnej oraz zapewniał dobre doświadczenia użytkowników.

W 2018 r. udzielono zamówienia na projektowanie stron internetowych i rozwój usług online. Aby zapewnić dostępność tych usług dla wszystkich użytkowników, urząd edukacji określił, że muszą one spełniać wymogi dostępności określone w normie EN 301 549 lub równoważnej.

Przedmiot

Wdrożenie systemu zarządzania stronami internetowymi i ich publikowania, projektowanie interfejsu użytkownika, projektowanie stron internetowych, wdrożenie i dalszy rozwój usług online oraz obsługa.

Etap zamówienia oraz kryteria

Celem zamówienia nie było stworzenie systemu „pod klucz”. Zamiast tego skoncentrowano się na pozyskaniu zasobów do sprawnego rozwoju. Od wszystkich pracowników (projektanta interfejsu użytkownika, dwóch programistów i projektanta usług) wymagano co najmniej rocznego doświadczenia w stosowaniu Wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych (WCAG 2.0). Projektant interfejsu użytkownika i projektant usług musieli również posiadać doświadczenie w projektowaniu Lean UX i innych projektach zorientowanych na użytkownika. W planie realizacji dostawca musiał opisać, w jaki sposób zagwarantuje podejście zorientowane na użytkownika i jakie technologie zastosuje, aby zapewnić dostępność.

Zastosowano procedurę otwartą, a 60% dostępnych punktów przypisano do kryteriów jakościowych, w tym dostępności, natomiast 40% przypisano do kosztów. [Ogłoszenie o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej](#) zawierało bezpośrednie odniesienie do normy EN 301 549. Wpłynęło w sumie pięć ofert i we wszystkich zaproponowano ekspertów z wystarczającym doświadczeniem w stosowaniu WCAG 2.0. Zamówienie zostało udzielone [Wunder Finland Oy](#), MŚP, które miało wcześniejsze doświadczenie w stosowaniu kryteriów dostępności przy projektowaniu edukacyjnych stron internetowych dla Uniwersytetu w Turku.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Dostępność stron internetowych to praktyka sprzyjająca włączeniu społecznemu, która umożliwia wszystkim, a w szczególności osobom z niepełnosprawnościami lub z pewną formą zaburzenia widzenia, postrzeganie i rozumienie środowiska internetowego, nawigowanie w nim oraz interakcję z nim. W [dyrektywie w sprawie dostępności sieci](#)¹³ na organy sektora publicznego nałożono obowiązek wdrożenia niezbędnych środków, aby ich strony internetowe i aplikacje mobilne były postrzegalne, funkcjonalne, zrozumiałe i rzetelne. [EN 301 549](#) to norma europejska dotycząca dostępności technologii w sektorze publicznym. Ta opublikowana w 2014 r. norma odnosi się do szerokiego zakresu niepełnosprawności i służy określeniu funkcjonalnych wymogów dostępności

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego.

mających zastosowanie do produktów i usług ICT wraz z opisem procedur badań i metodyki oceny dla każdego wymogu dostępności w formie, która nadaje się do stosowania w udzielaniu zamówień publicznych w Europie. Zgodnie z dyrektywą zastosowanie mają następujące ramy czasowe zgodności z normą EN 301 549:

- Każda nowa publiczna strona internetowa utworzona w dniu 23 września 2019 r. lub po tej dacie musi być zgodna z normą;
- Wszystkie publiczne strony internetowe (w tym istniejące strony) muszą być zgodne z normą do dnia 23 września 2020 r.;
- Wszystkie aplikacje mobilne w sektorze publicznym muszą być zgodne z normą do dnia 23 czerwca 2021 r.

Norma jest specyficzna dla sektora publicznego, ale odwołano się w niej do Wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych (WCAG), a więc uwzględniono szersze normy przemysłowe. Norma europejska dotycząca projektowania dla wszystkich ([EN 17161](#)) uzupełnia normę EN 301 549 i zawiera opis procesów wymaganych do spełnienia norm dostępności. Na poziomie międzynarodowym w ramach [światowej inicjatywy na rzecz integracyjnych TIK](#) opracowano narzędzia i wytyczne dotyczące zamówień publicznych na dostępne technologie informacyjno-komunikacyjne.

Wartość zamówienia

Zamówienie na odnowienie trzech stron internetowych miało łączną wartość 372 800 EUR.

Instrument

- Art. 42 (dotyczący specyfikacji technicznych) oraz art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) dyrektywy 2014/24/UE.
- Zgodnie z dyrektywą w sprawie dostępności sieci wszystkie publiczne strony internetowe muszą być zgodne z normą EN 301 549 lub równoważną do dnia 23 września 2020 r. W dyrektywie nałożono również na organy publiczne obowiązek opublikowania na swoich stronach internetowych oświadczenia w sprawie dostępności, które zawiera link do mechanizmu informacji zwrotnej, umożliwiającego użytkownikom zgłaszanie przypadków niespełnienia minimalnych wymogów dostępności. Monitorowanie i sprawozdawczość na poziomie krajowym będą prowadzone od grudnia 2021 r.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Fińska Narodowa Agencja ds. Edukacji
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Wunder Finland Oy
- We współpracy z zespołem wsparcia transformacji cyfrowej fińskiego Skarbu Państwa przeprowadzono fazę badania opinii użytkowników. Trzy warsztaty dla klientów, po których przeprowadzono wywiady, stanowiły podstawę dla pierwszego [sprintu projektowego](#). Oczekuje się, że poprawi się dostępność dla użytkowników odnowionych stron.

Skutki społeczne

- Zapewnienie użytkownikom z niepełnosprawnościami dostępu do stron internetowych sektora publicznego ma kluczowe znaczenie dla świadczenia usług publicznych i dostarczania informacji wszystkim obywatelom. Przewiduje się, że do 2020 r. jedna piąta ludności UE zostanie dotknięta jakimś rodzajem niepełnosprawności¹⁴, dlatego zapewnienie powszechnej dostępności jest ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej. Uwzględnienie w projekcie wymogów dostępności od samego początku oznaczało, że nie było potrzeby wprowadzania w nim drastycznych zmian, a wszelkie przyszłe decyzje dotyczące wyglądu strony i ewentualnych nowych funkcji również będą podejmowane z uwzględnieniem kwestii dostępności.

Inne korzyści

¹⁴ Źródło: Komisja Europejska, [DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego](#).

- Chociaż norma EN 301 549 dotyczy przede wszystkim dostępności dla użytkowników z niepełnosprawnościami, poprawia ona także ogólną przyjazność i przejrzystość dla innych użytkowników, w tym osób starszych i tych, którzy spędzają mniej czasu w internecie.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Pierwotnie Agencja zamierzała zamówić usługę projektowania stron internetowych za pośrednictwem Hansel (centralnego organu ds. udzielania zamówień publicznych dla administracji publicznej w Finlandii). Nie udało się jednak uzyskać żadnej oferty, która spełniałaby specyficzne wymagania Agencji w zakresie kompetencji. Agencja postanowiła więc zorganizować własne zamówienie publiczne, co przyniosło pozytywne rezultaty (pięć ofert, wszystkie spełniające wymagania w zakresie kompetencji).
- Najważniejszym spostrzeżeniem dotyczącym przyszłych zamówień publicznych było to, że wymagania jakościowe były silnie skorelowane z polityką rozwoju kompetencji przedsiębiorstwa, opisaną w jej planie realizacji. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że Agencja zastosuje podobne kryteria w przyszłych zamówieniach publicznych na usługi wysokiej jakości.

Kontakt

Satu Meriluoto, Fińska Narodowa Agencja ds. Edukacji, satu.meriluoto@oph.fi

SEKTOR 9 – Sektor włókienniczy

44.Zastosowanie konwencji MOP w czeskim zamówieniu publicznym dotyczącym wyrobów włókienniczych

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych, Republika Czeska

Sektor produktów lub usług: wyroby włókiennicze

Wprowadzenie/cele zamówień

Czeskie Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych pragnie być jednym z propagatorów i liderów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w Republice Czeskiej, działając jako podmiot o przełomowym wpływie, organizując dziesiątki wydarzeń i tworząc metodykę oraz strukturę wsparcia dla tych, którzy chcą prowadzić swoje organizacje w kierunku zrównoważonego rozwoju. Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych stara się również przyciągnąć główne zainteresowane strony do stołu, aby wspierać dalszy rozwój społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Przedmiot

Tekstylia (zwłaszcza bielizna), które organizacje charytatywne miały przekazać osobom potrzebującym. Zakup ten jest wspierany finansowo przez Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Etap zamówienia oraz kryteria

Aby zapobiec naruszaniu praw pracowniczych i socjalnych w procesie produkcji wyrobów włókienniczych, Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych wymagało, aby oferenci dysponowali systemem gwarantującym, że proces produkcji nabywanych towarów nie wiąże się z łamaniem praw pracowniczych chronionych w podstawowych konwencjach MOP (praca dzieci, praca przymusowa itp.). Na tym etapie Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych skupiło się wyłącznie na warunkach w samym procesie produkcji wyrobów włókienniczych, nie zaś na produkcji surowców.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W 2015 r. Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych opracowało własną strategię społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, którą wykorzystuje w wytycznych dotyczących procedur przetargowych. W strategii określono podstawowe zasady dla Ministerstwa oraz skoncentrowano się na środowiskowych i społecznych skutkach zamówień. Instytucja zamawiająca dostrzega swój potencjał wpływania na rynek i pragnie poprawić wpływ swoich zakupów na zrównoważony rozwój.

Pierwsza strategia (przyjęta w 2015 r.) doprowadziła do wewnętrznego opracowania nowych procedur w organizacji, co pozwoliło Ministerstwu Pracy i Spraw Socjalnych wydać ponad 20 mln EUR w bardziej zrównoważony sposób. Poprzez swoje zakupy Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych pragnie zminimalizować negatywny wpływ na środowisko (koncentrując się na redukcji odpadów, etycznym pozyskiwaniu drewna itp.), wyeliminować przypadki łamania praw człowieka w swoich łańcuchach dostaw, wspierać możliwości MŚP oraz przedsiębiorstw społecznych w zakresie obsługi instytucji publicznych, a także wspierać reintegrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Z czasem podejście to przekształciło się w bardziej strategiczne myślenie o sile nabywczej. Ostatnio strategię tę zaktualizowano i położono nacisk bardziej na rozwój społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w organizacjach podległych (Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych). Jednym z celów na przyszłość jest monitorowanie i ocena efektów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w całej organizacji.

Weryfikacja

Oferenci mogli wykazać zachowanie zgodności z tym wymogiem poprzez członkostwo w organizacji Fair Wear Foundation (FWF) lub w innym systemie kontroli warunków pracy w swoim łańcuchu dostaw. Przystępując do FWF, organizacja wyraża zobowiązanie do wdrożenia ośmiu norm pracy FWF w swoim łańcuchu dostaw:

- Zatrudnienie jest dobrowolne

- Nie ma dyskryminacji w zatrudnieniu
- Nie wykorzystuje się pracy dzieci
- Wolność zrzeszania się i prawo do rokowań zbiorowych
- Wypłata płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie
- Brak nadmiernego czasu pracy
- Bezpieczne i zdrowe warunki pracy
- Prawnie wiążący stosunek pracy

Oferenci musieli również określić producenta, markę i miejsce produkcji każdego rodzaju produktu. W ten sposób zamawiający zyskuje pewien stopień widoczności i kontroli nad warunkami pracy w ramach łańcucha dostaw.

Wartość zamówienia

Wartość zamówienia wyniosła łącznie 550 000 EUR

Instrument

Art. 58 i załącznik XII oraz art. 18 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych
- Pracownicy dostawców Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych

Skutki społeczne

- Zmniejszono ryzyko naruszania norm pracowniczych i społecznych podczas produkcji wyrobów włókienniczych, z zastosowaniem wymagań społecznych jako szczególnych warunków udziału.
- Łańcuch dostaw stał się bardziej przejrzysty.

Inne korzyści

- Zwycięzca przetargu zatrudnia osoby notowane w rejestrze karnym, które mogą dzięki temu rozwinąć umiejętności zawodowe i uzyskać referencje ułatwiające im reintegrację społeczną.
- Zgodnie z informacjami przekazanymi przez zwycięskich oferentów, produkcja nie musi być zlecana w ramach outsourcingu do krajów, których systemów pracy nabywca nie może zweryfikować.
- Zorientowanie na społecznie odpowiedzialne warunki produkcji kupowanych towarów może pomóc w zapewnieniu równych warunków konkurencji między wykonawcami. Instytucja zamawiająca nie musi „kupować tanio na koszt innych”.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Jeżeli wymaga tego instytucja zamawiająca, przemysł włókienniczy jest w stanie zagwarantować w określonym zakresie przestrzeganie praw pracowniczych podczas produkcji.
- Proste wymagania dotyczące przejrzystości łańcucha dostaw mogą prowadzić do nieoczekiwanych korzyści wykraczających poza wymogi dotyczące zamówień, takich jak reintegracja sprawców przestępstw.
- Wyzwaniem wciąż pozostaje monitorowanie warunków podczas wykonywania zamówienia.
- Monitorowanie warunków produkcji surowców (np. bawełny) wymaga jeszcze rozwinięcia.

- Zgodnie ze swoją strategią Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych wciąż poszukuje kolejnych odpowiednich ofert, aby sprawdzić możliwości w tym zakresie. Ponadto Ministerstwo prezentuje aktualne przypadki innym zamawiającym, aby przekazać im wiedzę i motywować ich, by jako zamawiający również działali z uwzględnieniem zrównoważoności. Ponadto podejmuje działania na rzecz opracowania wewnętrznych procedur zarządzania zamówieniami, monitorowania i oceny wyników zamówień oraz oceny wartości zamówienia.
- Zapewnienie przejrzystości globalnych łańcuchów dostaw wymaga współpracy. Dodatkowe koszty i starania związane z tą współpracą są uzasadnione, jeśli dzięki niej nabywca może mieć pewność co do jakości warunków w całym łańcuchu dostaw zakupionych produktów.
- W obszarze społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych proste rozwiązania mogą nie być dostępne; takie zamówienia wymagają czasu, wysiłku i krytycznego myślenia. Przynoszą one jednak wiele korzyści, takich jak: lepsza organizacja procesu zamówień, lepsze zrozumienie potrzeb nabywcy i jakości produktu, świadomość odpowiedzialnego społecznie dokonywania zakupów, uczciwe warunki pracy i ceny, skupienie się na informacjach zwrotnych oraz kreatywne podejście do procesu, który w innym przypadku miałby charakter administracyjny. Warto zrobić pierwszy krok i uczyć się w praktyce.

Kontakt

Adam Gromnica, adam.gromnica@mpsv.cz oraz Eva Chvalková, eva.chvalkova@mpsv.cz, Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych

45. Podejście Gandawy do produkcji społecznie odpowiedzialnej odzieży roboczej

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Gandawa, Belgia

Sektor produktów lub usług: wyroby włókiennicze

Wprowadzenie/cele zamówień

W 2014 r. miasto Gandawa zaktualizowało swoją politykę zamówień publicznych, aby w pełni uwzględnić zasady zrównoważonego rozwoju w swoich zamówieniach. Cele społeczne przewidziane w ramach tej aktualizacji obejmują zachęcanie do zatrudniania osób z grup defaworyzowanych, wspieranie lokalnego wzrostu gospodarczego oraz uwzględnianie międzynarodowych norm i zasad sprawiedliwego handlu. Następnie w 2016 r. miasto nawiązało współpracę ze Stowarzyszeniem Flamandzkich Miast i Gmin (VVSG), aby wprowadzić wspomniane cele do zamówień publicznych dotyczących odzieży roboczej.

Gandawa była pierwszym Miastem przyjaznym dla Sprawiedliwego Handlu w Belgii, pierwszą Stolicą przyjazną dla Sprawiedliwego Handlu w Europie i aktywnie działa na rzecz podnoszenia świadomości nabywców i dostawców na temat sprawiedliwej mody.

Przedmiot

Zamówienie dotyczące społecznie odpowiedzialnej odzieży roboczej.

Etap zamówienia oraz kryteria

Proces zamówieniowy zainicjowano w pierwszej połowie 2018 r. Gandawa realizowała proces udzielania zamówienia w trzech etapach:

- Analiza wcześniejszych procedur przetargowych pod kątem najlepszych praktyk na rzecz uwzględnienia zrównoważonego rozwoju w specyfikacjach odzieży roboczej w regionie Flandrii i poza nim.
- W ramach szeroko zakrojonego badania rynku przeprowadzonego przez Gandawę i VVSG oceniono gotowość rynku, przejrzystość łańcuchów dostaw i potencjał etykiet w tym sektorze, a także zebrano opinie dostawców na temat zrównoważonego popytu i stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. Dzięki badaniu Gandawa zdała sobie sprawę, że rynek nie jest gotowy na zapewnienie wymaganego poziomu skutków środowiskowych i społecznych.
- Utworzenie zestawu narzędzi na potrzeby społecznie odpowiedzialnej odzieży roboczej¹⁵ dla dostawców i zamawiających, który dostarczy im wskazówek, jak doskonalić działania w trakcie obowiązywania umowy. Miasto podzieliło umowę ramową na pięć części, które wymagały różnego stopnia efektywności środowiskowej i społecznej, a każdy poziom efektywności zdefiniowano w zestawie narzędzi. Zestaw narzędzi zawiera również opis dowodów do przedłożenia przez oferentów oraz szczegółowe informacje na temat działań na rzecz bardziej odpowiedzialnej odzieży roboczej, do których zobowiązują się dostawcy poprzez klauzule umowne.

Podczas pierwszego etapu postępowania oferty byli zobowiązani do:

1. podpisania kodeksu postępowania dotyczącego „społecznie odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw”;
2. wypełnienia kwestionariusza dotyczącego „społecznie odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem dostaw”. Kwestionariusz dotyczył ogólnych informacji o przedsiębiorstwie, przejrzystości w łańcuchu dostaw oraz ryzyka społecznego w łańcuchu dostaw. Odpowiedzi z kwestionariusza nie poddano ocenie, lecz wykorzystano je w charakterze pomiaru bazowego lub samooceny na potrzeby dialogu między dostawcą a miastem Gandawa;
3. przedstawienie wykazu pojazdów, którymi będą realizowane dostawy (norma emisji co najmniej Euro V lub wyższa).

¹⁵ <http://platforma-dev.eu/wp-content/uploads/2018/06/Toolbox-VVSG-EN.pdf>

Zgłosiło się dziewięciu dostawców. Pięciu z nich spełniło powyższe wymagania i w związku z tym zostało dopuszczonych do drugiego etapu.

Do tych pięciu wybranych kandydatów wysłano następnie specyfikacje techniczne. Był to drugi etap procedury.

Kryteria udzielenia zamówienia różniły się w zależności od jego części, ale zasadniczo służyły ocenie ceny, jakości (wyniki testów laboratoryjnych na podstawie próbek) oraz trwałości odzieży po zakończeniu użytkowania. Minimalną wymaganą jakość opisano w kryteriach technicznych. Kryteria udzielenia zamówienia związane z jakością premiowały dostawców, którzy oferowali wyższy poziom jakości niż wymagany w kryteriach technicznych. Miasto Gandawa otrzymało pięć ofert i ostatecznie każda część zamówienia została przydzielona innemu dostawcy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Głównym celem było zintegrowanie gwarancji odnoszących się do międzynarodowych konwencji dotyczących pracy oraz zwiększenie przejrzystości w całym łańcuchu dostaw materiałów włókienniczych.

Z jednej strony miasto Gandawa wymaga poszanowania minimalnych międzynarodowych norm pracy i praw człowieka oraz stosowania płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie, a z drugiej strony – stałego udoskonalania warunków społecznych w ramach łańcuchów dostaw nabywanych produktów.

Wykonawca (i podwykonawcy zaangażowani przy wytwarzaniu produktów nabywanych przez władze Gandawy) na etapie wyboru musiał zobowiązać się do zapewnienia przejrzystości i stałego udoskonalania warunków pracy w łańcuchu dostaw przez cały okres obowiązywania umowy w odniesieniu do wszystkich produktów. Wspomniany proces doskonalenia dotyczy:

- przestrzegania i aktywnego stosowania ogólnych zasad „społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw” i „społecznie odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem” określonych w kodeksie postępowania. Zasady kodeksu postępowania opierają się na normach międzynarodowych Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i są zgodne z głównymi normami międzynarodowymi, takimi jak ISO 26000, GRI, ETI, FLA, Fair Wear Foundation, BSCI, SA 8000 itp.;
- przedstawiania rocznych sprawozdań dotyczących ryzyka społecznego związanego z łańcuchem. Podstawą tego działania musi być zewnętrznie zweryfikowane sprawozdanie z oceny ryzyka. Sprawozdania z oceny ryzyka sporządzane przez audytorów specjalizujących się w badaniu zrównoważonego charakteru działalności (Ecovadis lub podmiot równoważny) umożliwiają przedsiębiorstwom ocenę ekologicznych i społecznych wyników działalności ich globalnych dostawców.
- podejmowanie działań naprawczych, aby zapewnić zgodność z zasadami „społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw” i „społecznie odpowiedzialnego zarządzania łańcuchem”.

Weryfikacja

- Wyniki dostawcy są weryfikowane przez strony trzecie takie jak Ecovadis lub podmiot równoważny.
- Regularnie odbywają się spotkania kontrolne z dostawcami.
- Wyszczególnieni audytorzy sporządzili już różne sprawozdania dotyczące działalności pięciu wspomnianych dostawców.
- Gandawa współpracuje ze swoimi dostawcami z myślą o wprowadzeniu usprawnień.

Wartość zamówienia

Szacunkowa wartość umowy wynosiła 1,2 mln EUR w okresie czterech lat

Instrument

- Art. 46 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący podziału zamówień na części.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Gandawa
- Dostawcy, z którymi zawarto umowy:

- Alsico w odniesieniu do zrównoważonej odzieży roboczej,
 - Bel-Confect w odniesieniu do standardowej odzieży roboczej,
 - Stemico w odniesieniu do bielizny i śliniaków dla niemowląt,
 - Tric w odniesieniu do obuwia roboczego,
 - Fabory w odniesieniu do rękawic i innych środków ochrony indywidualnej
- Stowarzyszenie Flamandzkich Miast i Gmin (VVSG)
 - Audytorzy zrównoważonego charakteru działalności

Skutki społeczne

- Od początku etapu przygotowawczego w ramach zamówienia dostawcy zyskiwali coraz większą świadomość swojej odpowiedzialności za osiągnięcie tego celu.
- Jeden z dostawców został członkiem Fair Wear Foundation, inni gromadzą informacje, aby ich łańcuchy stały się bardziej przejrzyste, a jeszcze inni są już w pełni przejrzysti i odpowiedzialni społecznie i współpracują obecnie z systemami weryfikacji prowadzonymi przez strony trzecie.

Inne korzyści

- Odzież robocza (kamizelki, spodnie, T-shirty) została wyprodukowana z ekologicznej bawełny sprzedawanej z poszanowaniem zasad sprawiedliwego handlu oraz z poliestru, w miarę możliwości pochodzącego z recyklingu.
- Odzież robocza musi być dostarczana w sposób efektywny pod względem emisji CO₂.
- Po zakończeniu okresu użytkowania odzieży zostanie ona przetworzona na materiał izolacyjny i ławki ogrodowe.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Dostawcy odzieży roboczej chętnie podejmowali współpracę na rzecz ciągłej poprawy warunków pracy w łańcuchu dostaw. Dostawcy muszą być zaangażowani, stymulowani i wspierani, aby to robić.
- Klauzule prawne stanowią jedynie część rozwiązania; aby odnieść sukces, niezbędny jest dialog i partnerstwo z dostawcami. Powinny się one rozpocząć przed ogłoszeniem przetargu i być kontynuowane w trakcie realizacji umowy.
- W przeszłości zamówienia tego rodzaju były zazwyczaj udzielane jako całość. Podział zamówienia na części okazał się pomocny w zapewnieniu zdrowej konkurencji i wyłonieniu najbardziej odpowiedniego kandydata dla każdej z części.
- Gandawa współpracuje ze swoimi dostawcami przy realizacji celów w okresie obowiązywania umowy ramowej. Jest to proces uczenia się, w ramach którego miasto i jego dostawcy starają się pomagać sobie nawzajem.
- Wystarczająca ilość czasu i zasobów oraz wola polityczna są decydującymi czynnikami sukcesu, aby współpraca między nabywcą a dostawcą przyniosła realne skutki.
- Nabywcy publicznemu potrzebna jest pewna wiedza techniczna w dziedzinie materiałów włókienniczych. Pracownik odpowiedzialny w Gandawie ukończył na przykład szkolenie, na którym uzyskał więcej informacji na temat analizy jakości wyrobów włókienniczych (wytrzymałość na rozciąganie, pilling, kurczliwość).
- Jeżeli to możliwe, nabywca publiczny powinien wybrać procedurę, która umożliwi negocjacje. Otwarta procedura publiczna ma bardzo rygorystyczny charakter i jeśli na przykład zabraknie jednej próbki, istnieje ryzyko, że konieczne będzie przerwanie procedury i rozpoczęcie jej od nowa.
- Po przyznaniu nowych zamówień priorytetem było zapewnienie praktycznej organizacji wszystkich działań: dostosowanie systemów zamawiania, organizowanie spotkań początkowych z użytkownikami końcowymi i informowanie użytkowników końcowych, zapewnienie dostępności odzieży w odpowiednim rozmiarze przed jej zamówieniem, uzgadnianie dostaw z dostawcami, pralniami.
- Przyszłe wyzwania wiążą się z koniecznością poświęcenia odpowiedniej ilości czasu na spotkania kontrolne i sprawozdania stron trzecich, poświęcenia uwagi łańcuchom dostaw, które nie są jeszcze w pełni przejrzyste, oraz podejmowania w razie potrzeby działań naprawczych.

Kontakt

Aline De Cokere, zamawiający, miasto Gandawa, Aline.DeCokere@stad.gent

46. Uproszczenie weryfikacji zgodności z podstawowymi normami pracy MOP w sektorze wyrobów włókienniczych

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Bonn, Niemcy

Sektor produktów lub usług: wyroby włókiennicze

Wprowadzenie/cele zamówień

Miasto Bonn dąży do tego, by zamówienia publiczne były udzielane wyłącznie przedsiębiorstwom, które gwarantują, że zamówione towary zostały pozyskane lub wyprodukowane zgodnie z minimalnymi standardami określonymi w podstawowych normach pracy MOP.

W sektorze wyrobów włókienniczych funkcjonuje kilka oznakowań dotyczących etyki produkcji oraz inicjatyw wielostronnych (takich jak Fair Wear Foundation czy Inicjatywa na rzecz Etycznego Handlu), które mogą pomóc w weryfikacji całkowitej albo częściowej zgodności z podstawowymi normami pracy. To, jakie oznakowania lub jakie równoważne dowody są niezbędne do stwierdzenia zgodności z poszczególnymi normami, nie zawsze jest jednak oczywiste.

Aby temu zaradzić, miasto Bonn we współpracy z organizacją pozarządową FEMNET opracowało łatwy w użyciu kwestionariusz kryteriów społecznych, który umożliwi oferentom prostą weryfikację każdego kryterium na podstawie oznakowania, przynależności do inicjatywy lub alternatywnych dowodów, takich jak audyty społeczne lub audyty zarządzania przeprowadzane przez niezależne strony trzecie.

Kwestionariusz kryteriów społecznych wprowadzono po raz pierwszy pilotażowo w 2016 r. w przetargu na odzież roboczą dla pracowników zajmujących się utrzymaniem terenów zielonych, którą wyprodukowano w społecznie odpowiedzialnych warunkach pracy. Kwestionariusz opracowano na podstawie analizy rynku, która pomogła miastu Bonn zidentyfikować odpowiednie dowody w odniesieniu do każdego wymaganego standardu społecznego, a także przydzielić części zamówienia zgodnie z udokumentowaną dostępnością na rynku odzieży produkowanej zgodnie z zasadami etyki.

W 2018 r. opublikowano drugie zaproszenie do składania ofert, tym razem obejmujące również części zamówienia dotyczące wyrobów skórzanych. Celem było pozyskanie solidnej odzieży roboczej, przy jednoczesnym wsparciu tych dostawców, którzy już zaangażowali się w produkcję wyrobów w sposób akceptowalny społecznie.

Przedmiot

Odzież służbowa i ochronna, w tym wyroby skórzane

Etap zamówienia oraz kryteria

W ramach zamówienia z 2018 r. dotyczącego odzieży roboczej wagę kryteriów udzielenia zamówienia określono w następujący sposób:

- cena (40%);
- wartość użytkowa (30%) – za jakość, wykonanie i wyposażenie można było otrzymać taką samą liczbę punktów. Punktację przyznawała komisja oceniająca, w skład której wchodziłi użytkownicy, specjaliści ds. zdrowia i bezpieczeństwa oraz rada pracownicza (organ wybierany reprezentujący interesy pracowników, powszechnie występujący w organizacjach niemieckich);
- kryteria społeczne (30%) – oceniane zgodnie z „kwestionariuszem kryteriów społecznych” (opisanym w sekcji „Weryfikacja”).

Do ofert należało dołączyć kwestionariusz kryteriów społecznych, który zawierał dziewięć pytań w odniesieniu do każdego zamawianego produktu. Pytania dotyczyły warunków wytwarzania na końcowym etapie produkcji (tj. w zakładzie produkcyjnym, w którym produkt będący przedmiotem zamówienia został ukończony).

W kwestionariuszu kryteriów społecznych wyraźnie wskazano dopuszczalne formy weryfikacji (np. odpowiednie znaki na wyrobach włókienniczych lub, certyfikaty wydane przez strony trzecie, lub przynależność do organizacji lub inicjatyw). Niektóre formy weryfikacji mogły być wykorzystane do udzielenia pozytywnej odpowiedzi na wszystkie poniższe pytania (a tym samym do zdobycia

maksymalnej liczby 29 punktów). Inne formy weryfikacji pozwalały odpowiedzieć pozytywnie – i uzyskać odpowiednią liczbę punktów – tylko w odniesieniu do niektórych z poniższych pytań. Liczbę punktów możliwych do uzyskania za każde pytanie zważono zgodnie ze skutkami społecznymi związanymi z poszczególnymi pytaniami (możliwą punktację za każde pytanie podano poniżej w nawiasach):

1. Czy jako sprzedawca lub marka identyfikują Państwo ryzyko i jego wpływ na zgodność z normami MOP na końcowym etapie produkcji w odniesieniu do danego zamawianego produktu? (2 punkty)
2. Czy jako sprzedawca lub marka podjęli Państwo pisemne zobowiązanie do przestrzegania powyższych standardów społecznych na końcowym etapie produkcji danego zamawianego produktu, co obejmuje również ewentualnych podwykonawców? (1 punkt)
3. Czy jako sprzedawca lub marka popierają Państwo ustanowienie w lokalnym języku kodeksu postępowania (tj. zbioru zasad i przepisów, do których przestrzegania przedsiębiorstwo zobowiązuje się na zasadzie dobrowolności) na końcowym etapie produkcji danego zamawianego produktu, co obejmuje również ewentualnych podwykonawców? (3 punkty)
4. Czy jako sprzedawca lub marka posiadają Państwo wiedzę na temat zakładu produkcyjnego, w którym produkt zamawiany w ramach danego zamówienia został wyprodukowany jako produkt końcowy? (3 punkty)
5. Czy jako sprzedawca lub marka kontrolują Państwo przestrzeganie powyższych standardów społecznych w drodze niezależnych audytów społecznych na końcowym etapie produkcji danego zamawianego produktu? (3 punkty)
6. Czy jako sprzedawca lub marka wspierają Państwo przestrzeganie powyższych standardów społecznych na końcowym etapie produkcji w ramach umowy, zapewniając okresowe i niezależne przeglądy Państwa systemu zarządzania lub przedsiębiorstwa marki (pod kątem ich wpływu na przestrzeganie standardów społecznych)? (5 punktów)
7. Czy ułatwiono identyfikację potencjalnego ryzyka ze strony Państwa lub marki w odniesieniu do przestrzegania wyżej wymienionych standardów społecznych na końcowym etapie produkcji w ramach danego zamówienia w drodze wprowadzenia anonimowej infolinii do składania skarg? (3 punkty)
8. Jeżeli identyfikują Państwo (lub marka) potencjalne ryzyko, to czy przestrzeganie wyżej wymienionych standardów społecznych na końcowym etapie produkcji stwierdza niezależna osoba wyznaczona do kontaktów spoza zakładu produkcyjnego, dostępna na miejscu? (5 punktów)
9. Czy jako sprzedawca lub marka wspierają Państwo producentów, organizując szkolenia na temat społecznie odpowiedzialnych warunków produkcji dla kierownictwa i pracowników zakładu produkcyjnego prowadzącego końcowy etap produkcji? (4 punkty)

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Za pośrednictwem tego zamówienia Bonn dąży do poprawy warunków w łańcuchu dostaw wyrobów włókienniczych dzięki zapewnieniu, by wyroby włókiennicze produkowano na potrzeby tego zamówienia w warunkach zgodnych z podstawowymi konwencjami MOP:

- Konwencją dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r. (nr 87);
- Konwencją dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r. (nr 98);
- Konwencją dotyczącą pracy przymusowej lub obowiązkowej z 1930 r. (nr 29) (i protokołem do niej z 2014 r.);
- Konwencją o zniesieniu pracy przymusowej z 1957 r. (nr 105);
- Konwencją dotyczącą najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia z 1973 r. (nr 138);
- Konwencją dotyczącą zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci z 1999 r. (nr 182);
- Konwencja dotycząca jednakowego wynagrodzenia dla pracujących mężczyzn i kobiet za pracę jednakowej wartości z 1951 r. (nr 100);
- Konwencją dotyczącą dyskryminacji w zakresie zatrudnienia i wykonywania zawodu z 1958 r. (nr 111).

Weryfikacja

W kwestionariuszu kryteriów społecznych wskazano, jakie dowody są niezbędne w przypadku każdego pytania. Aby zaoszczędzić czas i zasoby, miasto Bonn umożliwiło jednak również udzielenie odpowiedzi na wiele pytań jednocześnie, jasno wskazując, jakie oznakowania lub inicjatywy korespondują z poszczególnymi pytaniami (co potwierdzałoby zgodność z podstawowymi normami MOP). Odbywa się to w ramach czterech kroków lub sekcji:

- Sekcja 1: Kraj produkcji. Jeżeli wyroby nie są wytwarzane w miejscu ujętym w wykazie krajów i terytoriów rozwijających (stanowiącym załącznik) sporządzonym przez DAC (zgodnie z oznaczeniem produktu „Made in”), uznaje się, że odpowiedź na wszystkie pytania jest pozytywna i przyznaje się 29 punktów.
- Sekcja 2: Jeżeli sekcja 1 nie ma zastosowania, za wystarczającą weryfikację wszystkich norm MOP uznaje się:
 - dowód przynależności do Fair Wear Foundation (FWF);
 - dowód przynależności do Fair Labour Association (FLA);
 - dowód dotyczący znaku, certyfikatu lub przynależności równoważnych w stosunku do FWF lub FLA.

Jeżeli zachodzi którykolwiek z powyższych przypadków, uznaje się, że ma wszystkie pytania udzielono odpowiedzi pozytywnej i przyznaje się 29 punktów.

- Sekcja 3: Jeżeli sekcja 2 nie ma zastosowania, za potwierdzenie pozytywnej odpowiedzi na grupy pytań uznaje się:
 - dowód przyznania przez International Association of Natural Textiles znaku „IVN certified” > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 2, 3 i 7 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 7 punktów;
 - dowód spełnienia wymogów normy Social Accountability International Standard 8000 (SA 8000) > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 2, 3, 4, 5 i 7 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 13 punktów;
 - dowód przyznania znaku Fairtrade Textile Standard > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 i 9 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 24 punkty;
 - dowód udziału w inicjatywie na rzecz przestrzegania norm społecznych w biznesie (Business Social Compliance Initiative, BSCI) > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 2, 3, 5, 7 i 9 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 14 punktów;
 - dowód przyznania certyfikatu Sustainable Textile Production Certificate (STeP) > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 1, 2, 4, 5, 6 i 7 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 14 punktów;
 - Dowód przynależności do Inicjatywy na rzecz Etycznego Handlu > uznaje się, że odpowiedzi na pytania 1, 2, 3, 6, 7, 8 i 9 są pozytywne w przypadku spełnienia kryteriów tej normy. Przyznaje się 23 punkty.
 - Dowód równoważnych pieczęci, certyfikatów lub członkostwa zapewniający pozytywną odpowiedź na poszczególne pytania zawarte w kwestionariuszu. Punkty przyznaje się w zależności od liczby możliwych do zweryfikowania odpowiedzi na pytania.

- Sekcja 4: Jeżeli sekcja 3 nie ma zastosowania, istnieje również możliwość udzielenia odpowiedzi oddzielnie na poszczególne pytania, pod warunkiem że można je zweryfikować na podstawie stosownych „alternatywnych źródeł” wymienionych w kwestionariuszu.

W przypadku braku dowodów w postaci pieczęci, certyfikatów lub członkostwa (lub równoważnych dowodów) lub jeżeli kwestionariusz wypełniono bez odpowiedniej weryfikacji (wskazanej w kwestionariuszu), liczba przyznanych punktów jest równa zero.

Wartość zamówienia

121 116,03 EUR (dwuletnia umowa)

Instrument

- Art. 18 ust. 2 (dotyczący przestrzegania mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy) i art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) dyrektywy 2014/24/UE.
- Układy zbiorowe i prawo zamówień publicznych w Niemczech.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Miasto Bonn
- Dostawca realizujący zamówienie
- Wsparcie weryfikacyjne: FEMNET

Skutki społeczne

Weryfikacja przestrzegania podstawowych norm MOP pozwala na zagwarantowanie, aby produkcja zamawianych towarów odbywała się z poszanowaniem następujących podstawowych praw pracowników¹⁶:

- swobody zrzeszania się oraz efektywnego uznania prawa rokowań zbiorowych;
- likwidacji wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej;
- skutecznej likwidacji pracy dzieci;
- likwidacji dyskryminacji w zatrudnieniu i w zakresie wykonywania zawodu.

Inne korzyści

- Miasto Bonn otrzymało 11 ofert, czyli więcej niż w poprzednim przetargu. Jest to dobry wynik jak na rynek wyspecjalizowany.
- Bonn uprościło proces weryfikacji zgodności z normami MOP, dzięki lepszemu wyjaśnieniu oferentom i zamawiającym etykiet i inicjatyw.
- Podejście to z łatwością mogą powielać inni zamawiający wyroby włókiennicze. Podobne podejście można opracować również w pozostałych sektorach.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- W stosunku do przetargu pilotażowego w ramach ponownego przetargu zwiększono wagę kryteriów społecznych z 15% na 30% wszystkich kryteriów oceny. Oznacza to, że oferenci nadal mogą wygrać przetarg, nawet jeżeli nie przedstawili najtańszej oferty.
- Dialog z oferentami miał duże znaczenie, gdyż w ten sposób zapewniono zrozumiałość kwestionariusza, a oferenci mogli zadawać pytania dotyczące ogólnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Kontakt

Sabrina Ahrend, Departament Służb Zamówień Publicznych, Miasto Bonn, referatvergabedienste@bonn.de i Rosa Grabe, specjalista ds. projektów w dziedzinie sprawiedliwych zamówień publicznych, FEMNET, beschaffung@femnet-ev.de

¹⁶ Podejście to można uzasadnić na podstawie zasady równego traktowania, zgodnie z którą wymaga się, aby w porównywalnych sytuacjach nie postępowano inaczej, a w różnych sytuacjach – tak samo, chyba że takie działanie jest obiektywnie uzasadnione. W takim przypadku uznaje się, że odmienny profil ryzyka dotyczący naruszenia podstawowych praw pracowniczych, który ma zastosowanie w krajach rozwiniętych i rozwijających się, uzasadnia ich różne traktowanie w kwestionariuszu.

47. Koncesja na zbiórkę odzieży używanej i gospodarowanie odpadami włókienniczymi w Madrycie: część zamówienia zastrzeżona dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Urząd Miasta Madrytu, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: zbiórka odzieży używanej i gospodarowanie odpadami włókienniczymi

Wprowadzenie/cele zamówień

Celem Urzędu Miasta Madrytu jest propagowanie trwałego i zintegrowanego podejścia w zakresie zbierania odpadów i gospodarowania nimi. Obejmuje to również propagowanie większych możliwości zatrudnienia osób oddalonych od rynku pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uznając rolę przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy jako podmiotów zwiększających zatrudnienie wśród osób należących do tych grup, Urząd Miasta uruchomił postępowanie o udzielenie koncesji podzielonej na części w zakresie zbiórki odzieży używanej i gospodarowania odpadami tekstylnymi. W umowie przewidziano rozmieszczenie 1 150 kontenerów na terenie miasta Madryt. Jedną z części zamówienia zastrzeżono dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy.

Przedmiot

Zbiórka odzieży używanej i odpadów włókienniczych i gospodarowanie nimi

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone jest na podstawie przepisu hiszpańskiej ustawy dotyczącego zamówień zastrzeżonych (ustawa nr 9/2017, disposición adicional 4a), włączającego art. 24 dyrektywa 2014/23/UE i art. 20 dyrektywy 2014/24/UE. W odniesieniu do jednej z trzech części zamówienia możliwość konkurencyjnego udziału zastrzeżono dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, które muszą przedstawić dowód na posiadanie takiego statusu i oświadczenie, że status ten pozostaje w mocy.

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia. Zanim ogłoszono przetarg, przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy miały możliwość współpracy z instytucją zamawiającą w celu ustalenia zdolności i omówienia możliwości podziału zamówienia na części, opłat za umieszczenie kontenerów w przestrzeni publicznej itp. W konsultacjach mogły wziąć udział wszystkie zainteresowane zamówieniem przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy. W tej kwestii Urząd Miasta skontaktował się z lokalnymi organizacjami parasolowymi, które przekazały informacje swoim członkom. Takie skrupulatne działania prowadzone na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia umożliwiły zgromadzenie większej ilości informacji z badań rynkowych dotyczących trzeciego sektora w Mieście Madryt i pozwoliły instytucjom zamawiającym lepiej zrozumieć sytuację takich podmiotów.

Koncesję podzielono na trzy części, z których każda obejmuje inne dzielnice miasta (1. część zamówienia: 366 kontenerów; część zamówienia nr 2: 419 kontenerów; część zamówienia nr 3: 365 kontenerów). Trzecią część zamówienia, która obejmuje południowe dzielnice, zastrzeżono dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, ze względu na społeczno-gospodarcze uwarunkowania panujące na tych terenach, na których dochody nie osiągają średniego poziomu dochodów. Ponadto dostawcy ułatwiono dostęp do niezbędnej infrastruktury w zakresie zbiórki odzieży używanej i gospodarowania nią dzięki udostępnieniu terenów przemysłowych po cenach nieosiągających średnich cen oferowanych przez miasto.

W postępowaniu w odniesieniu do realizacji zamówienia określono również warunki dotyczące aspektów społecznych:

- obowiązek przestrzegania mających zastosowanie przepisów pracy i przepisów społecznych, w tym kryteriów dotyczących dostępności i uniwersalnego projektu, oraz postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- gwarancja możliwości ponownego użycia jak największej ilości tekstyliów i tkanin,
- wymóg przedstawienia instytucji zamawiającej wszystkich istotnych dokumentów dotyczących zatrudnionych pracowników,

- wymóg, zgodnie z którym wszystkie upowszechniane materiały związane z realizacją usługi mają być neutralne pod względem płci.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zapewnienie możliwości zatrudnienia osobom oddalonym od rynku pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Promowanie dostępu do rynków zamówień publicznych dla podmiotów gospodarki społecznej.
- Zapewnienie standardów godnej pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy chronionej, w ramach programów zatrudnienia chronionego i w przedsiębiorstwach społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy.

Weryfikacja

Pracownicy zatrudnieni przy realizacji zastrzeżonej części zamówienia to osoby z polecenia publicznych służb socjalnych miasta Madryt. Kwalifikujący się kandydaci muszą posiadać wydane przez publiczne służby socjalne zaświadczenie, że dana osoba znajduje się w sytuacji wykluczenia społecznego. Kwalifikujące się grupy docelowe są zróżnicowane – długotrwale bezrobotni, migranci, mniejszości etniczne, samotne matki zagrożone ubóstwem lub ofiary przemocy wobec kobiet.

W ramach propagowania celów w zakresie włączenia społecznego i trwałości zatrudnienia beneficjenci programów integracji zawodowej realizują indywidualne ścieżki integracji. Oprócz umowy o pracę pracownicy zawierają indywidualną umowę dotyczącą integracji z doradcą zawodowym, w której to umowie określa się konkretne działania, które zobowiązują się realizować, aby zwiększyć swoją umiejętność przystosowania zawodowego. Nacisk kładzie się na działania związane z pracą, w tym na zdobywanie podstawowych kwalifikacji, takich jak prawo jazdy lub uprawnienia operatora wózka widłowego, znajomość języków obcych i umiejętności miękkie, a także na kwestie związane z włączeniem społecznym, takie jak zakwaterowanie, czas wolny, opieka zdrowotna i inne formy wsparcia dla pracownika i członków jego gospodarstwa domowego.

Pracownicy biorą udział w szkoleniach w miejscu pracy, aby zdobywać umiejętności przydatne w pracy, takie jak punktualność, zachowanie higieny, umiejętności komunikacyjne i utrzymywanie prawidłowych relacji z innymi pracownikami.

Wartość zamówienia

Łączna wartość zamówienia wynosiła 5 472 852,50 EUR. Wartość 3. części zamówienia wynosi 232 687,50 EUR. Ponieważ chodzi o koncesję, wartość zamówienia wyrażono jako kwotę uiszczaną przez oferentów na rzecz instytucji zamawiającej. Ustalając niższą cenę w odniesieniu do części nr 3 zamówienia (75 EUR za kontener), instytucja zamawiająca zamierzała zrekompensować wyższe koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy w związku ze szczególnym charakterem ich działalności.

Instrument

- Art. 24 dyrektywy 2014/23/UE (możliwość zastrzegania prawa udziału w postępowaniach o udzielenie koncesji).
- Postępowanie jest realizowane w ramach Strategii na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania odpadami wprowadzonej przez Miasto Madryt na lata 2018–2022. Jednym z celów tej strategii jest sprzyjanie zwiększeniu zatrudnienia, w tym zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Urząd Miasta Madrytu
- Dostawcy realizujący zamówienie: Recumadrid i Solidanza
- Beneficjenci: pracownicy

Skutki społeczne

- W wyniku realizacji tego zamówienia utworzono sześć nowych pełnoetatowych stanowisk zajmowanych przez osoby wykazujące słabą umiejętność przystosowania zawodowego. Niektórzy pracownicy zamieszkują dzielnice miasta, w których prowadzona jest zbiórka odzieży, co sprzyja zwiększeniu spójności społecznej na tym terenie. W związku z zatrudnieniem beneficjenci programu integracji zawodowej nie pobierają zasiłków dla bezrobotnych ani innych zasiłków w ramach pomocy społecznej i jako podatnicy wnoszą wkład społeczny.

- Program integracji zawodowej obejmuje również usługi, które mają zagwarantować włączenie zawodowe i społeczne uczestników programu. Do takich usług należą szkolenia, opieka zdrowotna i wsparcie w zakresie zakwaterowania.
- Możliwości integracji zawodowej zostaną rozszerzone na początku 2020 r. wraz z utworzeniem czterech kolejnych pełnoetatowych miejsc pracy.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Kluczowe znaczenie miały wstępne konsultacje rynkowe, dzięki którym instytucja zamawiająca zyskała rozeznanie w zdolnościach przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy i mogła tak określić elementy postępowania, aby przedsiębiorstwa te uzyskały dostęp do rynków zamówień publicznych.
- Partnerstwa jako czynniki zwiększające uczestnictwo małych wykonawców: Przetarg wygrało konsorcjum utworzone przez dwa przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy, Recumadrid i Solidanza, zainteresowane przedmiotem zamówienia i posiadające wspólne doświadczenie w integracji zawodowej osób z grup defaworyzowanych. Organizacje te połączyły siły, aby spełnić obowiązkowe techniczne i ekonomiczne wymogi zamówienia.
- Podnoszenie świadomości: Wykonawcy prowadzą prace promujące ponowne użycie artykułów gospodarstwa domowego i tekstyliów, a tym samym zamówienie to przynosi zarówno korzyści społeczne, jak i korzyści środowiskowe. Wykonawcy wykorzystują realizację tego zamówienia do podnoszenia świadomości na temat alternatywnych możliwości konsumpcyjnych, w tym sklepów z odzieżą używaną, łańcuchów ochrony środowiska lub gospodarowania odpadami.
- Głównym wyzwaniem pozostaje pełne uznanie działalności zawodowej przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy. Organy publiczne powinny dalej wspierać przedsiębiorstwa społeczne i gospodarkę o obiegu zamkniętym, organizując kolejne przetargi na zbiórkę odzieży używanej i gospodarowanie odpadami tekstylnymi w formie zamówień zastrzeżonych w całości (a nie tylko częściowo).

Kontakt

Cristina Salvador, Dyrektor [RECUMADRID](#), recumadrid@gmail.com, +34 91 425 23 84

48. Zamówienie na odzież roboczą jako sposób na zwiększenie zatrudnienia w Szwecji

Nazwa organu zamawiającego, państwo:

Centrum Zamówień Publicznych, region Falun-Borlänge, Szwecja (Upphandlingscenter Falun Borlänge regionen, UHC)

Sektor produktów lub usług: sektor włókienniczy

Wprowadzenie/cele zamówień

UHC to regionalna instytucja zamawiająca organizująca przetargi w imieniu siedmiu różnych gmin w hrabstwie Dalarna. UHC organizuje społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne od 2016 r. UHC realizuje szereg celów związanych ze zrównoważonym rozwojem społecznym. Między innymi dąży do tego, aby każdego roku co najmniej 30% wszystkich zamówień publicznych przyczyniało się do zwiększenia możliwości znalezienia zatrudnienia lub stażu przez osoby oddalone od rynku pracy.

W udzielanych zamówieniach publicznych UHC kładzie również nacisk na płacę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie, tzn. na minimalny dochód, który w ramach realizacji zamówienia musi otrzymać pracownik, aby mógł zaspokoić swoje podstawowe potrzeby życiowe. Ma to uzmysłwić przedstawicielom branży, że zamówienia publiczne należy wykorzystywać do propagowania sprawiedliwego handlu i sprawiedliwych warunków pracy.

Przedmiot

Zamówienie na odzież roboczą dla personelu służb opieki domowej, mieszkalnictwa socjalnego i przedszkoli w sześciu gminach w hrabstwie Dalarna: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora i Ludvika.

Etap zamówienia oraz kryteria

UHC stosuje trzy warunki realizacji zamówień związane ze wzrostem zatrudnienia:

- Dostawca ma angażować się w dialog z UHC na temat poprawy pracy z uwzględnieniem kwestii społecznych. W ten sposób dostawcy mają bardziej świadomie podchodzić do kwestii społecznych.
- Dostawcy muszą analizować możliwości oferowania zatrudnienia lub staży osobom oddalonym od rynku pracy (takim jak osoby długotrwale bezrobotne lub osoby z niepełnosprawnościami).
- Dostawca oferuje zatrudnienie lub staż na okres trzech do sześciu miesięcy dla co najmniej jednej osoby będącej w danym czasie osobą bezrobotną.

Jeżeli chodzi o zamówienia na odzież roboczą, dostawca musiał zapewnić co najmniej jednej osobie oddalonej od rynku pracy staż trwający od trzech do sześciu miesięcy, związany z przedmiotem zamówienia. Osobami kwalifikującymi się były osoby, którym jest szczególnie trudno wejść na rynek pracy lub utrzymać się na rynku pracy, takim jak osoby długotrwale bezrobotne lub osoby z niepełnosprawnościami. Alternatywnie dostawca może zaoferować danej osobie (określonej powyżej) możliwość wzięcia udziału w szkoleniu zawodowym trwającym od trzech do sześciu miesięcy zgodnie z wytycznymi szwedzkich publicznych służb zatrudnienia lub urzędu miasta.

Zgodnie z przyjętym założeniem, które nie stanowi jednak wymogu, następnym etapem po odbyciu stażu ma być zatrudnienie. Zatrudnienie na tej podstawie nie może oznaczać zwolnienia innej osoby już zatrudnionej przez dostawcę. Zastosowanie mają następujące warunki umowne dotyczące sprawiedliwego handlu/płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie:

UHC dąży do tego, aby więcej produktów wytwarzano w warunkach, w których pracownicy zatrudnieni przy ich produkcji otrzymują płacę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie. Płaca zapewniająca utrzymanie na minimalnym poziomie oznacza wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych pracownika. Od dostawcy oczekuje się gotowości do opracowania produktów i procedur spełniających ten wymóg. Przyjmuje się, że od 1 do 5 produktów (co najmniej 1) stanowiących przedmiot umowy ramowej ma pochodzić od dostawcy lub podwykonawcy wypłacającego pracownikom wynagrodzenia zgodnie z krajową płacą zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie. Dowodem na to, że dany produkt wyprodukowano zgodnie z zasadami sprawiedliwego handlu, może być na przykład zastosowanie oznaczenia produktów sprawiedliwego handlu.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W odniesieniu do gmin współpracujących z Centrum Zamówień Publicznych UHC stosuje wspólną politykę w zakresie udzielania zamówień publicznych, w ramach której duży nacisk kładzie się na społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne. W przypadku zamówień na odzież roboczą celem UHC było zapewnienie płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie i możliwości zatrudnienia. UHC bierze pod uwagę szczególne potrzeby związane z odpowiedzialnością społeczną zgłaszane przez sześć współpracujących gmin. Szczególną uwagę zwraca się na wymogi związane z realizacją zamówienia.

Weryfikacja

UHC stale monitoruje działania podejmowane przez dostawców w kwestiach społecznych. Po zawarciu umów UHC dokonuje ich przeglądu wraz z nabywcą z gmin, odpowiedzialnym nabywcą w UHC i dostawcą. W przypadku zamówień na odzież roboczą pracownicy publicznych służb zatrudnienia z sześciu zainteresowanych gmin występowali również w roli ekspertów od kojarzenia pracowników z dostawcą. Gminy muszą zapewnić zabezpieczenie staży, więc dostawca i gminy zawierają umowę dotyczącą stażu. Gminy prowadzą wspólnie z dostawcą regularne działania następcze w związku z zapewnionym stażem i zatrudnieniem.

Wartość zamówienia

Umowa ramowa na cztery lata o szacowanej łącznej wartości wynoszącej 795 000 EUR.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- Rozdział 17 sekcja 1 szwedzkiej ustawy o zamówieniach publicznych (2016 1145).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Region Upphandlingscenter Falun-Borlänge (UHC)
- Gminy zaangażowane w realizację umowy ramowej: Borlänge, Falun, Säter, Gagnef, Hedemora i Ludvika.
- Dostawcy realizujący zamówienie: Fristads i Procurator
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli społecznej: Publiczne służby zatrudnienia

Skutki społeczne

UHC stosuje klauzule społeczne głównie w celu wprowadzenia na rynek pracy osób bezrobotnych, propagowania sprawiedliwych warunków pracy oraz wypracowania długoterminowych rozwiązań w zakresie zrównoważonego rozwoju społecznego. Według UHC wpływ wzrostu zatrudnienia jest wielowymiarowy:

- ograniczenie wykluczenia,
- poprawa zdrowia psychicznego i bezpieczeństwa,
- poprawa kompetencji,
- oszczędność kosztowa.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Instytucje zamawiające powinny pamiętać, że wymogi w zakresie odpowiedzialności społecznej mają być korzystne dla wszystkich zaangażowanych stron.
- Na wczesnym etapie przed wprowadzeniem nowoczesnych wymogów społecznych w zakresie zamówień publicznych należy nawiązać dialog ze wszystkimi istotnymi podmiotami.
- W przyszłości podstawową kwestią będzie współpraca z organizacjami mogącymi kojarzyć osoby z konkretnymi zamówieniami. Początkowo UHC nie współpracowało z lokalnymi służbami zatrudnienia. W przeciwieństwie do lokalnych

urzędów pracy jako zamawiający UHC nie ma dostępu ani umiejętności potrzebnych do zaproponowania osoby odpowiedniej na danym stanowisku.

Kontakt

Maria Fridholm, publiczna instytucja zamawiająca, Upphandlingscenter, Maria.fridholm@ludvika.se

SEKTOR 10 – Inne

49.Klauzule dotyczące zatrudnienia w ramach usług transportu w Warszawie

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie, Polska

Sektor produktów lub usług: sektor transportu

Wprowadzenie/cele zamówień

Jeżeli chodzi o realizację zamówienia, miasto stosuje zarówno zamówienia zastrzeżone (dla organizacji zatrudniających co najmniej 30% osób należących do grup zagrożonych marginalizacją społeczną), jak i klauzule dotyczące zatrudnienia (oferowanie zatrudnienia na podstawie umowy osobom bezrobotnym, osobom z niepełnosprawnościami i małoletnim). Najczęściej stosowaną klauzulą społeczną jest klauzula wymagająca oferowania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

W przypadku przedmiotowego zamówienia miasto zamierzało zwiększyć poziom zatrudnienia w Warszawie w wyżej skazanych grupach defaworyzowanych, a także podnieść świadomość na temat możliwości zwiększenia zatrudnienia za pomocą zamówień publicznych.

Przedmiot

Świadczenie usługi przewozu regularnego wykonywanej w ramach lokalnego transportu zbiorowego na liniach autobusowych nadzorowanych przez ZTM

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie przeprowadzono w formie przetargu otartego. Miasto Warszawa uwzględniło wymóg związany z realizacją zamówienia. Zwycięski wykonawca musiał zapewnić zatrudnienie 120 osobom, które w tamtym czasie były osobami bezrobotnymi i oddalonymi od rynku pracy. Osobom tym zaproponowano pracę w charakterze kierowców i dyspozytorów na podstawie umowy na pełny etat. Wykonawca musiał również przedstawić umowy o pracę miastu Warszawa do celów weryfikacji zatrudnienia.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Miastu przyświecały dwa cele:

- zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami i osób młodych,
- podniesienie świadomości na temat możliwości zwiększenia zatrudnienia za pomocą zamówień publicznych.

Weryfikacja

Po rozpoczęciu realizacji usługi Miasto pozostawało w kontakcie z wykonawcą w celu weryfikacji zatrudnienia kierowców i dyspozytorów oraz otrzymania rejestru pracowników wraz z informacją o liczbie umów o pracę. Wykonawca przesyła skan umowy o pracę (w której dane są poddane anonimizacji ze względu na wymogi zawarte w RODO). Ponadto miasto weryfikuje liczbę umów o pracę w toku wizyt w zajezdniach autobusowych wykonawcy.

Wartość zamówienia

Umowę zawarto w lutym 2016 r., a łączna wartość zamówienia wynosi 130 mln EUR na siedem lat, tj. na okres 2016–2023.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- Zarządzenie nr 1243/2015 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy, w którym wprowadzono obowiązek stosowania klauzul społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego o wartości powyżej 30 000 EUR w następujących kategoriach zamówień:

- usługi gastronomiczne i cateringowe,
- usługi opiekuńcze,
- usługi związane z utrzymaniem czystości i sprzątaniem wnętrz,
- zimowe i letnie oczyszczanie ulic i chodników,
- utrzymywanie terenów zieleni,
- roboty budowlane.

W zarządzeniu zalecono również stosowanie klauzul społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w przypadku zamówień o wartości poniżej 30 000 EUR oraz w przypadku zamówień o wartości powyżej 30 000 EUR w kategoriach innych niż obowiązkowe. Praktyka stosowania klauzul społecznych w różnych zamówieniach publicznych w okresie od 1 października 2015 r. do 31 marca 2019 r. doprowadziła do wykorzystania tych klauzul w 444 zamówieniach o łącznej wartości blisko 1 mld EUR.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie
- Dostawca: Mobilis Sp. z o.o.

Skutki społeczne

- W latach 2016–2023 zwiększyła się ogólna świadomość możliwości zatrudnienia w ramach zamówień publicznych. Co istotne, ogólne zatrudnienie wzrosło i tendencja ta będzie się utrzymywać. W ramach tego zamówienia zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy otrzyma 120 osób oddalonych od rynku pracy.
- Odkąd stosowanie klauzul zatrudnienia jest obowiązkowe, m.st. Warszawa odniosło wiele korzyści związanych ze zwiększeniem zatrudnienia osób oddalonych od rynku pracy. Ponad 16 500 osób zostało zaangażowanych w realizację zamówień objętych klauzulami społecznymi na podstawie umów o pracę.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Poprzedni wykonawcy zatrudniali kierowców i dyspozytorów na umowy o pracę, ale nie w takim stopniu, jak w wyniku zastosowania konkretnych wymogów w zamówieniach. Ponieważ klauzula pracownicza jest obowiązkowa i przynosi pozytywne skutki społeczne, następne zamówienie udzielone przez Zarząd Transportu Miejskiego będzie prawdopodobnie bardzo podobne. Jednak obecne zamówienie obowiązuje do 2023 r., a przyszłe okoliczności są trudne do przewidzenia.

Kontakt

Radosław Maciak, Dział Techniczny, Zarządzanie Flotą Pojazdów Transportu Publicznego, Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie, r.maciak@ztm.waw.pl

50.Zamówienie zastrzeżone na zagospodarowanie odpadów w Rzgowie, Polska

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Gmina Rzgów, Polska

Sektor produktów lub usług: gospodarowanie odpadami

Wprowadzenie/cele zamówień

W dniu 23 listopada 2017 r. gmina Rzgów ogłosiła przetarg na odbiór i zagospodarowanie (odzysk lub unieszkodliwienie) odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w Rzgowie, a także dostarczanie worków na śmieci do gospodarstw domowych. W procedurze udzielenia zamówienia, o wartości poniżej progu unijnego, zastosowano tryb zastrzeżonego postępowania przetargowego, aby stworzyć możliwości zatrudnienia osobom oddalonym od rynku pracy. W przetargu uwzględniono wymogi środowiskowe w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi – na przykład określone poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy biodegradowalnych odpadów komunalnych przekazywanych do składowania – zgodnie z regionalnym planem gospodarki odpadami. Ponadto w przetargu uwzględniono aspekty społeczne, m.in. wymóg zatrudniania przez wykonawcę osób z grup zmarginalizowanych.

Zwycięzcą przetargu została Komunalna Rzgów, lokalna spółdzielnia socjalna. Spółdzielnia zatrudnia obecnie jedenaście osób, w tym osoby długotrwale bezrobotne i osoby z niepełnosprawnościami. Głównym przedmiotem działalności spółdzielni jest odbiór odpadów zmieszanych i segregowanych od mieszkańców Rzgowa.

Przedmiot

Zbieranie i zarządzanie odpadami komunalnymi oraz dostarczanie worków na śmieci w ramach zamówienia zastrzeżonego dla przedsiębiorstw społecznych.

Etap zamówienia oraz kryteria

Przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych był zastrzeżony dla wykonawców, którzy spełniali następujące warunki:

- mają status zakładu pracy chronionej lub ich działalność obejmuje społeczną i zawodową integrację osób, które są członkami grup społecznie marginalizowanych; oraz
- co najmniej 50% pracowników stanowią osoby należące do grup społecznie marginalizowanych zgodnie z art. 22 ust. 2 polskiej ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Grupy społecznie marginalizowane rozumie się jako:

- osoby z niepełnosprawnościami w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r.;
- osoby bezrobotne w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r.;
- osoby pozbawione wolności lub zwolnione z zakładu karnego, doświadczające trudności w związku z resocjalizacją; o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r.;
- osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r.;
- osoby bezdomne w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r.;
- osoby, którym Rzeczpospolita Polska udzieliła statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r.;
- osoby w wieku do 30 lat i osoby w wieku ponad 50 lat, posiadające status osoby poszukującej pracy i bezrobotnej;
- osoby należące do mniejszości znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r.;

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Integracja osób z grup zmarginalizowanych na rynku pracy, a także poprawa recyklingu, ponownego użycia i odzysku odpadów komunalnych zgodnie z zapisami wojewódzkiego planu gospodarki odpadami na 2022 r.

Weryfikacja

Wykonawca zobowiązany był przedłożyć gminie dokument potwierdzający posiadanie statusu zakładu pracy chronionej lub oświadczenie potwierdzające, że jego działalność obejmuje integrację społeczną i zawodową osób będących członkami grup społecznie marginalizowanych oraz że co najmniej 50% pracowników wykonujących prace będące przedmiotem zamówienia stanowią członkowie grup społecznie zmarginalizowanych. Wykonawca przedstawił wykaz osób (bez imion i nazwisk), które spełniają wspomniane kryteria.

Wartość zamówienia

Łączna wartość zamówienia wynosiła 378 000 PLN (równowartość 89 559,45 EUR) na okres sześciu miesięcy.

Instrumenty

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.
- „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016–2022”.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Gmina Rzgów, województwo wielkopolskie, Polska
- Dostawca usług objętych zamówieniem: Spółdzielnia Komunalka Rzgów
- Beneficjenci: pracownicy spółdzielni, z którą zawarto umowę, pochodzący z grup społecznie marginalizowanych

Skutki społeczne

- Zaangażowanie w realizację zamówienia publicznego wzmacnia spółdzielnię socjalną Komunalka Rzgów, co pomaga zapewnić trwałość jej programów i projektów.
- Na potrzeby realizacji tego zamówienia spółdzielnia zatrudniła trzy osoby, które należały do grupy społecznie marginalizowanej.

Inne korzyści

- Możliwe jest powielenie lub przeniesienie tej dobrej praktyki do innych organizacji i sektorów.
- Gmina doradza innym, którzy chcą powielić tę praktykę, aby korzystali z zamówień zastrzeżonych, ponieważ przyczyniają się one do osiągnięcia celów polityki społecznej poprzez udzielanie zamówień na roboty budowlane lub usługi.
- Aspekty środowiskowe przetargu, takie jak usprawnienie recyklingu, ponownego użycia i odzysku odpadów komunalnych, są zgodne również z miejskim planem gospodarki odpadami.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Zastosowanie przetargu zastrzeżonego dla przedsiębiorstw społecznych zatrudniających osoby pochodzące z grup marginalizowanych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi zostało uznane przez instytucję zamawiającą za udane, ponieważ spółdzielnia socjalna sprawnie wykonała roboty budowlane określone w zamówieniu i zaoferowała zatrudnienie grupom uznanym przez gminę za docelowe, osiągając w ten sposób dwójaki cel zamówienia publicznego. Od tego czasu gmina powtórzyła tę praktykę przy okazji innych przetargów dotyczących gospodarki odpadami.
- W przyszłości gmina zamierza częściej korzystać z tego typu zamówień i stosować je w innych sektorach.

- Kolejnym krokiem może być uwzględnienie w strategii gminy na rzecz integracji społecznej stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych jako środka do osiągnięcia określonych w niej celów społecznych.

Kontakt

Iwona Maciejewska, prezes Spółdzielni Socjalnej Komunalka Rzgów, iwona.maciejewska@komunalkarzgow.pl

51. Partnerstwo pomiędzy miastem Lille a GECCO, przedsiębiorstwem społecznym, w zakresie produkcji biodiesla ze zużytego oleju spożywczego

Nazwa organu zamawiającego, państwo:

Gmina Lille, Francja

Sektor produktów lub usług

Transport lokalny

Wprowadzenie/cel zamówienia

W styczniu 2017 r. gmina Lille zawarła umowę z GECCO, przedsiębiorstwem społecznym działającym w Lille i regionie Hauts-de-France. Zamówienia udzielono na usługi w zakresie badań i rozwoju (B+R) o wartości poniżej progu unijnego. Skupia się ono na wytwarzaniu biodiesla dla pojazdów publicznych z olejów odpadowych i przetestowaniu możliwości stworzenia realnej alternatywy dla zużycia standardowego paliwa.

GECCO jest przedsiębiorstwem społecznym specjalizującym się w zbiórce i odzysku odpadów gastronomicznych. Zatrudnia dziesięć osób o szerokim spektrum kompetencji, w tym pracowników produkcyjnych, kierowców, inżynierów, handlowców, doktorów nauk, kierowników projektów i menedżerów. W ramach tego partnerstwa GECCO i miasto Lille współpracują nad optymalizacją dystrybucji paliwa i konserwacji pojazdów, we współpracy z producentami samochodów. Partnerstwo to ma na celu rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym na tym terenie poprzez przetworzenie zużytego oleju posmażalniczego w paliwo wykorzystywane w pojazdach publicznych. Miasto Lille otrzymało biopaliwo wyprodukowane przez GECCO i wykorzystało je w kilku pojazdach testowych.

Przedmiot

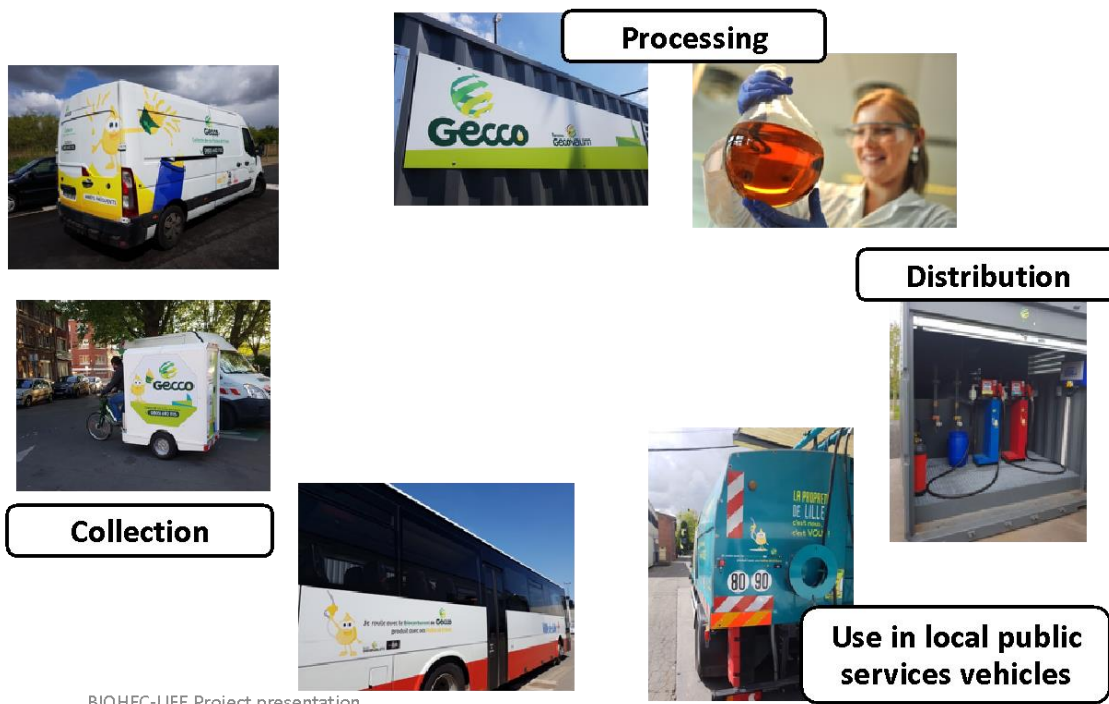
Partnerstwo na rzecz badań i rozwoju pomiędzy gminą a przedsiębiorstwem społecznym służące wspieraniu rozwoju innowacyjnego produktu w dziedzinie biopaliw do użytku w pojazdach publicznych.

Etapy zamówienia oraz kryteria/instrument

Partnerstwo pomiędzy gminą a GECCO zawarto w drodze procedury negocjacyjnej bez ogłoszenia i jest podzielone na dwa etapy:

- Etap 1: W tym etapie miasto Lille eksploatowało trzy pojazdy – autokar, zamiatarkę i pojazd do czyszczenia ulic – napędzane biopaliwem wytworzonym ze zużytych olejów posmażalniczych. Prowadzono monitoring techniczny pojazdów, silników i emisji do powietrza. Dla każdego typu pojazdu wykorzystano pojazdy testowe napędzane standardowym olejem napędowym do silników wysokoprężnych i napędzane olejem napędowym do silników wysokoprężnych przeznaczonym dla pojazdów nieporuszających się po drogach, aby sprawdzić, czy są przystosowane do pracy z biopaliwem. Etap ten trwał 18 miesięcy. Wszystkie trzy pojazdy wykorzystują obecnie nową odmianę paliwa produkowaną przez GECCO (B30).
- Etap 2: W 2020 r. eksperymentalne wykorzystanie tego biopaliwa zostanie rozszerzone na około dwadzieścia pojazdów (ostateczna liczba jeszcze zostanie ustalona). Etap ten będzie połączony z badaniem technicznym, ekonomicznym, społecznym i środowiskowym w celu zatwierdzenia wdrożenia koncepcji.

Po zakończeniu eksperymentów prowadzonych w ramach partnerstwa instytucja zamawiająca oceni możliwość wykorzystania paliwa produkowanego ze zużytego oleju na większą skalę i odpowiednio przygotowuje postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

BIOHEC-LIFE Project presentation

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Dla miasta Lille takie podejście jest częścią polityki miasta w zakresie:

- rozwoju alternatywnych i odnawialnych źródeł energii;
- wspierania innowacji i laboratorium naukowo-badawczego;
- rozwoju sektora gospodarki o obiegu zamkniętym, w ramach którego odzysk odpadów odbywa się w krótkim łańcuchu i który ma wpływ na społeczność w formie tworzenia lokalnych miejsc pracy, zielonych miejsc pracy związanych z włączeniem społecznym i integracją osób oddalonych od rynku pracy, oraz
- zwiększania świadomości wśród producentów żywności i ogółu społeczeństwa na temat alternatywnych i odnawialnych źródeł energii. W tym względzie GECCO uruchomiło również kilka punktów odbioru oleju posmażalniczego na całym obszarze, który jest następnie ponownie wykorzystywany jako paliwo dla floty pojazdów miejskich (poprzez równoległy rozwój punktów, w których można pozostawić oleju posmażalniczy, przez GECCO na tym terenie, który to olej następnie jest ponownie wykorzystywany po przetworzeniu w ramach trwającego eksperymentu z flotą pojazdów specjalistycznych).

Wartość zamówienia

W obecnym momencie (po zakończeniu etapu 1) całkowita wartość zamówienia wynosi 5 600 EUR.

Instrument

- Art. 14 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący usług badawczych i rozwojowych i ustanawiający kryteria wyłączenia ich z zamówień publicznych.
- W ustawodawstwie francuskim art. 30-II rozporządzenia 2016-360 z 26 marca o zamówieniach publicznych stanowi podstawę stosowania procedur negocjacyjnych bez ogłoszenia w przypadku „produktów wytwarzanych wyłącznie w celu prowadzenia badań, eksperymentów, studiów lub rozwoju, bez nastawienia na zysk ani na amortyzację kosztów badań i rozwoju”.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Gmina Lille
- Dostawca, któremu udzielono zamówienia: Przedsiębiorstwo społeczne GECCO
- Partnerzy: projekt uzyskał wsparcie w ramach europejskiego programu LIFE, wsparcie regionu Hauts-de-France, europejskiej metropolii Lille, gminy Pévèle Carembault oraz McCain Food Europe. GECCO otrzymało również wsparcie

w zakresie ekoinnowacji w ramach projektu BIOHEC-LIFE i jego partnerów (Uniwersytet w Lille, NEOECO, Pour la Solidarité-PLS i RREUSE).

Skutki społeczne

- Tworzenie miejsc pracy i integracja zawodowa:
 - od momentu rozpoczęcia projektu utworzono trzy stałe miejsca pracy, a do końca etapu 2 spodziewanych jest sześć kolejnych. Dwóch z nowych pracowników było wcześniej zatrudnionych w przedsiębiorstwach integracji zawodowej;
 - od momentu powstania w 2007 r. GECCO zatrudniło 23 osoby. Przed zatrudnieniem 43% z nich było bezrobotnych, 13% pracowało w przedsiębiorstwach integracji zawodowej, a 17% było studentami odbywającymi staż;
 - przedsiębiorstwo GECCO przekazało część działalności związanej ze zbieraniem zużytego oleju posmażalniczego dwóm przedsiębiorstwom integracji społecznej i zawodowej. W 2019 r. przy tej działalności pracowało dwanaście osób, 50% z nich znalazło pracę.
- Projekt poddano ocenie SROI (społecznego zwrotu z inwestycji): wynika z niej, że za każde euro zainwestowane w projekt do regionu wraca 1,4 EUR w postaci skutku społecznego.
- Uwrażliwienie ogółu społeczeństwa (dorosłych, nastolatków i dzieci) na kwestię odzysku odpadów, podejście „zero odpadów” i łagodzenie zmiany klimatu. Wysiłki te wspiera się za pomocą działań komunikacyjnych i warsztatów.

Inne korzyści

Inne pozytywne skutki tego eksperymentu dla miasta Lille są następujące:

- ochrona środowiska: nowe biopaliwo wywiera mniej szkodliwy wpływ na środowisko (emisja gazów cieplarnianych, zużycie energii nieodnawialnej, emisja drobnych cząstek stałych) niż kopalne oleje napędowe: -95% emisji CO₂, -65% emisji cząstek stałych, 100% odnawialności.
- innowacyjność: dzięki zastosowaniu tego innowacyjnego procesu spełniającego wymogi ekoprojektu, władze lokalne przyczyniają się do powstawania innowacyjnych ekosystemów, umożliwiając wykonawcom testowanie i sprawdzanie swoich pomysłów.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Wyzwaniem dla GECCO jest dalsze rozwijanie tej innowacji jako źródła zielonych miejsc pracy. Zostanie to osiągnięte poprzez zwiększenie skali odbioru oleju posmażalniczego, promowanie tego nowego modelu przetwarzania i dystrybucji biodiesla wśród innych flot pojazdów specjalistycznych oraz zwielokrotnienie jego wpływu dzięki nowym partnerstwom.
- Zbadano również możliwość przeniesienia praktyki na poziom europejski i nawiązano wstępne kontakty w niektórych krajach UE.

Kontakt

Osoby wyznaczone do kontaktów w gminie Lille:

- Zarządzanie konserwacją na potrzeby technicznej oceny eksperymentu obejmującego flotę pojazdów specjalistycznych: Pascal Raepsaet, kierownik ds. konserwacji i budynków praepsaet@mairie-lille.fr
- Dział zamówień publicznych odpowiedzialny za wstępną procedurę udzielania zamówień publicznych: Gaëtan Kerskens, kierownik ds. zamówień publicznych, gkerskens@mairie-lille.fr
- Dział ds. zrównoważonego rozwoju: Véronique Falise, kierownik ds. zrównoważonego rozwoju, vfalise@mairie-lille.fr

Osoby wyznaczone do kontaktów w przedsiębiorstwie GECCO:

- Zarządzanie zamówieniami i ogólne zarządzanie projektami: Michel Millares, prezes, michelmillares@gecco.fr
- Zarządzanie techniczne projektem: Cédric His, kierownik ds. badań i rozwoju, cedric.his@gecco.fr
- Komunikacja: Alicia Bachelet, kierownik projektu alicia.bachelet@gecco.fr

52. Projekty pilotażowe w zakresie zatrudnienia socjalnego w Finlandii

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Vantaa i miasto Helsinki, Finlandia

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie i cele zamówień

Finlandia i Szwecja rozpoczęły w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) realizację projektu ponadnarodowego w formie wspólnej inicjatywy mającej na celu powiązanie udzielania zamówień publicznych i zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. Projekt, o nazwie SIEPP (Social Innovation and Employment through Public Procurement – Innowacje społeczne i Zatrudnienie dzięki Zamówieniom Publicznym), rozpoczął w 2017 r. i jest nadal realizowany. SIEPP ma na celu przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia w Szwecji i Finlandii i jest kontynuacją udanego poprzedniego projektu, który realizowano w latach 2014–2017.

Powiązanie udzielania zamówień publicznych i zatrudnienia jest kwestią kluczową i umożliwia pomaganie w uzyskaniu dostępu do otwartego rynku pracy osobom, które same mają z tym trudności. Projekt umożliwia partnerom o różnym poziomie doświadczenia wymianę wiedzy fachowej i uczenie się od siebie nawzajem. Projekt przyczynia się ponadto do międzynarodowej wymiany dobrych praktyk pomiędzy krajami UE w celu stosowania wspólnego podejścia.

Projekt ma na celu:

- stworzenie możliwości odbywania stażów, możliwości przygotowania zawodowego i odbycia praktyk dla osób zazwyczaj oddalonych od otwartego rynku pracy;
- zdobycie doświadczeń i informacji dotyczących innowacyjnych procesów dostępu do rynku pracy i stosowania kryteriów zatrudnienia, w tym nowych partnerstw z przedsiębiorstwami prywatnymi i wyspecjalizowanymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów związanych z rekrutacją, takimi jak Fiński Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej;
- zdobycie danych statystycznych, które będą porównywalne i możliwe do ponownego wykorzystania, aby uzyskać solidną wiedzę na temat przedmiotowej kwestii;
- opracowanie certyfikatu społecznie odpowiedzialnego dostawcy;
- przygotowanie strategicznej analizy rynku pracy i lokalnej sytuacji w zakresie zatrudnienia.

W fińskich miastach Vantaa i Helsinki uruchomiono pilotażowe zamówienia zakładające zatrudnienie osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. Ponadto fińscy i szwedzcy partnerzy odbyli wizyty studyjne w Warszawie, Paryżu, Glasgow, Rotterdamie i Barcelonie, aby zdobyć praktyczne doświadczenie w zakresie integracji społecznej w zamówieniach publicznych. Wizyty te przyczyniły się do zebrania wiedzy na temat najlepszych praktyk przez administrację lokalną. Partnerzy fińscy skupili swoją uwagę na wdrażaniu zrównoważonych zamówień publicznych i solidnego mechanizmu weryfikacji.

Przedmiot

Zamówienia pilotażowe obejmujące całodobowe usługi mieszkaniowe dla osób starszych

Etap zamówienia oraz kryteria

Innowacyjnych zamówień pilotażowych udzielono w miastach Helsinki (dziesięć zamówień pilotażowych) i Vantaa (sześć zamówień pilotażowych). W ramach pilotażu określono specjalne kryteria zatrudnienia i uwzględniono je w niewielkich zamówieniach o wartości około 10 000 EUR każde. Zamówienia te obejmują różne procedury przetargowe i zamówienia w Helsinkach i Vantaa. Głównym celem tego procesu jest przetestowanie mniejszych zamówień jako projektów pilotażowych, które w przyszłości pozwolą na rozszerzenie tych metod na większe umowy.

Oczekuje się, że zamówienia te doprowadzą do powstania co najmniej 100 miejsc pracy w Helsinkach i 30 w Vantaa dzięki działaniom bezpośrednim i korzyściom pośrednim. Na przykład jeden z projektów pilotażowych dotyczy całodobowej usługi mieszkaniowej dla osób starszych. Dostawca usług jest zobowiązany do zatrudnienia jednej osoby bezrobotnej przez dziewięć

miesiący na każde 20 miejsc w ramach usługi mieszkaniowej (20 zakupionych miejsc = 1 osoba, 40 miejsc = 2 itd.). Możliwości zatrudnienia ukierunkowane są na młodych bezrobotnych (poniżej 25 roku życia, którzy są bezrobotni przez ponad sześć miesięcy) i długotrwale bezrobotnych (którzy otrzymywali zasiłek dla bezrobotnych przez ponad 300 dni). Celem jest zatrudnienie tych osób w pełnym wymiarze czasu pracy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Głównym celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia dla osób oddalonych od rynku pracy, takich jak migranci, osoby długotrwale bezrobotne, młodzież NEET, osoby powyżej 50 roku życia i osoby z niepełnosprawnościami. W szczególności w Finlandii odnotowuje się gwałtowny wzrost liczby młodzieży NEET, która stanowi 20% całej młodej populacji. Bezrobocie długotrwale rośnie szczególnie szybko w dużych miastach, takich jak Helsinki i Vantaa, oraz w grupach wiekowych poniżej 40 lat; ponadto osoby ubiegające się o azyl i imigranci napotykają trudności w dostępie do rynku pracy.

Weryfikacja

Bezwzględny wymogiem w ramach zamówienia jest spełnienie warunku dotyczącego zatrudnienia. Jeśli nie zostanie spełniony, dostawca usług musi zapłacić karę w wysokości 9 000 EUR.

Wartość zamówienia

160 000 EUR

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.

Podmioty

- Instytucje zamawiające: Gminy Helsinki i Vantaa
- Ponadnarodowy partner w roli obserwatora: Szwedzka Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych
- Beneficjenci: osoby oddalone od rynku pracy, które zostały zatrudnione lub przeszły przygotowanie zawodowe w ramach zamówień pilotażowych.

Skutki społeczne

- Bezpośrednio w wyniku projektu osoby oddalone od rynku pracy odbyły staże, przeszły przygotowanie zawodowe i odbyły praktyki. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że udzielanie zamówień publicznych może być skutecznym i prostym środkiem zwiększania zatrudnienia. Jeśli stosuje się je prawidłowo i są dobrze zaplanowane, stwarzają znaczny potencjał tworzenia miejsc pracy.
- W niektórych przypadkach osoby długotrwale bezrobotne zostały zatrudnione na okres próbny w ramach projektu, a następnie zostały zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy.
- Z wywiadów i badań przeprowadzonych wśród 20 przedsiębiorstw zaangażowanych w projekt wynika, że nastawienie do tej metody jest pozytywne lub neutralne; nie odnotowano żadnych opinii negatywnych.
- W Helsinkach czterech na pięciu obywateli uważa, że stosowanie klauzul dotyczących zatrudnienia w zamówieniach publicznych jest dobrym rozwiązaniem, oraz twierdzi, że miasto i przedsiębiorstwa, którym udziela zamówień, zdecydowanie powinny wykonywać swoje obowiązki w ten sposób.

Inne korzyści

Poza zamówieniami pilotażowymi, projekt ma na celu rozpowszechnianie wiedzy, transnarodowe uczenie się (z udziałem Szwecji) i dzielenie się najlepszymi praktykami.

Ważnymi elementami SIEPP były warsztaty międzynarodowe, wizyty studyjne oraz możliwości wzajemnego uczenia się w trakcie realizacji projektu. Odbyły się wyjazdy studyjne dotyczące udzielania zamówień publicznych i zatrudnienia do Polski, Niderlandów, Francji, Zjednoczonego Królestwa i Hiszpanii, a także Finlandii i Szwecji. W krajach partnerskich zorganizowano warsztaty i współpracę w tym zakresie prowadzono przez cały czas trwania projektu. SIEPP ma się zakończyć w marcu 2020 r. Współpraca pomiędzy stronami fińską i szwedzką była solidna, a na szczeblu transnarodowym zebrano wiele doświadczeń z innych krajów europejskich. Ponadto osiągnięto następujące rezultaty:

- w miastach pilotażowych – w Helsinkach i Vantaa – wzmocniono współpracę między odpowiednimi działami ds. zamówień publicznych, miejskimi służbami zatrudnienia i rządowymi lokalnymi służbami zatrudnienia;
- przedsiębiorstwa otrzymały możliwość wykazania się odpowiedzialnością społeczną.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- W trakcie trwania projektu wprowadzono poprawki do klauzul społecznych, np. wydłużenie okresu umowy o pracę z sześciu miesięcy do minimum dziewięciu miesięcy. Umowy dostosowano zarówno do potrzeb pracodawców, jak i pracowników (np. pełny lub niepełny etat, rodzaj zatrudnienia, szczegółowy opis zadań). Rezultaty w ramach projektu osiągnięto częściowo dzięki ciągłej ocenie i doskonaleniu w oparciu o doświadczenia z projektu: uczenie się przez działanie i wprowadzanie odpowiednich zmian.
- Następnym krokiem jest rozszerzenie stosowania klauzul dotyczących zatrudnienia lub klauzul społecznych w ramach udzielania zamówień publicznych w Finlandii poprzez dalsze wdrażanie ich w Helsinkach, Vantaa i w ramach sieci zainteresowanych stron. Na przykład w wytycznych dotyczących budżetu zamówień publicznych na 2020 r. dla całego miasta Helsinki stwierdza się obecnie, że klauzulę dotyczącą zatrudnienia należy uwzględnić we wszystkich zamówieniach publicznych o wartości powyżej 200 000 EUR.
- Projekt pokazał jednak, że w każdym państwie i gminie obowiązują inne procedury udzielania zamówień i wprowadzania klauzul społecznych. Nie ma zatem jednego podejścia, które jest dobre dla wszystkich. Co więcej, podkreślono potrzebę poprawy etapu weryfikacji zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym.
- Z drugiej strony, wszędzie mogą występować podobne problemy i wąskie gardła w stosowaniu klauzul społecznych podczas udzielania zamówień publicznych. Model operacyjny dotyczący zatrudnienia poprzez udzielanie zamówień publicznych powstał już w ramach poprzedniego projektu EFS. Mechanizmy te wykorzystuje się również w miastach pilotażowych SIEPP.
- Wiosną 2020 r. fińskie Ministerstwo Gospodarki i Zatrudnienia uruchomi program akceleryjny dotyczący zatrudnienia za pomocą udzielania zamówień publicznych. Program ten jest częściowo oparty na doświadczeniach zdobytych i zaleceniach sformułowanych podczas programów pilotażowych w ramach SIEPP. Stosowanie klauzul społecznych w ramach udzielania zamówień publicznych zostało również zatwierdzone w programie rządowym premiera Finlandii.

Osoby wyznaczone do kontaktów

Veera Laurila, zastępca kierownika projektu, Fiński Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej: veera.laurila@thl.fi
 Ville Grönberg, kierownik zespołu jednostki, Fiński Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej: ville.gronberg@thl.fi
 Mika Villa, krajowy punkt kontaktowy EFS w Finlandii: mika.villa@ely-keskus.fi

53. Transnarodowy projekt w ramach EFS pt. „Innowacje społeczne i zatrudnienie dzięki zamówieniom publicznym”

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych, Szwecja

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówień

Projekt miał na celu zwiększenie skali stosowania klauzul dotyczących zatrudnienia podczas udzielania zamówień publicznych jako narzędzi tworzenia miejsc pracy.

W czerwcu 2016 r. rząd Szwecji przyjął Narodową Strategię Udzielania Zamówień Publicznych. W strategii wskazano, że należy wykorzystywać zamówienia publiczne jako instrument służący rozwiązywaniu problemów społecznych, w tym tworzeniu możliwości zatrudnienia dla wszystkich. W jej realizacji znaczącą rolę odegrała szwedzka Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych.

Uznała ona współpracę transnarodową w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) za okazję do opracowania krajowego modelu stosowania klauzul dotyczących zatrudnienia w procedurach przetargowych. Projekt „Innowacje społeczne i Zatrudnienie dzięki Zamówieniom Publicznym” był projektem transnarodowym w ramach EFS realizowanym przez organizacje szwedzkie i fińskie. Więcej informacji na temat fińskich doświadczeń zdobytych w przedmiotowym projekcie w ramach EFS można znaleźć w opisie przypadku X (str.x).

Celem tego projektu w ramach EFS, którego realizację rozpoczęto w styczniu 2017 r. i która trwała 34 miesiące, było poszerzenie wiedzy i doświadczeń organizacji uczestniczących – w celu lepszego uwzględniania kryteriów zatrudnienia socjalnego w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego – za pomocą siedmiu ponadnarodowych warsztatów tematycznych, aby rozwijać wzajemne uczenie się w kwestiach, które są ściśle związane ze skutecznym wdrażaniem kryteriów zatrudnienia socjalnego:

- aktualna sytuacja oraz wymiana najlepszych praktyk i wiedzy na temat wyzwań;
- innowacyjne sposoby stosowania kryteriów dotyczących zatrudnienia, model obligacji społecznych i stosowanie premii;
- proces rekrutacji i analiza rynku pracy;
- środki wsparcia na rzecz określonych grup docelowych (np. migrantów);
- dane statystyczne i ocena skutków gospodarczych;
- komunikacja i wywieranie wpływu; oraz
- rola przedsiębiorstw społecznych i uznanie odpowiedzialnych dostawców.

Ponadto partnerzy ponadnarodowi odbyli wizyty studyjne w innych miastach, które mają większe doświadczenie w tej dziedzinie: w Warszawie, Paryżu, Glasgow, Rotterdamie i Barcelonie.

Na podstawie tego projektu Szwecja opracowała [krajowy model](#) i metodę stosowania klauzul dotyczących zatrudnienia jako kryteriów udzielania zamówień publicznych. W modelu tym opisano, jak wykorzystać zamówienia publiczne jako strategiczny instrument tworzenia miejsc pracy dla osób oddalonych od rynku pracy. Obejmuje wszystkie etapy procedury udzielania zamówień: etap przygotowawczy, etap udzielania zamówienia i etap po udzieleniu zamówienia.

Uwzględniono w nim wiele interesujących aspektów, na przykład promowanie równouprawnienia płci lub zachęcanie przedsiębiorstw społecznych do udziału w zamówieniach publicznych za pomocą zamówień zastrzeżonych. W ramach modelu szwedzka Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych opracowała również [narzędzie ułatwiające obliczanie korzyści społeczno-gospodarczych](#) dla zainteresowanych podmiotów: pracowników, sektora publicznego, sektora prywatnego/przedsiębiorstw – oraz całkowitych korzyści społeczno-gospodarczych dla kraju.

Etap zamówienia oraz kryteria

Projekt ma na celu poprawę zdolności instytucji zamawiających w zakresie stosowania kryteriów dotyczących zatrudnienia socjalnego jako kryteriów udzielenia zamówienia lub w klauzulach dotyczących realizacji zamówienia, jak również do monitorowania wyników i ostatecznie do zbierania danych statystycznych w celu oceny postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na etapie po udzieleniu zamówienia.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zwiększanie możliwości zatrudnienia dla osób oddalonych od rynku pracy (w Szwecji – dotyczy to w szczególności migrantów, którzy przybyli mniej niż trzy lata temu).
- Większe zaznajomienie władz państwowych i gminnych z klauzulami dotyczącymi zatrudnienia.
- Zwiększenie stosowania klauzul i kryteriów dotyczących zatrudnienia w postępowaniach o udzielenie zamówienia przez instytucje zamawiające.

Weryfikacja

Utworzenie mechanizmu weryfikacji leży w gestii instytucji zamawiającej.

Wartość projektu

Kwota przeznaczona na przedmiotowy projekt finansowany w ramach EFS: ok. 1 mln EUR (rozłożone na 34 miesiące). Opracowana w ramach projektu strategia krajowa dotyczy wszystkich zamówień udzielanych przez organy publiczne w Szwecji, których roczna wartość wynosi ok. 706 mld SEK (ok. 67 mld EUR).

Instrument

- Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (warunki realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.
- Szwedzka Narodowa Strategia Udzielania Zamówień Publicznych (2016).

Podmioty

Partnerzy w Szwecji:

- szwedzkie publiczne służby zatrudnienia;
- miasto Göteborg;
- miasto Sztokholm;
- miasto Botkyrka;
- miasto Helsingborg;
- szwedzki organ ds. transportu.

Partnerzy w Finlandii:

- Narodowy Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej;
- miasto Helsinki;
- miasto Vantaa.

Skutki społeczne

W ramach projektu opracowano narzędzie ułatwiające obliczanie korzyści społeczno-gospodarczych dla zainteresowanych podmiotów: zatrudnionych osób, sektora publicznego, sektora prywatnego/przedsiębiorstw, państwa – oraz całkowitych korzyści społeczno-gospodarczych dla kraju.

Narzędzie można wykorzystać na dwa sposoby:

- aby obliczać szacunkowe skutki nałożenia w ramach zamówień publicznych wymogów dotyczących zatrudnienia jeszcze przed udzieleniem zamówienia; oraz
- aby monitorować skutki zamówień publicznych zawierających klauzule dotyczące zatrudnienia po ich zakończeniu.

W przypadku, w którym nowo przybyły migrant otrzymuje pracę wraz ze wsparciem zatrudnienia na okres 12 miesięcy, wyliczona korzyść dla społeczeństwa wynosi ponad 200 000 SEK. Jeżeli 100 nowych migrantów na mniej więcej tych samych warunkach uzyska zatrudnienie w ramach udzielania zamówień publicznych, wartość skutków gospodarczych dla społeczeństwa w ciągu jednego roku wyniesie ponad 20 mln SEK.

Ponadto w ramach projektu wspiera się znaczne jakościowe skutki społeczne:

- fakt, że dana osoba przechodzi z grupy bezrobotnych do grupy zatrudnionych, często skutkuje znacznymi korzyściami osobistymi, takimi jak poprawa stanu zdrowia czy większe poczucie przynależności;
- ma to również pozytywny wpływ na prawdopodobieństwo znalezienia pracy w przyszłości ze względu na zdobycie większego doświadczenia zawodowego;
- tego rodzaju skutki, choć nie mierzy się ich za pomocą żadnego narzędzia, należy brać pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wymogach dotyczących zatrudnienia, ponieważ istnieją pozytywne skutki wykraczające poza korzyści gospodarcze.

Oprócz miasta Sztokholm pozostali partnerzy zaoferowali zatrudnienie na czas określony ponad 1 260 osobom (na podstawie odnotowanych danych liczbowych, w których w niektórych przypadkach brakuje danych statystycznych z 2019 r.). Miasto Sztokholm oszacowało, że setki zakończonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przyczyniły się do utworzenia tysięcy miejsc pracy. Nie jest możliwe podanie bardziej precyzyjnych danych liczbowych ze względu na brak jednolitego systemu gromadzenia i agregowania danych statystycznych dotyczących wymogów społecznych i wymogów dotyczących zatrudnienia w zakresie zamówień publicznych w Szwecji.

Inne korzyści

Najważniejsze osiągnięcia do grudnia 2019 r.:

- opracowanie krajowego modelu strategicznych zamówień publicznych w Szwecji: składa się on z wytycznych opisujących kroki niezbędne do opracowania strategicznych zamówień publicznych oraz określających, które zainteresowane strony muszą się zaangażować; szablonów i list kontrolnych dla organów publicznych; oraz porad prawnych dla instytucji zamawiających;
- utworzenie sieci wymiany i upowszechniania informacji na temat społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, w UE i w Organizacji Narodów Zjednoczonych, w drodze nieformalnych kontaktów nawiązanych podczas realizacji projektu;
- szeroko zakrojone konsultacje na szczeblu krajowym i z różnymi sektorami w Szwecji: departamentami i służbami zatrudnienia, związkami zawodowymi i sektorem prywatnym;
- opracowanie internetowego narzędzia do obliczania społeczno-gospodarczych korzyści wynikających z klauzul dotyczących zatrudnienia;
- opracowanie materiałów pomocniczych na temat tego, jak promować udział przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją zawodową w udzielaniu zamówień publicznych poprzez realizację zamówień zastrzeżonych na rzecz osób, które znajdują się poza rynkiem pracy;
- w ramach projektu utworzono platformę internetową zwaną „bankiem wiedzy”, na której można znaleźć całą wspólną wiedzę, taką jak klauzule dotyczące zatrudnienia, dobre przykłady, doświadczenia zdobyte w ramach wizyt studyjnych w innych państwach członkowskich UE, czynniki umożliwiające osiągnięcie sukcesu, pytania i odpowiedzi oraz materiały edukacyjne;
- w ramach projektu opracowano również materiały edukacyjne, które można wykorzystać w poszczególnych organizacjach lub wspólnie z innymi organizacjami;
- planuje się dalsze wdrażanie podejścia opracowanego w ramach projektu na szczeblu krajowym i w różnych regionach.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Współpraca między sektorem publicznym i prywatnym jest niezbędna do rozwiązywania problemów społecznych i socjalnych.
- Sektor publiczny powinien uznać, że niezbędna jest również wiedza fachowa przedsiębiorstw społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
- Istotnym warunkiem powodzenia jest istnienie woli politycznej, by propagować klauzule dotyczące zatrudnienia w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Na potrzeby realizacji szwedzkiego projektu skorzystano ze wsparcia rządu i kadry kierowniczej najwyższego szczebla Krajowej Agencji ds. Zamówień Publicznych.
- Istnieje potrzeba dalszego rozpowszechniania informacji w całym kraju i przekazywania ich odpowiednim grupom docelowym nawet po zakończeniu projektu.
- Konieczne jest utworzenie centralnego systemu informatycznego na potrzeby monitorowania, podejmowania działań następczych i gromadzenia danych na temat skutków na szczeblu krajowym.
- Konieczne jest zapewnienie większej liczby zasobów instytucjom zamawiającym, aby wesprzeć te działania korzystając z usług facylitatorów i koordynatorów w całym kraju.
- Podejście ponadnarodowe, wizyty studyjne w UE oraz współpraca z Finlandią umożliwiły szwedzkim organom krajowym i zainteresowanym stronom zdobycie wiedzy, która pomogła w stworzeniu krajowego modelu i banku wiedzy.
- Ważne jest również, aby istniała odpowiedzialna organizacja, która ułatwiłaby proces dopasowania między sektorem prywatnym a osobami poszukującymi pracy.
- Pomysł współtworzenia modelu krajowego z udziałem różnych podmiotów z różnych obszarów państwa to skuteczna metoda, dzięki której materiały pomocnicze tworzy się wspólnie z rzeczywistymi użytkownikami, co pozwala stwierdzić, co się sprawdza w praktyce, a co nie.
- Projekt ten można realizować w innych państwach członkowskich, uwzględniając różnice w ramach legislacyjnych i strukturach zarządzania. Na przykład, w przeciwieństwie do Francji, gdzie ustawodawstwo często reguluje warunki pracy i można je uwzględnić jako wymóg w zaproszeniach do składania ofert, w Szwecji należy zapewnić poszanowanie układów zbiorowych przy planowaniu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. W związku z tym konsultacje z partnerami społecznymi, w szczególności ze związkami zawodowymi, stanowią zasadniczą część procedury udzielania zamówień.

PRZYKŁAD GMINY HELSINGBORG (jednego z partnerów projektu)

Miasto Helsingborg składa się z różnych jednostek ds. udzielania zamówień publicznych, które monitorują potrzeby miasta w zakresie zakupów. Podczas przygotowywania nowego zamówienia publicznego jednostka ds. udzielania zamówień publicznych zwraca się do **działu ds. rynku pracy** (równoważnej jednostki) z prośbą o opinię, czy klauzule dotyczące zatrudnienia są odpowiednie. Dział ds. rynku pracy ma swoją siedzibę w jednostce ds. udzielania zamówień publicznych. Przedstawia on opinię opartą na ocenie potrzeb rynku pracy. Ostateczną decyzję podejmuje jednostka ds. udzielania zamówień publicznych.

Miasto Helsingborg działa prawie wyłącznie w oparciu o **klauzulę dotyczącą dialogu**. Oznacza to, że dostawca zobowiązany jest do prowadzenia rozmów z działem ds. rynku pracy na temat możliwości wspierania osób spoza rynku pracy w procesie zdobywania przez nie zatrudnienia.

Klauzula dotycząca dialogu jest krótka i nieskomplikowana: „Dostawca współpracuje z administracją rynku pracy w celu integracji osób na rynku pracy poprzez np. oferowanie staży, rekrutację z grup docelowych administracji rynku pracy lub przyjmowanie odpowiedzialności społecznej w inny sposób. Dostawca uczestniczy w spotkaniach zaproponowanych przez miasto. W porozumieniu między stronami uzgadnia się, w jaki sposób należy przedstawiać wyniki współpracy oraz w jaki sposób należy na bieżąco w okresie obowiązywania umowy podejmować odpowiedzialność społeczną”.

Klauzula dotycząca dialogu przyczynia się do promowania „miękkiego” dialogu pomiędzy instytucją zamawiającą a wykonawcą. Nie określa się w niej konkretnej liczby osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, które mają być zatrudnione. Dzięki temu dialogowi dostawca lepiej rozumie, jakie cele chce osiągnąć instytucja zamawiająca, a instytucja zamawiająca ma

większą wiedzę na temat tego, co może zaoferować wykonawca. Ostatecznie podpisują oni umowę określającą, ile osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji zostanie zatrudnionych i z jakiej grupy docelowej.

Więcej informacji można znaleźć w dodatku „[Jesteś twórcą swojej społeczności](#)”, w którym zawarto krótkie i konkretne informacje na temat różnych możliwości współpracy. W okresie realizacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dostawcy mogą zadawać pytania w tej sprawie za pośrednictwem systemu informatycznego poświęconego zamówieniom publicznym.

Gmina Helsingborg ma do czynienia z klauzulami dotyczącymi zatrudnienia od 2015 r., współpracując z wieloma różnymi dostawcami z różnych branż: przedsiębiorcami budowlanymi, osobami świadczącymi usługi sprzątnia, firmami ogrodniczymi, restauracjami i kawiarniami, konsultantami architektonicznymi, dostawcami podłóg, placówkami opiekuńczo-pielęgnacyjnymi itd. Stan na listopad 2019 r. jest taki, że klauzule dotyczące zatrudnienia zawarto w 105 indywidualnych umowach zawartych z miastem Helsingborg w ramach 33 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Od początku 2015 r. około 320 osób uzyskało zatrudnienie lub staż u dostawców posiadających w swoich umowach klauzule dotyczące zatrudnienia. Gmina szacuje, że około jedna trzecia z nich uzyskała zatrudnienie lub staż bezpośrednio w wyniku stosowania klauzul dotyczących zatrudnienia. Gmina postrzega również klauzulę dotyczącą zatrudnienia jako sposób na zbudowanie silniejszych relacji z dostawcą.

Kontakt

Patrick Amofah, kierownik projektu, Szwedzka Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych, patrick.amofah@uhmynd.se

54.Strategia odpowiedzialnych zamówień publicznych Władz Wielkiego Londynu

Institucja zamawiająca, państwo: Grupa Władz Wielkiego Londynu, Zjednoczone Królestwo

Sektor produktów lub usług: transport publiczny, policja, ochrona przeciwpożarowa, sektor włókienniczy, rozwój gospodarczy i polityka strategiczna dla miasta Londyn

Wprowadzenie/cele zamówień

Dla Władz Wielkiego Londynu (GLA) odpowiedzialne zamówienia publiczne oznaczają pionierskie, zrównoważone pod względem społecznym, środowiskowym i ekonomicznym zamówienia, mające na celu osiągnięcie lepszej jakości życia i lepszego stosunku jakości do ceny. Obejmują one tworzenie partnerstw mających na celu pomoc większej liczbie osób w znalezieniu pracy i poprawę warunków zatrudnienia. Oznaczają one również zapewnienie dostępu do możliwości zawierania umów przez różne przedsiębiorstwa oraz organizacje sektora wolontariatu i społeczności lokalnych, zachęcanie do stosowania najlepszych praktyk wśród dostawców oraz promowanie większej świadomości ekologicznej.

We wszystkich jednostkach GLA łączne roczne wydatki na zamówienia publiczne wynoszą ponad 11 mld GBP. Biorąc pod uwagę skalę działań, GLA mogą wprowadzać usprawnienia i innowacje oraz dostarczać wartości społecznych i gospodarczych.

Ich polityka odpowiedzialnych zamówień publicznych pomaga zapewnić, by decyzje podejmowane przez członków GLA w sprawie zakupu towarów, robót budowlanych lub usług były zgodne z ich zobowiązaniami i wspierały takie kwestie, jak zwiększanie wartości społecznej, równouprawnienia i różnorodności oraz wdrażanie uczciwych praktyk w dziedzinie zatrudnienia.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Strategię zmieniono w lipcu 2017 r., aby zagwarantować, że działania GLA w zakresie udzielania zamówień publicznych spełniają wszystkie odpowiednie krajowe wymogi prawne, w tym są zgodne z ustawą o współczesnym niewolnictwie z 2015 r., ustawą o wartości społecznej z 2012 r. i ustawą o równouprawnieniu z 2010 r.

Dostosowano ją również do strategii rozwoju umiejętności w zakresie infrastruktury transportowej opublikowanej przez Departament Transportu. Oprócz przepisów obowiązujących w Zjednoczonym Królestwie poniżej odniesiono się do postępowań o udzielenie zamówienia na dostawy, które obejmują wymogi takie jak korzystanie z przygotowania zawodowego, zgodnie z art. 67 i 70 dyrektywy UE 2014/24.

Kwestie społeczne uwzględnione w strategii odpowiedzialnych zamówień publicznych w latach 2018–2019 obejmują umożliwienie usługodawcom w Londynie rozwijania umiejętności, odbywania szkoleń i zdobywania możliwości zatrudnienia, a także działania na rzecz poprawy warunków pracy w łańcuchu dostaw odzieży roboczej.

Umożliwianie rozwijania umiejętności, odbywania szkoleń i zdobywania możliwości zatrudnienia

W latach 2018–2019 rozpoczęło się 548 przygotowań zawodowych w łańcuchu dostaw – ponad 50% z nich dotyczyło osób czarnoskórych, osób pochodzenia azjatyckiego i osób należących do mniejszości etnicznych.

Zapraszając dostawców do składania ofert, prosi się ich o określenie, w jaki sposób planują uwzględnić co najmniej jeden produkt w zakresie strategicznych potrzeb rynku pracy i szkoleń (SLNT) na każdą wydaną kwotę w wysokości 1 mln GBP, 2 mln GBP lub 3 mln GBP, w zależności od rodzaju zamówienia. Poprzez włączenie tego wymogu do odpowiednich umów z dostawcami GLA tworzy więcej umiejętności i możliwości zatrudnienia.

Produktami SLNT są:

- jedno przygotowanie zawodowe;
- jedno stanowisko pracy dla osoby bezrobotnej;
- 20 dni stażu branżowego lub dni próbnych;

- 20 dni działań związanych z zaangażowaniem szkoły;
- 10 dni stażu w zakresie mobilności społecznej.

W każdym zamówieniu przygotowanie zawodowe musi stanowić co najmniej połowę produktów SLNT, tak aby w ramach każdego projektu zatrudniano w branży nowych pracowników.

Praktyki etycznego pozyskiwania w przypadku zakupów wyrobów włókienniczych

TfL jest jednym z organów GLA. TfL zobowiązuje się do zapewnienia uczciwego traktowania osób, które produkują odzież roboczą. Wiąże się to z uwzględnieniem w odpowiednich umowach jasnych wymogów dotyczących ochrony praw człowieka i warunków pracy oraz ustanowieniem w ramach udzielania zamówień publicznych nowych poziomów doskonałości w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw.

Odzież roboczą produkuje się w Bangladeszu i Chinach. Każdego roku fabryki są zobowiązane na mocy umowy (warunków) do poddania się niezależnemu, zewnętrznemu audytowi społecznemu w odniesieniu do dziewięciu zasad kodeksu podstawowego Inicjatywy na rzecz Etycznego Handlu (Ethical Trading Initiative, ETI) (<https://www.ethicaltrade.org/eti-base-code>). Następnie uzgadnia się plany działania w celu wyeliminowania wszelkich obszarów nieprzestrzegania przepisów. Za pośrednictwem platformy internetowej Sedex można przeglądać wyniki audytu i monitorować realizację planów.

Weryfikacja

TfL uznaje ograniczenia audytów społecznych w zakresie eliminowania podstawowych przyczyn nieprzestrzegania przepisów. W związku z tym zamówienie na odzież roboczą wymaga również od dostawcy prowadzenia dalszych działań w zakładach produkcyjnych. Pracownicy przeszli na przykład szkolenie na temat praw pracowników, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy Bangladeszu, w tym na temat tego, jak i kiedy używać listów z zażaleniami w celu zgłaszania skarg. Jedna z fabryk nawiązała współpracę z lokalnym uniwersytetem w celu przyjęcia stażystów, aby pomóc im w zdobyciu kwalifikacji techników i projektantów. W ten sposób buduje się potencjał pracowników znajdujących się w trudnej sytuacji, pomagając im jednocześnie lepiej zrozumieć swoje prawa w miejscu pracy.

TfL nawiązało współpracę z fundacją Fairtrade, aby upewnić się, że bawełna używana do produkcji odzieży roboczej pochodzi od certyfikowanych producentów, co oznacza, że zarówno rolnicy, jak i pracownicy otrzymują sprawiedliwe wynagrodzenie. TfL powieliło to podejście do etycznego zamawiania odzieży roboczej w ramach swojego ostatniego zamówienia na odzież roboczą.

W sprawozdaniu z 2018 r. przygotowanym przez International Corporate Accountability Roundtable i Corporate Responsibility Coalition stwierdzono, że „w porównaniu z departamentami rządu centralnego uwzględnionymi w tym sprawozdaniu praktyka udzielania zamówień publicznych TfL jest znacznie bardziej odpowiedzialna społecznie i zaawansowana”.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Władze Wielkiego Londynu (GLA) należące do Grupy GLA. W skład Grupy wchodzi następujące organizacje:
 - Transport for London (TfL)
 - London Fire Commissioner (LFC)
 - Mayor's Office for Policing and Crime (MOPAC)
 - London Legacy Development Corporation (LLDC)
 - Old Oak and Park Royal Development Corporation (OPDC)
- Beneficjenci:
 - osoby bezrobotne/osoby poszukujące pracy, osoby czarnoskóre, osoby pochodzenia azjatyckiego i osoby należące do mniejszości etnicznych,
 - pracownicy w łańcuchu dostaw wyrobów włókienniczych.

Skutki społeczne

- Wiodący w branży zespół TfL ds. umiejętności dostawców (SST) pomógł w utworzeniu ponad 5 500 miejsc w ramach przygotowań zawodowych i 5 300 miejsc pracy dla bezrobotnych londyńczyków, w tym ponad 100 byłych przestępców.

- SST utworzono w celu rozwiązania problemu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej w branży we współpracy z wykonawcami. Zespół zapewnia pomoc w zatrudnianiu odpowiednich osób do realizacji projektów i świadczenia usług TfL, stwarza możliwości przeciwdziałania niedostatecznej reprezentacji, a także przyczynia się do rewitalizacji gospodarczej. SST jest zaangażowany w każdy etap procedury udzielania zamówień – wdraża i ocenia wymogi dotyczące umów, wspiera dostawców od początku do końca realizacji ich zamówienia oraz współpracuje z dostawcami na zasadzie dobrowolności, aby zmaksymalizować umiejętności i możliwości zatrudnienia, które powstają podczas pracy nad zamówieniami.
- SST może skontaktować wykonawców z organizacjami charytatywnymi i partnerami zajmującymi się kwestią zdolności do zatrudnienia, którzy pomagają w tworzeniu inicjatyw związanych z pracą. Każdy program SST dysponuje pełnym finansowaniem zewnętrznym, a uczestnicy otrzymują wsparcie przed rozpoczęciem programu, w jego trakcie i po zakończeniu. Zmniejsza to ryzyko, że kandydaci zrezygnują z udziału w programie.
- Działania SST wypełniają lukę między pulą potencjalnych kandydatów do udziału w technicznym przygotowaniu zawodowym a wymaganymi kwalifikacjami, doświadczeniem i zachowaniami.

Inne korzyści

- Dzięki powieleniu tego podejścia więcej osób poszukujących pracy zostanie przeszkolonych i otrzyma wsparcie.
- Ponad 200 pracowników przeszło szkolenie z zakresu odpowiedzialnych zamówień publicznych.
- Podejście TfL polegające na włączeniu wymogów SLNT do odpowiednich umów z dostawcami zostało rozszerzone we wszystkich jednostkach GLA na inne organy funkcjonalne.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Do osiągnięć SST przyczyniło się kilka czynników: wsparcie wysokiego szczebla, wyraźny mandat w postaci polityki odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz sieć partnerów, którzy przyjmują ten sam tok myślenia.
- Kolejnym wyzwaniem dla TfL jest praca nad tym, aby wszyscy nowi praktykanci w łańcuchu dostaw stanowili wyraz różnorodności Londynu. Prowadzą oni działania mające na celu opracowanie procesu zapewnienia społecznie odpowiedzialnych praktyk udzielania zamówień w ramach swojego łańcucha dostaw, aby weryfikować i nagradzać dostawców przestrzegających przepisy. TfL nadal będzie zachęcać do powielania i rozpowszechniania swoich najlepszych praktyk w innych organach publicznych.

Kontakt

Matt Galvin, kierownik ds. odpowiedzialnych zamówień publicznych, Grupa Władz Wielkiego Londynu, matthewgalvin@tfl.gov.uk

55. Uwzględnianie kwestii włączenia społecznego i zatrudnienia w umowach o roboty budowlane i umowach o świadczenie usług w zakresie bezpieczeństwa

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Rada Miasta Dublina, Irlandia

Sektor produktów lub usług: usługi budowlane (umowy deweloperskie) i usługi w zakresie bezpieczeństwa

Wprowadzenie/cele zamówienia

Rada miasta Dublina posiada długoterminową strategię, której celem jest pełne włączenie kwestii społecznych i związanych z zatrudnieniem do procedur udzielania zamówień publicznych. Rada pragnie zapewnić możliwości zatrudnienia w celu włączenia społecznego osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz członków grup szczególnie wrażliwych. Rada Miasta Dublina miała pewne doświadczenie w stosowaniu klauzul dotyczących zatrudnienia w poprzednich zamówieniach. Dążąc do zwiększenia skutków społecznych swoich zamówień, Rada Miasta Dublina zastosowała nowe podejście w przypadku dwóch zamówień, które osiągnęły etap preferowanego oferenta w 2019 r.

Przedmiot

Zamówienie 1 – Budowa osiedla mieszkaniowego o mieszanej strukturze własnościowej

Zamówienie 1 dotyczy przebudowy terenu w północnej części śródmieścia Dublina na osiedle mieszkalne o mieszanej strukturze własnościowej, obejmujące lokale socjalne, mieszkania po przystępnych cenach i lokale wolnorynkowe. W celu dopracowania prawnych, technicznych i finansowych aspektów projektu zastosowano procedurę dialogu konkurencyjnego wraz z serią spotkań w ramach dialogu.

Zamówienie 2 – Umowa ramowa z jednym podmiotem dotycząca świadczenia usług w zakresie bezpieczeństwa

Zamówienie 2 dotyczy świadczenia usług w zakresie bezpieczeństwa, w tym telewizji przemysłowej (CCTV) i monitorowania alarmów, ochrony osobistej, wzywania, przechowywania kluczy i ochrony niektórych wydarzeń. W celu zawarcia umowy ramowej z jednym wykonawcą na okres do czterech lat zastosowano procedurę ograniczoną.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zamówienie 1 zawierało nową klauzulę dotyczącą zatrudnienia socjalnego, zgodnie z którą oferent zwycięski zapewnia, by:

- 10% osobotygodni przepracowanych w ramach umowy wykonywały osoby, które bezpośrednio przed zatrudnieniem były zarejestrowane w krajowym rejestrze bezrobotnych przez nieprzerwany okres co najmniej dwunastu miesięcy;
- 5% osobotygodni przepracowanych w ramach umowy wykonywały osoby zatrudnione w ramach programu rejestrowania przygotowania zawodowego lub równoważnego krajowego programu szkolenia lub stażu edukacyjnego;
- osoby zatrudnione na podstawie powyższych klauzul mogły podjąć zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy i odbyć przygotowanie zawodowe, w zależności od dostępności odpowiednich umiejętności;
- współpracował on z organizatorami kształcenia w celu określenia możliwości szkoleniowych/programów podnoszenia kwalifikacji w odniesieniu do możliwości zatrudnienia wynikających z projektu i koordynował ich realizację za pośrednictwem organizatorów kształcenia w imieniu społeczności lokalnej.

W odniesieniu do zamówienia 2 zastosowano następujące kryterium udzielenia zamówienia dotyczące włączenia społecznego („Propozycja włączenia społecznego w odniesieniu do poszczególnych zamówień”):

- „W celu wspierania polityki Rady Miasta Dublina w zakresie proaktywnego promowania włączenia społecznego i zatrudnienia oferenci muszą określić program trwałego zatrudnienia (w tym wszystkie odpowiednie mentoringi i szkolenia) oraz podać szczegóły dotyczące sposobu jego realizacji i zasobów, które zostaną przydzielone w okresie realizacji zamówienia”.

- Waga tego kryterium wyniosła 20%. Maksymalna liczba punktów wynosiła 2 000, a minimalna wymagana liczba punktów wynosiła 1 200.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W Irlandii nie obowiązuje krajowa polityka dotycząca uwzględniania aspektów społecznych w procedurach udzielania zamówień, więc opracowanie i wdrożenie podejścia leży w gestii poszczególnych instytucji zamawiających. W 2019 r. Irlandia przyjęła nową krajową politykę dotyczącą przedsiębiorstw społecznych, w której określono szereg działań mających na celu zwiększenie udziału przedsiębiorstw społecznych w udzielaniu zamówień publicznych. W ramach centralnego Biura Zamówień Rządowych (OGP) powołano również grupę doradcą ds. kwestii społecznych.

Weryfikacja

W odniesieniu do zamówienia 1 wprowadzony zostanie następujący system monitorowania:

- deweloper wyznaczy koordynatora ds. zatrudnienia, który będzie nadzorował wdrażanie wymogów dotyczących zatrudnienia socjalnego przez dewelopera i przedsiębiorcę budowlanego;
- przedsiębiorca budowlany wyznaczy urzędnika łącznikowego, który będzie współpracował z koordynatorem ds. zatrudnienia w celu promowania i osiągnięcia celów zatrudnienia socjalnego;
- urzędnik łącznikowy będzie dostarczał kwartalne prognozy i sprawozdania na temat zatrudnienia socjalnego oraz informował koordynatora ds. zatrudnienia i Radę Miasta Dublina o możliwościach odbycia przygotowania zawodowego;
- organizowane będą regularne spotkania z udziałem koordynatora ds. zatrudnienia i urzędnika łącznikowego oraz Rady Miasta Dublina. Zatrudnienie socjalne będzie stanowiło stały punkt porządku obrad;
- przedsiębiorca budowlany zobowiązany jest do składania miesięcznych sprawozdań, w tym kart ewidencji czasu pracy, w celu wykazania przestrzegania klauzul dotyczących zatrudnienia socjalnego.

W odniesieniu do zamówienia 2 oferenci byli w stanie przedstawić szereg propozycji i odpowiednie dowody potwierdzające zdolność do ich realizacji. Na przykład przedstawiono dowody potwierdzające zdolność w zakresie szkolenia osób długotrwale bezrobotnych, aby umożliwić im podjęcie pracy w dziedzinie ochrony, oraz to, w jaki sposób przedsiębiorstwo planuje zwiększyć takie zatrudnienie w miarę odchodzenia pracowników na emeryturę lub zmiany miejsca pracy.

Wartość zamówienia

Szacunkowa wartość zamówienia 1 wynosi 125,5 mln EUR. Szacunkowa wartość zamówienia 2 wynosi 11 mln EUR.

Instrument

Art. 67 (dotyczący kryteriów udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (dotyczący warunków realizacji zamówień) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

Instytucja zamawiająca w przypadku zamówienia 1: zespół projektowy Housing Land Initiative (HLI) w ramach Rady Miasta Dublina.

Instytucja zamawiająca w przypadku zamówienia 2: podejście oparte na współpracy między Radą Miasta Dublina a Greenville Procurement Partners Limited (partner)

Skutki społeczne

Udzielenie obu zamówień opóźniło się z powodów niezwiązanych z opisanymi powyżej kryteriami społecznymi. Rada Miasta Dublina ma nadzieję, że wkrótce będzie w stanie udzielić tych zamówień i zacząć dostrzegać skutki tych nowych podejść.

Alan Nangle, dyrektor generalny ds. zamówień w Radzie Miasta Dublina, mówi: „Traktujemy naszą rolę w udzielaniu zamówień o charakterze społecznym bardzo poważnie i zdaliśmy sobie sprawę, że nasze podejście do tej kwestii może ulec poprawie. Musieliśmy zapewnić, by w kwestiach dotyczących zatrudnienia osoby te miały co najmniej taki zestaw umiejętności, który zapewni im korzyści w utrzymaniu stanowiska w danej firmie lub w poszukiwaniu pracy w innym miejscu”.

Inne korzyści

- Zamówienie 1: klauzulę dotyczącą zatrudnienia socjalnego włączono również do umowy deweloperskiej dotyczącej innego dużego zamówienia na budowę osiedla mieszkaniowego o mieszanej strukturze własnościowej. Umowę deweloperską udostępniono innym władzom lokalnym realizującym podobne projekty.
- Zamówienie 2: po przyznaniu odstępstwa od stosowania krajowych ram Biura Zamówień Rządowych w odniesieniu do usług w zakresie bezpieczeństwa w oparciu o włączenie klauzuli dotyczącej zatrudnienia socjalnego Rada Miasta Dublina podzieliła się swoimi ustaleniami i doświadczeniami z Biurem Zamówień Rządowych i innymi władzami lokalnymi.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Rada Miasta Dublina przekonała się, że nie do wszystkich umów można włączyć klauzule społeczne, ponieważ mogą one nie być możliwe do zrealizowania na rynku. Zaleca ona, aby instytucje zamawiające konsultowały się z uczestnikami rynku za pomocą wniosków o udzielenie informacji i zastanowiły się nad sposobem monitorowania wdrażania klauzul społecznych.

W przyszłości Rada Miasta Dublina będzie starała się rozwijać praktyki społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w odniesieniu do zamówień na dostawy, jak również na roboty budowlane i usługi.

Kontakt

Alan Nangle, dyrektor generalny, Rada Miasta Dublina, alan.nangle@dublinCity.ie

56. Tworzenie możliwości zatrudnienia w celu zapobiegania bezrobociu długotrwałemu na rynkach lokalnych w ramach udzielania zamówień publicznych

Nazwa organu zamawiającego: miasto Dortmund, Niemcy

Sektor produktów lub usług: budownictwo, sektory usług publicznych, takie jak zarządzanie infrastrukturą, bezpieczeństwo, transport itd.

Wprowadzenie/cel zamówienia

Miasto Dortmund rozpoczęło realizację projektu (lata 2017–2019) mającego na celu rozwiązanie problemu bezrobocia długotrwałego i stworzenie możliwości zatrudnienia dla osób długotrwanie bezrobotnych dzięki:

- rynkowi pracy wspieranemu przez państwo (tworzeniu miejsc pracy dla osób o niskich umiejętnościach zawodowych w dziedzinach istotnych w kontekście miejsko-społecznym); oraz
- udzielaniu zamówień publicznych i tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób o niskich umiejętnościach zawodowych na normalnym rynku pracy w przedsiębiorstwach w mieście Dortmund.

Projekt obejmował określenie nowych sektorów usług, w których należy uruchomić procedury przetargowe odpowiednie do uwzględnienia klauzul dotyczących zatrudnienia osób długotrwanie bezrobotnych. Miasto Dortmund utworzyło Centrum Usług na rzecz Zatrudnienia Lokalnego, aby zapewnić potencjalnym oferentom konkretne porady w zakresie możliwości włączenia osób długotrwanie bezrobotnych do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

W Dortmundzie jest łącznie 31 250 osób bezrobotnych, w tym 24 326 osób długotrwanie bezrobotnych (stan na grudzień 2019 r.).

Etap zamówienia oraz kryteria

Etap poprzedzający udzielenie zamówienia

Realizacja rozpoczyna się zazwyczaj na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia poprzez przygotowanie zamówienia. Oprócz opracowania przejrzystej dokumentacji przetargowej konieczne jest również informowanie przede wszystkim lokalnych i regionalnych stowarzyszeń rzemieślniczych, stowarzyszeń branżowych i organizacji gospodarczych o postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. Ogólnym celem jest zwiększenie świadomości potencjalnych oferentów w zakresie aspektów społecznych.

Proces komunikacji mający na celu dotarcie do potencjalnych oferentów rozpoczyna się od etapu poprzedzającego udzielenie zamówienia i jest kontynuowany podczas etapu udzielenia zamówienia i po jego zakończeniu.

Warunki realizacji zamówienia

Etap udzielenia zamówienia obejmuje klauzule dotyczące warunków realizacji zamówienia związane z zatrudnieniem, co jest nowością w Niemczech. Wykonawca otrzymuje konkretne instrukcje co do tego, jak w praktyczny sposób zintegrować grupę docelową osób długotrwanie bezrobotnych. Wartość zamówienia ustalono w dokumentach zamówienia, więc nie ma potrzeby oceniania ofert na podstawie różnych cen. Fakt, że klauzule dotyczące zatrudnienia stanowią część warunków umownych, stawia wszystkie przedsiębiorstwa na równi i zapewnia przestrzeganie zasady równego traktowania. Nie jest konieczne ocenianie oferentów pod względem ich zaangażowania na rzecz osób długotrwanie bezrobotnych, ponieważ wszystkie przedsiębiorstwa muszą w równym stopniu wspierać integrację osób długotrwanie bezrobotnych na rynku pracy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Cel społeczny jest trojaki:

- świadczenie skutecznych i sprzyjających włączeniu społecznemu usług społecznych, biorąc pod uwagę szczególne potrzeby użytkowników;
- zwiększenie świadomości społecznej i zaangażowania oferentów;
- poprawa włączenia społecznego i standardów jakości życia grupy docelowej.

Weryfikacja

W trakcie realizacji zamówienia następuje kilka etapów weryfikacji, takich jak:

- przeprowadzanie comiesięcznych kontroli opartych na zasadzie „czworga oczu”, co oznacza, że dwie osoby niezależnie od siebie sprawdzają, czy wykonawca przestrzega klauzul umownych. Ma to na celu zapobieganie nadużyciom i korupcji;
- zapewnianie stałego wsparcia na rzecz grupy docelowej i wykonawców przez zewnętrzne zespoły wyspecjalizowane w sektorze opieki społecznej (jeden pracownik socjalny zapewnia pomoc 30 długotrwale bezrobotnym osobom);
- przeprowadzanie regularnych kontroli i zapewnianie wsparcia na rzecz wykonawców za pośrednictwem zespołu Centrum Usług na rzecz Zatrudnienia Lokalnego.

Wartość projektu

Projekt (2017–2019) został sfinansowany przez region Nadrenii Północnej-Westfalii, miasto Dortmund i miejscowy urząd pracy. Całkowity budżet wyniósł 5,8 mln EUR. W ramach projektu miasto Dortmund podpisało umowy z dostawcami usług i obiektów budowlanych, w których Dortmund gwarantował 100% dopłatę do wynagrodzenia (ok. 24 000 EUR) za zatrudnienie długotrwale bezrobotnego na okres jednego roku, co stanowiło integralną część warunków umowy i było zawarte w umowie w cenach stałych.

Na podstawie nowej ustawy (niem. Teilhabechancengesetz), która weszła w życie 1 stycznia 2019 r., wynagrodzenia osób długotrwale bezrobotnych są obecnie w większości pokrywane z dotacji udzielanych przez urząd pracy. Celem ustawy jest zapewnienie kompleksowego wsparcia uprawnionym do świadczeń osobom zdolnym do zatrudnienia, aby umożliwić im reintegrację na rynku pracy. Dzięki temu miasto Dortmund gwarantuje obecnie swoim partnerom umownym co najmniej 70% wynagrodzenia dla osoby długotrwale bezrobotnej przez okres jednego roku. Wykonawca zapłaci maksymalnie 30% wynagrodzenia osoby długotrwale bezrobotnej.

W 2020 r. budżet miasta Dortmund wyniesie 114 500 EUR i zostanie przeznaczony na pokrycie dopłat do wynagrodzeń w ramach postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. W latach 2021–2029 roczny budżet przeznaczony na ten cel wyniesie 208 500 EUR. Przewiduje się, że w ten sposób będzie zatrudnianych rocznie od 55 do 60 osób długotrwale bezrobotnych.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- Uchwała Rady Miasta Dortmundu z 6 kwietnia 2017 r. (nr 07209-17).

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Dortmund
- Wsparcie w zakresie włączania klauzuli społecznej: Urząd Opieki Społecznej („Sozialamt”), agencja pośrednictwa pracy („Jobcenter”) oraz agencja ds. wspierania gospodarki Dortmundu („Wirtschaftsförderung Dortmund”)
- Dostawcy usług, z którymi zawarto umowy:

Skutki społeczne

- Zapobieganie bezrobociu długotrwałemu: w ciągu ostatnich dwóch lat 160 osób długotrwale bezrobotnych zatrudniono w wyniku zaangażowania ich w postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
- Zapewnienie grupie docelowej szansy na uczestnictwo w życiu społecznym.
- Podnoszenie świadomości na temat barier i problemów społecznych związanych z bezrobociem długotrwałym wśród zaangażowanych podmiotów.
- Ponowne określenie utrwalonego cyklu pokoleniowego osób długotrwale bezrobotnych w celu zapobiegania bezrobociu długotrwałemu u kolejnych pokoleń rodzin dotkniętych tym problemem.
- Zmiana mechanizmu nabywania uprawnień do świadczeń społecznych w rzeczywistą możliwość zapłaty, aby zwiększyć pewność siebie osób długotrwale bezrobotnych, oferując im wynagrodzenie zamiast świadczenia społecznego.

- Zmniejszenie środków potrzebnych na wsparcie społeczne w perspektywie długoterminowej.

Inne korzyści

- Gmina powołała specjalną służbę, której zadaniem jest doradzanie potencjalnym oferentom na temat tego, w jaki sposób integrować osoby długotrwale bezrobotne w ramach postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (Centrum Usług na rzecz Zatrudnienia Lokalnego).

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Doświadczenia praktyczne pokazują wiele możliwości wynikających z zastosowania takiego podejścia. W przyszłości miasto Dortmund planuje zwiększyć wsparcie na rzecz oferentów i potencjalnych wykonawców, aby zapewnić miejsca pracy osobom długotrwale bezrobotnym w poszczególnych przedsiębiorstwach. Ponadto, aby zwiększyć liczbę potencjalnych uczestników, zapewnione zostaną dalsze możliwości finansowania społecznego.

Kontakt

Aiko Wichmann, Centrum Zamówień Publicznych, miasto Dortmund, awichmann@stadtdo.de

57. Pojedynczy punkt kontaktowy ds. włączenia klauzuli społecznej w La Rochelle

Nazwa organu zamawiającego, państwo: La Rochelle, Francja

Sektor produktów lub usług: roboty budowlane, sprząatanie, wyroby włókiennicze oraz, w ramach projektów pilotażowych, żywność

Wprowadzenie i cele zamówień

Od kilku lat Departament Zatrudnienia i Szkolnictwa Wyższego w ramach Wspólnoty Aglomeracji La Rochelle (Communauté d'Agglomération de La Rochelle – CDA) prowadzi wspólne działania z władzami miasta La Rochelle, dostawcą mieszkań socjalnych Atlantic Aménagement oraz Urzędem Mieszkalnictwa Publicznego aglomeracji La Rochelle, aby usprawnić stosowanie klauzul społecznych w lokalnych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

W 2016 r. te cztery podmioty publiczne utworzyły pojedynczy punkt kontaktowy (fr. *guichet unique*) w celu systematycznego wdrażania klauzul społecznych do wszystkich swoich istotnych zamówień (roboty budowlane, sprząatanie, wyroby włókiennicze oraz, w ramach projektów pilotażowych, żywność).

CDA działa jako główny partner i facylitator, pomagając nabywcom konsorcjum uwzględnić kryteria i klauzule społeczne w swoich ofertach, wspierając dostawców w ich prawidłowym wypełnianiu oraz monitorując ich realizację. Każdy z partnerów wspiera finansowo pojedynczy punkt kontaktowy od 2017 r., kiedy to formalnie rozpoczął swoją działalność. Umowa o partnerstwie obejmuje misję, procedury operacyjne oraz organy sterujące i monitorujące.

Przedmiot

Odpowiednie przetargi dotyczą głównie utrzymania terenów zielonych, usług sprząatania i wyrobów włókienniczych do produkcji odzieży roboczej. Ponadto obecnie realizuje się projekt pilotażowy dotyczący zakupu produktów spożywczych.

Etap zamówienia oraz kryteria

Zadaniem pojedynczego punktu kontaktowego jest systematyczny przegląd dokumentów zamówień publicznych podmiotów stowarzyszonych w celu wprowadzenia i udoskonalenia klauzul społecznych. Klauzule te dotyczą głównie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej poprzez włączenie do zamówień publicznych określonego „czasu włączenia społecznego” (fr. *Heures d'insertion*, czyli godzin pracy wykonywanej przez osoby potrzebujące pomocy społecznej) jako klauzul dotyczących wyników społecznych.

Rolę facylitatora w procedurze udzielania zamówień można podzielić na osiem etapów:

1. Zatwierdzenie klauzul społecznych zapisanych w programie dotyczącym przyszłych zamówień publicznych.
2. Określenie odpowiednich części zamówienia dotyczących klauzul społecznych i obliczenie ilości „czasu włączenia społecznego” umożliwiającego realizację zamówienia.
3. Pomoc w sporządzaniu odpowiednich klauzul w ramach udzielania zamówieniach publicznych. Pojedynczy punkt kontaktowy wspiera instytucje zamawiające i oferentów, zapewniając otwartą, neutralną i przejrzystą procedurę.
4. Przekazywanie informacji odpowiednim przedsiębiorstwom i zapraszanie ich do składania ofert. Wsparcie udzielane oferentom ogranicza się do pomocy administracyjnej i biurowej oraz przekazywania informacji i jest dostępne dla wszystkich zainteresowanych oferentów.
5. Udział w posiedzeniu inauguracyjnym dotyczącym danego zamówienia, dostarczanie odpowiednich informacji na temat klauzul społecznych.
6. Wspieranie przedsiębiorstw podczas procedury składania wniosków dotyczących klauzul społecznych i uwzględnienia w zamówieniu czasu na włączenie.
7. Śledzenie i monitorowanie stosowania wymaganych „godzin włączenia społecznego”.

8. Ilościowa i jakościowa ocena podjętych działań.

Cel polityki społecznej lub normy odniesienia

Poprzez swoją pracę CDA dąży do powiązania i ułatwienia pracy organów publicznych i przedsiębiorstw biorących udział w przetargach w zakresie stosowania i wykonywania klauzul społecznych zawartych w ich zamówieniach. Wdrożone klauzule społeczne sprzyjają obniżeniu stopy bezrobocia, zwłaszcza w grupach defaworyzowanych. Klauzule te uwzględnia się w przetargach na zamówienia na usługi i dostawy, usługi intelektualne i struktury integracji osób w ramach działalności gospodarczej. Grupę docelową osób kwalifikujących się określono we francuskim kodeksie pracy, jak również w wytycznych Ministerstwa Gospodarki dotyczących włączania klauzul społecznych do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Głównym celem jest promowanie klauzul społecznych, zaangażowanie większej liczby podmiotów oraz zapewnienie zrównoważonej i uczciwej konkurencji.

Rekrutację przeprowadza się w sposób bezpośredni lub umożliwia jej przeprowadzenie osobom z krajowych służb zatrudnienia w drodze podwykonawstwa lub współwykonawstwa.

Weryfikacja

Personel pojedynczego punktu kontaktowego regularnie monitoruje wykonywanie pracy i stosowanie tzw. „godzin włączenia społecznego” poprzez wizyty na miejscu i regularne kontrole przeprowadzane przez pracowników administracyjnych. Personel CDA przeprowadza regularne kontrole na miejscu w przedsiębiorstwie zwycięskim, aby sprawdzić, czy środki uzgodnione w ramach zamówienia zostały skutecznie wdrożone. CDA przeprowadza również regularne kontrole materiałów administracyjnych.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 24/14/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- Art. 5213-13 dotyczący zakładów pracy chronionej oraz art. 5132-4 dotyczący przedsiębiorstw zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami i znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, zawarte we francuskim kodeksie pracy.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: konsorcjum CDA, w skład którego wchodzi:
 - gmina La Rochelle;
 - Aglomeracja La Rochelle – jednostka administracyjna, której 28 lokalnych gmin regionu Nowej Akwitanii przekazało kompetencje w wybranych obszarach polityki;
 - dostawca mieszkań socjalnych Atlantic Aménagement;
 - Urząd Mieszkalnictwa Publicznego aglomeracji La Rochelle;
 - Port Atlantique La Rochelle, który dołączył jako piąty partner w 2018 r.
- Inne podmioty, na które praca CDA ma wpływ, to:
 - lokalne służby zatrudnienia;
 - przedsiębiorstwa społeczne otrzymujące wsparcie w ubieganiu się o zamówienia publiczne i ich pracownicy.

Skutki społeczne

W 2018 r. w ramach pojedynczego punktu kontaktowego zapewniono 64 326 „godzin włączenia społecznego”, co odpowiada 40 umowom o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, podczas realizacji różnych zamówień publicznych partnerskich instytucji zamawiających. O powodzeniu inicjatywy może świadczyć fakt, że liczba godzin w 2018 r. wskazuje na 70% wzrost w stosunku do roku 2017.

Na przykład w 2018 r. w ramach umów o świadczenie usług w zakresie sprzątnięcia pracowało 205 osób (długotrwale poszukujących pracy, beneficjentów RSA itd.); spośród nich 25% uczestników było w wieku poniżej 26 lat. Klauzule społeczne uwzględniono w 34 umowach o świadczenie usług budowlanych, remontowych i społecznych, a „godziny włączenia społecznego” zostały zastosowane w 228 częściach zamówienia i przez 104 przedsiębiorstwa. Większość umów o pracę (90%) udzielonych w wyniku tych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego obejmowała „godziny włączenia społecznego”.

Inne korzyści

Aby zwiększyć świadomość społeczną oraz zaangażowanie przedsiębiorstw i pracowników, w ramach pojedynczego punktu kontaktowego przewidziano pięć nagród:

- nagrodę za najszybszy rozwój kariery (dla pracowników);
- nagrodę za wyniki w nauce i pracy (fr. „Prix de l'Alternance”) (dla pracowników);
- nagrodę za zaangażowanie społeczne (dla przedsiębiorstw);
- nagrodę za najbardziej trwałe miejsce pracy (dla przedsiębiorstw);
- nagrodę specjalną za podejmowane działania społeczne (dla przedsiębiorstw).

Druga ceremonia wręczenia nagród odbyła się w 2018 r. przy okazji drugiego spotkania zainteresowanych stron Francuskiej Izby Gospodarki Społecznej i Solidarnej poświęconego klauzulom społecznym w zamówieniach publicznych.

Inicjatywa ta przyciągnęła również uwagę na szczeblu międzynarodowym: na Globalnym Forum Gospodarki Społecznej w Bilbao w 2018 r. pojedynczy punkt kontaktowy zaprezentowano 1 700 uczestnikom.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- W 2018 r. do partnerstwa przystąpiły Władze Portu Atlantyckiego La Rochelle. W związku z tym zamówienia będą obejmowały również klauzule społeczne monitorowane w ramach pojedynczego punktu kontaktowego.
- W celu zwiększenia zaangażowania na poziomie lokalnym kolejnym krokiem podjętym w ramach pojedynczego punktu kontaktowego będzie utworzenie rocznego katalogu lokalnych zainteresowanych stron („Annuaire des acteurs locaux”). Pierwszy projekt opublikowano w 2018 r. Kolejnym krokiem w ramach pojedynczego punktu kontaktowego będzie włączenie klauzul społecznych do większej liczby sektorów zamówień publicznych.

Osoby wyznaczone do kontaktów

Laurence Cesbron, zastępca dyrektora, RESECO,
laurence.cesbron@resco.fr, +33 (0)241724080, (kontakt podstawowy)

Axelle Chapuis, odpowiedzialna za rozwój gospodarki społecznej, służby zatrudnienia Agglo la Rochelle, axelle.chapuis@agglo-larochelle.fr (kontakt dodatkowy),

Mireille Jassine Le Guen, dyrektor, służby zatrudnienia Agglo La Rochelle, mireille.jassin-le-guen@agglo-larochelle.fr (kontakt dodatkowy)

58. Sieć facylitatorów wspierających zatrudnienie osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji poprzez udzielanie zamówień publicznych w regionie Grand-Est (Francja)

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Conseil Régional Grand-Est, Francja

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówień

Facylitatorzy są kluczowymi podmiotami w procesie wdrażania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych we francuskim regionie Grand-Est. Działając jako pośrednicy, dopasowują oni cele społeczne instytucji zamawiających do możliwości oferowanych przez wykonawców, którzy uczestniczą w rynku zamówień publicznych.

Wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych przez instytucje zamawiające w regionie przybiera różne formy. Wraz z propagowaniem zamówień zastrzeżonych i podziałem na części zamówienia stosowanie klauzul dotyczących zatrudnienia jako warunków realizacji zamówień wykorzystuje się jednak jako podstawowy instrument promowania integracji zawodowej osób oddalonych od rynków pracy. Aby osiągnąć ten cel, facylitatorzy odgrywają kluczową rolę w mobilizowaniu i wspieraniu poszczególnych podmiotów, które dzięki swoim powiązaniom z grupami defaworyzowanymi mogą przyczynić się do skutecznego wdrożenia takich klauzul dotyczących zatrudnienia. Podmioty te to między innymi przedsiębiorstwa społeczne, służby zatrudnienia (urzędy pracy – fr. *maisons d'emploi*), służby socjalne (lokalne plany integracji i zatrudnienia – fr. *Plans Locaux pour l'Insertion et l'Emploi*) lub organizacje pozarządowe.

Obecnie sieć facylitatorów w regionie Grand-Est liczy ponad 30 osób, które działają w całym regionie w ścisłej współpracy i dialogu z instytucjami zamawiającymi (rada regionalna, gminy itp.) i wyżej wymienionymi organizacjami. Sieć facylitatorów jest finansowana przez władze regionalne, gminy oraz inne organy i służby publiczne w regionie.

Etap zamówienia oraz kryteria

Facylitatorzy pełnią różne funkcje, które obejmują cały cykl zamówienia. W szczególności facylitatorzy przyczyniają się do udzielania zamówień publicznych w sposób bardziej prospołeczny.

Długoterminowe planowanie i kształtowanie procedur

- Współpraca między instytucjami zamawiającymi a facylitatorami opiera się na długoterminowym planowaniu możliwości zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji poprzez udzielanie zamówień publicznych w powiązaniu z potrzebami instytucji zamawiających. Facylitatorzy regularnie odwiedzają instytucje zamawiające w regionie i omawiają plany dotyczące przyszłych zamówień publicznych (zazwyczaj na najbliższy rok lub dwa lata). Taka długoterminowa perspektywa umożliwi facylitatorom tworzenie zestawień przyszłych możliwości, określanie konkretnych potrzeb (np. sektorów, rodzajów zawodów, zadań, potrzeb szkoleniowych, liczby godzin) i odpowiednie zaopatrywanie rynku.
- Dzięki swojej wiedzy i bliskim kontaktom z lokalnymi realiami facylitatorzy mogą również przyczynić się do kształtowania procedur udzielania zamówień publicznych jeszcze na etapie ich opracowywania. Na przykład dostarczają oni kluczowych informacji na temat kwalifikujących się grup, usług, które mogą podlegać klauzulom dotyczącym zatrudnienia, oraz uzasadnionego obciążenia pracą (obliczanie liczby godzin).

Prognozowanie

- Długoterminową perspektywę stosuje się również w relacjach między facylitatorami, przedsiębiorstwami społecznymi i innymi podmiotami zaangażowanymi w zatrudnienie sprzyjające integracji. Pomaga to prognozować zapotrzebowanie na umiejętności i potrzeby szkoleniowe, które zapewnią skuteczne przestrzeganie klauzul dotyczących zatrudnienia, oraz promować synergii między odpowiednimi podmiotami (tj. służbami zatrudnienia i organizatorami szkoleń).
- Facylitatorzy określają także potrzeby w zakresie zdolności – są oni w stanie najlepiej zidentyfikować wykonawców, którzy mają potencjał, by wejść na rynek zamówień publicznych jako oferenci albo organizacje lub służby delegujące pracowników, ale którzy nie mają wiedzy lub zdolności, by to zrobić. Aby zniwelować te luki, instytucje zamawiające zapewniają szkolenia dostosowane do potrzeb i podmiotów wskazanych przez facylitatorów. Szkolenia mają charakter praktyczny i mają na celu wsparcie potencjalnych oferentów w prawidłowym analizowaniu treści zaproszeń do składania ofert i skutecznym odpowiadaniu na wymogi. Szkolenia takie mogą również dotyczyć okresu po udzieleniu zamówienia, pokazując odrzuconym oferentom, jak unikać powtarzania błędów popełnionych w przeszłości.

Wsparcie towarzyszące

- Facylitatorzy wspierają wykonawców i instytucje zamawiające w trakcie całego cyklu udzielania zamówień. Instytucje zamawiające, facylitatorzy i wykonawcy pozostają w stałym kontakcie i prowadzą ciągły dialog. Dotyczy to identyfikacji potencjalnych oferentów i pomocy w przygotowaniu propozycji oraz może obejmować fazę monitorowania zamówienia, mediację między stronami oraz wspieranie dobrego wykonania umowy przez wykonawcę, jeśli w trakcie jej realizacji pojawiają się problemy.

Podczas gdy rola facylitatorów jest kluczowa dla mobilizacji społecznie zaangażowanych podmiotów, instytucje zamawiające podjęły działania uzupełniające o podobnym celu. W związku z tym instytucje zamawiające organizują w całym regionie spotkania sieciowe oparte na krótkich rozmowach między tymi instytucjami a przedsiębiorstwami społecznymi, które mają na celu zwiększenie wiedzy o drugiej stronie. Wydarzenia te, zwane ESSpresso, mają na celu promowanie dostępu podmiotów gospodarki społecznej do rynków zamówień publicznych. Dzięki zdobytej wiedzy sesje te zwykle prowadzą do aktywnego pozyskiwania wykonawców przez instytucje zamawiające. Informacje te przekazują się również facylitatorom, którzy włączają je do swojego zasobu wiedzy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zapewnienie możliwości trwałego zatrudnienia osobom oddalonym od rynku pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Promowanie dostępu do rynków zamówień publicznych dla podmiotów gospodarki społecznej.
- Poszerzenie przestrzeni dla społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych poprzez zapewnienie szerszych interakcji i zrozumienia między instytucjami zamawiającymi, potencjalnymi oferentami i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, takimi jak służby publiczne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.
- Zwiększenie zakresu usług, zadań i profili pracowników, którzy mogą korzystać z klauzula dotycząca zatrudnienia.

Instrument

- Art. 20 dotyczący zamówień zastrzeżonych i art. 40 dotyczący wstępnych konsultacji rynkowych.
- Publiczne instytucje zamawiające we Francji, których wartość zamówień przekracza 100 mln EUR rocznie, takie jak władze regionu Grand-Est, są zobowiązane do przyjęcia i opublikowania strategii promującej społecznie odpowiedzialne i zielone zamówienia publiczne, tzw. strategii SPASER (Schéma de promotion des achats publics socialement et écologiquement responsables). Obowiązek ten wynika z francuskich ustaw 2014-856 o gospodarce społecznej i solidarnej (art. 13) oraz 2015-992 o transformacji energetycznej na rzecz zielonego wzrostu (art. 76). W ramach strategii SPASER w regionie Grand-Est za priorytet uznano promowanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, a sieć facylitatorów uznano za mającą kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tego celu.

Podmioty

- Ogólny punkt odniesienia dla społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych wśród instytucji zamawiających w regionie: Rada Regionalna Grand-Jest;
- instytucje zamawiające w regionie (rada regionalna, gminy, służby publiczne itp.);
- facylitatorzy, działający jako pośrednicy między instytucjami zamawiającymi, wykonawcami i zainteresowanymi stronami w celu umożliwienia realizacji społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych;
- przedsiębiorstwa społeczne;
- wszystkie inne podmioty związane z promowaniem integracji zawodowej wśród osób oddalonych od rynków pracy;
- osoby oddalone od rynków pracy.

Skutki społeczne

- Sieć facylitatorów i ogólna strategia promowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w regionie przyczyniły się do integracji zawodowej osób oddalonych od rynków pracy. W wyniku tych działań zakres zadań i usług wykonywanych na podstawie takich przepisów znacznie się rozszerzył – od typowych usług takich jak usługi ogrodnicze, usługi budowlane i inne formy pracy fizycznej po pracę umysłową – częściowo dzięki dużej puli wykwalifikowanych osób

młodych zagrożonych wykluczeniem. Wzrost możliwości zmienił sposób myślenia instytucji zamawiających i ich wyobrażenia o tym, co można zrealizować w ramach społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

- Włączenie klauzul dotyczących zatrudnienia do głównego nurtu polityki sprawiło, że pracodawcy poszukują różnych profili pracowników do realizacji zamówień publicznych. Facylitatorzy odgrywają kluczową rolę w dopasowywaniu rosnącego popytu na zatrudnienie sprzyjające integracji do podaży dostępnej w przedsiębiorstwach społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, służbach zatrudnienia i usługach społecznych lub organizacjach pozarządowych działających w regionie.
- Długoterminowe planowanie udzielania zamówień publicznych ma kluczowe znaczenie dla dostosowania tych potrzeb do działań w zakresie szkoleń i podnoszenia kwalifikacji w regionie. Jasna wizja długoterminowego zapotrzebowania na umiejętności potrzebne do realizacji umów umożliwia odpowiednie określenie działań i celów w zakresie podnoszenia kwalifikacji. W rezultacie tworzy się synergia między różnymi podmiotami i zainteresowanymi stronami oraz pojawia się możliwość inwestowania w działania szkoleniowe w perspektywie długoterminowej.
- Ogólne planowanie udzielania zamówień publicznych sprzyja także uwspólnieniu możliwości integracji zawodowej, gdy pracownicy mogą pracować na podstawie różnych umów i dzięki temu mają stabilne ścieżki integracji zawodowej.
- Facylitatorzy odegrali zasadniczą rolę w rozwijaniu partnerstwa między przedsiębiorstwami społecznymi a przedsiębiorstwami głównego nurtu. Z jednej strony takie partnerstwa ułatwiają przedsiębiorstwom społecznym dostęp do rynków zamówień publicznych. Z drugiej strony mogą one także pomóc przedsiębiorstwom głównego nurtu we wdrażaniu aspektów społecznych zawartych w procedurach.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Ważne jest, aby władze regionalne i facylitatorzy regularnie odnawiali swoje relacje z przedsiębiorstwami społecznymi i właściwymi dla nich organizacjami parasolowymi. Ma to kluczowe znaczenie dla uświadomienia sobie i zrozumienia pojawienia się nowych podmiotów, modeli biznesowych i możliwości dla rynków zamówień publicznych. Jest to również istotne dla zrozumienia, jak dostawcy odbierają kwestie społeczne i czy konieczne jest wprowadzenie zmian. Stanowi to część codziennej pracy facylitatorów, ale potrzebne byłoby bardziej systematyczne podejście.
- Zasadniczym elementem regularnych kontaktów facylitatorów ze wszystkimi zainteresowanymi stronami jest poszukiwanie nowych działalności, usług i zadań, w przypadku których można zastosować klauzule dotyczące zatrudnienia. W związku z tym konieczne jest, aby instytucje zamawiające mogły pełnić rolę dźwigni rozwoju działań z zakresu gospodarki społecznej, które wykraczają poza bardziej tradycyjny sektor.

Kontakt

Hervé Formell, RTES/Conseil Régional Grand-Est, kierownik działu społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, Herve.Formell@grandest.fr

59. Opracowanie klauzul dotyczących włączenia społecznego na rynku zamówień publicznych w Grand Paris Sud Est Avenir (Francja)

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Grand Paris Sud Est Avenir (GPSEA) – urząd terytorialny metropolii Wielkiego Paryża, Francja

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówień

Od końca 2017 r. Grand Paris Sud Est Avenir posiada strategię udzielania zamówień publicznych, której celem jest planowanie procedur udzielania zamówień publicznych na każdym etapie w celu określenia, monitorowania i mierzenia konkretnych możliwości osiągnięcia skutków społecznych, środowiskowych i finansowych w ramach zamówień publicznych. Strategia ta opiera się na pięciu głównych celach:

- zwiększenie skuteczności wydatków publicznych dzięki postępowaniom o udzielenie zamówienia publicznego opartym nie tylko na zgodności z prawem, ale także na podejściu ekonomicznym opartym na kosztach całego cyklu życia;
- włączenie społeczne poprzez uwzględnienie aspektów społecznych, kryteriów społecznych lub zamówień zastrzeżonych;
- zmniejszenie wpływu na środowisko dzięki zwiększonemu naciskowi na jakość produktów i materiałów oraz zwróceniu większej uwagi na procesy produkcji, które uwzględniają kryteria środowiskowe na rynkach publicznych;
- wspieranie większego dostępu mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw do rynków zamówień publicznych przez uproszczenie procedur na etapie składania ofert;
- zwiększenie wsparcia dla innowacji dzięki wiodącej roli organów publicznych w propagowaniu i rozwijaniu innowacji odpowiadających potrzebom społecznym i terytorialnym.

Zamówienia publiczne są dźwignią wdrożenia polityki publicznej, zwłaszcza w zakresie włączenia społecznego. Mając to na uwadze, GPSEA postanowił wykorzystać poszczególne opcje dostępne dzięki nowemu prawodawstwu dotyczącemu udzielania zamówień publicznych, aby promować dostęp do zatrudnienia dla wszystkich mieszkańców obszaru metropolitalnego, a w szczególności dla tych, którzy są oddaleni od rynków pracy.

W tym celu GPSEA ściśle współpracuje z facylitatorem ds. klauzul społecznych – Stowarzyszeniem Inicjatywa Centrum Kompetencji (Association Pôle Compétence Initiative – P.C.I. 94), aby uwzględnić klauzule społeczne, ze szczególnym naciskiem na kwestie zatrudnienia, w procedurach udzielania zamówień publicznych.

GPSEA zainicjował strategiczne podejście do społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, opracowując plan działania w zakresie udzielania zamówień publicznych, w którym wyszczególniono wszystkie postępowania, jakie mają zostać wszczęte w danym roku. Lista ta jest udostępniana facylitatorowi, który stara się dopasować potrzeby w zakresie zamówień publicznych do potrzeb w zakresie włączania społecznego i integracji zawodowej, które zidentyfikowano na danym terytorium.

Rola facylitatora jest kluczowa w określaniu grup docelowych do celów integracji, w określaniu dostępnych umiejętności i kompetencji oraz w ocenie potencjału zamówień publicznych w zakresie reagowania na te potrzeby dzięki lepszemu, praktycznemu zrozumieniu potrzeb społecznych. W efekcie powstaje większa przestrzeń dla społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych niż w przypadku, gdyby instytucja zamawiająca starała się samodzielnie wdrażać aspekty społeczne.

Przedmiot

Podejście to wykorzystał np. GPSEA w celu rozwiązania problemu zamówień publicznych na gry i zabawki w sieci medioteek i ludotek w regionie.

Etap zamówienia oraz kryteria

Postępowanie to wszczęto w czerwcu 2018 r. i opublikowano w internecie pod adresem: AchatPublic.com. Zamówienie podzielono na cztery części, z których jedną zarezerwowano dla wykonawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami (*Établissement et service d'aide par le travail*, ESAT) lub osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (*structures d'insertion par l'activité*

économique, SIAE). Wcześniej facylitator przeprowadził określone prace na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia, aby poznać potencjalnych kandydatów wśród podmiotów gospodarki społecznej.

Zamówienie udzielono Rejoué, organizacji nienastawionej na zys, która prowadzi przedsiębiorstwo społeczne zajmujące się integracją zawodową. Rejoué z powodzeniem wdrożyło unikalne podejście do integracji zawodowej osób oddalonych od rynków pracy w regionie Île-de-France, oparte na zindywidualizowanych ścieżkach prowadzących do trwałego zatrudnienia dla różnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Od 2012 r. organizacja Rejoué zatrudnia 212 osób. Jej działalność polega na zbieraniu, czyszczeniu, naprawianiu i sprzedaży zabawek używanych. Oprócz realizacji celów społecznych Rejoué prowadzi również działania na rzecz zrównoważenia środowiskowego poprzez redukcję odpadów i promowanie ponownego użycia produktów.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Zachęcanie do integracji osób oddalonych od rynków pracy poprzez zamówienia zastrzeżone dla przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, aby uzupełnić luki w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami na danym terytorium.
- Promowanie zwiększonego dostępu do zamówień publicznych dla podmiotów działających na rzecz określonych grup defaworyzowanych.

Wartość zamówienia

Maksymalna wartość zamówienia na zabawki (dla czterech części zamówienia) wynosi 164 000 EUR na okres czterech lat. Wartość dla części zamówienia zastrzeżonego wynosi 12 000 EUR w ciągu czterech lat.

Przybliżona wartość wszystkich umów zawieranych przez GPSEA zawierających klauzule społeczne wynosi 2 mln EUR rocznie.

Instrument

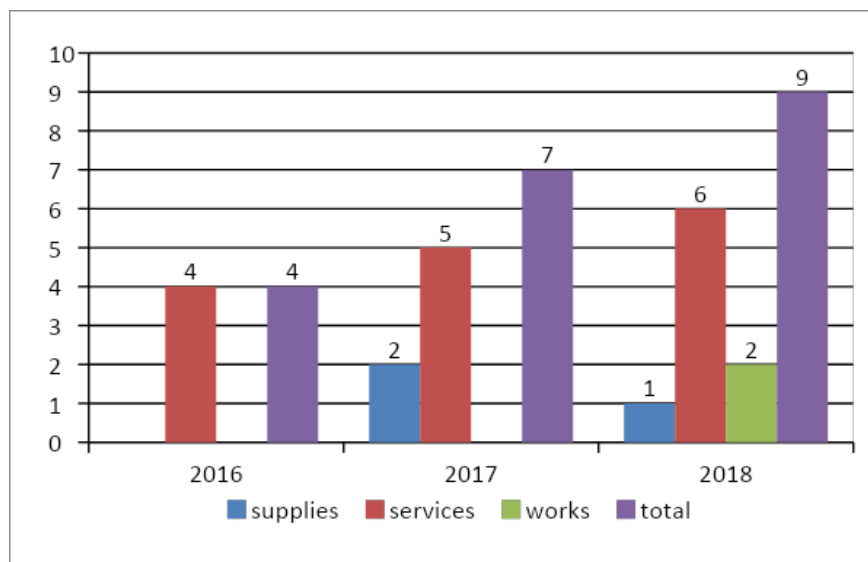
- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.
- Przepis ten można znaleźć w ustawodawstwie francuskim jako art. L2113 kodeksu zamówień publicznych, w którym ustanowiono poziom 50% jako minimalny odsetek pracowników niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Grand Paris Sud Est Avenir
- Stowarzyszenie Pôle Compétence Initiative 94 pełniące funkcję facylitatora między instytucją zamawiającą, wykonawcami i zainteresowanymi stronami, aby umożliwić wdrażanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, a w szczególności włączenie osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji do realizacji zamówień publicznych.
- Przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy, które zatrudniają różne grupy docelowe, takie jak osoby z niepełnosprawnościami (ESAT) lub inne grupy defaworyzowane (SIAE).
- Przedsiębiorstwa głównego nurtu, które pozostają w ścisłym kontakcie z facylitatorami, aby zapewnić wdrożenie klauzul dotyczących zatrudnienia, jeśli zostały one uwzględnione w postępowaniu, oraz w celu kierowania pracownikami i monitorowania odpowiedniego wykonania zamówień.

Skutki społeczne

- W latach 2016–2018 w GPSEA podwoiła się liczba postępowań o udzielenie zamówienia publicznego zawierających klauzule społeczne mające na celu promocję możliwości zatrudnienia dla ogółu społeczeństwa. Taki wzrost świadczy o rosnącym powodzeniu instytucji zamawiających w wykorzystywaniu udzielania zamówień publicznych jako narzędzia zaspokajania potrzeb w zakresie włączania społecznego i integracji zawodowej w obszarze metropolitalnym Wielkiego Paryża (Grand Paris).
- Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę udzielonych zamówień zawierających klauzule społeczne (tj. warunki realizacji, kryteria kwalifikacji, zamówienia zastrzeżone i inne).

Źródło: GPSEA

- GPSEA dąży do pełnego wykorzystania swojego potencjału poprzez ambitne projekty dotyczące infrastruktury transportowej i infrastruktury mobilności (takie jak Teléval, Tégéval, Altival), infrastruktury biznesowej (takiej jak strefy Ballastière Nord i Duvauchelle Est w Créteil – utworzenie ośrodka piłki ręcznej – Maison du Handball) lub robót publicznych nowych szybkich linii tranzytowych Grand Paris Express (np. linia południowa nr 15).
- Projekty takie jak te stwarzają szerokie możliwości w ramach udzielania zamówień publicznych w zakresie wykorzystania nowych lub niewykorzystanych umiejętności i profili w klauzulach dotyczących zatrudnienia i ogólnie w społecznie odpowiedzialnych zamówieniach publicznych (np. działalność wymagająca wysokich kwalifikacji lub pracy umysłowej, usługi administracyjne, usługi w zakresie naprawy, budowa i renowacja lub konserwacja budynków publicznych i zabytków).

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Podejście opracowane przez GPSEA ma zastosowanie do wszystkich regionalnych i terytorialnych organów publicznych. Instytucje zamawiające powinny wspierać swoje dążenie do realizacji społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w długoterminowym planowaniu postępowań. Prognozowanie umożliwi instytucjom zamawiającym lepszą ocenę możliwości i wykonalności uwzględnienia aspektów społecznych w każdym postępowaniu. Ma ono kluczowe znaczenie dla organizacji działań związanych z pozyskiwaniem, które są niezbędne do zrozumienia potencjału konkretnych sektorów (podmioty gospodarki społecznej, przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy) i odpowiedniego uwzględnienia kwestii społecznych.
- W tym celu facylitatorzy stanowią kluczowy instrument wspierający dopasowanie potrzeb związanych z realizacją zamówień publicznych i włączeniem społecznym, w tym poprzez pomoc w opracowywaniu wymogów postępowań.
- W perspektywie długoterminowej zasadnicze znaczenie będzie miało rozszerzenie (np. w kierunku sektora usług) zakresu grup docelowych korzystających z rozwiązań socjalnych (a w szczególności z klauzul dotyczących zatrudnienia).

Kontakt

Aurore CARO, kierownik ds. zamówień w ramach projektu, Grand Paris Sud Est Avenir
acar@gpsea.fr, +33 141943197

60. Protokół dotyczący społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w Gironie wspomagany wsparciem politycznym i partnerstwem między zainteresowanymi stronami

Nazwa organu zamawiającego, państwo:

gmina Girona, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: polityka – usługi ogrodnicze, usługi sprzątania, wywóz śmieci i inne w zależności od umowy.

Wprowadzenie/cele zamówień

13 października 2014 r. uchwalono protokół w sprawie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w gminie Girona, aby promować zamówienia zastrzeżone i względy społeczne, zwłaszcza klauzule dotyczących zatrudnienia, w procedurach udzielania zamówień publicznych wszczynanych przez władze lokalne. Postanowienia protokołu były dostosowywane przez pięć lat i formalnie uwzględniały nowe przepisy dotyczące kwestii społecznych zawarte w hiszpańskiej ustawie transponującej dyrektywę 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych. Protokół jest dostępny [pod następującym adresem](#) (w j. katalońskim).

W każdym przypadku celem jest umożliwienie zwiększenia dostępu do zatrudnienia osobom długotrwale bezrobotnym oraz osobom należącym do innych grup defaworyzowanych, takich jak: kobiety, które padły ofiarą przemocy seksualnej lub przemocy w rodzinie, osoby młode pochodzące z placówek chronionych, osoby doświadczające ubóstwa oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa pracujących i innych form niepewności.

W protokole określono rodzaje zamówień, które będą zarezerwowane dla zakładów pracy chronionej, przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy oraz innych rodzajów podmiotów gospodarki społecznej, których celem jest włączenie społeczne i integracja zawodowa osób będących z różnych względów w niekorzystnej sytuacji. W protokole przewidziano również, że co najmniej 4% ogólnych wydatków lokalnych na towary i usługi zostanie zrealizowane w ramach zamówień zastrzeżonych. Kwota tych wydatków w każdym przypadku nie może być niższa niż 1 740 000 EUR rocznie.

Protokół stanowi również, że w przypadku zamówień publicznych na usługi o wartości powyżej 65 000 EUR rocznie oferent, któremu udzielono zamówienia, zobowiązany jest przeznaczyć co najmniej 5% zapotrzebowania w zakresie zatrudnienia w związku z realizacją zamówienia dla osób oddalonych od rynków pracy lub które pozostają w niekorzystnej sytuacji z innych względów¹⁷. Lokalne służby zatrudnienia i społeczne współpracują z dostawcami w celu kierowania pracowników i wspólnej oceny ich przydatności do realizacji danego zamówienia. To samo podejście stosuje się do wszystkich rodzajów udzielania zamówień publicznych. W związku z tym protokół ma również zastosowanie do zamówień na roboty budowlane i koncesji o wartości równej lub przekraczającej 250 000 EUR.

W celu monitorowania wdrażania protokołu i postępów w jego realizacji władze miasta powołały komisję ds. społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, w skład której wchodzi przedstawiciele władz lokalnych (ponadpartyjni), gospodarki społecznej, organizacji biznesowych, związków zawodowych oraz praktycy zajmujący się zamówieniami publicznymi.

Etap zamówienia oraz kryteria

Protokół wdraża społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne poprzez następujące filary:

¹⁷ Kwalifikujące się grupy wymieniono w protokole (art. 6). Obejmują one: a) osoby uzyskujące dochód minimalny; b) osoby z niepełnosprawnościami; c) kobiety, które padły ofiarą przemocy seksualnej lub przemocy w rodzinie; d) osoby młode w wieku 18–30 lat, które były objęte ochroną małoletniego; e) przestępców uprawnionych do pracy i byłych przestępców w ciągu pierwszych 12 miesięcy po zwolnieniu; f) osoby z problemami związanymi z nadużywaniem substancji lub innymi formami uzależnienia, które są obecnie poddawane leczeniu; g) osoby, które nie kwalifikują się do uzyskania minimalnego dochodu i są zagrożone wykluczeniem społecznym; h) osoby w wieku powyżej 45 lat, które pozostawały bezrobotne przez co najmniej 2 lata.

- zamówienia zastrzeżone: zamówienia podlegające zastrzeżeniom dotyczą szerokiego zakresu działalności i obejmują m.in. usługi w zakresie naprawy, usługi pocztowe, usługi sprzątania i prania, catering, zbieranie i transport odpadów, usługi graficzne oraz inne formy usług wsparcia dla administracji lokalnej;
- warunki realizacji: zazwyczaj w formie klauzul dotyczących zatrudnienia (dotyczy grup docelowych wyszczególnionych powyżej);
- kryteria udzielenia zamówienia: większe udziały (tj. ponad wymagane 5%) pracowników oddalonych od rynków pracy będą miały wagę od 5% do 10% w kryteria udzielenia zamówienia;
- normy godnej pracy: oprócz obowiązkowych klauzul społecznych związanych z przestrzeganiem obowiązujących norm pracy i warunków pracy w protokole położono nacisk na przestrzeganie norm godnej pracy i układów zbiorowych w określonych sektorach, w których ryzyko ich nieprzestrzegania jest większe. W tym względzie protokół odgrywał kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów związanych ze świadczeniem usług zdrowotnych w domu pacjenta i wzmocnił kontrolę „wypłacalności społecznej” wykonawców w tym sektorze poprzez wzmożony monitoring i kontrolę wykonania.

We wszystkich procedurach udzielania zamówień publicznych należy dążyć do uwzględnienia dowolnej formy powyższych klauzul społecznych. Jeżeli nie pozwala na to charakter zamówienia, instytucje zamawiające mogą jednak podjąć odmienną decyzję. W takich przypadkach dokumentacja przetargowa powinna zawierać uzasadnienie.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Poprzez wyżej wymienione wymogi gmina Girona dąży do:

- zapewnienia dostępu do zatrudnienia osobom oddalonym od rynków pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- stworzenia środowiska sprzyjającego zatrudnieniu i warunkom pracy, które umożliwią ogółowi społeczeństwa realizację praw socjalnych i pracowniczych;
- zwiększenia dostępu do zamówień publicznych dla przedsiębiorstw społecznych.

Wartość zamówienia

W ramach zamówień zastrzeżonych środki w wysokości 10 700 707 EUR rozdysponowano wśród sześciu zakładów pracy chronionej i dwóch przedsiębiorstw społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy na okres pięciu lat.

Instrument

- Art. 18 ust.2 (obowiązkowa klauzula społeczna), art.20 (zamówienia zastrzeżone), art.67 (kryteria udzielenia zamówienia) oraz art. 70 (warunki realizacji zamówienia związane z zatrudnieniem lub innymi klauzulami społecznymi) dyrektywy 2014/24/UE.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Girona, stosując skoordynowane podejście różnych departamentów i służb, takich jak ds. udzielania zamówień publicznych, zatrudnienia lokalnego i usług społecznych;
- partnerzy społeczni, podmioty gospodarki społecznej i organizacje społeczeństwa obywatelskiego jako oferenci;
- pracownicy, w tym osoby oddalone od rynków pracy i należące do różnych grup defaworyzowanych;
- komisja ds. społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, która regularnie spotka się oraz monitoruje, ocenia i proponuje nowe działania w tym obszarze.

Skutki społeczne

- W latach 2014–2019 75 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub oddalonych od rynków pracy zostało zatrudnionych w ramach realizacji zamówień zastrzeżonych, uruchomionych zgodnie z wymogami protokołu.

Inne korzyści

- Opierając się na pozytywnych doświadczeniach gminy, obecnie trwają prace nad stworzeniem protokołu i komisji ds. społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w prowincji Girona.
- Komisja gminy rozważa obecnie możliwość zwiększenia udziału środków przeznaczonych na ten cel z 4% do 7%.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Komisja odegrała kluczową rolę w promowaniu wzajemnego zrozumienia wyzwań związanych z udzielaniem zamówień publicznych dla poszczególnych typów podmiotów. Jej działania pozwoliły m.in. zwiększyć wiedzę na temat nowych możliwości realizacji społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych (usługi, grupy docelowe) i stworzyć rozwiązania powtarzających się problemów (np. angażowanie organizacji biznesowych w rozwiązywanie problemu nieprzestrzegania klauzul dotyczących zatrudnienia).
- Podnoszenie świadomości i budowanie zdolności wśród praktyków jest kluczowe dla pełnego zrozumienia potencjału podmiotów gospodarki społecznej w zakresie angażowania się w zamówienia publiczne i realizacji ich celów społecznych. Kluczowym elementem takiej komunikacji jest przedstawienie skutków społecznych, jaki powodują zamówienia zastrzeżone i inne formy społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.
- Partnerstwo między podmiotami gospodarki społecznej: od 2008 r. Caritas Girona współpracuje z innymi organizacjami, współtworząc Grupo Èxit – porozumienie przedsiębiorstw społecznych, którego celem jest stworzenie synergii na rzecz zwiększenia możliwości integracji zawodowej osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w mieście Girona i jego okolicach.
- W 2012 r. do grupy dołączyło sześć nowych organizacji, które obecnie działają wspólnie na otwartym rynku. Grupa współpracuje z organami i służbami publicznymi (takimi jak regionalne służby zatrudnienia, administracja penitencjarna i służby społeczne), pracodawcami (w tym izbą handlową), a także szkołami. Ponadto jest ona reprezentowana na poziomie instytucjonalnym w ramach lokalnej komisji ds. społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, lokalnych agencji rozwoju gospodarczego, szkoleń itp.
- Główną korzyścią płynącą z tego partnerstwa jest tworzenie konsorcjów między przedsiębiorstwami społecznymi zajmującymi się integracją na rynku pracy, zwłaszcza w celu realizacji zamówień zastrzeżonych. Ma to kluczowe znaczenie dla przezwyciężenia problemu rozdrabniania przedsiębiorstw społecznych i umożliwia im uczestnictwo w pełnych zamówieniach, a nie tylko w częściach zamówień.

Kontakt

Anna Güell Juanola, sekretarz generalny, Associació Clúster Èxit Girona, aguell@caritasgirona.cat, tel. +34 608 90 61 31

61. Protokół ustaleń w sprawie integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji poprzez zamówienia zastrzeżone

Nazwa organu zamawiającego: Brescia, Włochy

Sektor produktów lub usług: usługi społeczne

Wprowadzenie/cele zamówień

11 marca 2019 r. protokół ustaleń podpisały prowincja i gmina Brescia, stowarzyszenie gminy Brescia, krajowy samorząd zawodowy sekretarzy miejskich i sekretarzy prowincji „GB Vinghenzi” oraz Confcooperative Brescia. Jest to narzędzie współpracy publiczno-prywatnej i udzielania zamówień zastrzeżonych zgodnie z art. 20 dyrektywy 2014/24/UE i art. 112 włoskiej ustawy dekretovej nr 50/2016.

Celem jest zapewnienie większych możliwości zatrudnienia osobom z niepełnosprawnościami lub znajdującym się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz słabszym segmentom rynku pracy poprzez zaangażowanie spółdzielni socjalnych typu B w udzielanie zamówień publicznych. Wspólna grupa robocza złożona z sygnatariuszy protokołu ustaleń, do której należą prowincja i gmina Brescia, krajowy samorząd zawodowy sekretarzy miejskich i sekretarzy prowincji „GB Vinghenzi” oraz Confcooperative Brescia, opracowała szereg narzędzi do zarządzania zamówieniami zastrzeżonymi dla spółdzielni socjalnych typu B.

Protokół ustaleń uważany jest za istotny ze względu na podejście oparte na współpracy. Brescia posiada długą historię podejścia opartego na współpracy – pierwsza solidarna spółdzielnia socjalna i pierwsze włoskie konsorcjum spółdzielni socjalnych zostały założone właśnie w Brescii, odpowiednio w latach 1963 i 1983. Tradycja ta z biegiem lat przyczyniła się do powstania lokalnego systemu aktywnej polityki pracy, której celem jest integracja zawodowa grup defaworyzowanych.

Doprowadziło to również do zwiększenia przedsiębiorczości w spółdzielniach socjalnych typu B. Dane z 2017 r. pokazują, że szacunkowo na terytorium Brescii działa 110 spółdzielni zatrudniających około 1 365 osób.

Etap zamówienia oraz kryteria

Przedmiotowy protokół ustaleń ma wpływ na etap zamówienia. Zamówień publicznych udziela się spółdzielniom socjalnym (i ich konsorcjom), które mogą wykazać następujące cechy: doświadczenie w pracy z osobami z niepełnosprawnościami lub znajdującymi się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, przy czym osoby te stanowią co najmniej 30% pracowników w strukturze danej organizacji, holistyczne podejście do integracji (tj. wsparcie w miejscu pracy, szkolenia, dostęp do odpowiednich usług, monitorowanie efektów itp.). Protokół ustaleń zawiera także instrumenty zachęcające do zaangażowania sektora prywatnego poprzez wykorzystanie nie tylko rozwiązań przewidzianych w przepisach, ale także skutecznych partnerstw publiczno-prywatnych.

Postanowienia protokołu ustaleń i jego narzędzia mają zastosowanie w równym stopniu do zamówień i koncesji, zarówno powyżej, jak i poniżej progów unijnych. W tym kontekście protokół ustaleń nie odnosi się do konkretnych rodzajów zamówień i działań, pozostawiając administracjom pełną swobodę decydowania, w jakich sektorach i w odniesieniu do jakich progów należy go stosować.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

W protokole ustaleń wspiera się stosowanie zamówień zastrzeżonych dla wykonawców takich jak spółdzielnie socjalne typu B. Zamówienia zastrzeżone skierowane są do spółdzielni socjalnych zatrudniających osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (co najmniej 30% pracowników). Ponadto w protokole ustaleń propaguje się uwzględnianie kryteriów udzielenia zamówienia o charakterze społecznym, takich jak kryterium dotyczące zatrudnienia, oraz stosowanie klauzul społecznych w warunkach realizacji zamówień.

Weryfikacja

Grupa robocza, złożona z sygnatariuszy protokołu ustaleń, ma za zadanie promować i monitorować działania, jak również opracowywać propozycje i konkretne procedury.

Wartość zamówienia

Różni się w zależności od zamówienia.

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.
- Art. 112 włoskiej ustawy dekretovej nr 50/2016.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: prowincja Brescia, gmina Brescia
- Pozostali członkowie grupy roboczej:
 - stowarzyszenie gminy Brescia;
 - krajowy samorząd zawodowy sekretarzy miejskich i sekretarzy prowincji „GB Vinghenzi”;
 - Confcooperative Brescia.

Skutki społeczne

- Od czasu podpisania protokołu ustaleń w 2019 r. instytucje zamawiające udzieliły około trzydziestu zamówień zastrzeżonych o łącznej wartości 15 mln EUR. Wśród nich znajdują się zamówienia publiczne na usługi w zakresie opieki i utrzymania cmentarzy publicznych oraz publicznych terenów zieleni.
- Dzięki zamówieniom zastrzeżonym osoby z niepełnosprawnościami lub znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji zostają włączone na rynek pracy. Osoby te otrzymują również wsparcie w innych obszarach życia – m.in. otrzymują poradnictwo zawodowe, możliwości rozwoju umiejętności, pomoc w kontaktach ze służbami socjalnymi oraz pomoc w nagłych wypadkach.
- Zaangażowanie w zamówienia publiczne wzmacnia modele biznesowe spółdzielni socjalnych, co pomaga zapewnić trwałość ich programów i projektów.
- Promowanie lokalnego rozwoju terytorialnego jest wzmacniane poprzez współpracę, mobilizację zasobów i wiedzy fachowej różnych podmiotów, w tym instytucji publicznych i społeczeństwa obywatelskiego (konkretnie spółdzielni socjalnych).

Inne korzyści

- Podejście oparte na współpracy, przyjęte przy opracowywaniu tekstu protokołu ustaleń, wzmacnia współpracę i partnerstwo między sektorem publicznym a gospodarką społeczną.
- Kompleksowy charakter protokołu ustaleń jest częścią strategii, która polega na systematycznym i długoterminowym włączaniu osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Protokół ustaleń obowiązuje dopiero od niespełna roku, ale już widać pewne efekty. Model zaproponowano jako wskazówkę, z której mogą korzystać inne prowincje. Ponadto organy publiczne w regionie Brescii korzystają z różnych narzędzi w ramach protokołu ustaleń, zgodnie ze swoimi potrzebami.

Kontakt

Emilio Emmolo, ConfCooperative – Federsolidarietà federsolidarieta@confcooperative.it

62. Wspólna strategia na rzecz odpowiedzialnych zamówień publicznych gmin Sodankylä i Kittilä

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gminy Sodankylä i Kittilä, Finlandia

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cel zamówienia

Gminy Sodankylä i Kittilä znajdują się w regionie Laponii, który jest największym regionem Finlandii zajmującym 30% powierzchni kraju, choć mieszka w nim tylko 3% ludności. Z tego powodu Laponię uznaje się za region słabo zaludniony, o gęstości zaludnienia wynoszącej 1,5 osoby na kilometr kwadratowy. Region stoi w obliczu wyzwań demograficznych związanych z emigracją i starzeniem się społeczeństwa, a ponadto specyfika geograficzna regionu przekłada się na oddalenie od rynków europejskich i krajowych. Aby sprostać tym wyzwaniom, wykorzystuje się innowacje społeczne, które mają przyczynić się do tworzenia innowacyjnych podejść do rozwiązywania problemów społecznych, zwłaszcza poprzez mobilizację zamówień publicznych, by pobudzić rozwój społeczno-gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz stymulować konkurencyjność, jak również zatrudnienie na rzecz rozwoju i wzrostu gospodarczego regionu.

Laponia jest także jednym z regionów należących do partnerstwa w ramach [platformy inteligentnej specjalizacji w zakresie gospodarki społecznej](#). Celem partnerstwa jest stymulowanie działalności transgranicznej wspólnych organizacji i spółdzielni, aby umożliwić im wykorzystanie pełnego potencjału rynku wewnętrznego, w tym zamówień publicznych, w celu rozszerzenia działalności w zakresie gospodarki społecznej poprzez współpracę międzyregionalną. W ramach partnerstwa podejmuje się kilka wyzwań związanych ze strategią inteligentnej specjalizacji i gospodarką społeczną, takich jak:

- rozwój klastrów gospodarki społecznej;
- tworzenie europejskich łańcuchów wartości przedsiębiorstw społecznych należących do różnych regionów w Europie;
- poprawa współpracy między przedsiębiorstwami a innymi podmiotami terytorialnymi, zwłaszcza tymi, które posiadają kompetencje technologiczne i innowacyjne.

Kiedy w Finlandii zmieniły się przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych w związku z unijną dyrektywą 2014/24/UE, gminy Kittilä i Sodankylä skorzystały z możliwości dostosowania zamówień publicznych do zasad zrównoważonego rozwoju. Na potrzeby gmin opracowano nowe podejście do zamówień publicznych w ramach finansowanego z EFRR projektu „Zrównoważone zamówienia publiczne jako czynnik pobudzający do ożywienia”, który był realizowany w latach 2016–2018 przez Kideve Kittilä Development wspólnie z gminą Sodankylä. Projekt ten wykorzystano do pomocy w opracowaniu nowej strategii udzielania zamówień publicznych (dostępnej [tutaj](#) w języku fińskim) oraz dwóch przewodników po zamówieniach publicznych dla każdej gminy, jednego dotyczącego zamówień poniżej progów (dostępnego [tutaj](#) dla gminy Kittilä oraz [tutaj](#) dla gminy Sodankylä) oraz drugiego dla zamówień powyżej progów¹⁸ (dostępnego [tutaj](#) dla gminy Kittilä oraz [tutaj dla](#) gminy Sodankylä). Polityka i praktyki stosowane przez gminy mają przyczynić się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, rozwoju regionalnego oraz zwiększenia możliwości udziału małych i średnich

¹⁸ Próg krajowy w Finlandii wynosi 60 000 EUR.

przedsiębiorstw w zamówieniach publicznych. Warto zauważyć, że w Laponii są tylko dwie organizacje, które posiadają fińską odznakę przedsiębiorstwa społecznego¹⁹.

Dwie sąsiadujące ze sobą gminy połączyły siły przy realizacji tej inicjatywy, zarówno ze względu na występujące między nimi podobieństwa, jak i w celu wspólnego zastanowienia się nad rozwiązaniami.

Przewodnik po zamówieniach podprogowych dostarcza informacji wykraczających poza to, co jest wymienione w fińskim prawie krajowym dotyczącym zamówień publicznych, które opiera się na dyrektywie 2014/24/UE. W przewodniku zachęca się gminy do korzystania z platform elektronicznych zamówień publicznych (takich jak [Cloudia](#) lub dowolna inna podobna usługa) w przypadku zamówień o wartości powyżej 10 000/20 000 EUR (w zależności od charakteru zamówienia), aby zapewnić otwarty i przejrzysty charakter postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, ich należyte ogłaszanie oraz ich dostępność online, w tym również dla MŚP. Środek ten może również pomóc w promowaniu dostępu do zamówień publicznych dla przedsiębiorstw społecznych, które zazwyczaj są MŚP, również z innych regionów.

W przewodnikach instytucje zamawiające zdecydowanie zachęca się do przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych w otwarty i oparty na uczestnictwie sposób gwarantujący zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów. Gminy tworzyły również warunki sprzyjające szkoleniu zarówno instytucji zamawiających, jak i wykonawców, aby ułatwić im lepsze zrozumienie nowego systemu zamówień publicznych, a także pokazać im, w jaki sposób składać oferty za pośrednictwem platform elektronicznych.

Weryfikacja

Choć co roku przeprowadza się otwartą wymianę informacji, nie podejmuje się bezpośrednich działań następczych w związku z zamówieniami z uwagi na fakt, że te małe gminy nie dysponują odpowiednią ilością zasobów – zarówno technicznych, jak i ludzkich. Gmina Kittilä rozważa możliwość wprowadzenia systemu służącego do monitorowania wszystkich zamówień (niezależnie od systemu elektronicznych zamówień publicznych). Idealnym rozwiązaniem byłoby wyznaczenie przez władze gminy osoby odpowiedzialnej za odbywanie spotkań z oferentami w celu monitorowania zgodności procesu realizacji udzielonych zamówień z obowiązującymi przepisami i sporządzania sprawozdań w tym zakresie.

Wartość zamówień publicznych

Z danych z 2016 r. wynika, że w przypadku gminy Kittilä wartość zamówień publicznych wynosiła 23,08 mln EUR, natomiast w przypadku gminy Sodankylä – 34,04 mln EUR. Stanowi to około 40% rocznego budżetu tych gmin.

Instrumenty

W obydwu przewodnikach zwrócono uwagę na następujące instrumenty, postrzegając je jako środki, które mogą sprzyjać odpowiedzialnym zamówieniom publicznym:

- *Wstępne konsultacje rynkowe (art. 40 dyrektywy):*

W przewodnikach wyjaśniono, w jaki sposób należy organizować wstępne konsultacje rynkowe lub w jaki sposób instytucje zamawiające mogą przeprowadzać badania, w tym również poprzez branie udziału w różnego rodzaju wydarzeniach. Z informacji zawartych w przewodnikach wynika, że celem wniosku o udzielenie informacji jest zidentyfikowanie przedsiębiorstw, produktów lub

¹⁹ Dodatkowe informacje można uzyskać tutaj: <https://www.oecd.org/cfe/leed/The-Finnish-Social-Enterprise-Finland.pdf>

usług, poziomów cen oraz potencjalnej gotowości do konkurencji na rynku. Celem informacji uzyskanych w rezultacie wystąpienia z wnioskiem o udzielenie informacji jest zagwarantowanie, aby oferty składane w toku faktycznego zaproszenia do składania ofert były możliwie jak najprzejrzystsze i jak najbardziej porównywalne. Wniosek o udzielenie informacji zaleca się przekazać możliwie jak największej liczbie potencjalnych dostawców usług, aby zagwarantować równe traktowanie tych potencjalnych dostawców. Wniosek o udzielenie informacji można zatem opublikować na kanale z ogłoszeniami www.hankintailmoitukset.fi, na stronach internetowych gminy, w lokalnej prasie itp. We wniosku o udzielenie informacji należy wyraźnie wskazać, że pełni on wyłącznie funkcję wstępnego zapytania i nie stanowi jeszcze zaproszenia do składania ofert.

- *Zachęcanie do tego, aby w kryteriach udzielenia zamówienia skupiać się na kryteriach jakościowych, społecznych i środowiskowych (art. 67 dyrektywy):*

Zachęca się do stosowania kryteriów jakościowych oraz kierowania się względami społecznymi i środowiskowymi przy opracowywaniu kryteriów udzielenia zamówienia; kwestie związane z korzystaniem z tych kryteriów zostały również omówione podczas jednego z warsztatów zorganizowanych przez gminy w celu zilustrowania omawianej strategii.

- *Planowanie roczne i ogłaszanie:*

Zdecydowanie zachęca się do informowania dostawców usług i potencjalnych oferentów o zamiarze zorganizowania postępowań o udzielenie zamówienia z odpowiednim wyprzedzeniem, np. w przewodniku wspomina się o wydarzeniach takich jak wydarzenia informacyjne w formule „wieczorów zamówień publicznych” organizowane poza okresem przeznaczonym na składanie ofert. W tym kontekście w przewodnikach zwraca się uwagę na fakt, że szczególnie duże zamówienia powinny być ogłaszane odpowiednio wcześniej, aby zapewnić wykonawcom możliwość przygotowania się do złożenia oferty lub potencjalnie do podjęcia decyzji o złożeniu oferty jako grupa. Z perspektywy przedsiębiorstw działających na szczeblu lokalnym nawet zamówienia o wartości nieprzekraczającej progu stanowią często zamówienia o znacznej wielkości, dlatego też zaleca się informowanie o nich z odpowiednim wyprzedzeniem. Ponadto w 2018 r. opracowano model pilotażowy, w ramach którego zamówienia realizowane przez każdą jednostkę były prezentowane radzie gminy w planie rocznym. Plan roczny umożliwia sporządzenie odpowiedniego harmonogramu działań i dokonanie właściwego podziału zasobów na potrzeby przetargu konkurencyjnego. W planie realizacji budżetu planuje się również kwestie związane z organizacją postępowań o udzielenie zamówienia na cały rok.

- *Podział zamówień na części (art. 46 dyrektywy):*

Gminy uznały, że dzielenie zamówień na części będzie stanowiło przydatne narzędzie przyczyniające się do zwiększenia udziału MŚP w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, ponieważ zapewni im możliwość uzyskania dostępu do dużych zamówień.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gminy Sodankylä i Kittilä
- Oferenci
- Agent ds. zamówień publicznych (działający we wszystkich gminach i dostępny również dla wykonawców w Laponii)

Skutki społeczne

- W przypadku zamówień publicznych na świadczenie usług społecznych i usług opieki zdrowotnej można zaobserwować pozytywną zmianę paradygmatu wynikającą ze stosowania przewodników przejawiającą się tym, że instytucje zamawiające koncentrują się w większym stopniu na potrzebach użytkowników, m.in. poprzez odbywanie konsultacji z ich udziałem.

- Pomimo braku oficjalnych danych na ten temat, w regionie odnotowuje się wzrost udziału MŚP w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

Inne korzyści

- Opisaną dobrą praktykę można przenieść również na inny grunt (pomimo różnic w uwarunkowaniach panujących w poszczególnych państwach), a przewodniki zostały już powielone w innych gminach na terytorium Laponii.
- Dzięki ich opublikowaniu na stronie internetowej gminy Kittilä (dostępnej [tutaj](#) w języku fińskim) zawierającej praktyczne wytyczne dla decydentów, instytucji zamawiających i przedsiębiorców, wspomniane przewodniki są również stosowane w południowo-wschodniej części Finlandii i są dostępne dla podmiotów w całym kraju.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Aby zapewnić skuteczność działań podejmowanych przez instytucje zamawiające w kontekście zrównoważonych zamówień publicznych, zaleca się zaangażowanie w nie wszystkich zainteresowanych stron.
- Należy dołożyć odpowiednio dużo starań, aby doprowadzić do zmiany mentalności i sposobu pracy, ponieważ budowanie zaufania wymaga czasu. Na przykład MŚP mogą być nastawione sceptycznie do postępowań o udzielenie zamówienia z uwagi na fakt, że procedury udzielania zamówień nie zawsze miały otwarty charakter w przeszłości. Organizowanie licznych wydarzeń, podczas których porusza się tę problematykę i szczegółowo omawia się nowe procedury, ułatwia przekonanie zarówno wykonawców, jak i instytucji zamawiających o wnoszonej przez nie wartości dodanej.
- Organizacje lub osoby takie jak agent ds. zamówień publicznych (finansowany ze środków EFRR jako konsultant regionalny) w wymierny sposób wspierają gminy niedysponujące dużą ilością zasobów w organizowaniu postępowań o udzielenie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. W omawianym przypadku wsparcia tego udziela się w postaci nieodpłatnych porad, które ułatwiają eksperymentowanie z różnymi narzędziami przewidzianymi w dyrektywie.
- Należy nieustannie dbać o utrzymanie wysokiego poziomu świadomości. Ponieważ instytucje na szczeblu gminy mogą doświadczać zjawiska rotacji personelu, należy ustawicznie wzmacniać wypracowane praktyki i traktować je jako elementy o kluczowym znaczeniu.
- Choć systemy elektronicznych zamówień publicznych są bardzo przydatne, nie wszystkie gminy zaktualizowały swoje wytyczne pod tym kątem. Część gmin dokonuje takich aktualizacji, inne nie, a niektóre z nich korzystają z systemów elektronicznych zamówień publicznych wyłącznie w odniesieniu do postępowań unijnych, a nie w kontekście postępowań przeprowadzanych na szczeblu lokalnym, co może stanowić wyzwanie.
- Organizowanie wydarzeń z udziałem lokalnych przedsiębiorców, decydentów i instytucji zamawiających jest dobrą metodą wyposażenia zainteresowanych stron w odpowiednie narzędzia i informacje na temat nowej strategii udzielania zamówień publicznych, ułatwiając im zrozumienie, w jaki sposób najlepiej z niej korzystać.

Kontakt

Katja Kaunismaa, kierowniczka projektu, gmina Kittilä, Katja.Kaunismaa@kittila.fi

Susanna-Sofia Keskinarkaus, agentka ds. zamówień publicznych, regionalna organizacja przedsiębiorstw w Laponii, susanna-sofia.keskinarkaus@yrittajat.fi

63. Krajowa ustawa o zamówieniach publicznych sprzyjająca integracji osób z niepełnosprawnościami z rynkiem pracy w Bułgarii

Nazwa organu zamawiającego, państwo: rząd Republiki Bułgarii, Bułgaria

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówień

Bułgaria przyjęła krajową politykę propagującą i wspierającą działalność przedsiębiorstw społecznych zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami. W 2016 r., w ramach tej polityki, rząd krajowy przyjął ustawę wspierającą przedsiębiorstwa zatrudniające osoby z niepełnosprawnościami w ramach zamówień publicznych.

Przepis zawarty w art. 12 bułgarskiej ustawy o zamówieniach publicznych został opracowany na podstawie unijnej dyrektywy 2014/24/UE, w szczególności jej art. 20 dotyczącego zamówień zastrzeżonych. W przepisach dotyczących zamówień publicznych ustanowiono wykaz ponad 100 towarów i usług – zamówień dotyczących tych towarów i usług należy udzielać wyspecjalizowanym przedsiębiorstwom, spółdzielniom lub podmiotom gospodarczym, których działalność koncentruje się przede wszystkim na społecznej i zawodowej integracji osób z niepełnosprawnościami lub osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Wykaz ten może być w razie potrzeby aktualizowany; ustanowiono również krajowy rejestr wyspecjalizowanych przedsiębiorstw i spółdzielni. Zastrzeżenie dotyczy również przedsiębiorstw spełniających warunki przewidziane w ustawodawstwie innego państwa członkowskiego UE.

Etap zamówienia oraz kryteria

Wspomniany wykaz towarów i usług został opracowany w ramach podejścia bazującego na uczestnictwie przez międzyresortową grupę roboczą, w której skład weszli eksperci rządu Bułgarii oraz przedstawiciele krajowych organizacji osób z niepełnosprawnościami. Ostateczna wersja wykazu obejmuje 103 sektory produktów i 14 sektorów usług podzielone na następujące kategorie:

- kategorie produktów: odzież i odzież robocza; produkty z polietylenu; worki na śmieci; żaluzje, broszury i wyroby z papieru; kamizelki odblaskowe; sprzęt kuchenny; środki czyszczące; filtry powietrza i filtry gazowe; kontenery;
- kategorie usług: usługi drukarskie i usługi cyfrowe; usługi pralnicze.

Od czasu wejścia ustawy w życie w Bułgarii przeprowadzono szereg postępowań o udzielenie zamówień publicznych na podstawie tego nowego przepisu. Na przykład 13 sierpnia 2019 r. miasto Gabrowo opublikowało zaproszenie do składania ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia na zakup broszur i wyrobów papierniczych, w ramach którego łączna wartość zamówienia wyniosła 20 250 EUR. Spośród czterech przedsiębiorstw, które złożyły oferty, trzy figurowały w krajowym rejestrze wyspecjalizowanych przedsiębiorstw i spółdzielni zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami, dzięki czemu były traktowane preferencyjnie przy udzielaniu zamówienia.

Innym przykładem jest postępowanie o udzielenie zamówienia na wytwarzanie i dostarczanie odzieży roboczej i odzieży specjalistycznej ogłoszone przez STOLICHEN AVTOTRANSPORT EAD, przedsiębiorstwo transportu publicznego w Sofii, w 2018 r. Łączna wartość zamówienia wyniosła 205 128 EUR. W tym przypadku wszyscy oferenci byli zarejestrowanymi wyspecjalizowanymi przedsiębiorstwami zgodnie z przepisami krajowymi.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Wykaz produktów i usług ma na celu wniesienie wkładu w tworzenie korzystnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu otoczenia dla wyspecjalizowanych przedsiębiorstw na szczeblu krajowym. U podstaw tej inicjatywy leży przekonanie, że sektor publiczny – poprzez udzielanie zamówień publicznych – może pełnić funkcję dźwigni zwiększającej możliwości rynkowe dla przedsiębiorstw społecznych z całego kraju, a tym samym zwiększać szanse osób z niepełnosprawnościami na znalezienie zatrudnienia.

Wykaz opracowano na podstawie przepisów ustawy o osobach z niepełnosprawnościami, które nakładają na organy państwa i władze lokalne obowiązek wspierania procesu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnianie odpowiednich zachęt gospodarczych i oferowanie ulg finansowych, a także tworzenie warunków sprzyjających realizacji inicjatyw społecznych. Wspomniane środki powinny sprzyjać wydajności i konkurencyjności, przyczynić się do poprawy zdolności do zatrudnienia osób

z niepełnosprawnościami w wyspecjalizowanych środowiskach pracy, a także zwiększenia ich udziału w programach szkoleń zawodowych oraz podwyższenia wskaźnika ich zatrudnienia, przewyżczając istniejące ograniczenia finansowe i gospodarcze.

Zgodnie z nowymi bułgarskimi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych wykonawcy mogą zostać objęci preferencyjnym traktowaniem w trakcie postępowań o udzielenie zastrzeżonych zamówień publicznych, jeżeli przynajmniej 30% ich pracowników to osoby niepełnosprawne. Właściwe organy są zobowiązane zweryfikować zgodność ofert o wartości przekraczającej próg z przepisami art. 20 dyrektywy 2014/24/UE.

Weryfikacja

Zgodność z przepisami dyrektywy weryfikuje się poprzez dokonywanie regularnych kontroli wpisów figurujących w publicznym rejestrze wyspecjalizowanych przedsiębiorstw i spółdzielni zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami. W ramach każdego zamówienia odpowiedzialny urzędnik rządowy sprawdza zgodność dostarczanego produktu i zgodność warunków realizacji zamówienia z zawartymi w dokumentach zamówienia postanowieniami dotyczącymi kwestii społecznych i technicznych.

Instrument

- Art. 20 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący zamówień zastrzeżonych.
- Art. 12 bułgarskiej ustawy o zamówieniach publicznych.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: rząd Republiki Bułgarii
- Decydent: bułgarska Agencja ds. Osób Niepełnosprawnych
- Centralne jednostki zakupujące i powiązane agencje regionalne
- Bułgarskie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zaangażowane w proces opracowywania wykazu sektorów produktów i usług kwalifikujących się do objęcia zamówieniami zastrzeżonymi dla przedsiębiorstw społecznych
- Bułgarskie gminy dążące do odblokowania możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami za pomocą instrumentów udostępnionych w ramach polityki krajowej. W tym celu gminy dbają o to, aby produkty i usługi figurujące w wykazie były dostarczane i świadczone w ramach zamówień zastrzeżonych.

Skutki społeczne

- Prowadzona w Bułgarii polityka włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami przynosi spójne rezultaty. Według stanu z lutego 2020 r. w rezultacie postępowań o udzielenie zamówień publicznych organizowanych w związku z tą polityką udzielono zamówień 233 przedsiębiorstwom lub spółdzielniom zatrudniającym osoby z niepełnosprawnościami, co przełożyło się na ponad 2 500 pracowników i członków personelu, z których co najmniej 30% było osobami niepełnosprawnymi (zgodnie z wymogiem ustawowym, który dany podmiot musi spełnić, aby zostać wpisanym do krajowego rejestru).
- Dzięki realizowaniu tej krajowej polityki liczba przedsiębiorstw i spółdzielni zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami wzrosła, a jakość oferowanych przez nie produktów i świadczonych przez nie usług zwiększyła się. Poprawa warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa społeczne przełożyła się również na wzrost liczby osób niepełnosprawnych, którym udaje się znaleźć zatrudnienie.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Powodzenie polityki społecznej realizowanej w Bułgarii zależy w dużej mierze od zdolności organów publicznych do weryfikowania, czy przedsiębiorstwa figurujące w rejestrze wyspecjalizowanych przedsiębiorstw przestrzegają obowiązujących przepisów. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma regularne aktualizowanie wykazu towarów i usług.
- Jeżeli chodzi o tę pierwszą kwestię, opracowanie solidnego mechanizmu weryfikacji przedsiębiorstw przed wpisaniem ich do rejestru oraz stałe monitorowanie przestrzegania przez nie przepisów ustawy stanowiło duże wyzwanie. Tego rodzaju kontrole będą przeprowadzane również w przyszłości, przy czym planuje się zwiększyć intensywność procesu kontroli oraz wzmocnić stosowane metody weryfikacji.

- Ponadto, z uwagi na nowatorski charakter opisanego procesu, przedsiębiorstwa wyspecjalizowane nadal zapoznają się jeszcze z nowymi warunkami prowadzenia działalności. W rezultacie jakość produktu końcowego nie zawsze spełnia oczekiwania zamawiającego. Może to wynikać również z faktu, że konkretne produkty lub usługi figurujące w wykazie muszą odzwierciedlać zdolności i umiejętności, jakimi dysponują odpowiednie wyspecjalizowane przedsiębiorstwa figurujące w rejestrze.

Kontakt

Todor Popov, radca prawny w Urzędzie Gminy Gabrowo, t.popov@gabrovo.bg, 00359 066 818 30

64.Strategia miasta Valladolid na rzecz wzmocnienia skutecznych społecznie zamówień publicznych, które będą: strategiczne, uczciwe i zrównoważone

Nazwa organu zamawiającego, państwo: gmina Valladolid, Hiszpania

Sektor produktów lub usług: wszystkie (polityka)

Wprowadzenie/cel zamówienia

Głównym celem strategii pt. „Instrukcja nr 1/2018 w sprawie propagowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, które będą strategiczne, uczciwe i zrównoważone, przez gminę Valladolid i organy publiczne na szczeblu lokalnym”²⁰ jest opracowanie nowego systemu zamówień publicznych, który będzie „wydajniejszy, przejrzystszy i uczciwszy”. Celem tej strategii jest zwalczanie korupcji, poprawa przejrzystości dzięki zwiększeniu liczby kanałów, w których publikuje się zaproszenia do składania ofert, a także doprowadzenie do podjęcia decyzji i gwarancji dotyczących równego traktowania wszystkich oferentów. Strategia służy również wykorzystaniu istniejących zasobów w obszarze zamówień publicznych do wdrażania unijnych i krajowych polityk publicznych dotyczących spraw społecznych i środowiskowych, rozwoju gospodarczego i wspierania innowacyjności oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

MŚP generują 61,3% wartości dodanej i niemal 72% całkowitego zatrudnienia w Hiszpanii²¹, przy czym znaczna część MŚP jest przedsiębiorstwami i organizacjami społecznymi. W świetle tego krajobrazu gospodarczego, a także mając na uwadze wartość dodaną wnoszoną przez podmioty gospodarki społecznej – zarówno jeżeli chodzi o innowacje społeczne, jak i włączanie grup zmarginalizowanych – gmina Valladolid podjęła działania na rzecz zapewnienia MŚP lepszego dostępu do rynków zamówień publicznych, wzmocnienia rynku pracy i zwiększenia ochrony socjalnej.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Nadrzędnym celem strategii z Valladolid jest uproszczenie procedur i zapewnienie bardziej strategicznego sposobu stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych, aby zapewnić MŚP i przedsiębiorstwom społecznym łatwiejszy dostęp do rynków zamówień publicznych, a także aby zagwarantować zrównoważony pod względem społecznym i środowiskowym charakter zamówień publicznych.

Wszystkie umowy w sprawie zamówienia publicznego mają służyć realizacji poniższych celów, przy czym zaproszenia do składania ofert będą uwzględniały przynajmniej dwa cele społeczne, które zostaną zrealizowane w praktyce za pośrednictwem wspomnianych powyżej klauzul społecznych:

- wspieranie integracji z rynkiem pracy osób znajdujących się w sytuacji wykluczenia społecznego (lub osób zagrożonych takim wykluczeniem), a także osób doświadczających szczególnych trudności w uzyskaniu dostępu do zatrudnienia, w szczególności osób z niepełnosprawnościami;
- eliminowanie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii równości wynagrodzeń, równowagi między życiem zawodowym a prywatnym i sytuacji osób LGBTI, a także przeciwdziałanie seksistowskiemu środkom dotyczącym regulaminu określającego zasady estetycznego ubioru;
- walka z bezrobociem w grupach doświadczających większych trudności w uzyskaniu dostępu do rynku pracy, w szczególności wśród kobiet, osób młodych, osób, które ukończyły 45. rok życia, oraz osób długotrwale bezrobotnych;
- zapewnienie poszanowania podstawowych praw pracowniczych na całej długości łańcucha produkcji, zagwarantowanie sprawiedliwego handlu oraz zwiększenie przejrzystości i identyfikowalności w ramach całego łańcucha dostaw.

1. *Działania sprzyjające włączeniu społecznemu i podtrzymaniu standardów społecznych:*

²⁰ <https://www.valladolid.es/es/ayuntamiento/normativa/instruccion-1-2018-impulsar-contratacion-socialmente-eficie.ficheros/475710-INSTRUCCIONContrataci%C3%B3n%20eficiente%20y%20estrat%C3%A9gica.docx.pdf>

²¹ Komisja Europejska, *nota informacyjna poświęcona programowi Small Business Act. Hiszpania, 2019 r.*

- W odniesieniu do każdej usługi wyświadczonej lub każdego wyrobu dostarczonego w ramach zamówienia należy upewnić się, że producenci tego wyrobu lub dostawcy tej usługi przestrzegają podstawowych norm pracy i standardów społecznych ustanowionych przez MOP. Przy opracowywaniu każdego zamówienia bierze się pod uwagę konkretne środki służące zagwarantowaniu zgodności z tymi standardami, a także środki sprzyjające zapewnieniu powszechnej dostępności. Aby wesprzeć proces integracji osób wywodzących się z grup znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub grup dyskryminowanych, w umowach w sprawie zamówienia publicznego uwzględniane będą odpowiednie kryteria udzielenia zamówienia oraz warunki jego realizacji. Wszyscy oferenci przedstawiający ofertę będą zobowiązani przedłożyć „pisemne oświadczenie w przedmiocie odpowiedzialności” (dokument, w którym wskażą, w jaki sposób zapewniają zgodność z postanowieniami podstawowych konwencji MOP), a także przedstawić dowód dysponowania odpowiednimi znakowaniami społecznymi (zgodnie z art. 47 strategii).
- W strategii przewidziano cele społeczne, które należy uwzględnić w opisie przedmiotu zamówienia, o ile można osiągnąć je równoległe z procesem realizowania zamówienia i o ile są one zgodne z przedmiotem zamówienia. Przed opublikowaniem zaproszenia do składania ofert organy gminy są zobowiązane przeprowadzić badanie służące zidentyfikowaniu kwestii społecznych, które należy wziąć pod uwagę w ramach danego zamówienia.
- Preferowaną metodą oceny aspektów społecznych byłaby ocena przeprowadzana za pośrednictwem systemu matematycznego. W przypadkach, w których okazałoby się to niewykonalne, oferent będzie zobowiązany przedstawić plan społeczny powiązany z realizacją zamówienia. Plan ten powinien zawierać konkretne propozycje rozwiązań związanych z:
 - nowymi postępowaniami rekrutacyjnymi skierowanymi do przedstawicieli grup doświadczających trudności w uzyskaniu dostępu do rynku pracy. Postępowania te nie powinny pociągać za sobą zwolnień ani ograniczenia czasu pracy innych pracowników danego przedsiębiorstwa. W tym kontekście szczególną uwagę należy poświęcić kobietom będącym ofiarami przemocy ze względu na płeć oraz przedstawicielom społeczności osób LGBTI w ramach kategorii „grupy doświadczające trudności w uzyskaniu dostępu do rynku pracy”.
 - programem zapewniającym stabilność zatrudnienia pracowników odpowiedzialnych za realizację zamówienia pod względem merytorycznym;
 - konkretnymi środkami służącymi zapewnieniu ochrony w miejscu pracy i poszanowania standardów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy realizacji zamówienia, konkretnymi środkami w dziedzinie szkolenia pracowników zaangażowanych w realizację zamówienia (umiejętności), opracowaniem planu równouprawnienia w miejscu pracy służącego zagwarantowaniu takich samych warunków pracy dla mężczyzn, kobiet i osób o różnej tożsamości seksualnej, jak również opracowaniem planu na rzecz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym;
 - w przypadku podwykonawstwa należy zapewnić priorytetowe traktowanie zakładów pracy chronionej, przedsiębiorstw społecznych lub innych przedsiębiorstw gospodarki społecznej, takich jak spółdzielnie, jak również osób prowadzących działalność na własny rachunek i ogólnie rozumianych MŚP.

Powyższe konkretne propozycje zawarte w planie społecznym będą traktowane jako kluczowe zobowiązania umowne. Niezastosowanie się do tych propozycji będzie skutkowało nałożeniem sankcji lub rozwiązaniem umowy w sprawie zamówienia.

2. Środki służące zachęceniu MŚP, uwzględniając MŚP działające w sektorze gospodarki społecznej, do udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia:

- Aby zapewnić MŚP możliwość przygotowania się do udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia, gmina co roku publikuje plan dotyczący swoich potrzeb w zakresie zamówień publicznych. Plan ten jest następnie udostępniany zainteresowanym stronom prowadzącym działalność gospodarczą. W tym celu gmina organizuje również ukierunkowane szkolenia i inicjatywy w zakresie budowania zdolności dla lokalnych MŚP, podczas których przekazuje się im informacje na temat tego, w jaki sposób składać oferty drogą elektroniczną i jak przygotować się do zaproszenia do składania ofert – zwłaszcza, jeżeli przeprowadza się je za pośrednictwem internetu.
- Termin na złożenie ofert przez oferentów został przedłużony o pięć dni w porównaniu z terminem przewidzianym w hiszpańskiej ustawie – Prawo zamówień publicznych (ustawa nr 9/2017). W zaproszeniach do składania ofert zmniejszono wymaganą liczbę dokumentów dotyczących wniosku i ich długość, tak aby ułatwić MŚP udział w przetargu, w szczególności uwzględniając MŚP o niewielkich możliwościach ubiegania się o zamówienia.
- W strategii przewidziano wstępne konsultacje rynkowe z ekspertami i wykonawcami, aby spełnić potrzeby i osiągnąć cele, które gmina zamierza zrealizować za pomocą udzielania zamówień publicznych, oraz ocenić gotowość rynku (szczególnie gotowość MŚP do udziału w procedurze udzielania zamówień).

- Aby ułatwić MŚP dostęp do zamówień, w strategii przewidziano dzielenie zamówień na części w oparciu o kryteria funkcjonalne, geograficzne lub gospodarcze (art. 33 strategii). Gmina przyjmuje podział zamówienia na części jako ogólną zasadę w ramach swoich postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – wyjątki ogranicza się do minimum. Ponadto gmina będzie preferowała zapraszanie MŚP do udziału w przetargach poniżej progu nakładającego wymóg publikacji.
- W swoim rocznym planie gmina rezerwuje 8–10% zamówień publicznych dla przedsiębiorstw włączenia zawodowego i zakładów pracy chronionej (art. 46 strategii). Odsetek ten nie obejmuje zamówień zastrzeżonych na potrzeby usług społecznych, kulturalnych i zdrowotnych świadczonych przez przedsiębiorstwa i organizacje społeczne. Również zamówienia poniżej progu unijnego udzielane w ramach procedury negocjacyjnej bez uprzedniej publikacji powinny być zarezerwowane dla MŚP, w szczególności dla przedsiębiorstw społecznych i przedsiębiorstw utworzonych w ramach programów gminnych (art. 39 strategii).
- Gmina gwarantuje, że wykonawcy otrzymają zapłatę w ciągu 30 dni od daty wystawienia faktury. Ponadto organy publiczne podejmą wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia, aby podwykonawcy otrzymali zapłatę od wykonawcy w odpowiednim terminie. Środek ten uwzględnia fakt, że wiele MŚP, w szczególności działających w sektorze gospodarki społecznej, zazwyczaj nie posiada znacznych aktywów płynnych, a zatem otrzymywanie płatności w sposób pewny i szybki po udzieleniu zamówienia pomaga im uniknąć problemów finansowych.

Weryfikacja:

- Do nadzorowania spełnienia wymogów funkcjonalnych, jakości, ceny i czasu trwania robót budowlanych lub usług określonych w każdej umowie powołuje się kierownika ds. umów. Kierownik ds. umów może wydawać szczegółowe instrukcje i przeprowadzać kontrole działań operacyjnych, które muszą być udokumentowane i zgłoszone instytucji zamawiającej i organowi nadzorcemu.
- Aspekty społeczne uwzględnione w dokumentacji przetargowej lub zaproponowane przez oferenta będą podlegały weryfikacji przez urzędnika gminnego odpowiedzialnego za daną umowę. Każda ze stron może złożyć skargę, jeśli wykonawca, z którym zawarto umowę, nie wywiązuje się ze swoich obowiązków społecznych (art. 60 strategii).

Instrument

- Art. 18 ust. 2, art. 20, art. 40, art. 43, art. 46, art. 67, art. 70 i art. 77 dyrektywy 2014/24/UE.

Wartość zamówienia

Zgodnie ze strategią wartość zamówień będzie zależała od konkretnych towarów i usług będących przedmiotem przetargu. Jako punkt odniesienia, łączne wydatki gminy w 2019 r. wyniosły 74 383 477,69 EUR.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca i autor strategii: gmina Valladolid.

W przygotowaniu strategii pomagały następujące podmioty:

- różne odpowiednie organy rządu Hiszpanii;
- Hiszpańska Konfederacja Przedsiębiorstw Społecznych (CEPES), która doradzała w kwestii środków zachęcających MŚP do uczestnictwa w przetargach;
- międzynarodowe i krajowe organizacje pozarządowe;
- obserwatoria zamówień publicznych;
- fundacje;
- przedsiębiorstwa publiczne;
- zrzeczenia władz lokalnych.

Skutki społeczne

- 8–10% wszystkich zamówień zastrzeżono dla zakładów pracy chronionej, które w Hiszpanii są zobowiązane do zatrudniania minimum 70% osób z niepełnosprawnościami, jak i dla przedsiębiorstw włączenia zawodowego, które w regionie Kastylija i León zatrudniają co najmniej 30% osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem.

Inne korzyści

- Dzięki tej strategii gmina Valladolid mogła udzielić MŚP łącznie dwa razy więcej zamówień niż średnia krajowa; MŚP udzielono 75% wszystkich zamówień w 2016 r. i 79% w 2017 r. W 2019 r. liczba MŚP, którym udzielono zamówienia, wzrosła do 81% wszystkich zwycięskich oferentów, co stanowiło 51% budżetu gminy przeznaczzonego na zamówienia publiczne.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Dla zapewnienia sukcesu strategii udzielania zamówień publicznych w Valladolid kluczowe były następujące elementy:

- planowanie, przygotowanie zaproszenia do składania ofert i późniejsza weryfikacja jego wykonania okazały się najważniejszymi aspektami udanego udzielenia społecznie odpowiedzialnych i zrównoważonych zamówień publicznych. Wymaga to jednak wystarczających nakładów czasu i zasobów ludzkich;
- po wykonaniu każdej umowy stosuje się rygorystyczny system weryfikacji w celu zagwarantowania, że dostawca spełnił odpowiednie kryteria i obowiązki. Ponadto kary za nieukończenie robót budowlanych/niewykonanie usług (w tym za nieprzestrzeganie kryteriów społecznych i środowiskowych) muszą być znaczące i dobrze egzekwowane;
- niezbędna jest profesjonalizacja zarówno instytucji zamawiających, jak i wykonawców, w szczególności w celu zapewnienia, aby MŚP brał udział w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego;
- wykorzystanie wzorów dokumentów zamówienia, które są ogólnodostępne i które można stosować wielokrotnie, może zaoszczędzić czas i sprawić, że gminne postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (w tym stosowane kryteria społeczne i środowiskowe) będą spójne; dzięki takim wzorom oferty będący MŚP mogą się również lepiej przygotować do spełnienia wymogów określonych w zaproszeniach do składania ofert;
- spośród wszystkich środków przewidzianych w strategii najbardziej skutecznym w angażowaniu MŚP w realizację zamówień publicznych okazał się podział zamówień na części, w ramach którego jednemu przedsiębiorstwu udzielić można nie więcej niż jedną trzecią części. Środek ten jest jednak również trudny do wdrożenia ze względu opór ze strony instytucji zamawiających i zespołów technicznych, jeśli chodzi o zmianę metody pracy, ponieważ wymaga to na ogół zakłócenia dotychczasowego sposobu działania, większych nakładów pracy, większego monitorowania i znacznie większej koordynacji (w przypadku podziału zamówień na części).

Kontakt

José Manuel Martínez Fernández, zastępca sekretarza generalnego Rady Miasta Valladolid, jmmfernandez@ava.es

65. Ramy dotyczące zamówień o wartości społecznej w Vancouver

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Miasto Vancouver, Kanada

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie i cele zamówień

Miasto Vancouver stało się jednym z pierwszych miast w Kanadzie, które zobowiązało się do realizacji zamówień o wartości społecznej, przyjmując w 2015 r. strategię i plan działania na rzecz zdrowego miasta (2015–2018). Plan działania obejmował zobowiązanie do:

- „zachęcania członków panelu przywódczego do rozwijania lub udoskonalania ram dotyczących zamówień o wartości społecznej”; oraz
- „stworzenia formalnych ram zamówień publicznych o wartości społecznej celem ukierunkowania praktyk miasta Vancouver w zakresie zamówień publicznych”.

W kwietniu 2019 r. rada miasta, wraz z zarządem miasta, zatwierdziła ramy dotyczące zamówień o wartości społecznej. Celem ram było ukierunkowanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych i umów dotyczących korzyści społecznych, w tym zasad, parametrów dotyczących zakresu i wielkości inicjatyw, metryk i celów. Ramy uwzględniają wartość społeczną w wydatkach miasta, „jednocześnie przyczyniając się do osiągnięcia szerszych wyników związanych ze strategiami, celami i priorytetami miasta”. Zostanie to osiągnięte poprzez wytyczne dotyczące zamówień publicznych, których celem jest zwiększenie różnorodności łańcucha dostaw, przy jednoczesnym zwiększeniu niezależności ekonomicznej i możliwości dostępu do zatrudnienia oraz wzmocnienia praw pracowniczych.

Etap zamówienia oraz kryteria

W ramach opisano szereg metod włączania wartości społecznej do zamówień publicznych:

- budowanie zdolności i zachęcanie przedsiębiorstw społecznych/różnorodnych do ubiegania się o zamówienia;
- stosowanie kryteriów oceny (udzielenia zamówienia), które są ukierunkowane na wartość społeczną;
- stosowanie klauzul umownych opartych na konsultacjach rynkowych, które zapewniają stosowanie lepszych i uczciwych praktyk zatrudnienia.

Aby zwiększyć różnorodność łańcucha dostaw, miasto stosuje takie metody, jak przeprowadzanie dokładnej oceny dostępności i zdolności dostawców, aby określić możliwości dla przedsiębiorstw społecznych/różnorodnych oraz zdobyć informacje na temat bazy dostawców społecznych/różnorodnych. Przedsiębiorstwo uznaje się za społeczne/zróżnicowane, jeśli posiada uznawany certyfikat bądź jest własnością lub jest prowadzone przez tradycyjnie zmarginalizowane grupy, takie jak kobiety, ludność rdzenna, osoby z niepełnosprawnościami lub LGBTQ+. W przypadku stwierdzenia istnienia odpowiedniej możliwości miasto postara się zapewnić, aby te przedsiębiorstwa o niej wiedziały i mogły uczestniczyć w zamówieniach.

Do 2023 r. celem jest udzielenie 50% liczby zamówień, jak również zamówień odpowiadających 50% wartości wszystkich zamówień przedsiębiorstwom społecznym/różnorodnym w takich kategoriach usług jak usługi specjalistyczne, usługi konsultantów, zasoby kadrowe, utrzymanie obiektów, rzemiosło, naprawy i usługi ekspertów/doradców technicznych.

Innym ważnym aspektem ram polityki w zakresie wartości społecznej są środki stosowane w celu poprawy lokalnej niezależności ekonomicznej i możliwości obywateli dzięki zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i zagwarantowaniu praw pracowniczych. Obejmuje to zachęcanie do zakupu usług, które:

- są etyczne – np. pod względem standardów pracowniczych, uczciwego handlu, zdrowia i bezpieczeństwa pracowników;
- sprzyjają różnorodności siły roboczej dzięki angażowaniu grup obejmujących osoby pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy, bezrobotne i niedostatecznie reprezentowane;
- służą dobrobytowi ekonomicznemu dzięki zapewnianiu godnych warunków pracy, rozwijaniu pracowników i świadczeniom.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Cele zamówień o wartości społecznej w Vancouver obejmują:

- dbanie o zdrowie i dobrostan społeczności;
- zwiększanie i poprawę możliwości gospodarczych dla przedsiębiorstw społecznych i różnorodnych;
- zwiększanie niezależności ekonomicznej i zdolności grup obejmujących osoby pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy, bezrobotne i niedostatecznie reprezentowane.

Instrument

Ramy dotyczące zamówień o wartości społecznej zostały zatwierdzone przez radę miasta i zarząd miasta w kwietniu 2019 r., z czym wiązały się następujące skutki:

- kierowanie całą organizacją zgodnie z celami wartości społecznej i z zaangażowaniem w ich realizację, uwzględniając poczucie odpowiedzialności i włączenie do procedur udzielania zamówień publicznych;
- zrozumienie znaczenia ram i dostosowania ich jako narzędzi wspierania długoterminowych priorytetów społecznych miasta i pełnego osiągnięcia rezultatów, z uwzględnieniem wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju, odporności, sprawiedliwości i pojednania;
- osiąganie różnych poziomów wartości społecznej można realizować na różne sposoby i w różnych terminach, w zależności od zamówienia.

Skutki społeczne

Zamówienia o wartości społecznej postrzega się jako długoterminową inwestycję w przyszłość, jako element dążenia do uczynienia społeczności i gospodarki sprawiedliwszymi i bardziej włączającymi dzięki stosowaniu społecznie odpowiedzialnych zakupów publicznych. Śledzeniem wyników zajmą się działy, które monitorują sprawiedliwość, redukcję ubóstwa, bezdomność itp. Nie oczekuje się jednak, że efekty te będą widoczne od razu.

Ramy zatwierdzono w kwietniu 2019 r. i do grudnia 2019 r. zastosowano je do ponad jednej trzeciej zamówień publicznych o wartości powyżej 75 000 CDN (51 600 EUR), a także odnotowano następujące skutki społeczne:

- jedno ze zdobytych dotychczas doświadczeń dotyczyło zamówienia na usługi w zakresie architektury krajobrazu, w ramach którego do składania ofert zaproszono pięć przedsiębiorstw społecznych/różnorodnych. Spośród zaproszonych do składania ofert odpowiedziały trzy przedsiębiorstwa społeczne/różnorodne, a jedno przedsiębiorstwo społeczne wygrało przetarg, oferując cenę poniżej budżetu;
- inne zdobyte doświadczenie dotyczy zamówień na usługi agencji pracy tymczasowej. Ponieważ tego typu agencje mają niewielu pracowników wewnętrznych, jedynym sposobem na zwiększenie zatrudnienia wśród osób z grup niedostatecznie reprezentowanych jest zagwarantowanie przez agencje, że będą ich szukać i umieszczać na stanowiskach pracy. Podczas konsultacji rynkowych miasto poinformowało dostawców, że powinni włożyć więcej wysiłku w odnajdywanie i przyciąganie kandydatów z grup niedostatecznie reprezentowanych. Dokumentacja przetargowa zawierała standardowe pytanie o to, skąd i w jaki sposób oferent pozyskuje siłę roboczą, co miało na celu zebranie informacji na ten temat, a także uświadomienie w tej kwestii. Zamówienie obejmowało również kryterium wartości społecznej. Dostawcy otrzymywali punkty za sposób podchodzenia do wartości społecznej (działalność, pozyskiwanie, sprawiedliwość), które stanowiły do 15% wszystkich punktów. Wyłoniono wielu dostawców, a trzech z czterech uznano za społecznych/różnorodnych na podstawie własności/kontroli/certyfikacji ich działalności lub praktyk pracowniczych. W trakcie realizacji zamówienia wszyscy będą zobowiązani do złożenia sprawozdania na temat tych praktyk.

Inne korzyści

- Ramy dotyczące zamówień publicznych o wartości społecznej mają szeroki zakres i pozwalają na znalezienie rozwiązań odpowiednich dla konkretnego zamówienia. Zawsze zadaje się pytania na temat kwestii społecznych i kwestii dotyczących różnorodności, a miasto może zdecydować się na nadanie większej wagi kryteriom społecznym, jeśli jest to zasadne. To elastyczne podejście umożliwia znalezienie wartości społecznej w różnych kategoriach zamówień lub włożenie dodatkowego wysiłku w społeczne aspekty zamówienia, gdy istnieją możliwości uzyskania znaczących skutków.

- Po dostosowaniu ramy te można przenieść do innych organizacji prowadzących zakupy. Rozważono ewentualne stosowanie tych ram również w innych organizacjach w Kanadzie, na przykład w lokalnych gminach i uniwersytetach, organizacjach sektora publicznego w metropolii Wielkiego Toronto oraz w rządach prowincji kanadyjskich i w rządzie federalnym.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Doświadczenia i wnioski:

- Zanim miasto Vancouver zdecydowało, co należy zrobić w kwestii społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zainwestowało w zbadanie, co już jest robione w tej kwestii. Dzięki temu miasto dowiedziało się, że działalność wielu z jego dostawców ma już charakter społeczny/różnorodny i mogą oni wygrywać i realizować zamówienia bez konieczności ponoszenia większych kosztów;
- dobrym punktem wyjścia dla tego typu ram jest zaangażowanie się w „dopasowywanie”. Należy zacząć od kilku obszarów usług i spróbować rozpocząć działalność na konkretnym rynku. Na przykład dobrym wyborem dla przedsiębiorstw społecznych mogą być usługi sprzątania i usługi w zakresie architektury krajobrazu.

Przyszłe wyzwania:

- Zwiększenie wagi/punktów za wartość społeczną w zamówieniach może wywołać poważniejsze skutki związane z włączeniem takich kryteriów.
- Łatwo sięgnąć po niewielkie zakupy i zamówienia, które są zazwyczaj dobrym rozwiązaniem dla przedsiębiorstw społecznych/różnorodnych. Jednak działy ds. zamówień mają już relacje z dotychczasowymi przedsiębiorstwami/dostawcami i mają tendencję do ponownego nawiązywania z nimi współpracy, co może ograniczać możliwości wprowadzania nowych społecznych/różnorodnych przedsiębiorstw, które współpracują z grupami obejmującymi osoby niedostatecznie reprezentowane, pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy lub bezrobotne.

Kontakt

Kim Buksa, Kierownik ds. Zrównoważonych i Etycznych Zamówień Publicznych (Miasto Vancouver, Kolumbia Brytyjska, Kanada),
kim.buksa@vancouver.ca

66. Polityka Wageningen dotycząca społecznego zwrotu z inwestycji

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Miasto Wageningen, Niderlandy

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówień

Miasto Wageningen wprowadziło politykę zamówień publicznych, zgodnie z którą administracja jest zobowiązana do uwzględnienia społecznego zwrotu z inwestycji (SROI) w każdym przetargu o przewidywanej wartości powyżej 50 000 EUR. Stały odsetek (5%) uzgodnionej ceny umownej każdego zamówienia powyżej 50 000 EUR jest przeznaczony na zatrudnienie zarejestrowanych osób bezrobotnych lub osób oddalonych od rynków pracy.

W Niderlandach dostępne są różne możliwości uwzględnienia społecznego zwrotu z inwestycji w procedurach udzielania zamówień publicznych. Obejmują one ustalenie specjalnych warunków wykonania, uwzględnienie w kryteriach udzielenia zamówienia lub zastrzeżenie zamówienia dla przedsiębiorstw oferujących zatrudnienie chronione. W celu zapoznania się z innym przykładem zob. przypadki dotyczące Haarlem (s. 229) lub Rotterdamu (s. 134) omówione w tym zbiorze.

Przedmiot

Spółeczny zwrot z inwestycji stanowi istotny aspekt polityki zamówień publicznych gminy Wageningen. Gmina dąży do osiągnięcia konkretnych wyników społecznych poprzez udzielanie zamówień uczestnikom rynku. W tym kontekście społeczny zwrot z inwestycji oznacza, że gmina wskazuje oferentom umowne względy społeczne. Są to warunki w zakresie możliwości zatrudnienia dla osób poszukujących pracy.

Etap zamówienia oraz kryteria

Dostawcy muszą opisać swoje możliwości w zakresie zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji. Ocenę kryteriów udzielenia zamówienia przeprowadza kierownik ds. rozliczeń w gminnym dziale ds. przedsiębiorstw. Po zawarciu umowy kierownik ds. rozliczeń służy jako punkt kontaktowy w zakresie zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Istnieją trzy różne sposoby uwzględnienia społecznego zwrotu z inwestycji w ofercie i oferent powinien wybrać jeden z nich:

- *Wymóg umowny:* stały odsetek (5%) uzgodnionej wartości umownej zlecenia jest przeznaczony na zatrudnienie osób bezrobotnych lub osób oddalonych od rynku pracy. Realizację tego wymogu można uzgodnić w planie po wykonaniu zlecenia między przedsiębiorcą a gminą.
- *Wymóg umowny w połączeniu z kryterium udzielenia zamówienia:* Stały odsetek (5%) uzgodnionej wartości umownej jest przeznaczony na zatrudnienie osób bezrobotnych lub osób oddalonych od rynku pracy i jest uwzględniony w przetargu jako kryterium udzielenia zamówienia.
- *Wezwanie do przedstawienia koncepcji:* Oferenci proszeni są o przedstawienie propozycji sposobu zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji. Propozycja ta nie musi być uwzględniona jako kryterium udzielenia zamówienia, ale opracowuje się ją bardziej szczegółowo we współpracy z gminą po otrzymaniu zlecenia.

Weryfikacja

Miasto uwzględnia w umowie możliwość nałożenia kary pieniężnej. Co roku dokonywany jest przegląd postępów w zakresie zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji. Jeżeli oferent nie wnieśli odpowiedniego wkładu, miasto ma prawo obciążyć oferenta karą w wysokości 5% wartości zamówienia na świadczone usługi (w 2019 r. mechanizm ten wykorzystano jeden raz). Kwotę tę miasto przeznaczy na przygotowanie inicjatyw, które bezpośrednio przyczyniają się do rozwoju lub stosowania instrumentów służących do wspierania osób poszukujących pracy lub oddalonych od rynku pracy w znalezieniu zatrudnienia.

Wyznaczony kierownik ds. rozliczeń jest odpowiedzialny za weryfikację zobowiązań dotyczących społecznego zwrotu z inwestycji.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Gmina Wageningen
- Beneficjenci: Osoby poszukujące pracy (w szczególności osoby oddalone od rynków pracy)

Skutki społeczne

- Gmina Wageningen postawiła sobie za cel wspieranie jak największej liczby mieszkańców w wejściu na rynek pracy.
- Polityka w zakresie zakupów i udzielania zamówień ma pomóc w osiągnięciu tego celu poprzez zastosowanie polityki społecznego zwrotu z inwestycji, a tym samym stworzenie możliwości dla osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
- Gmina zobowiązała się do włączenia aspektów społecznego zwrotu z inwestycji do wszystkich przetargów. Niezależnie od tego, czy zlecenie dotyczy usług, dostaw czy robót budowlanych.

Inne korzyści

- Ograniczenie wypłat pomocy społecznej: Zasada społecznego zwrotu z inwestycji zwiększa szanse osób długotrwale bezrobotnych na zdobycie płatnej pracy. Nie będą one wówczas potrzebowały świadczeń społecznych.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Kwestia społecznego zwrotu z inwestycji powinna zostać uwzględniona w programie konsultacji rynkowych.
- Instytucja zamawiająca powinna poprosić o plan działania na rzecz zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji i w miarę możliwości współpracować z wykonawcą w przygotowaniu tego planu.
- Należy zaangażować na wczesnym etapie współpracowników odpowiedzialnych za wdrożenie i weryfikację polityki zamówień publicznych w zakresie społecznego zwrotu z inwestycji.
- Łatwe do zrealizowania jest uwzględnienie społecznego zwrotu z inwestycji w każdym przetargu o przewidywanej wartości zamówienia powyżej 50 000 EUR (5% z 50 000 EUR to zaledwie 2 500 EUR). Być może lepszym rozwiązaniem byłoby utrzymanie limitu przetargu na poziomie 221 000 EUR (kwota, powyżej której w Europie do 2020 r. trzeba ogłaszać przetargi), tak aby staże dla osób poszukujących pracy wynikające z społecznego zwrotu z inwestycji były bardziej stabilne. Czas trwania stażu zależy m.in. od wartości zamówienia.

Kontakt

Cynthia A. van der Roest, starszy doradca ds. zamówień publicznych, cynthia.van.der.roest@wageningen.nl

67. Podejście Haarlem do społecznego zwrotu z inwestycji

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Miasto Haarlem, Niderlandy

Sektor produktów lub usług: wszystkie sektory, w których wykorzystuje się siłę roboczą (przetargi na usługi i roboty budowlane)

Wprowadzenie/cele zamówień

Haarlem jest pionierem w stosowaniu koncepcji „społecznego zwrotu z inwestycji” w przetargach, zachęcając dostawców do generowania wartości społecznej. Od 1995 r. miasto Haarlem uwzględnia w swoich zamówieniach odpowiedzialność społeczną przedsiębiorstw/społeczny zwrot z inwestycji jako specjalny warunek dotyczący realizacji zamówienia. Jest to sprawdzona metoda stwarzania możliwości zatrudnienia dla osób o słabych perspektywach zawodowych.

W Niderlandach dostępne są różne możliwości uwzględnienia społecznego zwrotu z inwestycji w procedurach udzielania zamówień publicznych. Obejmują one ustalenie specjalnych warunków wykonania, uwzględnienie w kryteriach udzielenia zamówienia lub zastrzeżenie zamówienia dla przedsiębiorstw oferujących zatrudnienie chronione. W celu zapoznania się z innym przykładem zob. przypadek dotyczący Wageningen (s. 227) lub Rotterdamu (s. 134) omówione w tym zbiorze.

Przedmiot

Zwiększenie aktywności zawodowej i zatrudnienia osób poszukujących pracy i osób z niepełnosprawnościami.

Etap zamówienia oraz kryteria

W ramach procedury udzielania zamówień publicznych oferenci muszą zgodzić się na specjalny warunek realizacji zamówienia polegający na przeznaczeniu kwoty równej 5% wartości zamówienia na zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez wsparcie osób oddalonych od rynku pracy. Wartość tę można zapewnić w formie zatrudnienia, staży lub innych działań realizowanych w ramach konkretnego zamówienia. Wartość wymaganego społecznego zwrotu z inwestycji (SROI) jest proporcjonalna do przedmiotu i zakresu zamówienia: 5% społecznego zwrotu z inwestycji stosuje się w przetargach na usługi lub roboty budowlane. W przypadku zamówień na dostawy, w których praca stanowi niewielką część wartości, stosuje się niższy odsetek społecznego zwrotu z inwestycji.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Inicjatywa ta jest zgodna z następującymi celami polityki:

- dążenie do uczynienia rynku pracy bardziej sprzyjającym włączeniu społecznemu;
 - umożliwienie większej liczbie mieszkańców pracę i działanie zgodnie z swoimi możliwościami;
 - zwiększenie aktywności zawodowej bezrobotnych mieszkańców;
 - ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki;
 - łączenie edukacji i rynku pracy;
- umożliwienie ludziom powrotu na rynek pracy może przyczynić się do osiągnięcia dalszych celów społecznych;
 - poprawa lokalnego środowiska życia i spójności społecznej;
 - zwiększenie samodzielności osób poszukujących pracy;
 - zapobieganie problemom związanym z zadłużeniem i samotnością oraz radzenie sobie z nimi;
 - wspieranie przedsiębiorstw społecznych i (lokalnej) przedsiębiorczości.

Weryfikacja

- Obliczenie wartości społecznego zwrotu z inwestycji = wartość zamówienia pomnożone przez % społecznego zwrotu z inwestycji – w tym przypadku 5%.
- Obliczenie uzyskanej wartości społecznego zwrotu z inwestycji przy użyciu wartości standardowych kategorii. Wartości standardowych kategorii odnoszą się do działań, które wykonawca może podjąć, aby spełnić warunek zapewnienia społecznego zwrotu z inwestycji. Wyróżnia się trzy główne rodzaje działań: a) stanowiska pracy lub staże dla osób, które nie miały stabilnego zatrudnienia; b) zaangażowanie przedsiębiorstw społecznych w realizację zamówienia oraz c) inne działania w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw związane z danym zamówieniem.

Wartość zamówienia

Wymóg społecznego zwrotu z inwestycji stosuje się w przypadku wszystkich zamówień o wartości równej lub wyższej niż 200 000 EUR. Odpowiedni odsetek wartości zamówienia przeznaczony na społeczny zwrot z inwestycji, 5%, odpowiada wartości większej lub równej 10 000 EUR.

Instrument

- Art. 70 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący warunków realizacji zamówień.
- Zgodnie z rozporządzeniem Rady Miasta²² Haarlem stosuje wymóg społecznego zwrotu z inwestycji we wszystkich przetargach usługi lub prace o przewidywanej wartości równej lub wyższej niż 200 000 EUR.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: Miasto Haarlem
- Beneficjenci: Osoby bezrobotne/poszukujące pracy, osoby z niepełnosprawnościami

Skutki społeczne

- Wzrost aktywności zawodowej: Zasada społecznego zwrotu z inwestycji zwiększa szanse na znalezienie pracy dla grup docelowych. Co roku setki osób długotrwale bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami wchodzi na rynek pracy poprzez rozpoczęcie pracy lub stażu.
- Społeczna odpowiedzialność biznesu: Zasada społecznego zwrotu z inwestycji zachęca podmioty działające na rynku do zaangażowania się i udziału w realizacji celów społecznych.

Inne korzyści

- Ograniczenie wypłat pomocy społecznej: Zasada społecznego zwrotu z inwestycji zwiększa szanse osób długotrwale bezrobotnych na zdobycie płatnej pracy. Nie będą one wówczas potrzebowały zasiłku dla bezrobotnych.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

Kluczem do sukcesu inicjatywy były następujące parametry:

- Skuteczne wdrożenie polityki społecznego zwrotu z inwestycji wymaga przede wszystkim zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron. Zaczyna się to od uzyskania ich poparcia, szczególnie wśród decydentów i podmiotów działających na rynku. Poparcie polityczne zapewnia ciągłość stosowania zasady społecznego zwrotu z inwestycji w miejskich zamówieniach publicznych.
- Dialog rynkowy wspólne interesy: Zadanie wykonują podmioty działające na rynku, które zaoferują grupie docelowej możliwości zatrudnienia. Ważne jest, aby pozostawać w kontakcie i rozmawiać o możliwościach, trudnościach i potrzebach tych podmiotów.
- Praktyczne, elastyczne, proste i jasne zasady i przepisy ułatwiają wykonawcom przestrzeganie zasady społecznego zwrotu z inwestycji i umożliwiają lepszy nadzór.

Przyszłym wyzwaniem jest współpraca z (pół) publicznymi instytucjami zamawiającymi w regionie, takimi jak inne gminy i inne organizacje świadczące usługi publiczne.

Kontakt

Khalil Khuwam, kierownik ds. rozliczeń i umów, miasto Haarlem, kkhuwam@haarlem.nl

²² <https://haarlem.pleio.nl/file/download/48093642>

68. Działanie na rzecz wyrównania szans i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym za pośrednictwem udzielania zamówień publicznych

Nazwa organu zamawiającego: miasto Wiedeń, Austria

Sektor produktów lub usług: różne

Wprowadzenie/cele zamówienia

Wiedeń ma ponad 25-letnie doświadczenie we wspieraniu kobiet i dziewcząt i działaniu na ich rzecz w celu zwalczania istniejących nierówności. W 1992 r. miasto utworzyło wydział ds. kobiet i od tego czasu rozwinięto sieć ekspertów ds. płci, a różne wydziały opracowały szereg projektów. Jednak w 2020 r. równość płci nadal nie była czymś oczywistym na wszystkich poziomach społeczeństwa. Utrzymują się różnice w dochodach kobiet i mężczyzn, a także niesprawiedliwy podział pracy nieodpłatnej i odpłatnej. W 2019 r. luka płacowa między kobietami a mężczyznami w przypadku pracy w pełnym wymiarze godzin w Wiedniu wynosiła 14,5%.

Wiedeń udziela wielu zamówień, od zamówień na materiały biurowe po zamówienia na badania naukowe. Ze względu na rozmiar administracji miejskiej umowy te mają znaczną wartość finansową. Stosowanie zasady uwzględniania aspektu płci i zwiększanie udziału kobiet w zamówieniach publicznych gwarantuje, aby wydawane pieniądze przyczyniały się również do wzrostu równości kobiet i mężczyzn w prywatnych przedsiębiorstwach.

Dlatego w 2010 r. Wiedeń powołał grupę roboczą, której zadaniem było zbadanie, jak można powiązać działanie na rzecz równości płci z udzielaniem zamówień publicznych. Następnie przeprowadzono szereg projektów pilotażowych w coraz większej liczbie obszarów. Na początku zaangażowane były wydziały miejskie ds. strategii w zakresie UE i rozwoju gospodarczego oraz ds. udzielania zamówień publicznych.

Przedmiot

Wiedeń opracował wytyczne dla przedsiębiorstw i instrumenty pomagające im w ocenie sytuacji w zakresie równości szans w przedsiębiorstwie i wdrożeniu odpowiednich działań. Ponadto urzędnicy (wszystkie zainteresowane strony, w szczególności zamawiający) przechodzą specjalne szkolenia, otrzymują listy kontrolne itp.

Etap zamówienia oraz kryteria

Wydziały miejskie uczestniczące w programie muszą przestrzegać następujących zasad:

- W przypadku zamówień publicznych na usługi oferenci muszą zobowiązać się w swoich ofertach do wdrożenia działań na rzecz wspierania kobiet i przedstawić na to dowód w określonym terminie. Te warunki realizacji zamówienia mają obecnie zastosowanie do wszystkich zamówień publicznych na usługi o minimalnym czasie realizacji wynoszącym sześć miesięcy i szacunkowej wartości co najmniej 50 000 EUR, udzielanych przedsiębiorstwom zatrudniającym ponad 20 pracowników. Za pomocą tego środka Wiedeń postępuje z większymi i bardziej długoterminowymi zamówieniami publicznymi na usługi w sposób ukierunkowany. Na tym poziomie prywatne przedsiębiorstwa mogą faktycznie wdrożyć zmiany organizacyjne. Wymóg ten nie ma wpływu na ocenę i ranking ofert, jest jednak warunkiem uzyskania zamówienia od miasta. Wdrożenie działań wspierających kobiety podlega weryfikacji dopiero w trakcie realizacji zamówienia.
- Wspieranie kobiet i aspekty związane z płcią należy uwzględnić w ocenie potrzeb, podczas planowania zamówień i w specyfikacji usług. Pracownicy zajmujący się zamówieniami muszą brać te aspekty pod uwagę z wyprzedzeniem. Na przykład jeśli przedmiotem zlecenia ma być badanie, opis usługi w zaproszeniu do składania ofert można sformułować w taki sposób, aby uwzględnił różne potrzeby i perspektywy kobiet i mężczyzn.
- Wspieranie kobiet i aspekty związane z płcią można uwzględnić przy formułowaniu kryteriów udzielenia zamówienia w celu wyłonienia oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Można na przykład wymagać dowodu, że osoby odpowiedzialne za realizację zamówienia przeszły specjalne szkolenie w dziedzinie uwzględniania aspektu płci i wspierania kobiet.

Jeśli urzędnik potrzebuje dodatkowego wsparcia, może wziąć udział w szkoleniach organizowanych przez grupę wykonawczą ds. personelu i audytu wewnętrznego miasta Wiednia.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

- Uwzględnianie aspektu płci i wspieranie kobiet za pomocą zamówień publicznych;
- Równość kobiet i mężczyzn w przedsiębiorstwach prywatnych.

Weryfikacja

Na etapie przetargu oferenci muszą zadeklarować, że zobowiązują się do wdrożenia działań wybranych z poniższego katalogu:

- Grupa A: wspieranie kobiet w procesie rekrutacji
- Grupa B: wspieranie kobiet w kwestii kwalifikacji
- Grupa C: godzenie życia zawodowego i prywatnego
- Grupa D: działania strukturalne (takie jak wdrożenie planu awansu zawodowego kobiet, działania mające na celu przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu, wyznaczanie przedstawicieli kobiet, dalsze szkolenia w zakresie równości).

Oferenci zobowiązują się do wdrożenia wybranych działań do połowy okresu obowiązywania umowy i przedstawiają pisemne dowody ich realizacji. Jeśli pełne wdrożenie wybranych działań w wyznaczonym terminie nie jest możliwe, oferenci muszą podać przyczyny takiej sytuacji. Naruszenie obowiązku wdrożenia wybranych działań może prowadzić do odnotowania „poważnego niedociągnięcia” w austriackim rejestrze wykonawców.

W przypadku niedostarczenia dowodu pełnego wdrożenia wybranych działań w terminie realizacji, nakłada się karę w wysokości do 1% kwoty zamówienia, maksymalnie 10 000 EUR.

Kontroli wyrzykowych dokonuje również grupa ds. audytu wewnętrznego miasta Wiednia oraz Trybunał Obrachunkowy Miasta Wiednia.

Instrument

Stosowanie społecznych kryteriów udzielenia zamówienia i klauzul dotyczących realizacji zamówienia, które mogą uwzględniać aspekty związane z płcią, jest dozwolone na podstawie art. 67 i art. 70 dyrektywy 2014/24/UE.

Wytyczne opracowane przez Wiedeń: formalne zobowiązania, które przedsiębiorstwa muszą podpisać, oraz katalog działań dotyczących uwzględniania aspektu płci, które mogą wybrać, są dostępne na stronie: <https://www.wien.gv.at/wirtschaft/gewerbe/pdf/verpflichtungserklaerung-vergabe-frauenfoerderung.pdf>

Podmioty

Projekt rozszerzono w latach 2012 i 2015. Według stanu na grudzień 2019 r. w projekcie uczestniczą – a więc stosują się do wyżej wymienionych zasad – następujące wydziały miejskie:

- wydział ds. europejskich;
- wydział ds. zamówień publicznych;
- wydział ds. technologii informacyjnych;
- wydział ds. oświetlenia przestrzeni publicznej;
- wydział ds. kobiet;
- wydział ds. rozwoju obszarów miejskich i planowania;
- wydział ds. architektury i urbanistyki;
- wydział ds. ochrony środowiska;
- wydział ds. spraw gospodarczych, pracy i danych statystycznych.

Następujące wydziały uczestniczą w realizacji projektów w wydziałach partnerskich:

- Grupa wykonawcza ds. organizacji, bezpieczeństwa i ochrony (MD-OS), sekcja ds. uwzględniania aspektu płci;
- wydział ds. kobiet;
- wydział ds. prawa handlowego, ochrony danych osobowych i stanu cywilnego.

Skutki społeczne

Projekt ma istotny wpływ na równouprawnienie płci w społeczeństwie, ponieważ zapewnia działania na rzecz wspierania kobiet i równości płci w miejscach pracy i na rynku pracy. Przedsiębiorstwa, z którymi zawarto umowy, są w Wiedniu ważnymi partnerami w kwestii równości płci.

Projekt ma wpływ na:

- równouprawnienie płci na rynku pracy;
- wspieranie kobiet na wysokich stanowiskach;
- zlikwidowanie zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć;
- zapewnienie kobietom i mężczyznom równego dostępu do usług miejskich.

Projekt ten stał się wzorem dla innych miast w Austrii i na za granicą (np. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – OBWE).

Inne korzyści

Fakty i dane liczbowe:

- Najczęściej stosowane działania to oferowanie ruchomego czasu pracy i zwiększanie liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych.
- Jeżeli chodzi o kwestie prawne, złożono do tej pory tylko jedną skargę, która nie została rozpatrzona pozytywnie.
- Wszystkie przedsiębiorstwa przestrzegały umowy, więc w ciągu ośmiu lat trwania programu nie nałożono ani jednej kary, mimo że w projekcie przewidziano taką możliwość.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Projekt okazał się ogromnym sukcesem. Wynika to głównie z faktu, że od samego początku zapewniono przedsiębiorstwom wystarczające wsparcie. Na przykład zorganizowano warsztaty, udostępniono podręcznik przeprowadzania analiz dotyczących równości i zawierający propozycje możliwych działań, a także zapewniono możliwość uzyskania indywidualnej porady telefonicznej. To samo dotyczy wspierania urzędników odpowiedzialnych za zawieranie umów: organizowane są regularne szkolenia, a eksperci ds. płci wraz z przedstawicielami odpowiednich wydziałów urzędu miejskiego opracowali w ramach procesu partycypacyjnego listę kontrolną dotyczącą płci.
- Istotnym czynnikiem było również zaangażowanie wybitnego znawcy prawa do sprawdzenia przepisów. Stanowiło to cenne wsparcie w trakcie wszelkich dyskusji.
- Bardzo pomocne okazało się utworzenie opartej na współpracy grupy roboczej, której zadaniem było przygotowanie projektu. Od samego początku trwała współpraca między ekspertami ds. płci, wydziałami prawnymi i przedstawicielami różnych służb miejskich.
- Niemożliwe byłoby jednak rozpoczęcie i zrealizowanie takiego projektu bez pełnego wsparcia politycznego.

Kontakt

Laura Wimmer, miasto Wiedeń, laura.wimmer@wien.gv.at

69.Dialog na rzecz nadania zrównoważonego charakteru procedurom udzielania zamówień publicznych w Bremie

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Wolne Hanzeatyckie Miasto Brema, Niemcy

Sektor produktów lub usług: metody te zastosowano w odniesieniu do szeregu różnych produktów/usług, w tym wyrobów włókienniczych, ochronnej odzieży roboczej, zabawek, sprzętu sportowego, obuwia i rękawic ochronnych oraz usług sprzątania (polityka).

Wprowadzenie/cel zamówienia

Miasto Brema ma około 570 000 mieszkańców. Jako miasto hanzeatyckie, Brema od 1260 r. bogaciło się na handlu krajowym i międzynarodowym. Dziś ta tożsamość jest dla Bremy źródłem motywacji do kształtowania handlu w sposób sprawiedliwy i zrównoważony, tak aby wszystkie zaangażowane strony mogły czerpać z niego korzyści. Od 2009 r. Wolne Hanzeatyckie Miasto Brema (FHB) dąży do tego, by zamówienia publiczne realizowano w sposób ekologiczny i społecznie odpowiedzialny. Pierwszym krokiem w tym procesie było zdobycie w 2011 r. tytułu Niemieckiej Stolicy Sprawiedliwego Handlu, w co zaangażowało się wiele stron ze społeczeństwa obywatelskiego, polityki, nauki, biznesu i administracji. Od tego czasu grupy te nadal pomagają w promowaniu i ugruntowaniu sprawiedliwego handlu w społeczeństwie. Również utworzenie w 2016 r. Centrum Kompetencji ds. Społecznie Odpowiedzialnych Zamówień Publicznych pomogło w promowaniu konsekwentnego włączania aspektów w zakresie zrównoważonego rozwoju do miejskich procedur przetargowych. W ostatnich latach skupiono się w szczególności na grupach produktów obejmujących ochronną odzież roboczą, zabawki, sprzęt sportowy, artykuły promocyjne oraz zasoby gastronomiczne (kawa, herbata, kakao, cukier trzcinowy).

Zarówno przed procedurami przetargowymi dotyczącymi tych produktów, jak i w trakcie tych procedur w wydziale ds. zakupów strategicznych będącym częścią centrum zakupów i udzielania zamówień w Bremie (EVZ), który jest odpowiedzialny za miejskie procedury przetargowe dotyczące udzielania scentralizowanych zamówień publicznych, odbywają się dialogi z oferentami, warsztaty dla użytkowników i warsztaty dla oferentów.

Etap zamówienia oraz kryteria

- *Dialogi z oferentami* służą informowaniu potencjalnych oferentów i strony zgłaszającej zapotrzebowanie (urzędników odpowiedzialnych za zamówienia publiczne) na temat uwzględnienia kryteriów społecznych i ekologicznych w nadchodzącym przetargu i uczuleniu ich na tę kwestię. Planowanie przetargu na nową grupę produktów obejmuje intensywne badania (np. ankietę wśród lokalnych dostawców) w celu znalezienia możliwych producentów. W Bremie nie stosuje się automatycznej procedury ogłaszania spotkań poświęconych dialogowi w internecie, choć czasami informacje o tych wydarzeniach pojawiają się na stronach internetowych organizacji pozarządowych, takich jak Engagement Global i „Südwind”. Jeżeli chodzi o przetargi ogólnounijne, istnieją jasne zasady, których należy przestrzegać, aby zapewnić oferentom wystarczająco dużo czasu na złożenie ofert i zadawanie pytań.
- Na spotkania zapraszani są producenci i, w stosownych przypadkach, dostawcy, a po ich zakończeniu otrzymują oni zapis wydarzenia. Wyniki warsztatów dla oferentów są uwzględniane w dokumentacji przetargowej.
- W dialogach tych biorą udział organizacje pozarządowe, które zgłaszają cenne uwagi. Przebieg spotkania obejmuje zazwyczaj prezentacje, po których następują pytania i dyskusje dotyczące przedmiotowych zagadnień. Opisuje się rodzaj i zakres wymagań dotyczących zamówień publicznych, a także wymagania jakościowe i społeczno-ekologiczne. Organizacje pozarządowe zgłaszają problemy istniejące w produkcji i łańcuchu dostaw danego produktu lub usługi, które zdaniem tych organizacji należy rozwiązać. W rezultacie przedsiębiorstwa powinny mieć możliwość zebrania wstępnych informacji na temat zapotrzebowania, związanych z nim wymagań oraz sposobu poprawy wymogów społeczno-ekologicznych w produkcji i łańcuchu dostaw. Dialog dotyczy także kwestii zdolności lub skłonności przedsiębiorstw do spełnienia wymogów społeczno-ekologicznych oraz do udziału w odpowiednich procedurach udzielania zamówień. Ważne

jest, aby podnieść świadomość podmiotów zaspokajających potrzeby gminy na temat stosowania kryteriów społecznych i ekologicznych.

- *Warsztaty dla użytkowników* stanowią źródło informacji dla najważniejszych urzędników ds. udzielania zamówień publicznych oraz EVZ o produktach potencjalnych oferentów i zwiększają świadomość użytkowników końcowych/organizacji użytkowników oraz przedsiębiorstw w kwestii aspektów zamówień publicznych dotyczących praw człowieka i ochrony środowiska. W trakcie tego wydarzenia szereg przedsiębiorstw przedstawiło swoje produkty i ich charakterystykę (ilościową, ale również społeczną i ekologiczną) ograniczonej grupie nabywców i dostawców, którzy zmieniali się tak, aby wszyscy uczestnicy mogli zapoznać się z całą ofertą produktów.
- Podczas *warsztatów dla oferentów* instytucja zamawiająca, potencjalni oferenci i poszczególni kluczowi konsumenci we współpracy z NGO pracowali nad poprawą opisu usługi i warunków umownych jej świadczenia, które instytucja zamawiająca już wcześniej sformułowała. Warsztaty miały zwiększyć przejrzystość postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz zapewnić, aby uwzględniano potrzeby i wątpliwości wszystkich zainteresowanych stron. Postępowanie obejmuje wyjaśnienie i omówienie sporządzonych tekstów pod nadzorem prawnym.

W 2016 r. Centrum Kompetencji ds. Społecznie Odpowiedzialnych Zamówień Publicznych wprowadziło stosowanie form dialogu na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia w Wolnym Hanzeatyckim Mieście Brema. Od tamtej pory zorganizowano szereg różnych dialogów, w tym (m.in.):

- *grupa produktów: wyroby włókiennicze/odzież robocza;*
 - dialog wśród producentów dotyczący odzieży roboczej;
 - warsztaty dla użytkowników odzieży roboczej (*warsztaty dla użytkowników, którzy przeanalizowali odzież roboczą wystawioną przez sześciu producentów kierujących się zasadami zrównoważoności i przedstawili swoje wymagania i uwagi w kwestionariuszu; następnie na podstawie tego kwestionariusza osoba odpowiedzialna za zakupy strategiczne sporządziła ostateczną wersję dokumentacji przetargowej*)
 - warsztaty dla oferentów dotyczące odzieży roboczej;
- *grupa produktów: zabawki*
 - dialog wśród oferentów dotyczący zabawek (*dialog mający na celu zwiększenie świadomości wśród konsumentów, szczególnie wychowawców przedszkolnych zatrudnionych w placówkach opieki dziennej, na temat warunków pracy w branży zabawek i praktyk stosowanych przez Wolne Hanzeatyckie Miasto Brema przy udzielaniu zamówień publicznych, a także służący nawiązaniu kontaktu z potencjalnymi oferentami*)

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Na podstawie organizowanych dialogów i warsztatów ma zostać systematycznie rozszerzony zakres grup produktów objętych centralnymi umowami ramowymi, spełniających wysokie wymagania dotyczące społecznie i ekologicznie zrównoważonych zamówień publicznych.

W rozporządzeniu w sprawie podstawowych norm pracy („Kernarbeitsnormenverordnung”) Wolne Hanzeatyckie Miasto Brema określiło te wymagania, które zaktualizowano w maju 2019 r. Rozporządzenie to zawiera wykaz produktów, które muszą stanowić przedmiot zamówień zapewniających ich zgodność z podstawowymi normami pracy MOP. Jest to szczególnie istotne w przypadku „produktów wrażliwych”, co do których wiadomo, że często są wytwarzane w złych warunkach pracy.

W wykazie produktów wrażliwych znalazły się następujące grupy:

- wyroby włókiennicze,
- produkty rolne pochodzące z globalnego Południa (np. herbata, kawa, kakao i in.),
- kwiaty cięte pochodzące z globalnego Południa,

- zabawki i piłki sportowe,
- produkty drewniane,
- produkty w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT),
- wyroby skórzane i produkty do garbowania.

Weryfikacja

Formy dialogu to wydarzenia niewymagające weryfikacji potencjalnych oferentów lub konsumentów/głównych użytkowników gminy. Jest to forma łatwo dostępnego angażowania zainteresowanych stron, które w przeciwnym razie mogłyby nie wziąć udziału w społecznie lub ekologicznie odpowiedzialnych procedurach udzielania zamówień. Weryfikacji podlegają szczegółowe wymogi stosowane w ramach przetargów.

Wartość zamówienia

Ponieważ szereg różnych przetargów zrealizowano w drodze tego typu form dialogu, nie można podać konkretnej wartości zamówienia.

Instrument

- Art. 40 dyrektywy 2014/24/UE dotyczący wstępnych konsultacji rynkowych.
- W prawie kraju związkowego Brema zamówienia publiczne są uregulowane w drodze ustawy o przestrzeganiu taryf i zamówieniach publicznych („Tariftreue- und Vergabegesetz”).
- Rozporządzenie w sprawie podstawowych norm pracy („Kernarbeitsnormenverordnung”) i rozporządzenie administracyjne w sprawie zamówień publicznych udzielanych przez Wolne Hanzeatyczne Miasto Brema („Verwaltungsvorschrift für die Beschaffung der Freien Hansestadt Bremen”).

Podmioty

Senator ds. Finansów, Kancelaria Senatu i Immobilien Bremen wspólnie opracowują i rozszerzają zrównoważone i sprawiedliwe zamówienia publiczne w Bremie.

- Senator ds. Finansów odpowiada za zamówienia publiczne (w tym zrównoważone zamówienia publiczne) i daje zlecenia przedsiębiorstwu publicznemu Immobilien Bremen jako usługodawcy dokonującemu zakupów na szczeblu centralnym i realizującym postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Centrum Kompetencji ds. Społecznie Odpowiedzialnych Zamówień Publicznych jest zlokalizowane bezpośrednio w Immobilien Bremen.
- Kancelaria Senatu odpowiada za propagowanie sprawiedliwego handlu w Bremie i utrzymanie partnerstw z miastami partnerskimi Bremy w państwach globalnego Południa.
- Grupami docelowymi opisanymi tu form dialogu są wydziały władz miasta Brema, wszystkie pozostałe instytucje Wolnego Hanzeatycznego Miasta Brema (gminy wiejskie i miejskie) i potencjalni oferenci.
- Dodatkowymi grupami docelowymi są partnerzy w ramach publiczno-prywatnych konsorcjów zakupujących, a także beneficjenci dotacji, którzy mogą brać udział w centralnych zamówieniach publicznych Bremy.

Skutki społeczne

- Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że dzięki prowadzonym dialogom zamawiający, konsumenci i oferenci lepiej rozumieją ideę społecznie odpowiedzialnych produktów i włączenia kryteriów społecznych do procedury udzielania

zamówień. Ponadto pomagają one przełamać niechęć dostawców do udziału w przetargach, w których określono kryteria społeczne.

- Wewnętrznie dzięki korzyści społecznej agencji po stronie popytu stają się bardziej świadome korzyści wynikających z umów ramowych oferowanych przez centralną agencję ds. zamówień publicznych gminy, które to umowy upraszczają proces składania zamówień i umożliwiają podjęcie decyzji o zakupie społecznie odpowiedzialnych produktów.

Inne korzyści

- Osoby zaangażowane przy zamówieniach działają jako kluczowe osoby zapewniające efekt mnożnikowy w gminie. Dialog potęguje i zwiększa zasięg tego efektu mnożnikowego w ramach rozwoju umiejętności i udzielania informacji specjalistom ds. zamówień i pracownikom urzędów miejskich.
- Centralne umowy ramowe w odniesieniu do wszystkich grup produktów i usług udostępnia się zdecentralizowanym użytkownikom w gminie w ramach zwykłego procesu zlecenia. W ten sposób kluczowi użytkownicy w gminie będą stale zapoznawać się z ofertą produktów spełniających kryteria społecznie odpowiedzialnych zamówień lub sprawiedliwego handlu.
- Stosowne produkty można bez problemu zamawiać drogą elektroniczną.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Prowadzone dialogi z powodzeniem sprawiają, że kluczowi użytkownicy, a także potencjalni oferenci stają się bardziej świadomi potrzeby zapewnienia społecznie i ekologicznie odpowiedzialnych zamówień.
- Przełamuje się niechęć do udziału w przetargach, w których określono kryteria społeczne i środowiskowe dzięki możliwości udzielenia bezpośredniej odpowiedzi na pytania i wątpliwości pojawiające się między dostawcami i instytucją zamawiającą.
- Pojawiają się wyzwania, szczególnie jeżeli dana grupa produktów nie stanowi jeszcze przedmiotu znacznego zainteresowania pod kątem zrównoważonej produkcji (np. zabawki lub nawet w większym stopniu sprzęt sportowy), co wynika z niskiego poziomu znajomości potrzeb zamawiających w zakresie zrównoważonej produkcji, a także nieznaczej liczby podmiotów rynkowych, którzy mogą zapewnić takie produkty.
- Ponadto stały problem stanowi zapewnienie zasobów finansowych i ludzkich potrzebnych do przeprowadzenia dialogów. Są to koszty dodatkowe względem zwykłych kosztów związanych przeprowadzeniem postępowania przetargowego.

Kontakt

Johanna Reimers, Kancelaria Senatu Wolnego Hanzeatyckiego Miasta Brema, Johanna.reimers@ez.bremen.de, +49 421 361 2878

70. Zapewnienie sprawliwych warunków pracy

Nazwa organu zamawiającego, państwo: Kopenhaga, Dania

Sektor produktów lub usług: usługi sprzątania, budownictwo, usługi spożywcze/gastronomiczne, opieka zdrowotna, transport, opieka nad dziećmi, drogi i usługi w zakresie konserwacji

Wprowadzenie/cele zamówień

W ramach inicjatywy Kopenhagi „Kopenhaga podejmuje działania przeciwko dumpingowi socjalnemu” podjęto działania przeciwko dumpingowi socjalnemu poprzez włączanie do umów klauzul dotyczących pracy, aby zapewnić uczciwe warunki pracy wszystkim pracownikom zatrudnionym u wykonawców i podwykonawców miasta.

Celem jest wykorzystanie warunków realizacji zamówienia do zapewnienia uczciwej konkurencji i sprawliwych warunków pracy wszystkim pracownikom zatrudnionym przy realizacji zamówień dla miasta. Utworzono wewnętrzną grupę zadaniową w celu zapewnienia, aby wykonawcy i podwykonawcy przestrzegali klauzuli dotyczącej pracy i oferowali pracownikom sprawliwne wynagrodzenie i warunki pracy.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Umowy zawierane przez miasto Kopenhagę zawierają klauzulę dotyczącą pracy, określającą sprawliwne wynagrodzenie i warunki pracy. Niektóre umowy zawierają również klauzule dotyczące kształcenia i zatrudnienia, zgodnie z którymi dostawcy muszą kształcić praktykantów i stażystów lub zatrudniać osoby bezrobotne do realizacji zadania.

Miasto Kopenhaga przeciwdziałają dumpingowi socjalnemu, aby zapewnić:

- sprawliwne wynagrodzenie i warunki pracy dla każdego pracownika zatrudnionego przy realizacji zleceń dla miasta;
- równe warunki działania dla każdego przedsiębiorstwa ubiegającego się o realizację zleceń;
- więcej praktyk i przygotowań zawodowych dla osób młodych.

Weryfikacja

- Kopenhaga powołała dziewięcioosobową grupę zadaniową (eksperti ds. społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw zatrudnieni przez miasto Kopenhaga), której zadaniem jest monitorowanie przestrzegania klauzul dotyczących pracy przez wszystkich dostawców.
- Grupa zadaniowa przeprowadza głównie kontrole na miejscu i jest uprawniona do sprawdzania w dowolnym momencie wszystkich rodzajów miejsc pracy. Ścisłe monitoruje się płace i warunki pracy obowiązujące u dostawców w branży budownictwa, usług sprzątania i transportu.
- Każdego roku przeprowadza się około 600 kontroli przestrzegania przepisów. Około jedna trzecia z nich to kontrole na miejscu, podczas gdy reszta to dochodzenia dotyczące warunków pracy konkretnych pracowników w oparciu o dokumentację dotyczącą płac, godzin pracy, emerytur, podatków itp.
- Grupa zadaniowa stosuje w swoich inspekcjach podejście oparte na analizie ryzyka, koncentrując swoje działania przede wszystkim na obszarach i miejscach pracy, w których ryzyko wystąpienia nieprawidłowości jest uważane za najwyższe. W przypadku naruszeń rozpoczyna się dialog z pracodawcą, a miasto Kopenhaga ma prawo wstrzymać wynagrodzenie. Jeśli nie widać poprawy, pracodawca musi zapłacić karę, a w ostateczności miasto ma prawo rozwiązać umowę.

Wartość zamówienia

Inicjatywa ta obejmuje wszystkie umowy o świadczenie usług i umowy o roboty budowlane oraz przypadki, w których miasto wypłaca dotacje lub subsydia na realizację projektów lub na rzecz instytucji.

Instrument

- Art. 70 (warunki realizacji zamówień) oraz art. 71 (podwykonawstwo) dyrektywy 2014/24/UE.
- Dyrektywa 91/76/WE zmieniona dyrektywą (UE) 2018/957 dotyczącą delegowania pracowników.
- Odpowiednie stawki płacy określono w wiążących układach zbiorowych między miastem a odpowiednimi związkami zawodowymi.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: miasto Kopenhaga.
- Pracownicy wykonawców i podwykonawców realizujących zamówienia dla miasta Kopenhaga.
- Grupa zadaniowa miasta Kopenhaga ds. dumpingu socjalnego.
- Związki zawodowe negocjujące układy zbiorowe.

Skutki społeczne

- *Lepsze wynagrodzenia i warunki pracy:* pracownikom wykonawców i podwykonawców miasta Kopenhaga przysługują wynagrodzenia i warunki pracy zgodne z postanowieniami odpowiedniego układu zbiorowego i przepisami dyrektywy o delegowaniu pracowników, w tym w zakresie płacy, godzin odpoczynku i wynagrodzenia za nadgodziny. Osoby te mają również zagwarantowane prawa do płatnego urlopu i ubezpieczenia na podstawie duńskiego prawa pracy.
- *Lepsze narzędzia do monitorowania:* Kopenhaga rozpoczęła projekt pilotażowy, w ramach którego pracownicy muszą się rejestrować za pomocą karty identyfikacyjnej przy wejściu do miejsca pracy i jego opuszczeniu. System ten ułatwia grupie zadaniowej miasta identyfikację umów i pracodawców o podwyższonym ryzyku dumpingu socjalnego, ponieważ dostarcza informacji na temat liczby zatrudnionych pracowników, lokalizacji w łańcuchu dostaw, rodzaju pracy, formy zatrudnienia, godzin pracy itp. Dzięki temu grupa zadaniowa ma zyskać lepszy ogłęd sytuacji, jeżeli chodzi o to, kto wykonuje prace realizowane w ramach projektów miasta Kopenhaga. System ten ma również stanowić narzędzie, dzięki któremu główni dostawcy miasta są w stanie lepiej zarządzać podwykonawcami na wszystkich etapach łańcucha dostaw.
- *Ukierunkowane egzekwowanie przepisów:* grupa zadaniowa ustaliła, że większości naruszeń klauzuli dotyczącej pracy w całym 2018 r. dopuścili się podwykonawcy na dalszych ogniwach łańcucha. Główny wykonawca często nie wie, które przedsiębiorstwa są obecne na miejscu, przez co trudno jest mu dopilnować, aby przestrzegano klauzuli dotyczącej pracy w dalszych ogniwach łańcucha dostaw. Taka sytuacja występuje nawet w przypadku przedsiębiorstw, które kładą nacisk na kwestię godnych wynagrodzeń i warunków pracy i wprowadziły różne formy samokontroli.

Działania w zakresie kontroli obecnie opierają się na modelu opartym na analizie ryzyka. Oznacza to, że grupa zadaniowa prowadzi prace kontrolne głównie tam, gdzie z oceny wynika, że istnieje największe ryzyko naruszeń. Celem jest identyfikacja jak największej liczby przypadków dumpingu socjalnego i zapewnienie, aby w miarę możliwości nie zakłócano pracy wykonawców niedopuszczających się naruszeń.

Zespół grupy zadaniowej przygotował model oparty na analizie ryzyka, który jest stale aktualizowany. Przyjęty model opiera się na szeregu czynników, takich jak rodzaj przedsiębiorstwa, warunki zatrudnienia, rodzaj wykonywanych prac, naruszenia, których przedsiębiorstwo dopuściło się w przeszłości itp. Nowe działania kontrolne oparte na analizie ryzyka oznaczają, że grupa zadaniowa przeważnie przeprowadza kontrole w miejscach pracy, w których zadania są realizowane dla gminy. Są to głównie duże place budowy.

Organizując kontrole na miejscu, można obserwować przebieg procesu budowy i zyskać wiedzę na temat przedsiębiorstw, zarówno na temat głównego wykonawcy, jak i zmieniających się podwykonawców. Oznacza to również, że pracownicy zatrudnieni przez wykonawcę wiedzą o grupie zadaniowej i o tym, że gmina prowadzi działania przeciwko dumpingowi socjalnemu.

- *Zapobieganie:* grupa zadaniowa nie skupia się wyłącznie na samych działaniach kontrolnych. Oprócz tego nacisk kładzie na działania w zakresie zapobiegania. Między innymi umacnia dialog z przedsiębiorstwami miasta. W minionym roku grupa zadaniowa zorganizowała cztery nieformalne spotkania dla przedsiębiorstw, które chcą dowiedzieć się więcej o działaniach grupy w zakresie zwalczania dumpingu socjalnego i żądań przedstawionych przez gminę. Zespół reagowania organizował również prelekcje skierowane do przedsiębiorstw chcących zwiększyć umiejętności swoich kierowników budowy w zakresie zapewniania zgodności z wymogami zawartymi w klauzuli i gotowości na kontrole.

Jednocześnie oczekuje się, że obecność grupy zadaniowej na miejscu robót w toku kontroli będzie działać zapobiegawczo w perspektywie długoterminowej – zespół jest widoczny w miejscu pracy i rozdaje materiały skierowane do przedsiębiorstw i pracowników na temat wizyt kontrolnych.

Inne korzyści

- Z doświadczenia wynika, że skutki klauzul dotyczących pracy są dwojakie: przyczyniają się one do zapewnienia sprawiedliwych wynagrodzeń i warunków pracy dla wszystkich pracowników zatrudnionych przy realizacji robót w ramach zamówień publicznych oraz przyczyniają się do podkreślenia w ramach danej organizacji znaczenia odpowiedzialności społecznej w zakresie zamówień publicznych. Same klauzule dotyczące pracy są jednak niewystarczające. Muszą im towarzyszyć inspekcje i kontrole zgodności, najlepiej prowadzone przez zespół wewnętrzny w ramach danej organizacji. Klauzule dotyczące pracy w połączeniu z regularnymi kontrolami mogą mieć pozytywne skutki i przyczynić się do tworzenia warunków uczciwej konkurencji między dostawcami.
- Miasto Kopenhaga chce przyczynić się do zapewnienia osobom młodym większych możliwości nauki i odbywania staży. Dlatego miasto wymaga od dostawców i beneficjentów dotacji, aby w miarę możliwości zatrudniali i szkolili studentów i praktykantów.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Okazało się, że podejście oparte na inspekcjach, realizowane przez własnych pracowników, jest bardziej skuteczne niż zlecenie monitorowania warunków pracy na zewnątrz.
- Preferuje się podejście oparte na analizie ryzyka, w ramach którego kontrole dokumentacji przeprowadza się wyłącznie wówczas, gdy z oceny wynika, że istnieje ryzyko naruszenia klauzuli dotyczącej pracy.
- Większość naruszeń ma miejsce w dalszej części łańcucha dostaw, u podwykonawców i dalszych podwykonawców.
- Gdy istnieje podejrzenie naruszenia klauzuli dotyczącej pracy, kluczowe znaczenie ma zebranie informacji na temat tożsamości pracowników zatrudnionych na miejscu oraz ich dokładnych godzin pracy.

Kontakt

Eva Milsted Enoksen, CSR-Consultant, jc3y@kk.dk

71.Strategia na rzecz społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w Radzie Miasta Pampeluna

Nazwa organu zamawiającego, państwo: miasto Pampeluna w Hiszpanii

Sektor produktów lub usług: polityka – wszystkie produkty i wszystkie usługi.

Wprowadzenie/cele zamówienia

16 kwietnia 2019 r. gmina Pampeluna zatwierdziła dokument pt. „Instrukcja dotycząca strategicznych i społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych”. Oprócz tego dokumentu opracowano również wytyczne, z których wynikało, że kluczowe znaczenie przy udzielaniu zamówień mają klauzule społeczne, mechanizmy weryfikacji i narzędzia do mierzenia wpływu (wytyczne są dostępne [tutaj](#) w języku hiszpańskim). Podejście to należy stosować we wszystkich procedurach udzielania zamówień publicznych prowadzonych przez gminę. Świadczy to o tym, że samorząd terytorialny dąży do włączenia kryteriów społecznych i środowiskowych w główny nurt swojej działalności w zakresie udzielania zamówień publicznych.

Nowy kierunek zamówień publicznych w Pampelunie ma sprawić, że jak największe środki pieniężne będą wracać do ludzi, oraz ma przynieść wyraźne skutki pod względem włączenia społecznego, redystrybucji, równouprawnienia i zrównoważonego rozwoju. Ponadto działalność w zakresie zakupów publicznych ma być skuteczna i wydajna, a jednocześnie ma sprzyjać realizacji celów społecznych. W tym względzie w ramach każdej procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, usługi lub dostawy będą uwzględniane lub rozważane cele, takie jak propagowanie równouprawnienia płci, godnej pracy i wysokiej jakości zatrudnienia, możliwości zatrudnienia osób oddalonych od rynków pracy²³ lub uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w rynku pracy i w życiu społecznym. Celem będzie również zwiększenie udziału mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw i podmiotów gospodarki społecznej w zamówieniach publicznych, które ponadto mają sprzyjać gospodarce o obiegu zamkniętym, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i osiągnięciu wyższego poziomu spójności społecznej i terytorialnej.

Cel polityki społecznej lub norma odniesienia

Institucja zamawiająca odgrywa główną rolę w pełnieniu mandatu prawnego do promowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w przypadku wszystkich postępowań i kierowania ich realizacją w ramach bieżących działań związanych z udzielaniem zamówień. Cel ten będzie realizowany w drodze szczegółowej oceny możliwości uwzględnienia klauzul społecznych w każdym postępowaniu i jego specyfikacji.

Podejście to znajduje uzasadnienie prawne w postaci możliwości zapewnionych w regionalnych przepisach dotyczących zamówień publicznych, zgodnych z przepisami krajowymi transponującymi dyrektywę 2014/24/UE. W tym celu instrukcja służy propagowaniu następujących środków:

rozwój działań na etapie poprzedzającym udzielenie zamówienia:

- planowanie procedur udzielania zamówień publicznych uruchamianych w danym roku będzie obowiązkowe,
- możliwość przeprowadzenia wstępnych konsultacji rynkowych, aby poszerzyć wiedzę na temat potencjalnych dostawców i poznać dostępne rozwiązania,
- możliwość określenia przedmiotu zamówienia za pomocą kryteriów społecznych i środowiskowych;

zapewnienie godnego zatrudnienia:

²³ Grupami kwalifikującymi się są osoby z niepełnosprawnościami, osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach społecznych zajmujących się integracją na rynku pracy, zakładach pracy chronionej oraz grupy traktowane jako grupy docelowe w prawie krajowym, takie jak osoby młode, zwłaszcza osoby młode o niskich kwalifikacjach, kobiety, długotrwale bezrobotni, osoby w wieku powyżej 45 roku życia, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (art. 30 Real Decreto Legislativo 3/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Empleo).

- ocena i ustalenie potrzeb w zakresie zatrudnienia związanych z każdym zamówieniem, w tym poprzez:
 - oszacowanie liczby pracowników potrzebnych do realizacji każdego zamówienia, w tym ocena ich kwalifikacji i kosztów zgodnie z mającymi zastosowanie układami zbiorowymi,
 - wyraźne wskazanie kosztów wynagrodzeń oraz warunków pracy na podstawie poprzednich umów pracowników przejmowanych przez nowego wykonawcę (zgodnie z dyrektywą 2001/23/WE w sprawie ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów),
 - zapewnienie płatności bezpośredniej na rzecz podwykonawców oraz uzależnienie płatności dla podwykonawców od wypłaty wynagrodzeń pracownikom;

uproszczenie i zapewnienie dostępu do zamówień publicznych dla mniejszych wykonawców:

- ograniczenie do minimum obciążenia i przeszkód administracyjnych utrudniających udział mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także przedsiębiorstw lokalnych. Działania te zostaną przeprowadzone w następujący sposób:
 - na etapie przetargu każdy oferent będzie musiał przedstawić formularz oświadczenia własnego lub jednolity europejski dokument zamówienia (ESPD), aby udowodnić swoją zdolność i wypłacalność na potrzeby realizacji zamówienia;
 - wymogi techniczne, finansowe lub zawodowe zostaną uproszczone w drodze ukierunkowanych kryteriów kwalifikacji;
- stosowanie procedur umożliwiających przedstawianie wspólnych ofert. Oferenci będą mogli udowodnić swoją wypłacalność finansową, powołując się na zasoby należące do innych przedsiębiorstw,
- wymóg, zgodnie z którym minimalny roczny obrót potrzebny do wykazania wypłacalności finansowej nie może przekraczać łącznej szacunkowej wartości zamówienia, chyba że jest to należycie uzasadnione ryzykiem związanym z robotami budowlanymi, usługami lub dostawami stanowiącymi przedmiot danego zamówienia,
- w miarę możliwości ograniczenie lub wyeliminowanie w ramach procedur wymogu zapewnienia tymczasowych gwarancji finansowych w celu wzięcia udziału w fazie przetargowej. Ostateczną gwarancję ustali instytucja zamawiająca zgodnie ze specyfikacją każdego zamówienia, przy czym w każdym przypadku gwarancja będzie wynosić mniej niż 4% wartości zamówienia. W przypadku zamówień zastrzeżonych zasadniczo nie trzeba będzie zapewnić tymczasowej ani ostatecznej gwarancji, chyba że wymaga tego ryzyko związane z przedmiotem zamówienia.
- z założenia zamówienia będą dzielone na części. Możliwość udziału w realizacji części zamówienia lub przyznawanie części zamówienia będzie ograniczone dla każdego wykonawcy. Niektóre części zamówienia będą zastrzeżone dla przedsiębiorstw społecznych.

Weryfikacja

Przestrzeganie kryteriów społecznych w ramach poszczególnych postępowań zapewnia się w następujący sposób:

- Każdej klauzuli społecznej określonej w każdej umowie będzie towarzyszyć postanowienie dotyczące weryfikacji. Weryfikator określi rodzaj dowodu wymagany na potwierdzenie przestrzegania klauzuli społecznej oraz etap przetargu, na którym dowód ten należy przedstawić. W każdym przypadku umowa musi zawierać wymóg, zgodnie z którym oferenci muszą udowodnić, że przestrzegają wymogów społecznych. Kwestie społeczne zawsze będą stanowić obowiązkowe postanowienia umowne.
- Naruszenia klauzul społecznych będą podlegać surowym karom i mogą skutkować rozwiązywaniem umów lub brakiem możliwości uczestnictwa w przyszłych postępowaniach. Pracownicy wyznaczeni przez instytucję zamawiającą będą odpowiedzialni za weryfikację przestrzegania klauzul społecznych, sygnalizowanie przypadków ich nieprzestrzegania i w razie potrzeby nakładanie sankcji. Realizacja umów nie zostanie zakończona, zanim nie zostaną osiągnięte na uzgodnionych warunkach i zweryfikowane założenia określone w klauzulach społecznych zawartych w tych umowach.

Wartość zamówienia

Gmina Pampeluna przeznacza około 80 mln EUR rocznie na zamówienia publiczne.

Instrument

- Art. 40 dotyczący wstępnych konsultacji rynkowych, art. 18 ust. 2 dotyczący obowiązkowej klauzuli społecznej; art. 71 dotyczący podwykonawstwa, art. 58 dotyczący kryteriów kwalifikacji, w tym art. 58 ust. 3 dotyczący obrotu, art. 59

dotyczący jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia, art. 63 dotyczący polegania na zdolności innych podmiotów, art. 46 dotyczący podziału zamówień na części, art. 20 i 77 dotyczące zamówień zastrzeżonych, art. 70 dotyczący warunków realizacji zamówienia i art. 73 dotyczący rozwiązywania umów.

- Gmina Pampeluna rozwija i w pełni wykorzystuje możliwość propagowania kwestii społecznych poprzez regionalne i krajowe przepisy dotyczące zamówień publicznych w drodze wydanej instrukcji (lokalne uregulowania), której przestrzeganie jest obowiązkowe.

Podmioty

- Instytucja zamawiająca: gmina Pampeluna
- Oferenci: firmy, przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, organizacje społeczeństwa obywatelskiego

Skutki społeczne

- Gmina Pampeluna chce być pierwszą administracją publiczną w Hiszpanii, która weryfikuje i mierzy skutek społeczny swoje działalności w zakresie udzielania zamówień publicznych. W tym celu każdej klauzuli społecznej uwzględnionej w postępowaniach będzie towarzyszyć środek weryfikacyjny służący potwierdzeniu przestrzegania tej klauzuli oraz wskaźnik do pomiaru jej skuteczności i wyników.
- W ten sposób gmina będzie w stanie systematycznie oceniać wyniki i korzyści osiągnięte w ramach praktyk w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Jako wskaźnik można na przykład przyjąć liczbę zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami lub kobiet padających ofiarą przemocy ze względu na płeć, poziom przestrzegania norm pracy, wzrost liczby zawieranych umów na czas nieokreślony, wartość zamówień lub umów o podwykonawstwo realizowanych przez podmioty gospodarki społecznej i przedsiębiorstwa społeczne zajmujące się integracją na rynku pracy, zastosowane środki w zakresie równouprawnienia płci i liczbę osób z nich korzystających, lub też wartość nabywanych produktów wytworzonych lokalnie lub w warunkach sprawiedliwego handlu.
- Instrukcję tę stosuje się dopiero od niedawna, dlatego nadal trwa opracowywanie informacji na temat skutków społecznych.

Inne korzyści

- Inicjatywę tę z łatwością mogą powielać i stosować inne organy publiczne.

Wyciągnięte wnioski i przyszłe wyzwania

- Kluczowe znaczenie mają wola polityczna do realizacji takiej inicjatywy i polityczne wsparcie inicjatywy. Równie istotne jest jednak przekrojowe wsparcie na wszystkich szczeblach (wydziały i pracownicy władz miasta). W tym zakresie organizowane są szkolenia, na których praktycy poznają zarówno strategię, jak i wytyczne.
- W przyszłości głównym wyzwaniem będzie skuteczne monitorowanie wdrożenia społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w oparciu o instrukcję. W tym zakresie cele dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych należy włączyć do przyjętych przez gminę celów strategicznych, takich jak Strategia dla Pampeluny na rok 2030.

Kontakt

José Costero, Dyrektor, Biuro ds. Strategii, Rada Miasta Pampeluna, j.costero@pamplona.es +34948420527

TABELA ZAWIERAJĄCA ISTOTNE PRZEPISY SPOŁECZNE

Dyrektywa 2014/24/UE	Wyjaśnienie (znaczenie w kontekście społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych)	Przypadki odniesień do przepisów
Art. 18 ust. 2 <i>Obowiązkowa klauzula społeczna</i>	Należy podejmować środki służące zapewnieniu, by przy realizacji zamówień publicznych przestrzegano mających zastosowanie krajowych, unijnych i międzynarodowych przepisów prawa socjalnego i prawa pracy oraz postanowienia układów zbiorowych.	(5) Czeska Telewizja; (8) Komisja Europejska; (20) Madryt; (25) Rumunia; (26) Toskania; (30) Tampere; (40) Katalonia; (41) Hansel; (42) BMZ Niemcy; (44) czeskie Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych; (46) Bonn; (60) Girona; (64) Valladolid i (71) Pampeluna.
Art. 20 <i>Zamówienia zastrzeżone</i>	Prawo udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego można zastrzec dla zakładów pracy chronionej/programów zatrudnienia, pod warunkiem że co najmniej 30% osób zatrudnionych przez te zakłady lub w ramach tych programów stanowią pracownicy niepełnosprawni lub pracownicy defaworyzowani.	(1) Katalonia; (7) Wrocław; (18) Wanda; (21) Korf; (22) Belgia; (26) Toskania; (27) Toledo; (28) Salamanka; (31) Oslo; (47) Madryt; (50) Rzgów; (58) Conseil Régional Grand-Est; (59) Grand Paris Sud Est Avenir; (60) Girona; (63) Bułgaria; (64) Valladolid i (71) Pampeluna.
Art. 40 <i>Wstępne konsultacje rynkowe</i>	Istnieje możliwość organizacji wstępnych konsultacji rynkowych z wykonawcami i niezależnymi ekspertami.	(1) Katalonia; (2) Helsingborg; (5) Czeska Telewizja; (25) Rumunia; (31) Oslo; (32) Koto SIB; (58) Conseil Régional Grand-Est; (62) Sodankylä i Kittilä; (64) Valladolid; (69) Brema i (71) Pampeluna.
Art. 42 <i>Dostępność w specyfikacjach technicznych</i>	W przypadku wszystkich zamówień, które przeznaczone są do użytku osób fizycznych, przedmiotowe specyfikacje techniczne należy sporządzać z uwzględnieniem kryteriów dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników.	(25) Rumunia; (30) Tampere i (43) Fińska Narodowa Agencja ds. Edukacji.
Art. 43 <i>Etykiety</i>	W specyfikacjach technicznych, kryteriach udzielenia zamówienia lub w warunkach realizacji zamówienia można wymagać określonych etykiet społecznych, które muszą spełniać określone normy przejrzystości i obiektywności, przy czym dopuszcza się również stosowanie równoważnych etykiet.	(11) Berlin; (19) Oslo; (20) Madryt; (24) Emilia-Romania; (42) BMZ Niemcy i (64) Valladolid.
Art. 46 <i>Podział na części</i>	Zamówienia można dzielić na części. W przypadku postanowienia, że zamówienie nie będzie udzielane w oddzielnych częściach, taką decyzję należy wyjaśnić w dokumentach zamówienia lub w sprawozdaniu.	(1) Katalonia; (5) Czeska Telewizja; (12) Ille et Vilaine; (15) Strasburg; (21) Korf; (26) Toskania; (45) Gandawa; (62) Sodankylä i Kittilä; (64) Valladolid i (71) Pampeluna.
Art. 56 ust. 1 <i>Zasady udzielania zamówień</i>	Instytucje zamawiające mogą postanowić o nieudzieleniu zamówienia oferentowi, który złożył najkorzystniejszą ekonomicznie ofertę, jeżeli ta oferta nie jest zgodna z mającymi zastosowanie obowiązkami, o których mowa w art. 18 ust. 2.	
Art. 57 ust. 4 <i>Podstawy wykluczenia</i>	Oferentów można wykluczyć, gdy instytucja zamawiająca za pomocą dowolnych stosownych środków może wykazać naruszenie mających zastosowanie obowiązków, o których mowa w art. 18 ust. 2.	(16) Skien; (25) Rumunia; (34) Brescia i (60) Girona. scentralizowane zamówienia publiczne; (52) Girona.
Art. 58/załącznik XII <i>Zarządzanie łańcuchem dostaw</i>	Oferenci mogą zostać poproszeni o wskazanie środków zarządzania łańcuchem dostaw, które to środki będą mogli zastosować podczas realizacji zamówienia.	(44) czeskie Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych i (71) Pampeluna.
Art. 67 <i>Kryteria udzielenia zamówienia</i>	Kryteria udzielenia zamówienia mogą dotyczyć elementów społecznych lub warunków handlowych, pod warunkiem że są one powiązane z przedmiotem zamówienia, zostały wskazane z wyprzedzeniem, nie sprawiają, że instytucja	(1) Katalonia; (3) Budapeszt; (4) Aarhus; (5) Czeska Telewizja; (6) Ballerup; (9) Malta; (10) igrzyska olimpijskie; (19) Oslo; (25) Rumunia;

	zamawiająca ma nieograniczoną swobodę wyboru, zapewniają możliwość efektywnej konkurencji i można je skutecznie weryfikować.	(28) Salamanka; (31) Oslo; (35) Gdynia; (38) Rotterdam; (41) Hansel; (42) BMZ Niemcy; (53) Szwecja; (54) Londyn; (55) Dublin; (60) Girona; (62) Sodankylä i Kittilä; (64) Valladolid i (68) Wiedeń.
Art. 70 <i>Warunki realizacji zamówienia</i>	Warunki realizacji zamówienia mogą obejmować aspekty społeczne lub aspekty związane z zatrudnieniem, pod warunkiem że są one powiązane z przedmiotem zamówienia i zostały wskazane z wyprzedzeniem.	(2) Helsingborg; (4) Aarhus; (5) Czeska Telewizja; (6) Ballerup; (8) Komisja Europejska; (12) Ille et Vilaine; (14) Kastylia i León; (16) Skien; (17) Grangegorman; (19) Oslo; (25) Rumunia; (35) Gdynia; (48) Falun-Borlänge; (49) Warszawa; (52) Vantaa i Helsinki; (53) Szwecja; (54) Londyn; (55) Dublin; (56) Dortmund; (57) La Rochelle; (60) Girona; (64) Valladolid; (66) Wageningen; (67) Haarlem; (68) Wiedeń; (70) Kopenhaga i (71) Pampeluna.
Art. 71 ust. 1 i art. 71 ust. 6 <i>Podwykonawstwo</i>	Przestrzegania obowiązków, o których mowa w art. 18 ust. 2, można wymagać od podwykonawców. Można stosować mechanizm wspólnej odpowiedzialności za przestrzeganie tych obowiązków między podwykonawcami a głównym wykonawcą. Instytucja zamawiająca może zażądać zastąpienia podwykonawcy, który nie przestrzega tych obowiązków.	(41) Hansel; (70) Kopenhaga i (71) Pampeluna.
Art. 74–77 <i>Tryb uproszczony w zakresie usług społecznych i innych szczególnych usług</i>	W przypadku określonych usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i innych instytucje zamawiające mogą stosować bardziej elastyczne procedury pod warunkiem przestrzegania zasad równego traktowania i przejrzystości. Niektóre zamówienia mogą być zastrzeżone dla przedsiębiorstw społecznych/wzajemnych towarzystw usług publicznych.	(18) Wanda; (31) Oslo; (34) Brescia; (36) Ryga; (37) Litwa; (39) Włochy/Słowenia oraz (64) Valladolid.

JAK SKONTAKTOWAĆ SIĘ Z UE

Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów informacyjnych Europe Direct. Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie: https://europa.eu/european-union/contact_pl

Telefonicznie lub drogą mailową

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696 lub
- drogą mailową: https://europa.eu/european-union/contact_pl

WYSZUKIWANIE INFORMACJI O UE

Online

Informacje o Unii Europejskiej są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu Europa: https://europa.eu/european-union/index_pl

Publikacje UE

Istnieje możliwość pobrania lub zamówienia bezpłatnych i płatnych publikacji UE pod adresem: <https://op.europa.eu/pl/publications>. Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z Europe Direct lub z lokalnym ośrodkiem informacyjnym (zob. https://europa.eu/european-union/contact_pl).

Prawo Unii i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1952 r. we wszystkich językach urzędowych UE, są dostępne w portalu EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

Portal Otwartych Danych UE

Unijny Portal Otwartych Danych (<http://data.europa.eu/euodp/pl>) umożliwia dostęp do zbiorów danych pochodzących z instytucji i innych organów UE. Dane można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych.

Publications Office

doi:[numer]